

הבינלאומי

דין וחשבון שנתי 2023

למפקחים

תוכן העניינים

4	דבר יו"ר הדירקטוריון
5	דוח הדירקטוריון וההנהלה
7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
41	סקירת הסיכונים
83	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
87	בקורות ונהלים
88	הצהרת המנכ"ל
89	הצהרת החשבונאי הראשי
90	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
91	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
235	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי
237	ממשל תאגידי
255	פרטים נוספים
274	נספחים
282	מילון מונחים
285	אינדקס

דבר יו"ר הדירקטוריון

מחזיקות ומחזיקי עניין יקרים,

אני מתכבד להביא בפניכם את התוצאות הכספיות של קבוצת הבינלאומי, תוצאות שמשקפות את איכותו של הבנק, יציבותו ואיתנותו הפיננסית, מרכיבים המקבלים משנה חשיבות בתקופת משבר זו.

שנת 2023, הייתה שנה קשה ומאתגרת למדינת ישראל. בבוקר ה-7 באוקטובר, תקף ארגון הטרור חמאס את מדינת ישראל במטח טילים מסיבי ובמתקפת מחבלים שפשטו על יישובי הנגב המערבי, בסיסי צה"ל ועל פסטיבל המוזיקה נובה, שהתקיים סמוך לקיבוץ רעים. ככל שחלף הזמן התבררו ממדי האסון: למעלה מאלף הרוגים, אלפי פצועים ומאות שבויים שנחטפו לעזה, בהם נשים, ילדים וקשישים. בעקבות מתקפת הטרור, ירי הטילים, ההרס הרב ביישובי עוטף עזה, ועקב ההסלמה הביטחונית אותה יזם ארגון חזבאללה בצפון, פונו מאות אלפי אזרחים מביתם בדרום הארץ ובצפונה. בתגובה למתקפת הטרור, פתחה מדינת ישראל במלחמת "חרבות ברזל" ומאות אלפי חיילי צה"ל, בסדיר ובמילואים נרתמו למלחמה בעזה ובחזית הצפונית.

המחיר הכלכלי של המלחמה, הביא לשיבוש משמעותי בחיי המשק, בשל ניתוקם של מאות אלפי עובדים ובעלי עסקים ממקום עבודתם, לצד הוצאות המערכה הצבאית ובכלל זה ההוצאות בשל הסיוע הממשלתי הנדרש כדי לטפל במצוקות הציבור. הפגיעה המורלית שחווה הציבור הישראלי בעקבות מתקפת הטרור ומחיר הדמים הכבד היא אדירה ומשפיעה גם היא על המשק והכלכלה הישראלית, בצורה משמעותית. בחודש פברואר 2024, הורידה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג המדינה ל-A2 עם אופק שלילי. במקביל, הורידה Moody's את דירוג חמשת הבנקים הישראליים הגדולים, ובכלל זה הבנק, ל-A3 עם אופק שלילי.

הבנק הבינלאומי, כמוסד חיוני, המשיך לתת שירות לציבור לקוחותיו לכל אורך תקופת הלחימה, תוך שמירה על בטחון העובדים והלקוחות, מתן הקלות שונות לציבור שנפגע באופן ישיר ועקיף מהמלחמה, ומזעור הפגיעה בהמשכיות העסקית והרציפות התפקודית. עם פרוץ המלחמה, נרתמו הבנק ועובדיו לסייע לנפגעים השונים ממתקפת הטרור. במסגרת זו, החל הבנק ללוות את קהילת קיבוץ ניר עוז, כשהבנק רואה עצמו, כפי שמיטיבים להגדיר זאת תושבי הקיבוץ האמיצים, כשותף תומך ומסייע בדרך הארוכה והמורכבת שעל קהילת ניר עוז לעשות, עד לשיקומה המלא וחזרתה לביתה. בנוסף, הקצה הבנק תקציב תרומות משמעותי למטרות חשובות נוספות, כגון סיוע לבתי חולים, לחיילי צה"ל, לתושבי יישובים נוספים שנפגעו ועוד. עובדי הבנק מתנדבים באופן מרגש, בשורה של יוזמות, מקטיף חקלאי ועד תמיכה בחיילי צה"ל.

מתחילת שנת 2023 ועד למתקפת הטרור ביום 7 באוקטובר, נקלעה ישראל למשבר פנימי עמוק, עקב ניסיון הממשלה לבצע רפורמה משפטית משמעותית, למורת רוחם של אזרחים רבים, שהביא למחאה עוצמתית וממושכת, לפילוג ושסע עמוק בעם ולמשבר אמון חריף בין חלק ניכר מהאוכלוסייה להנהגת המדינה ומוסדותיה. מציאות זו, גרמה לאי וודאות גבוהה, שהשליכה גם היא על המצב הכלכלי בישראל.

בשוקי הכספים הייתה זו שנה של אירועים משמעותיים לרבות עליית רבית משמעותית ומהירה, שלאחריה החלה מגמת בלימה וירידה באינפלציה בארץ ובעולם, שהובילה בתחילת שנת 2024, להורדת רבית ראשונה על ידי בנק ישראל, מאז שנת 2020.

על אף האירועים המורכבים ואי הוודאות שאפיינו את שנת הדוח, הצליחה קבוצת הבנק במסגרת פעילותה בתחומי המיקוד האסטרטגיים שלה, לשמר רמת הכנסות ורווח נקי גבוהים יחסית, ולהשיא תשואה להון של 19.7%. קבוצת הבנק ממשיכה לשים דגש על חדשנות וטכנולוגיה, תוך הבנה שעולם הבנקאות המודרנית מושתת על שילוב בין בנקאות מתקדמת המותאמת לצרכי הלקוח, עם יכולת דיגיטלית מובילה.

בשלהי שנת 2023, פרשה מהבנק המנכ"לית הוותיקה גב' סמדר ברבר-צדיק, לאחר 16 שנות כהונה מוצלחות, בהן הצעידה וקידמה את הבנק בעקביות ובאופן מרשים, והפכה אותו לקבוצה בנקאית איתנה וצומחת. ניהולה הביא ליצירת ערך לאורך זמן למחזיקי העניין של הבנק, כפי שניכר בתוצאות הבנק לאורך שנות כהונתה, באיתנותו הפיננסית ובמוניטין שלו בקרב הציבור והעולם הפיננסי בארץ ובחו"ל. הישגים אלו באו לידי ביטוי, בין היתר, בדירוג הבנק, במחיר המניה ובתשואת הדיבידנד, המשקפים את האמון של שוק ההון בניהול המקצועי והאיכותי של הבנק. את גב' ברבר-צדיק החליף מר אלי כהן, שכיהן עד אז כסמנכ"ל ומנהל הסיכונים הראשי של הבנק. בשמי ובשם הדירקטוריון, אני מודה לסמדר ברבר-צדיק על תרומתה המשמעותית לקידומו ולהתפתחותו של הבנק ומאחל לאלי כהן הצלחה בתפקידו.

בשמי ובשם הדירקטוריון, אני מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על תרומתם הרבה לתוצאות העסקיות של הבנק בשנת הדוח, ומבקש לאחל החלמה מהירה לפצועי המערכה בגוף ובנפש, לחזרתם של החטופים כולם במהרה, לסיום המלחמה בכל החזיתות ולשובם של תושבי הצפון והעוטף לביתם. כמו כן, אני מבקש להשתתף בצערם של משפחות חללי צה"ל והאזרחים שנרצחו ולייחל לכך שלא ידעו עוד צער.

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 12 במרס 2024

דוח הדירקטוריון וההנהלה

7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
7	תיאור פעילות קבוצת הבנק
7	דירוג הבנק על ידי חברות הדירוג
8	מידע צופה פני עתיד
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
13	השפעת מלחמת "חרבות ברזל"
15	יעדים ואסטרטגיה
17	מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
18	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
22	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
27	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
37	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
40	חברות מוחזקות עיקריות
41	סקירת הסיכונים
41	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
43	סיכון אשראי
58	סיכון שוק
64	סיכון נדילות
67	סיכון מימון
67	סיכון תפעולי
69	סיכונים סביבה ואקלים
70	סיכונים אחרים
81	דיון בגורמי סיכון
83	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
87	בקורות ונהלים

רשימת לוחות

9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
14	פרטים לגבי הטבות במסגרת ההתמודדות עם המלחמה	2
17	מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)	3
21	התפתחות ההכנסות מרבית, נטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	4
22	תמצית דוח רווח והפסד	5
23	הרכב הרווח המימוני, נטו	6
23	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	7
24	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	8
24	התפלגות ההכנסות מעמלות	9
24	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	10
26	פרטים על הוצאות והשקעות שבוצעו בגין מערך טכנולוגיות המידע	11
27	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	12
27	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	13
27	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	14
28	אשראי לציבור ברוטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	15
28	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	16
29	החלוקה הענפית של ששת הלוואים הגדולים בקבוצה	17
29	יתרות סיכון האשראי הכולל של הלוואים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 29ג'	18
30	הרכב תיק ניירות הערך	19
30	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	20
30	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	21
30	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח לפי מדינות/יבשות	22
31	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	23
31	התפלגות פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	24
31	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	25
34	הון והלימות ההון	26
35	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית	27
36	פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2022	28
37	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	29
37	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	30
38	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	31
39	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	32
44	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	33
47	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	34
49	חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים	35
50	חשיפות עיקריות למדינות זרות	36
51	היקף ההלוואות לדויר	37
52	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדויר בבנק לפי מגזרי הצמדה	38
53	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	39
56	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	40
59	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	41
61	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	42
61	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	43
62	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תאורטיים במדד	44
63	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	45
65	יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק	46
65	יחס מימון יציב נטו	47
66	יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	48
81	דיון בגורמי סיכון	49
85	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	50

דוח הדירקטוריון וההנהלה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 12 במרס 2024, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), לשנת 2023.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

- קבוצת הבנק ממשיכה לשים דגש על חדשנות וטכנולוגיה, תוך הבנה, שעולם הבנקאות המודרנית מושתת על שילוב של בנקאות מתקדמת המותאמת לצרכי הלקוח, עם יכולת דיגיטלית מובילה.
- פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:
- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
 - שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
 - ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
 - השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכוני שוק ונדילות.
 - שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
 - שירותי נאמנות לגופים מוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), לרבות תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון.
- החטיבה הבנקאית המספקת באמצעות הסניפים שירותי בנקאות למגזר משקי הבית, הבנקאות הפרטית ולעסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, פועלים סניפים המתמחים במגזר הדתי והחרדי.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח עם הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכזי ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים. בנוסף לבנק, כוללת הקבוצה גם את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

ביום 31 באוקטובר 2023, עדכנה חברת S&P מעלות את תחזית הדירוג של הבנקים בישראל ובתוכם הבנק, למעט שני הבנקים הגדולים, מיציבה לשלילית, על רקע עלייה בסיכונים הגיאופוליטיים, ובהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל, וכן אישרה את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA. ביום 1 בינואר 2024, אישרה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA\Negative ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA.

ביום 23 במאי 2023, אישרה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במט"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך ל-A2, את פקדונות הבנק לזמן קצר ל-Prime-1 ואת תחזית הדירוג ליציב. ביום 24 באוקטובר 2023, הודיעה Moody's על הצבת דירוג האשראי של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק ל"בחינה להורדת דירוג", וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל. ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג פקדונות ארוכי הטווח של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק, מ-A2 ל-A3 ועל אופק שלילי, וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל.

ביום 6 באוגוסט 2023, אישרה חברת "מידרג" את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג aa2.il, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג P-1.il, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aaa.il אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג Aa3.il(hyb) אופק יציב.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאוגרפי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות. לעניין זה, ראה גם ההסתייגות בפרק השפעת מלחמת "חרבות ברזל" להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					יחסים פיננסיים עיקריים
2019	2020	2021	2022	2023	
באחוזים					
10.5	8.6	14.7	16.6	19.7	מדדי ביצוע עיקריים
0.63	0.49	0.82	0.89	1.0	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
10.81	11.18	11.46	10.42	11.35	תשואה לנכסים ממוצעים
5.81	5.29	5.34	5.19	5.26	יחס הון עצמי רובד 1
128	150	128	127	156	יחס המינוף
		139	133	146	יחס כיסוי הנדילות ⁽¹⁾
					יחס מימון יציב נטו ⁽²⁾
3.0	2.7	2.6	2.9	3.2	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים
1.9	1.7	1.6	2.0	2.4	יחס הכנסות רבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
64.4	61.8	58.3	50.9	43.5	יחס יעילות
					מדדי איכות אשראי עיקריים
1.05	1.38	1.05	1.02	1.36	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.11	1.48	1.13	1.12	1.50	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ⁽³⁾ מיתרת האשראי לציבור
1.08	0.86	*0.63	0.48	0.60	שיעור חובות לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
131.2	221.3	*244.0	219.7	234.5	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור לא צובר
0.10	0.10	(0.01)	0.03	0.03	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.16	0.52	(0.23)	0.11	0.42	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
2019	2020	2021	2022	2023	
במיליוני ש"ח					
865	750	1,405	1,667	2,172	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,602	2,637	2,794	3,803	4,966	הכנסות רבית, נטו
138	464	(216)	123	502	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,520	1,523	1,756	1,611	1,652	הכנסות שאינן מרבית
1,286	1,371	1,444	1,489	1,502	מזה: עמלות
2,654	2,569	2,652	2,755	2,877	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,601	1,532	1,601	1,680	1,746	מזה: משכורות והוצאות נלוות
8.62	7.48	14.00	16.62	21.65	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)
ליום 31 בדצמבר					נתונים עיקריים מהמאזן
2019	2020	2021	2022	2023	
במיליוני ש"ח					
141,110	167,778	180,470	195,955	221,593	סך כל הנכסים
37,530	57,802	57,370	57,130	68,866	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
10,995	13,105	15,091	16,010	26,985	ניירות ערך
87,899	90,970	101,164	115,961	117,622	אשראי לציבור, נטו
132,186	158,243	170,033	184,920	208,947	סך כל ההתחייבויות
120,052	141,677	153,447	168,269	191,125	מזה: פקדונות הציבור
1,137	2,992	5,144	4,821	4,314	פקדונות מבנקים
3,674	4,394	3,356	4,749	4,767	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
8,568	9,141	10,003	10,559	12,071	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
2019	2020	2021	2022	2023	נתונים נוספים
9,989	8,514	12,950	13,900	14,990	מחיר מניה (באגורות)
410	125	543	942	795	דיבידנד למניה (באגורות)
4,086	3,895	3,715	3,676	3,634	מספר משרות ממוצע ⁽⁴⁾

- * הוצג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק הגילוי על חובות פגומים, החל מיום 1 בינואר 2022 ואילך. נתוני השוואה לשנים 2019 ו-2020 לא הוצגו מחדש.
- (1) היחס מחושב בגין שלושת החודשים שנסתיימו בסוף תקופת הדיווח.
- (2) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס מימון יציב נטו חושב החל משנת 2021, לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה.
- (3) לרבות הפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים.
- (4) מספר המשרות כולל תרגום למונחי משרות של שעות נוספות.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות ואיסור הלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי; סיכון חקיקה ורגולציה וסיכון מודל.

הסיכונים אליהם חשוף הבנק, מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מובילים ומתפתחים

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה המשפיעות על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, ביטחונית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים:

1. **סיכון מאקרו כלכלי** - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינויי רבית, מטבע, אינפלציה ועוד), המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים והבטחוניים, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות קבוצת הבנק, לגידול בהיקף החובות הבעייתיים ולהשפעה לרעה על תוצאות הקבוצה.

בשנת 2023, חלה עליה ברמת סיכון המאקרו כלכלי, על רקע רמות האינפלציה הגבוהות, השינויים הגיאופוליטיים, השפעות עליית הרבית בארץ ובעולם, השינויים בשערי החליפין והיחלשות השקל לעומת המטבעות המובילים, התנודתיות בשוק ההון המקומי ועוד.

בנוסף, על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בחודש אוקטובר, נמשכת העליה ברמת הסיכון המאקרו כלכלי, בעיקר נוכח הפגיעה הכלכלית במשק ואי הוודאות לגבי היקף המלחמה, משך הזמן שהיא תארך, לרבות משך הגיוס של כוחות המילואים, והאיום להתרחבות העימות לזירות נוספות, העלולים להשפיע באופן מהותי על הסביבה המאקרו כלכלית במשך וכפועל יוצא על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה בפרט.

המלחמה מעיבה על פעילות המשק, גרמה לשיבושים בענפי משק משמעותיים, כגון נדל"ן, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל והביאה להשפעה לרעה על מצב הלווים במשק, להגדלת הוצאות הממשלה ולהעמקת הגרעון הממשלתי. ככל שתמשך, עלולה המלחמה לגרום לעלייה מהותית בשיעור האבטלה, ירידה ברמת החיים בישראל ושינויים בהרגלי הצריכה, העשויים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין ועוד. ההשלכות כאמור, עלולות להביא לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק, להגדלת היקף החובות הבעייתיים וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על הרווחיות, ההון, ועל תוצאות הקבוצה.

בנוסף, קיימת אי וודאות בשווקים הפיננסיים בגין השפעותיה האפשריות של המלחמה, והשפעת הפחתת דירוג האשראי של מדינת ישראל. בחודש אוקטובר 2023, על רקע המלחמה והעלייה בסיכונים הגיאופוליטיים, הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית S&P על הורדת תחזית הדירוג של מדינת ישראל ובהמשך, הודיעה על מהלך דומה לבנקים בישראל, ובתוכם הבנק, למעט שני הבנקים הגדולים.

ביום 9 בפברואר 2024, הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's, על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. בעקבות כך, ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג חמשת הבנקים הגדולים בישראל בדרגה אחת, מ-A2 ל-A3 ועל אופק דירוג שלילי.

לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות כלכליות עיקריות, להלן. לפרטים על השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל, ראה פרק הון והלימות הון. ההתפתחויות כאמור, משפיעות על סביבת הסיכון ועלולות לגרום לעלייה ברמת הסיכונים השונים, כגון, נזילות, אשראי, שוק, הלבנת הון, סייבר, המשכיות עסקית ועוד.

הבנק עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות, מצב המאקרו וההשפעות על הבנק. בין היתר, נבחנות ההשפעות על לקוחות הבנק בגין המלחמה, התנודתיות בשווקים וההשפעות על הנוסטרו והנזילות, פעילות חדרי עסקאות, תחומי סייבר, ציות, הלבנת הון ומימון טרור ועוד. בנוסף, מתקיימים דיונים לעדכון שוטף על השפעות המצב על הבנק ולקוחותיו, לרבות מתן הנחיות שונות לגורמים השונים בבנק, וביצוע תרחישים ותרחישי קיצון.

2. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - התכנית האסטרטגית של הבנק, מביאה לידי ביטוי את השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות וכן נבחנת מול ההתפתחויות המאקרו כלכליות ומול האתגרים בפניהם ניצב הבנק. התכנית האסטרטגית לשנים 2023-2025 אושרה בדצמבר 2022, אחת לחצי שנה מתבצע תיקוף ובמידת הצורך, מתבצע עדכון למהלכים או יעדים אסטרטגיים.

שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עוצמת התחרות:

- שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים, עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, חברות כרטיסי האשראי, חברות קמעונאיות וחברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות שצפויות להרחיב את פעילותן בתחומים הפיננסיים בשנים הקרובות.
 - שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסיים, הבנקאי והחוץ בנקאי, בהתקדמות הטכנולוגיה ובשינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, מביאות לשינוי במודל הבנקאי.
 - שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית וכניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכוני אבטחת מידע וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.
 - שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, שינויים בשוק כרטיסי האשראי והתשלומים, החלת תקן לבנקאות פתוחה אשר מאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית, הקמת מאגר נתוני אשראי ועוד.
 - שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים לשינויים בטעמי הצרכן, ובכללם מוכנות גוברת לצריכת שירותים פיננסיים מגורמים חוץ בנקאיים.
 - דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית הובילה לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לחסכון בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחס היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ממשיך להתייעל באמצעות הסטת פעילות לדיגיטל, ייעול תהליכים והתאמת מודל ההפעלה לסביבת הבנקאות המשתנה.
- נוכח המלחמה ואי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשווקים הפיננסיים ובוחן את ההשפעות המאקרו כלכליות והתנהלות הלקוחות על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזוהה כי למשבר עשויה להיות השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות התאמות הנדרשות לצורך התמודדות עם המצב החדש.

3. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר השקעות מיכניות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושפת אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות, ומסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכוני הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי מערך היעוץ המשפטי, במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלו.

בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולוקחות בחשבון את השינויים האמורים. נוכח המלחמה, הפגיעה חסרת התקדים בציבור רחב וגיוס המוני של חיילי מילואים, והתגברות מהותית בחששות מהרעה במצב הכלכלה, פעילות גופי הרגולציה והמדינה, שמה דגש בימים אלה על צעדים של הקלות ומציאת פתרונות לקשיים ולאתגרים שהתעוררו. בנוסף, לאחרונה ובמסגרת הצעה לתיקון תקציב שנת 2024, בעקבות המלחמה, אישרה ועדת הכספים של הכנסת, לקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק לפיה הבנקים ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025 (לפרטים נוספים ראה באור 7.8 לדוחות הכספיים).

בחודשים שקדמו למלחמה, לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסיים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמה, בצל העלייה המהירה והניכרת של רבית בנק ישראל במהלך מרבית שנת 2023, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, שעודן בשלב התחלתי, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובשיעורי הרבית הנהוגים במערכת הבנקאית, ביחס לצד האשראי לציבור, פקדונות הציבור ושירותים בניירות ערך.

בהקשר הזה, יש לציין גם את הודעת רשות התחרות כי החלה בהליך היועצות עם בנק ישראל, בנושא הכרזה על חמש קבוצות הבנקים הגדולות כקבוצת ריכוז, תוך התייחסות לצעדים שיישקלו, אם וככל שתהיה הכרזה כאמור והצעות ראשוניות בעניין פיתוח שוק הכסף.

ביום 14 בפברואר 2024, פרסם בנק ישראל "קול קורא לקבלת התייחסויות הציבור למתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרות במערכת הבנקאית". ההתייעצות עם הציבור היא לגבי מתווה של מתן רישיונות "תאגיד בנקאי" והיתרים מקלים לגופים חוץ בנקאיים, לרבות חברות כרטיסי האשראי, לקבלת פקדונות מן הציבור והעמדת אשראי כנגדם לפי מדרג וגודל, תוך הקלות ברגולציה, ותוך שימת דגש על לקוחות משקי הבית ועסקים קטנים.

במסגרת זו, בכוונת בנק ישראל להציע מדרג של רישיונות, שכולם רישיונות של "תאגיד בנקאי": רישיון מוסד כספי; רישיון בנק בסיסי; ורישיון בנק מורחב.

מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים הנדרשים מהבנקים, וזאת, בין היתר, נוכח ההשפעה האפשרית לשינוי ניכר ומהיר בהתנהלות הכלכלית במשק, ונוכח העובדה שאין ניסיון דומה למרבית המהלכים האלה, בארץ או בחו"ל, ולהשלכותיהם האפשריות. בשלב זה, לא ניתן להעריך עד כמה, אם בכלל, ואיזו מהיזמות תתממש ומתי ומה תהייה ההשפעה של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק. מגמות אלה חזרו בחלקן לסדר היום, מספר חודשים לאחר פרוץ המלחמה. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק, בתקופת הדיווח וכן כאלה שנחקקו על רקע המלחמה, ראו מגבלות חקיקה ויוזמות רגולטוריות, לפרק מממשל תאגידי.

4. **סיכון ציות** - סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית, או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג, כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכניות האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, בדיני תחרות כלכלית, הסיכון לאי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK).

התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות, עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין וסיכונים חוצי גבולות (Cross border risks). ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות האכיפה המנהלית ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי, לרבות ה-FATCA וה-CRS.

המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות באירופה, כולל האיחוד האירופי). ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, על ידי בעלי עניין, חושפים את המערכת הבנקאית לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סחר חוץ ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכונים מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

מכתב הפיקוח על הבנקים, מיום 8 ביוני 2022, בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאומיות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים, בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הנוחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדינות זרות ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם, או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר, בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה. מצב החירום, עקב המלחמה, מעצים את סיכונים הציות ונדרשת עירנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, הבנק מבצע מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר, הגברת הניטור והבקורות על פעילות סחר החוץ בבנק. כמו כן, בעקבות הפרסומים על הטלת סנקציות מצד ארה"ב ומדינות באירופה על אזרחים ישראלים, הבנק גיבש כללים מנחים, הנדרשים על מנת לפעול בזהירות הראויה מול החובות השונות המוטלות עליו בהיבט זה.

לאור האמור, במדיניות הציות של קבוצת הבנק, גובשה תפיסת ניהול הסיכון הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו, נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון, בהתאם למדיניות שנקבעה, לבין ההמשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק והקבוצה.

5. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גוררות סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק הגדיר אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק מנהל את סיכון הסייבר באמצעות נקיטת פעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחום סיכונים סייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בתקופה האחרונה נמשכות תקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. המלחמה הובילה לעלייה בנסיבות התקיפה על ארגונים בארץ, לרבות תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן לעלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית.

החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות גישה מרחוק המלווים על ידי מחלקת אבטחת מידע, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מגננוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

לבנק קיימות פוליטות ביטוח, המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשבוני ו/או אירוע סייבר, בהתאם לתכולת הפוליסות.

6. **סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת, התלות בה הולכת וגוברת, ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. לקבוצת הבנק קיימת תכנית לשדרוג תשתיות המחשוב, אשר מקנה מענה טכנולוגי לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק.

7. **סיכונים סביבה ואקלים** - הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות, הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכונים סביבה (פגיעה סביבתית - זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכונים האקלים (סיכונים פיזיים - גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד), או סיכונים מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים, באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין.

- השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם, בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים, או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.

- השפעה עקיפה - כגון על סיכונים האשראי, עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה, בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר, בעקבות אי עמידה בהוראות הדין הסביבתיות הרלוונטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית, או בשל קנס גבוה שניתן להשית על לווה בשל פגיעה סביבתית וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים, כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, החלה מתקפת טרור וטבח אכזרי במהלך חדירתם של אלפי מחבלים מארגוני הטרור ברצועת עזה, ליישובי עוטף עזה ודרום הארץ, בחסות מטח טילים כבד לעבר שטחי מדינת ישראל. נוכח האירועים האמורים, הכריזו שר הבטחון והשר לבטחון לאומי, על מצב מיוחד בעורף ועל אירוע חירום במדינה כולה, והחלה מלחמת "חברות ברזל". תקופה זו מאופיינת במידה גבוהה של אי ודאות בנוגע להתפתחות המלחמה, להיקפה ולהשלכותיה הכלכליות. לפרטים ראה פרק התפתחויות כלכליות עיקריות, להלן.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים (כמפורט בהמשך), והן בהקלות נוספות שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חברות ברזל" (הוראת שעה), במסגרתה ניתנו הקלות שונות שגיבש הפיקוח על הבנקים, על מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב. לפרטים בעניין הוראה זו והוראות רגולטוריות נוספות, ראה חקיקה ויזומות רגולטוריות, לפרק ממשל תאגידי. בנוסף, ביום 15 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע רוחבי ללקוחות, שגובש בשיתוף המערכת הבנקאית (להלן - "המתווה הבסיסי"), הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות "המעגל הראשון" (המתגוררים ופועלים בטווח של 30 ק"מ מרצועת עזה, אזרחים שפוגו מביתם על ידי גורם רשמי, מגויסי מילואים בצו 8 ובעלי קרבה ראשונה לחללי המלחמה, לחטופים או לנעדרים). בהתאם למתווה, לקוחות אלה יכולים לבקש לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, לשלושה חודשים, ללא חיוב ברבית בגין הדחייה, הכל בסכומים ובתנאים מסוימים. כמו כן, לקוחות "המעגל הראשון" שהם משקי בית, למעט אוכלוסיית משרתי המילואים ומגויסי צו 8, לא יחויבו ברבית על יתרות חובה בעו"ש, עד לסכום של 10,000 ש"ח, במשך שלושה חודשים, בתנאי שערב פרסום המתווה עמד חשבונם ביתרת חובה.

בנוסף, יינתן ללקוחות "המעגל הראשון", שהם יחיד ועסק קטן, פטור מעמלות מסוימות לתקופה של שלושה חודשים. לשאר הלקוחות, המתווה מאפשר לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, למשך 3 חודשים, ללא עמלות, בסכומים ובתנאים מסוימים, כאשר עלות הדחייה תחושב בהתאם לשיעור הרבית ההסכמית. המתווה הציג את תנאי המינימום וכל בנק רשאי להרחיב את המתווה האמור לטובת לקוחותיו ולבקשתם. ביום 8 בנובמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הרחבת לקוחות "המעגל הראשון" במתווה, על ידי הכללת האוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ, או בעלי עסק ביישובי הצפון, אשר פונו על ידי גורם רשמי נכון לתאריך 7 בנובמבר 2023, והמתגוררים באחד מהיישובים המופיעים ברשימות המפורסמות באתר בנק ישראל.

ביום 17 בדצמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה הבסיסי בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 בינואר 2024. כמו כן, הוסיף ל"מעגל הראשון" את אוכלוסיית משתתפי מסיבת "נובה" ברעים ואת חשבונותיהם של חטופים, נעדרים ואחיהם. המתווה המוארך מאפשר ללקוחות שטרם ביצעו דחייה, לבקש דחייה של שלושה חודשים וללקוחות שכבר ביצעו דחייה, לבקש דחייה של שלושה חודשים נוספים (בהתאם לסכומים ולתנאים שפורטו במתווה הראשון). ביחס לקבוצת "המעגל הראשון", נוספה הטבה של מתן פטור מחיוב ברבית על יתרת חובה, עד לסכום של 30 אלף ש"ח, לעסקים עם מחזור פעולות של עד 5 מיליון ש"ח.

ביום 4 במרס 2024, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 באפריל 2024. כמו כן, אוכלוסיית "המעגל הראשון" הורחבה כך שתכלול גם תושבי ישובים שהתקבלה החלטת ממשלה לפנותם אך טרם פונו בפועל, נפגעי מסיבת "פסיידאק" ומפגשי ההיערכות לפסטיבל "מידברן" וחיילי מילואים שאושפזו בבית חולים לתקופה של שבעה ימים לפחות בשל פציעה שנגרמה בלחימה. תנאי המתווה הורחבו כך שחיילי מילואים יהיו פטורים מחיוב ברבית על יתרות חובה בעו"ש, עד לסכום של 10,000 ש"ח, למשך שלושה חודשים (בתנאי שערב פרסום ההרחבה, עמד חשבונם ביתרת חובה). סיווג חיילי המילואים לצורך מתן ההטבות, ייעשה באופן יזום על ידי הבנק, ללא צורך באסמכתא. הבנק מיישם את המתווה ואת כל הנחיות בנק ישראל, בעניין ההיערכות למתן שירותים בנקאיים בתקופת המלחמה, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלווים.

בנוסף למתווה הבסיסי כאמור, הבנק נקט שורה של צעדים נוספים על מנת לסייע ללקוחותיו. ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול) ניתנו הטבות ובכללן, הקפאת תשלומי משכנתא ללא תשלום רבית על תקופת הדחיה, למשך שלושה חודשים ומתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. כמו כן, ניתנו הטבות במשכנתאות לאנשי קבע בהתאם למתווה הבסיסי כאמור, הוקמו שתי קרנות ייעודיות, האחת למשרתי קבע והשנייה למשרתי המילואים, על סך 100 מיליון ש"ח כל אחת, למתן הלוואות ללא רבית, לתקופה של שנה וכן ניתנה אפשרות לדחיית תשלומי הלוואות ללקוחות עסקיים.

הבנק בוחן את השפעות הרחבת המתווה מיום 4 במרס 2024. בשלב זה, אומדן סך ההטבות, עשוי להגיע עד לכ-149 מיליון ש"ח בהנחה של ניצול מלא, ואינו כולל את השפעות הארכת המתווה כאמור. עלויות אלו, ייזקפו לרווח והפסד, במקביל למימושן בפועל על ידי הלקוחות. ברבעון הרביעי של השנה, סך כל ההטבות שנקדפו לרווח והפסד הסתכמו בכ-32 מיליון ש"ח. למידע נוסף בדבר דחיית תשלומי הלוואות, ראה פרק סקירת הסיכונים, סיכון אשראי, להלן.

להלן פרטים לגבי הטבות במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2023					
דיוור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל
השפעת הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה					
10	8	7	-	-	25
-	2	-	-	-	2
1	3	1	-	-	5
-	-	-	-	-	-
11	13	8	-	-	32
26	79	12	-	-	117
37	92	20	-	-	149
מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה					
יתרת אשראי עם שינויים בתנאי החובות					
3,065	387	1,147	220	105	4,924
59	23	97	18	3	200
4	3	3	3	1	3
35	8	27	4	-	74
2	-	9	-	-	11
-	32	1	-	-	33
-	-	-	-	-	0%
-	-	-	-	-	6%
הלואאות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
יתרת ההלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)					
-	-	107	-	-	107
-	-	-	-	-	6%

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף בכל הנושאים והסיכונים הנובעים מהמלחמה, השלכותיה והשפעותיה הפיננסיות על הבנק ובכלל זה ההשפעות על לקוחות הבנק, על התנודתיות בשווקים ועל סיכוני אשראי, נזילות, תיק הנוסטרו, פעילות חדרי עסקאות ועוד. לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון נזילות, להלן.

יצוין, כי בנושאי סיכון ציית, הלבנת הון ומימון טרור, מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציית של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציית, איסור הלבנת הון ומימון טרור. כמו כן, בנושא סיכון סייבר, המלחמה הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ, כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף, בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות אבטחת גישה מרחוק, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

במסגרת השמירה על ההמשכיות העסקית, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, קיום ישיבות ייעודיות לחירום, העברת עובדים לעבודה מרחוק, הפעלת סניף נייד ועוד. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו.

תוצאות הפעילות של קבוצת הבנק לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, הושפעה, בין היתר, מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעונים השלישי והרביעי של השנה, הנובע מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ומוסבר בעיקר בגין החשש מהשפעות מאקרו כלכליות חזויות לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים, בין היתר, עקב ההשלכות הנובעות ממצב הלחימה בו מדינת ישראל מצויה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחות ההכנסות וההוצאות, הוצאות בגין הפסדי אשראי, להלן. כמו כן, ראה פרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, להלן.

עם פרוץ המלחמה הבנק נרתם על מנת לסייע במאמץ המלחמתי, הגדיל את תקציב התרומות באופן משמעותי, בהיקף של מיליוני שקלים, וכינס פורום ייעודי לגיבוש מתווה על פיו פועל הבנק לסיוע באמצעות התרומות לתמיכה בתושבי העוטף ובלוחמים בשטח. במסגרת זו, העמיד הבנק תקציב משמעותי לתמיכה וליווי של קיבוץ ניר עוז בתהליך השיקום וזאת לצד תרומות משמעותיות נוספות לכוחות הביטחון, ליישובים נוספים בעוטף, לתושבי העוטף, לבתי חולים ועוד. במקביל, עובדי הבנק לוקחים חלק פעיל במגוון התנדבויות בנושאים שונים התומכים במאמץ המלחמתי. לפרטים נוספים ראה מעורבות ותרומה לקהילה, לפרק מממשל תאגידי.

כאמור, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המלחמה על הבנק וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך המלחמה, היקפה, התפשטותה לזירות נוספות ככל שתהיה, וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שיינקטו על ידי הממשלה, בנק ישראל ורגולטורים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון. התכנית האסטרטגית החדשה לשנים 2023-2025 אושרה על ידי הדירקטוריון בדצמבר 2022. במסגרת האסטרטגיה החדשה גובשה גם אסטרטגיית דיגיטל חדשה. אחת לחצי שנה מתבצע תיקוף לתכנית האסטרטגית במסגרתו מתבצעת סקירה של סביבת הפעילות ונבחנות ההשלכות על אסטרטגיית הבנק. במידת הצורך מתבצע עדכון למהלכים או יעדים אסטרטגיים.

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים על עבודת הנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסיניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל לחיזוק מעמדו בקרב לקוחותיו ומכוון להענקת שירותים בנקאיים מעודכנים ומותאמים לצרכיהם, ביעילות, במקצועיות ובביטחון, תוך התאמה לסביבת הבנקאות המשתנה, שמירה על רמת סיכון מידתית, לצד מיקסום הערך לבעלי עניין.

בתכנית האסטרטגית החדשה נקבעו מיקודים עסקיים, שמטרתם להציע את הבנק קדימה בסביבת התחרות ותחת תנאי אי ודאות. לתכנית יעדי על במובני תשואה על ההון ויחס יעילות. במקביל לניהול סיכונים מושכל, הבנק שם דגש בתכנית לנושאים הבאים:

- צמיחה בסגמנטים בהם הבנק מתמחה, תוך מתן ערך מוסף ללקוחותיו וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי.
- שמירה על מובילותו בשוק ההון ובתחום הבנקאות הפרטית, לצד המשך פיתוח כלים ואמצעים חדשניים בתחום.
- צמיחה בפעילות מול המגזר העסקי תוך חיזוק הקשר עם הלקוחות.
- פעילות למיצוי הפוטנציאל בתחום המשכנתאות.
- מיקודן של החברה הבת מסד והמותגים יובנק, פאג"י ואוצר החייל, בנישות הפעילות הייחודיות להם.
- התאמת מודל ההפעלה לעולם הבנקאות העתידי, לצד התאמת מודל השירות וניהול הלקוח.

- הובלת מהלכי התייעלות וחסכון בהוצאות תוך שיפור תהליכים, העברת פעילות תפעולית למערך אחורי, המשך התייעלות ברשת הסינוף ובמטה והמשך הסטה לערוצי הבנקאות הדיגיטלית.
 - חתירה לצמיחה וחשיפה לתחומים חדשים באמצעות שיתופי פעולה.
- תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בבנק בשנים האחרונות וממשיכים לקבל ביטוי גם באסטרטגיה החדשה, כוללים את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק וללקוחותיו ואסטרטגיה לתחום הסינוף, אשר מטרתה להתאים את מערך הסינוף לעולם הבנקאות המשתנה.

היבטי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

הבנק רואה חשיבות מרובה בקידום היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) בפעילותו העסקית ומשקיע בכך משאבים רלוונטיים, בהתאם לאסטרטגיה העסקית שלו. בכלל זה, הבנק נותן חשיבות להתמודדות מול משבר האקלים והסיכונים הפיננסיים הנגזרים ממנו והוא פועל לניטור הסיכונים וניהולם תוך בחינה של ההשפעה על פעילותו העסקית השוטפת וזאת לצד בחינת פעילות הבנק באופן שוטף ביחס להיבטים סביבתיים, חברתיים ואחרים הנוגעים לממשל תאגידי.

הבנק פועל לפי אסטרטגיית ESG ארגונית כוללת, במסגרתה נקבעו מדיניות ויעדים רב שנתיים, תוך התמקדות במספר תחומים מרכזיים כמפורט להלן.

- שילוב היבטי ESG בתחום שוק ההון - במסגרת מובילתו בשוק ההון, החליט הבנק לשלב שיקולי ESG ביעוץ ההשקעות ולהנגיש מידע בנושא ללקוחותיו, באמצעות יועצי ההשקעות הבנקאיים ומערכות המסחר. במסגרת זו, הבנק פועל להנגיש מידע בנושא ESG של ניירות ערך שונים באמצעות מערכות המסחר ובוחן את האפשרות לשלב דירוגי ESG במתודולוגיות האנליזה של הבנק לניירות ערך. במקביל, הבנק השלים מערך הדרכות בנושא ליועצי ההשקעות הבנקאיים, במטרה לסייע להם לשלב את תחום ה-ESG בתהליכי הייעוץ, בהתאם לצרכי הלקוחות והנחיותיהם.
- ניהול סיכונים סביבה ואקלים באשראי העסקי - הבנק בוחן באופן קבוע את תהליכי ניהול סיכונים הסביבה בעסקאות אשראי מהותיות ומקפיד בעת קבלת החלטות מתן אשראי, להתחשב בהיבטי הסיכון הסביבתי, ככל שהנושא רלוונטי לעסקה. על רקע ההתפתחויות המשמעותיות של השנים האחרונות בפרקטיקות לניהול סיכונים סביבה, לרבות הוראות הפיקוח על הבנקים, בעניין עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, הבנק מבצע בחינה מחודשת של תהליכי הערכה וניהול הסיכון הסביבתי, תוך התאמתם, ככל שניתן, לפרקטיקות המקובלות בעולם. במסגרת זו, הבנק ממפה את החשיפות הקיימות בתחום זה, בוחן את השפעותיהן על פעילותו, פועל להתאים את תיאבון הסיכון שלו וקובע יעדים ומגבלות.
- קידום הבנה פיננסית בקרב לקוחות הבנק, בדגש על שוק ההון - הבנק שוקד על קידום ההבנה הפיננסית של לקוחותיו השונים, באמצעים דיגיטליים, כגון קורסים וסרטונים. התכנים מפורסמים ללקוחות באתר האינטרנט של הבנק, במטרה להרחיב את היקפי החשיפה לתכנים הללו, להעצים את הידע הפיננסי של הלקוחות ולסייע להם לקבל החלטות פיננסיות מושכלות יותר. חלק מהתכנים מותאמים לצרכים ייחודיים של לקוחות מסקטורים ספציפיים, כגון עסקים קטנים ועצמאים או לקוחות בגיל פרישה. מעבר לערך החברתי הרב במהלך זה, הבנק מכיר בחשיבות של הידע הפיננסי של לקוחותיו, גם כחלק מכלי ניהול הסיכונים שלו.
- קידום גיוון בתעסוקה - כארגון, אשר אחד האלמנטים העסקיים המרכזיים שלו הוא פנייה למגוון רחב של מגזרים ואוכלוסיות בחברה הישראלית, הבנק מאמין בחשיבותו של גיוון רחב בתמהיל עובדי הקבוצה ובהתאם פועל לגיוס עובדים מקבוצות מגוונות בחברה הישראלית.

מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

2022	2023	
		סביבה
		צריכת משאבים
24,116,663	22,776,287	צריכת חשמל (בקוט"ש)
		מדרך פחמני
12,607	11,986	היקף פליטות (בטון CO ₂ eq)
		חברה
		עובדים
3,658	3,628	מספר עובדים
67%	67%	שיעור הנשים המועסקות בבנק
24,572	17,318	היקף השקעה בלמידה והדרכת עובדים (בימים)
		ספקים
97%	98%	שיעור ספקים מקומיים
		אשראי חברתי
28,211	25,535	יתרת אשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים (במיליוני ש"ח)
1,546	923	מזה: אשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים בערבות מדינה (במיליוני ש"ח)
		ממשל תאגידי
50%	50%	שיעור דירקטורים חיצוניים
100%	100%	שיעור דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
20%	20%	שיעור הנשים בדירקטוריון
36%	36%	שיעור הנשים בהנהלה
31	27	מספר ישיבות מליאת הדירקטוריון
55	62	מספר ישיבות ועדות דירקטוריון
7.8	8.8	ממוצע ותק דירקטורים (בשנים)

למידע נוסף ראה דוח ESG באתר האינטרנט של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות, שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פועל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2023, לרבות ההשפעות הכלכליות הנובעות ממלחמת "חרבות ברזל", שפרצה ביום 7 באוקטובר 2023.

עם פרוץ המלחמה, הוכרז על גיוס מילואים נרחב, יישובים באזורי לחימה ובאזורים מאוימים פונו מתושביהם, מקומות עבודה הושבתו ועובדים הוצאו לחל"ת על ידי מעסיקים מסוימים. המלחמה מובילה לגידול חד בהוצאות הממשלה (בעיקר לצרכי בטחון, שיקום וסיוע אזרחי) לצד ירידה בהכנסות המדינה ועקב כך, לעליה בגירעון התקציבי וביחס החוב לתוצר. עלויות המלחמה, הבטחוניות והאזרחיות, הוערכו בחודש ינואר 2024, על ידי חטיבת המחקר בבנק ישראל, ביותר מ-200 מיליארד ש"ח (ברוטו), לפני ניכוי סיוע ממשלת ארה"ב והפחתת הוצאות אחרות). אובדן ההכנסות בשנת 2023 הועצם, בין היתר, בשל קיפאון בפעילות ענף הבנייה, המהווה מקור משמעותי למסים ישירים (מס שבח ומס רכישה) ועקיפים (מע"מ על דירות חדשות וקרענות).

יש לציין, כי קיימת אי וודאות רבה באשר למשך המלחמה, להתפשטותה לזירות נוספות ולהיקף ההשלכות הנגזרות מכך על הכלכלה.

צמיחה

חטיבת המחקר של בנק ישראל, עדכנה את התחזית המאקרו כלכלית ביום 1 בינואר 2024, בעיצומה של מלחמת "חרבות ברזל", וציינה כי התחזית מבוססת על הנחה שההשפעה הכלכלית הישירה של המלחמה על המשק, היתה בשיאה ברבעון האחרון של שנת 2023, ותמשך בעצימות פוחתת במהלך שנת 2024. על פי התחזית, התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 2% בכל אחת מהשנים 2023 ו-2024 (בדומה להערכה בתחזית האחרונה מחודש נובמבר 2023) ובשיעור של 5% בשנת 2025.

הערכה זו של חטיבת המחקר בבנק ישראל, משקפת פגיעה, הן בצד ההיצע והן בצד הביקוש. בצד ההיצע, על רקע גיוס המילואים הנרחב והשבתה חלקית של מוסדות חינוך, עיקרה בחודשים הראשונים של המלחמה, אשר הובילו לירידה בהיצע העבודה בכל ענפי המשק, בדגש על פגיעה בענפי הבנייה והחקלאות, בשל הגבלות על כניסת פועלי בניין מיהודה ושומרון לישראל והפסקה מוחלטת של העסקת פועלים מעזה, ובשל עזיבתם של עובדים זרים. בנוסף, באזורי הלחימה ובאזורים מאוימים, נפגע כושר הייצור בשל פגיעה בהון הפיזי וביכולת לעבוד. בצד הביקוש, צפויה להימשך הפגיעה בביקוש לצריכה פרטית ובביקוש לטירות נכנסות.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P, פרסמה ביום 13 בנובמבר 2023, את הערכותיה לצמיחה הצפויה בישראל, ברקע המלחמה, וציינה כי הצמיחה צפויה לעמוד על 1.5% בשנת 2023 ו-0.5% בשנת 2024, וצפויה צמיחה מואצת בשיעור של 5% בשנת 2025.

סיכויי אשראי של המשק

ביום 9 בפברואר 2024, חברת דירוג האשראי העולמית Moody's הודיעה על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. Moody's ציינה באותו מועד, כי הסיבה להפחתת הדירוג היא חוסר הוודאות לגבי מועד ואופן סיום המלחמה, השפעתה על פניות הממשלה והכנסת לעסוק בסוגיות ליבה כלכליות וחברתיות, והשינוי במצב הפיסקלי. הסיבה לאופק הדירוג השלילי היא אי הוודאות בנוגע להתרחבות המלחמה לזירה הצפונית. באופן דומה, ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג חמשת הבנקים הגדולים בישראל בדרגה אחת, מ-A2 ל-A3 ועל אופק דירוג שלילי.

ביום 25 באוקטובר 2023, חברת דירוג האשראי העולמית S&P אישרה את דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ ברמה של AA-. עם זאת, על רקע המלחמה, הודיעה S&P על שינוי תחזית הדירוג מ"ציבה" ל"שלילית" וכן שהורדת דירוג האשראי, עלולה להתבצע במידה והעימות הצבאי יתרחב באופן מהותי ויגדיל את הסיכונים הביטחוניים והגיאופוליטיים אתם מתמודדת ישראל. באופן דומה, הודיעה S&P מעלות, על שינוי תחזית הדירוג מ"ציבה" ל"שלילית" לבנקים נוספים בישראל ובתוכם הבנק.

ביום 17 באוקטובר 2023, חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישרה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+. עם זאת, על רקע המלחמה, הודיעה Fitch על שינוי תחזית הדירוג מ"ציבה" ל"מעקב שלילי" וזאת בשל הסיכון להתרחבות הלחימה לחזיתות נוספות. באופן דומה, הודיעה Fitch, על שינוי תחזית הדירוג של ארבעת הבנקים הגדולים בישראל מ"ציבה" ל"מעקב שלילי". יש לציין, שהבנק אינו מדורג על ידי Fitch.

בתחזית המאקרו כלכלית של חטיבת המחקר בבנק ישראל, שפורסמה ביום 23 באוקטובר 2023, צוין כי תרחישי מלחמה נבחנו מספר פעמים במסגרת מבחן הקיצון המאקרו כלכלי האחיד למערכת הבנקאית, ובתרחישים אלו מערכת הבנקאות צפויה לשמור על חוסנה ויציבותה.

תקציב המדינה

לאחר כחמישה חודשים בהם פעלה הממשלה במתכונת של תקציב המשכי, אושר בכנסת, ביום 24 במאי 2023, תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024. עקב המלחמה, ביום 15 בינואר 2024, אישרה הממשלה תקציב מדינה מעודכן לשנת 2024, שכלל עליה בגירעון בתקציב לשנת 2023, שהסתכם ב-4.2% תוצר (בהשוואה לעודף של 0.6% תוצר בשנת 2022). הגירעון לשנת 2024 בתקציב, צפוי לעמוד על 6.6% תוצר.

בתחזית חטיבת המחקר שפורסמה בתחילת ינואר 2024, מציין בנק ישראל, באשר למדיניות הפיסקאלית, שיחס החוב לתוצר צפוי לעלות ל-62% בשנת 2023 (ירידה של 1%, בהשוואה לתחזית האחרונה מחודש נובמבר) ול-66% בשנים 2024 ו-2025. זאת לאחר שהמדיניות הפיסקלית, הביאה את המשק ליחס חוב תוצר של כ-60%, ערב המלחמה.

אינפלציה

בשנת 2023, מדד המחירים לצרכן ("בגין") עלה ב-3.0%, לאחר עלייה של 5.3% בשנת 2022. על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2024, צפויה התמתנות בשיעורי האינפלציה בשנים 2024 ו-2025 ל-2.4% ו-2.0%, בהתאמה. בדוח בנק ישראל על המדיניות המוניטרית, מחודש ינואר 2024, צוין כי ציפיות האינפלציה מהמקורות השונים (משוק ההון ומהחזאים) לשנה הקרובה מצויות בתוך תחום היעד ועומדות על 2.6% ו-2.4%, בהתאמה.

שוק הדיור

בדיווח על מחירי שוק הדירות, שפרסמה הלמ"ס בחודש ינואר 2024, צוין שהיקף הפעילות בשוק הדיור מוסיף להתמתן, וניכרת ירידה בשיעור של כ-1.8% במדד מחירי הדירות הכולל וירידה של כ-3.9% במדד מחירי הדירות החדשות, מהשוואת עסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2023, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בסקירת ענף הנדל"ן למגורים, שפרסם משרד האוצר בחודש פברואר 2024, צוין כי כמות העסקאות בחודש דצמבר 2023, ירדה בשיעור של כ-15%, בהשוואה לחודש דצמבר אשתקד, שיעור מתון בהשוואה לירידות בחודשיים הראשונים למלחמה ובכך נחתמה שנת 2023 כאחת הנמוכות ביותר בהיבט של כמות העסקאות בעשרים השנים האחרונות.

שוק העבודה

על פי סקרי כח האדם, שפרסמה הלמ"ס בחודש ינואר 2024, ברקע המלחמה, בחודשים אוקטובר-נובמבר 2023, נרשמה עליה חדה, בשיעור האבטלה הרחב (בקרוב בני 15 ומעלה), לכ-10.4% (כ-468 אלף מובטלים) בחודש אוקטובר וכ-10.0% (כ-448 אלף מובטלים) בחודש נובמבר, אשר התמתנה בחודש דצמבר לכ-7.5% (כ-342 אלף מובטלים), וזאת בהשוואה לשיעור של כ-4.2% (כ-192 אלף מובטלים), בחודש ספטמבר 2023, טרם המלחמה. על פי תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2024, שיעור האבטלה הרחב (בקרוב בני 25 עד 64) צפוי לעמוד על 4.5% בשנת 2023 (שיעור גבוה ב-0.2% בהשוואה לתחזית הקודמת), על 5.3% בשנת 2024 (שיעור גבוה ב-0.8% בהשוואה לתחזית הקודמת) ועל 3.2% בשנת 2025.

רביית בנק ישראל

במהלך המחצית השנייה של שנת 2023, הותיר בנק ישראל את הרביית ללא שינוי, ברמה של 4.75%, זאת לאחר שבמחצית הראשונה של שנת 2023, עלה שיעור הרביית ב-1.5%. ביום 1 בינואר 2024, החליטה הוועדה המוניתרית בבנק ישראל, להפחית את הרביית ב-0.25%, לרמה של 4.5%. הוועדה הצהירה שעל רקע המלחמה, יקבע תוואי הרביית בהתאם להמשך התכנסות האינפלציה ליעדה, להמשך היציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית והמדיניות הפיסקלית. בהחלטת הרביית שפורסמה ביום 26 בפברואר 2024, הותיר בנק ישראל את הרביית ללא שינוי, ברמה של 4.5%. על פי הערכת חטיבת המחקר בבנק ישראל מינואר 2024, רביית בנק ישראל צפויה להתייצב ברמה של 3.75% או 4.0% בממוצע, ברבעון הרביעי של שנת 2024.

שער החליפין

במהלך שנת 2023, עלה שער החליפין של הדולר מול השקל בשיעור של כ-3% וזאת בהמשך לעלייה בשיעור של כ-13% בשנת 2022. ברבעון האחרון של שנת 2023, ניכרת עליה בתנודתיות הדולר מול השקל, על רקע המלחמה. בשלושת השבועות הראשונים ללחימה, נחלש השקל ושער הדולר חצה את רף ה-4 שקלים. אולם, מתחילת חודש נובמבר, התהפכה המגמה והחלה מגמת ייסוף משמעותית של השקל, כך שבסוף שנת 2023, עמד שער הדולר מול השקל על-3.627 שקלים. בסוף חודש פברואר 2024, נמשך הייסוף בשקל, ושער הדולר מול השקל עמד על 3.584 שקלים. בדוח בנק ישראל על המדיניות המוניטרית, מחודש ינואר 2024, צוין, שברקע הייסוף, עומדת התבהרות מסוימת במצב המלחמה, הסתברות לגלישה אל מספר זירות וגם הערכות בדבר הפחתות רביית קרבות של ה-FED וה-ECB. מול האירו, נחלש השקל בכ-7% מתחילת השנה, כך שבסוף שנת 2023, עמד שערו על-4.012 שקלים.

עקב השפעותיה הכלכליות של המלחמה ולצורך ייצוב השווקים, הודיע בנק ישראל ביום 9 באוקטובר 2023, על תכנית למכירת מט"ח בהיקף של עד 30 מיליארד דולר, במסגרתה מכר בחודשים אוקטובר ונובמבר, כ-8.5 מיליארד דולר. בחודשים דצמבר 2023 וינואר 2024, בנק ישראל לא מכר דולרים. נוסף על כך, הודיע בנק ישראל, על הפעלת מנגנוני עסקאות החלף בשוק המט"ח, בסכום של עד 15 מיליארד דולר, בהתאם לצורך. וכן על תכנית עסקאות ריפו כנגד אגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות, שמטרתה לספק נזילות שקלית לגופים המוסדיים ולקרנות נאמנות.

הסביבה הגלובלית

במהלך שנת 2023, התמודדה הכלכלה העולמית עם שלל התרחשויות: התמשכות המלחמה באוקראינה, חלק ממדינות אירופה נגמלו מתלות בגז המופק ברוסיה וצמיחה איטית מהצפוי בסין.

האירועים הבטחוניים בישראל, השפיעו באופן מתון על השווקים הפיננסיים הגלובליים. עם זאת, איומי החות"ם על השייט לנמלי ישראל דרך הים האדום, הוכרו על ידי קואליציית מדינות בהובלת ארה"ב, כמאיימים על הסחר הימי הגלובלי וכח משימה רב לאומי התאגד להגן על מעבר ימי קריטי זה.

מדד מנהלי הרכש העולמי לחודש דצמבר 2023, שמפרסם JPMorgan, שמר על יציבות ועמד על רמה של 49.0 נקודות. המדד נמצא מזה כ-16 חודשים מתחת לרמה של 50.0 נקודות.

סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה להיות מעל יעדי הבנקים המרכזיים, אך מצויה במגמת התמתנות בחלק ניכר מהמדינות המפותחות. בארה"ב, לאחר עשר העלאות רבית רצופות (מתחילת שנת 2022) והפסקה אחת בחודש יוני 2023, הועלתה רבית ה-FED בחודש יולי 2023, ב-0.25% לרמה של 5.50% (הרף העליון של טווח הרבית), שיא של 22 שנים. בחודשים אוגוסט-דצמבר 2023 הותיר ה-FED את הרבית ללא שינוי. בגוש האירו, העלה ה-ECB בחודש ספטמבר 2023, את הרבית ב-0.25% לרמה של 4.50%, העלאת רבית עשירית ברציפות מתחילת שנת 2022, שיעור הרבית הגבוה ביותר מאז שנת 2008. בחודשים אוקטובר-דצמבר 2023 הותיר ה-ECB את הרבית ללא שינוי. בבריטניה, הותיר הבנק המרכזי את שיעור הרבית בחודשים ספטמבר-דצמבר 2023 ללא שינוי, ברמה של 5.25%, הגבוה ביותר בבריטניה מאז שנת 2008.

בחודש נובמבר 2023, אישרה Moody's את הערכת דירוג האשראי של ארה"ב, ברמה של Aaa-, הגבוהה ביותר בסולם שלה, אך הורידה את תחזית הדירוג של ארה"ב מ"יציבה" ל"שלילית". בחודש אוגוסט 2023, הורידה Fitch, את הערכת דירוג האשראי של ארה"ב, מ-AAA לרמה אחת פחות, AA+, ושינתה את תחזית הדירוג מ-"שלילית" ל-"יציבה". חברת הדירוג ציינה, כי חלה הידרדרות מתמשכת בסטנדרטים של הממשל לאורך 20 השנים האחרונות, לרבות בעניינים פיסקאליים ובענייני חוב. Fitch צופה, כי גירעון הממשלה, יעלה משיעור של כ-3.7% בשנת 2022, לשיעור של כ-6.3% מהתמ"ג בשנת 2023, ובשנים 2024 ו-2025 תימשך העלייה בגירעון לרמה של 6.6% ו-6.9%, בהתאמה.

שוקי ההון

המסחר בשוקי ההון בעולם בשנת 2023, הסתכם בעלויות שערים במרבית המדדים המובילים. בארה"ב, מדד ה-Nasdaq 100 עלה בכ-54% ומדד ה-S&P 500 עלה בכ-24%. באירופה, מדד ה-Eurostoxx עלה בכ-19%, מדד ה-Dax בגרמניה עלה בכ-20% ומדד ה-Cac 40 בצרפת עלה בכ-17%. במדינות מזרח אסיה המגמה מעורבת, עלויות במדד ה-Nikkei היפני בכ-28% ובמדד ה-Kospi בקוריאה הדרומית בכ-19%, וירידות במדד ה-Hsi בהונג קונג של כ-14% ובמדד ה-Csi בסין בכ-11%.

המסחר בשוק המקומי במהלך שנת 2023, התאפיין בתנודתיות רבה, על רקע חוסר הוודאות הפוליטית סביב יוזמות החקיקה לרפורמה במערכת המשפט בישראל ומלחמת "חרבות ברזל". מדד ת"א 125 עלה במתניות בכ-4%. במדדים הענפיים, מדד ת"א נפט וגז זינק בכ-38%, מדד ת"א טכנולוגיה עלה בכ-17% ומדד ת"א נדל"ן עלה בכ-8%.

בשנת 2023, נרשמה מגמה חיובית באפיק החוב הקונצרני, העוקב אחר אגרות החוב בעלות השווי הגבוה ביותר, הן באפיק שקלי והן באפיק צמוד מדד, שעלו בשיעור דומה של עד כ-5%. המסחר באגרות החוב הממשלתיות הסתכם במגמה מעורבת: באגרות החוב צמודות המדד והשקליות לטווח קצר, נרשמה עלייה מתונה של עד כ-4.5%, ואילו באגרות החוב לטווח של עשר שנים ויותר נרשמה ירידה של כ-5%. הירידה בתשואות אגרות החוב הממשלתיות לטווח ארוך, הושפעה מהציפיות שהרבית תישאר ברמה גבוהה.

מדד תל בונד-דולר, הכולל את אגרות החוב הקונצרניות צמודות המט"ח, עלה בכ-15% מתחילת השנה ועד פרוץ המלחמה. עליה זאת נרשמה במקביל להתחזקות הדולר ביחס לשקל בכ-10%. באותה התקופה, מפרוץ המלחמה ועד סוף שנה, ירד המדד בכ-4%, במקביל להיחלשות הדולר מול השקל. בסיכום שנת 2023, הוסיף מדד תל בונד-דולר כ-12% לערכו.

מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות חוב ממשלתיות הסתכם בכ-2.9 מיליארד ש"ח בשנת 2023, גבוה בכ-19% מהמחזור בשנת 2022. עיקר העלייה במחזורי המסחר נבעה מאגרות החוב הממשלתיות השקליות, בשל עלייה בפעילות משקיעי חוץ. מנגד, מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות חוב קונצרניות (כולל אגרות חוב מובנות וקרנות סל) הסתכם בכ-1 מיליארד ש"ח בשנת 2023, נמוך בכ-3% מהמחזור הממוצע בשנת 2022. מחזור המסחר בשוק המניות הסתכם בכ-2 מיליארד ש"ח בשנת 2023, נמוך בכ-12% מהמחזור בשנת 2022.

השפעות השינויים ברבית ובמדד המחירים לצרכן על פעילות הבנק ולקוחותיו

בשנת 2023, עלה מדד המחירים לצרכן ("ידוע") בשיעור של כ-3.3% ורבית בנק ישראל, אשר נותרה ללא שינוי במשך זמן רב, עלתה מרמה של 0.1% באפריל 2022, לרמה של 4.75% (החל מיום 25 במאי 2023).

הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם השפעות השינויים ברבית ובאינפלציה על לקוחותיו, ובכללם ביצוע מבחני רגישות ובדיקות שוטפות הבוחנות את כושר ההחזר של הלקוחות, לפי מגזרי הפעילות השונים, תוך טיפול פרטני בהתאם לממצאים, ועדכוני הנחות למודלים שונים, בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק.

כמו כן, הודיע הבנק עוד קודם לפרוץ המלחמה, על שורת צעדים שמטרתם לסייע ללקוחות, נוכח עליית הרבית, ופרסם חבילת הטבות ללקוחות פרטיים, הכוללת, בין היתר, מתן רבית זכות על עו"ש, הפחתת רבית החובה על משיכת יתר והטבות לנטולי משכנתאות, וזאת ללקוחות העומדים בתבחנים שנקבעו, ואשר יחולו אוטומטית וללא צורך בהתערבות אקטיבית של לקוחות, ובתנאים שנקבעו בתכנית. כמו כן, לבנק מוצרי השקעה משלימים ייחודיים, שמוצעים ללקוחות לעידוד השקעה, על פי צרכיהם הספציפיים. הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים ובכללם אלו שהסתברות להתממשותם גדלה, בעקבות השינויים והאירועים כאמור, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק.

כמפורט בפרק "סיכונים שוק" להלן, הבנק חשוף לסיכונים שוק, לרבות לסיכון רבית. לעלייה ברבית היתה השפעה חיונית על הכנסות הבנק. רבית בנק ישראל הממוצעת בשנת 2023, עלתה בכ-3.3% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהכנסות הרבית, נטו, מוסבר מעליית המרווח על הפקדונות כמפורט להלן, הנובע מהשפעת עליית הרבית השקלית והדולרית, אשר קוזזה בחלקה משינוי בתמהיל פקדונות הציבור עקב מעבר מפקדונות עו"ש שאינם נושאים רבית לאפיקים אחרים נושאי רבית. המשך המגמה כאמור צפוי, להערכת הבנק, להביא לקיטון במרווחי הרבית על הפקדונות ובהכנסות הרבית, נטו של הבנק. הערכת הבנק בדבר השינויים הצפויים בהכנסות הרבית, נטו ברבעונים הבאים, מהווה "מידע צופה פני עתיד" המושפע, בין היתר, מסביבת הרבית, רמת האינפלציה, היקפי הפעילות וטעמי הלקוחות.

להלן התפתחות ההכנסות מרבית, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני ש"ח):

מרווח מפעילות קבלת פקדונות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות מתן אשראי ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל	מרווח מפעילות קבלת פקדונות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות מתן אשראי ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
1,144	1,088	545	2,734	1	125	31	1,720
1	1	69	128	2	125	-	70
601	546	226	1,148	67	535	18	845
177	185	52	324	31	108	8	237
332	433	59	673	110	130	22	413
11	10	109	208	6	192	1	121
-	-	-	(249)	(249)	-	397	397
2,266	2,263	1,060	4,966	95	2,608	477	3,803
2.1%	1.9%	0.7%	4.51%		1.5%		
							1.25%

(1) המרווח הפיננסי מחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחיר הכסף של הבנק, הנגזר ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים ומחושב על פי מודל פנימי. על כן, יש להתחשב בכך בעריכת ההשוואה בין מרווחי הבנק לבין מרווחים של תאגידים בנקאיים אחרים.

(2) כולל פעילות ניהול נכסים והתחייבויות.

בהתייחס לעלייה באינפלציה, לבנק חשיפה למדד המחירים לצרכן באופן שבו קיימים עודף נכסים על התחייבויות צמודי מדד, בסכום של כ-7.2 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023, בהשוואה לכ-5.0 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2022. עליית המדד תרמה כ-225 מיליון ש"ח להכנסות הבנק בשנת 2023, בהשוואה ל-237 מיליון ש"ח בשנת 2022.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-2,172 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,667 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 30.3%. **תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק** עמדה על שיעור של 19.7%, בהשוואה ל-16.6% בשנת 2022.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2023 בסך של 499 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-536 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2022, קיטון בשיעור של 6.9%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי המניות ברבעון הרביעי של השנה עמדה על שיעור של 17.0%, בהשוואה ל-20.7% ברבעון המקביל אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%	במיליוני ש"ח		
30.4	3,916	5,108	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
308.1	123	502	הוצאות בגין הפסדי אשראי
21.4	3,793	4,606	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.8	1,498	1,510	עמלות והכנסות אחרות
4.4	2,755	2,877	הוצאות תפעוליות ואחרות
27.7	2,536	3,239	רווח לפני מסים
23.3	884	1,090	הפרשה למסים על הרווח
52.7	74	113	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
			רווח נקי:
31.1	1,726	2,262	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52.5	(59)	(90)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
30.3	1,667	2,172	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	16.6%	19.7%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בדוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו⁽²⁾

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
	במיליוני ש"ח	
5,161	9,850	הכנסות רבית
1,358	4,884	הוצאות רבית
3,803	4,966	הכנסות רבית, נטו
113	142	הכנסות מימון שאינן מרבית
3,916	5,108	סך הרווח המימוני המדווח
		בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
(5)	-	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
(31)	(101)	הפסדים ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
(64)	58	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
(100)	(43)	סך כל ההשפעות שאינן מפעילות שוטפת
4,016	5,151	רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות שינויים במדד - הכנסה בסך של כ-225 מיליון ש"ח בשנת 2023, בהשוואה ל-237 מיליון ש"ח בשנת 2022.
(2) בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם ב-5,151 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,016 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור 28.3%. הגידול מוסבר מהשפעת עליית הרבית השקלית והדולרית ומהשפעת העלייה בהיקפי הפעילות העסקית.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
	באחוזים	
3.16	5.45	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
1.40	3.74	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית
1.76	1.71	פער הרבית הכולל
2.33	2.75	יחס בין ההכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

בשנת 2023, חלה עלייה של 0.42 נקודות האחוז ביחס בין הכנסות הרבית, נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית בהשוואה לשנת 2022. העלייה נובעת מגידול בהכנסות הרבית, נטו, בעיקר עקב עלייה בשיעורי הרבית השקלית והדולרית.

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2023 ב-502 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-123 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בסך של 379 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. בשנת 2023, חל גידול בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי בסך של 337 מיליון ש"ח, בעיקר בשל התאמות של ההפרשה הקבוצתית, בגין החשש מהשפעות מאקרו כלכליות חזיות, לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים, בין היתר, עקב ההשלכות הנובעות ממצב הלחימה בו מדינת ישראל מצויה, השפעת עליית הרבית וההסתברות להאטה כלכלית. ההפרשה הפרטנית הסתכמה בשנת 2023, בהכנסה בסך של 3 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 45 מיליון ש"ח בשנת 2022.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
94	115	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(139)	(118)	קישון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(45)	(3)	הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
168	505	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
123	502	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
81	314	הוצאות בגין סיכון אשראי מסחרי
25	40	הוצאות בגין סיכון אשראי לדיור
17	148	הוצאות בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(0.04%)	-	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.15%	0.42%	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.11%	0.42%	שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2023 ב-1,502 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,489 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 0.9%. להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
214	211	ניהול חשבון
128	130	כרטיסי אשראי
744	738	פעילות בשוק ההון
195	213	הפרשי המרה
98	100	עמלות מעסקי מימון
110	110	עמלות אחרות
1,489	1,502	סך כל העמלות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2023 ב-2,877 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,755 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 4.4%. להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
1,680	1,746	משכורות והוצאות נלוות
332	341	אחזקה ופחת בנינים וציוד
113	122	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
630	668	הוצאות אחרות
2,755	2,877	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2023 ב-1,746 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,680 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 3.9%. הגידול בהוצאות השכר נבע בעיקרו מעלייה בשכר השוטף.

הוצאות אחזקה ופחת בנינים וציוד הסתכמו בשנת 2023 ב-341 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-332 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 2.7%.

הוצאות הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו בשנת 2023 ב-122 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 8.0%, שנבע בעיקר מגידול בהיקף ההשקעה בנכסי תוכנה.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2023 ב-668 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-630 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 6.0%, שנבע, בין היתר, מגידול בהוצאות מחשב והוצאות שיווק ופרסום.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2023 ב-1,090 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-884 מיליון ש"ח בשנת 2022. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2023 הגיע ל-33.7%, לעומת 34.9% בשנת 2022, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.2%. שיעור המס האפקטיבי הושפע מהכנסות מסים בגין שנים קודמות.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם בשנת 2023 ב-113 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול נובע בעיקר מרווח מהשלמת עסקת המכר של בניין כאל.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2023 ב-2,320 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 2,172 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 132 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 16 מיליון ש"ח.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2022 ו-2023 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

מערך טכנולוגיות המידע

מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, ומשמשת כספק של תפעול וטכנולוגיות המידע (ID) לבנק ולחברות הקבוצה האחרות. מתף מנהלת ומתפעלת את מכלול תשתיות המיחשוב, המערכות, מוצרי התוכנה והגנת הסייבר הנדרשים לבנק ולחברות הקבוצה לרבות ממשקים וערוצים המתחברים לתשתית זו. במסגרת פעילותה, מתף משקיעה משאבים רבים בדיגיטל, דאטה וחדשנות, ומיישמת את אסטרטגיית הדיגיטל והדאטה של קבוצת הבנק. כמו כן, מתף מבצעת תוכנית רב שנתית למודרניזציית תשתיות המחשוב ומערכות הליבה ומספקת כלים שמאפשרים לקבוצת הבנק להתייעל בעזרת אוטומציה ורובוטיקה, תוך שמירה על תשתיות עדכניות ויכולות גבוהות של הגנה בפני מתקפות סייבר.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר: השלב הראשוני בפרויקט הושלם; וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. בעת פיתוח תוכנה לשימוש עצמי, מהוונות העלויות הבאות: עלויות ישירות של שירותים שנצרכו ועלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות שבוצעו בגין מערך טכנולוגיות המידע:

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע שלא נזקפו כהוצאה:

שנת 2022				שנת 2023				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
39	-	-	39	40	-	-	40	עלויות בגין שכר ונלוות
4	-	-	4	3	-	-	3	עלויות בגין מיקור חוץ
85	-	-	85	90	-	-	90	עלויות רכישה או רישיונות שימוש
20	-	20	-	26	-	26	-	עלויות ציוד, בנינים ומקרקעין
148	-	20	128	159	-	26	133	סך הכל

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע:

31 בדצמבר 2022				31 בדצמבר 2023				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
375	2	62	311	391	2	65	324	סך הכל עלות מופחתת
107	-	-	107	107	-	-	107	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:

שנת 2022				שנת 2023				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
215	-	3	212	230	-	3	227	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות
65	-	-	65	76	-	-	76	הוצאות בגין רכישה או רישיונות שימוש שלא הוונו לנכסים
46	-	19	27	54	-	20	34	הוצאות בגין מיקור חוץ
134	-	23	111	143	-	23	120	הוצאות בגין פחת
34	32	2	-	36	35	1	-	הוצאות אחרות
494	32	47	415	539	35	47	457	סך הכל

למידע נוסף בדבר שיפורים טכנולוגיים וחדשנות, ראה פרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-221,593 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-195,955 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 13.1%.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%		במיליוני ש"ח	
1.4	115,961	117,622	אשראי לציבור, נטו
68.6	16,010	26,985	ניירות ערך
20.5	57,130	68,866	מזומנים ופקדונות בבנקים
13.6	168,269	191,125	פקדונות הציבור
0.4	4,749	4,767	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
14.3	10,559	12,071	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%		במיליוני ש"ח	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
			אשראי תעודות
			ערבויות והתחייבויות אחרות
			מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
			מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרות להשאלת ניירות ערך
			התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
			סך הכל
(75.3)	572	141	
(14.4)	10,860	9,296	
(20.8)	3,303	2,617	
(3.7)	11,672	11,245	
10.0	9,396	10,337	
43.4	595	853	
41.0	7,429	10,475	
2.6	43,827	44,964	

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
21,741	301	519	17,643	242	361	חוזי רבית
66,898	719	1,003	84,419	1,355	1,102	חוזי מטבע
55,142	1,300	1,301	62,168	2,185	2,186	חוזים בגין מניות
132	2	2	157	2	2	חוזי סחורות ואחרים
143,913	2,322	2,825	164,387	3,784	3,651	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-117,622 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-115,961 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 1.4%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר			31 בדצמבר			
2022	2023	שינוי	2022	2023		
%	%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
82.6	80.9	(0.6)	(613)	95,804	95,191	מטבע ישראלי
12.2	13.1	9.0	1,271	14,095	15,366	- לא צמוד
4.6	5.5	21.2	1,135	5,342	6,477	- צמוד למדד
0.6	0.5	(18.3)	(132)	720	588	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	1.4	1,661	115,961	117,622	פריטים לא כספיים
						סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	31 בדצמבר		
	2022	2023	
%-ב		במיליוני ש"ח	
26.9	27,784	35,245	עסקים גדולים
(9.2)	8,192	7,442	עסקים בינוניים
(9.6)	20,019	18,093	עסקים קטנים וזעירים
(5.9)	23,571	22,181	משקי בית ללא הלוואות לדיוור
(0.1)	35,474	35,450	הלוואות לדיוור
1.0	97	98	בנקאות פרטית
(63.8)	2,019	731	גופים מוסדיים
1.8	117,156	119,240	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2023 ב-162,564 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-159,471 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 1.9%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023		ענף משק
שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
8.6	14.2	22,654	15.1	24,613	שירותים פיננסיים (כולל חברות החזקה)
1.0	15.6	24,876	15.5	25,125	בינו ונדל"ן
(6.7)	7.1	11,379	6.5	10,611	תעשייה
(0.6)	6.2	9,953	6.1	9,895	מסחר
2.8	46.9	74,721	47.2	76,797	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיוור
(2.3)	10.0	15,888	9.6	15,523	אחרים
1.9	100.0	159,471	100.0	162,564	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים):

31 בדצמבר 2023					
לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים
		במיליוני ש"ח			
1.	שירותים פיננסיים	1,190	290	1,480	672
2.	שירותים פיננסיים	1,360	25	1,385	218
3.	שירותים פיננסיים	1,131	4	1,135	1,135
4.	שירותים פיננסיים	195	701	896	896
5.	שירותים פיננסיים	741	124	865	432
6.	שירותים פיננסיים	816	22	838	34

31 בדצמבר 2022					
לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים
		במיליוני ש"ח			
1.	שירותים פיננסיים	666	444	1,110	642
2.	שירותים פיננסיים	1,001	-	1,001	1,001
3.	בינוי ונדל"ן - בינוי	648	269	917	886
4.	שירותים פיננסיים	822	15	837	30
5.	שירותים פיננסיים	134	701	835	835
6.	שירותים פיננסיים	631	204	835	835

* כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

על פי התפלגות האשראי לפי גודל חבות לווה, ליום 31 בדצמבר 2023, כאמור בבאור 2.29 לדוחות הכספיים, 43% מסך סיכון האשראי הכולל של הקבוצה, ניתן ללווים שסך האשראי שלהם מסתכם בסכום של עד 1.2 מיליון ש"ח ללווה. בתחומי אשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח ועד 20 מיליון ש"ח, כולו 20% מסך סיכון האשראי, ובסכומי אשראי שמעל 20 מיליון ש"ח כולו 37% מסך סיכון האשראי של הקבוצה.

להלן יתרות סיכון האשראי הכולל של הלווים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 2.29' לדוחות הכספיים בניכוי בטחונות המותרים בניכוי לצורך חישוב מגבלת חבות לווה בודד:

31 בדצמבר 2023					
תחום אשראי ללווה	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל	ניכויים מותרים	חבות נטו
	במיליוני ש"ח				
מ-400,000 עד 800,000	5,575	2,662	8,237	2,773	5,464
מ-800,000 עד 1,200,000	3,684	851	4,535	1,237	3,298
מ-1,200,000 עד 1,600,000	2,550	315	2,865	1,975	890
סך הכל	11,809	3,828	15,637	5,985	9,652

31 בדצמבר 2022					
תחום אשראי ללווה	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל	ניכויים מותרים	חבות נטו
	במיליוני ש"ח				
מ-400,000 עד 800,000	3,936	3,046	6,982	2,847	4,135
מ-800,000 עד 1,200,000	3,902	1,633	5,535	1,306	4,229
סך הכל	7,838	4,679	12,517	4,153	8,364

למידע מפורט בנושא סיכון אשראי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההשקעה בניירות ערך ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה ב-26,985 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-16,010 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 68.6%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
	%		במיליוני ש"ח	
91.7	93.8	14,691	25,304	אגרות חוב ממשלתיות
4.1	3.5	655	956	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
1.4	0.7	219	182	אגרות חוב קונצרניות
2.8	2.0	445	543	מניות ⁽²⁾
100.0	100.0	16,010	26,985	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות, השקעה במניות ובסלי מדדי מניות והשקעה בקרנות גידור.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך ליום 31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
42.5	38.7	53.3	3,628	6,806 10,434
7.5	6.9	57.1	681	1,193 1,874
47.2	52.4	86.8	6,568	7,566 14,134
2.8	2.0	22.0	98	445 543
100.0	100.0	68.6	10,975	16,010 26,985

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2023:

סך הכל	מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל במיליוני ש"ח	
543	183	45	315	מניות, קרנות השקעה פרטיות וקרנות גידור
11,819	-	-	11,819	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
489	-	83	406	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
14,134	-	14,105	29	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח
26,985	183	14,233	12,569	סך הכל
100.0	0.7	52.7	46.6	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח לפי מדינות/יבשות:

31 בדצמבר		
2022	2023	
	במיליוני ש"ח	
3,495	3,189	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 3,078 מיליון ש"ח; 31.12.22 - 3,454 מיליון ש"ח)
3,791	10,647	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 10,407 מיליון ש"ח; 31.12.22 - 3,683 מיליון ש"ח)
106	79	קנדה
38	144	המזרח הרחוק, אוסטרליה ואחרים (3 מדינות; 31.12.22 - מדינה אחת)
136	75	אירופה (3 מדינות; 31.12.22 - 5 מדינות)
7,566	14,134	סך הכל

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 0.5% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח - מסתכמות ב-14,134 מיליון ש"ח (3,897 מיליון דולר) (כולל בעיקר אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 3,078 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלת ארצות הברית בסך של 10,407 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-99% בקבוצת דירוג A ומעלה. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאינו ממשלה) אינה עולה על 0.4% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כשנה. יתרת ההפסדים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-8 מיליון ש"ח (2 מיליון דולר), בהשוואה ליתרת הפסדים של כ-17 מיליון ש"ח (5 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2022.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
44	23	חשמל ומים
35	26	בניה ונדל"ן
23	20	שירותים פיננסיים
295	381	בנקים
12	10	תעשיה
36	29	תחבורה
445	489	סך הכל

יתרת ההפסדים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 בדצמבר 2023 עמדה על 123 מיליון ש"ח (74 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס).
נכון ליום 29 בפברואר 2024, יתרת ההפסדים לפני השפעת המס, הסתכמה ב-140 מיליון ש"ח (86 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס).

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-68,866 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57,130 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 20.5%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-191,125 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-168,269 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 13.6%.
להלן התפלגות פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		31 בדצמבר		שינוי		
2022	2023	2022	2023	ב- %	במיליוני ש"ח	
%		במיליוני ש"ח				
						מטבע ישראלי
77.4	78.8	130,157	150,675	15.8	20,518	- לא צמוד
3.5	3.0	5,990	5,614	(6.3)	(376)	- צמוד למדד
18.7	17.9	31,402	34,248	9.1	2,846	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
0.4	0.3	720	588	(18.3)	(132)	פריטים לא כספיים
100.0	100.0	168,269	191,125	13.6	22,856	סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
17.3	20,831	עסקים גדולים
14.4	7,818	עסקים בינוניים
(2.8)	26,560	עסקים קטנים וזעירים
6.0	72,207	משקי בית
12.5	11,733	בנקאות פרטית
37.5	51,976	גופים מוסדיים
13.6	191,125	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 481 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-392 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 22.7%.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-4,767 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,749 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022.

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2022 ו-2023 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2023 ב-12,071 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,559 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 14.3%. השינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק הושפע מהרווח השנתי הנקי בסך של 2,172 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן בסך של 132 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 16 מיליון ש"ח. מנגד, חל קיטון בהון בגין דיבידנד ששולם בסך של 798 מיליון ש"ח ומהשפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים, בחברה כלולה, בסך של 10 מיליון ש"ח.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת הלוואות לדיור למועד הדוח. יצוין, כי בהתאם להוראת שעה מיום 27 באפריל 2020, הדרישה, כאמור, לא תחול בגין הלוואות לדיור (הן למטרת דיור והן לכל מטרה) שאושרו החל מיום 19 במרס 2020 ועד לתום תוקף הוראת השעה (30 בספטמבר 2021). ביום 27 בדצמבר 2021, במסגרת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על העמדת הלוואות לדיור, נקבע, כי דרישת ההון הנוספת האמורה תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה. לאור כל האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2023 הינם 9.24%- ו-12.50%, בהתאמה.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
 - תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
 - מקדם שמרנות וכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2023 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.35% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, בין היתר, סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים שהעיקרי בהם הוא סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל.

מבחני הקיצון

הבנק מיישם תשתית תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעול ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל התאמות לסביבת המשק הנוכחית ומביא לידי ביטוי גם את השפעותיה האפשריות של המלחמה.

למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2023 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר האריך את תוקף הנחיות אלו, עד ליום 31 בדצמבר 2021. היקף תכניות התייעלות בכח אדם משנת 2018 ומשנת 2020, בגין חלות ההקלות עמד על סך של 118 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס. ללא ההקלה לגבי יישום מהלכי התייעלות כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היה מביא לקיטון נוסף של 0.02% ביחסי הלימות ההון.

יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299, לפיו נקבע, כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן - "תקופת המעבר"). ללא ההקלה, כאמור, היישום של הכללים הנ"ל, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היה מביא לקיטון נוסף של 0.02% ביחס הלימות ההון.

השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל

לדירוג האשראי של מדינת ישראל ישנה השפעה על דרישות ההון, מכיוון שדרישות ההון בגין חשיפות מקומיות לממשלות, לישויות סקטור ציבורי ולגופים פיננסיים, נגזרות מדירוג האשראי של מדינת ישראל. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של ישראל (NOTCH אחד) על ידי חברת הדירוג S&P, יגרום הדבר לירידה של 0.22%-0.29% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל בהתאמה, נכון לנתוני 31 בדצמבר 2023.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, כאשר שולבו בו השפעות האפשרויות של המלחמה. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2023, בוצע כנדרש. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע גם בחברה הבת הבנקאית, בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי שלה.

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
10,802	12,292	1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים (במיליוני ש"ח)
3,448	3,569	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
14,250	15,861	הון רובד 2, לאחר ניכויים
		סך כל ההון הכולל
94,786	97,053	2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)
789	886	סיכון אשראי
8,061	10,360	סיכון שוק
103,636	108,299	סיכון תפעולי
		סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
10.42%	11.35%	3. יחס ההון לרכיבי סיכון
13.75%	14.65%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.24%	9.24%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.50%	12.50%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 11.35%, בהשוואה ל-10.42% ליום 31 בדצמבר 2022. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 14.65%, בהשוואה ל-13.75% ליום 31 בדצמבר 2022.

ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-15,861 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-14,250 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 11.3%. בסיס ההון הושפע מחד מרווח שנתי נקי בסך של 2,172 מיליון ש"ח, מגידול במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בסך של 81 מיליון ש"ח, מגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי הכשירה להיכלל בהון רובד 2 בסך של 40 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 132 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 16 מיליון ש"ח, ומאידך, גידול זה קוזז בדיבידנד ששולם בסך של 798 מיליון ש"ח.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-108,299 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-103,636 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 4.5% אשר נבע בעיקר מגידול באשראי לציבור ומגידול בסיכון התפעולי, כפועל יוצא של הגידול בהכנסות.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
	באחוזים	
		בנק מסד בע"מ
15.12%	18.06%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
16.25%	19.16%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתו נתנה הקלה בדרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%). לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 20 בדצמבר 2023, כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד בנקאי שינצל הקלה זו ביום 31 בדצמבר 2025, יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים, כך שבתום תוקף הוראת השעה, יחול על הבנק יחס מינוף מזערי בהתאם ליחס המינוף בפועל או היחס המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 5.26%, בהשוואה ל-5.19% ליום 31 בדצמבר 2022.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ דירקטוריון הבנק, הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור א.א.24 ב' לדוחות הכספיים.

ביום 12 בנובמבר 2023, התקבל מכתב המפקח על הבנקים שהופנה למערכת הבנקאית בדבר "תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים", לפיו נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה לתאריך המכתב, על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי המשכיותה והיקף השפעתה על המשק.

ביום 5 במרס 2024, הפיץ המפקח על הבנקים מכתב נוסף למערכת הבנקאית בנושא, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לשוב ולבחון את מדיניות חלוקת הדיבידנד לתקופה הקרובה, על רקע הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק, המחייבים משנה זהירות בנושא.

בשים לב למכתבי המפקח על הבנקים האמורים, ועל רקע רמת אי הוודאות הגבוהה בשווקים בארץ, בעקבות המלחמה כמו גם רמת אי הוודאות הנמשכת בשווקים בעולם (בין היתר, כאמור בפרק סיכונים מובילים ומתפתחים, סיכון מאקרו כלכלי והשפעת מלחמת "חרבות ברזל"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 12 במרס 2024, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 269 מיליון ש"ח (ברוטו) המשקפים, ביחד עם חלוקת הדיבידנד, שאושרו בשלושת הרבעונים האחרונים של שנת 2023, חלוקת דיבידנד בשיעור של 50% מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2023 ו-20% מהרווח הנקי של המחצית השנייה של שנת 2023.

מובהר, כי לא חל שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק והיא נותרה בעינה. דירקטוריון הבנק ימשיך לדון בהמשך יישומה של מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, לאור ההתפתחויות והשפעתן על המשק ועל הבנק.

המועד הקובע לענין תשלום הדיבידנד יחול ביום 20 במרס 2024 ויום התשלום יהיה ביום 31 במרס 2024. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

להלן פרטים בדבר דיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2022:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הדיבידנד במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.14
7 במרס 2022	24 במרס 2022	165	1.65
24 במאי 2022	12 ביוני 2022	160	1.59
24 באוגוסט 2022	1 בספטמבר 2022	170	1.70
22 בנובמבר 2022	8 בדצמבר 2022	235	2.34
21 במרס 2023	4 באפריל 2023	268	2.67
17 במאי 2023	1 ביוני 2023	220	2.19
15 באוגוסט 2023	31 באוגוסט 2023	220	2.19
28 בנובמבר 2023	14 בדצמבר 2023	90	0.90

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים ב"א" ל"דוחות הכספיים". מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה ב"א" ל"דוחות הכספיים".

לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה ב"א" ל"דוחות הכספיים".

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנתיימה		לשנה שנתיימה		
לשנה שנתיימה		ביום 31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	השינוי	2022	2023		
ב-%		ב-%	במיליוני ש"ח			
10.5	12.8	48.3	569	844		עסקים גדולים
5.8	6.0	27.6	312	398		עסקים בינוניים
22.7	22.9	23.4	1,227	1,514		עסקים קטנים וזעירים
43.0	50.4	43.3	2,330	3,338		משקי בית
2.9	3.4	41.1	158	223		בנקאות פרטית
5.9	6.3	31.1	318	417		גופים מוסדיים
9.2	(1.8)		500	(116)		ניהול פיננסי
100.0	100.0	22.2	5,414	6,618		סך הכל

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנתיימה					
ביום 31 בדצמבר					
2022	2023				
	במיליוני ש"ח				
230	359			עסקים גדולים	
99	140			עסקים בינוניים	
339	419			עסקים קטנים וזעירים	
510	1,015			משקי בית	
52	85			בנקאות פרטית	
91	139			גופים מוסדיים	
346	15			ניהול פיננסי	
1,667	2,172			סך הכל	

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
1,148	324	673	2,145	845	237	413	1,495	הכנסות רבית, נטו
366	74	171	611	382	75	156	613	הכנסות שאינן מרבית
1,514	398	844	2,756	1,227	312	569	2,108	סך הכנסות
189	57	68	314	24	42	13	79	הוצאות בגין הפסדי אשראי
682	127	232	1,041	674	113	201	988	הוצאות תפעוליות ואחרות
419	140	359	918	339	99	230	668	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
19,343	7,588	32,256	59,187	21,502	7,291	23,381	52,174	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
18,093	7,442	35,245	60,780	20,019	8,192	27,784	55,995	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
26,038	6,411	16,140	48,589	26,987	6,864	17,339	51,190	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
26,560	7,818	20,831	55,209	27,325	6,834	17,753	51,912	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות של המגזרים העסקיים בשנת 2023, בהשוואה לשנת 2022

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-2,145 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,495 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 43.5%, אשר נבע בעיקר מהשפעת עליית הרבית השקלית והדולרית ומעלייה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-611 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-613 מיליון ש"ח בשנת 2022, קיטון בשיעור של 0.3%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-314 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול מוסבר מעלייה בהפרשה הקבוצתית בעיקר בשל התאמות בגין החשש מהשפעות מאקרו חזיות, לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים, בין היתר, עקב ההשלכות הנובעות ממצב הלחימה בו מצויה מדינת ישראל, השפעת עליית הרבית בארץ ובעולם וההסתברות להאטה כלכלית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-1,041 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-988 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 5.4%, אשר נבע ברובו מעלייה בהוצאות השכר, בעיקר עקב עלייה בשכר השוטף.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-918 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-668 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול ברווח הנקי מוסבר בעיקר מעלייה בהכנסות הרבית, נטו שקווצה בחלקה בגידול בהפרשה להפסדי אשראי ובגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות, כאמור לעיל.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-59,187 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-52,174 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 13.4%. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-60,780 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-55,995 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 8.5%. היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-48,589 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51,190 מיליון ש"ח בשנת 2022, קיטון בשיעור של 5.1%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-55,209 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51,912 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 6.4%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,734	128	2,862	2,734	128	2,862	הכנסות רבית, נטו
604	95	699	604	95	699	הכנסות שאינן מרבית
3,338	223	3,561	3,338	223	3,561	סך הכנסות
187	1	188	187	1	188	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,492	91	1,583	1,492	91	1,583	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,015	85	1,100	1,015	85	1,100	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
57,310	83	57,393	57,310	83	57,393	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
57,631	98	57,729	57,631	98	57,729	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
69,253	10,852	80,105	69,253	10,852	80,105	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
72,207	11,733	83,940	72,207	11,733	83,940	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות של מגזרי האנשים הפרטיים בשנת 2023, בהשוואה לשנת 2022

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-2,862 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,790 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 59.9%, אשר נבע בעיקר מהשפעת עליית הרבית.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-699 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-698 מיליון ש"ח בשנת 2022.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-188 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול מוסבר מעלייה בהפרשה הקבוצתית בעיקר בשל התאמות בגין החשש מהשפעות מאקרו חזיות, לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים, בין היתר, עקב ההשלכות הנובעות ממצב הלחימה בו מצויה מדינת ישראל, השפעת עליית הרבית בארץ ובעולם וההסתברות להאטה כלכלית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-1,583 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,516 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 4.4%, אשר נבע ברובו מעלייה בהוצאות השכר, בעיקר עקב עלייה בשכר השוטף.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-1,100 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-562 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול ברווח הנקי מוסבר בעיקר מעלייה בהכנסות הרבית, נטו, שקווצה בחלקה בגידול בהפרשה להפסדי אשראי, ובגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות, כאמור לעיל.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-57,393 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-56,767 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 1.1%.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-57,729 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-59,142 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, קיטון בשיעור של 2.4%.

היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-80,105 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-76,387 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 4.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-83,940 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-78,552 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 6.9%.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי הסתכם ב-15 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-346 מיליון ש"ח בשנת 2022. להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על השינוי ברווח הנקי:

- קיטון בהכנסות הרבית נטו בסך של 646 מיליון ש"ח, אשר נבע בעיקר עקב פערי המח"מ בין המקורות לשימושים ומעליית הרבית בה מזוכים מגזרי הלקוחות על ההון המיוחס להם.
- גידול בהפסדים ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב בסך של 70 מיליון ש"ח.
- גידול ברווחים מהשקעות במניות בסך של 122 מיליון ש"ח.
- גידול בחלק הבנק ברווחי חברה כלולה בסך של 39 מיליון ש"ח.

סך ההכנסות מפעילות למסחר המשוייכות למגזר זה, הסתכמו ב-88 מיליון ש"ח. סך הכנסות הרבית (באור 2 לדוחות הכספיים) והכנסות המימון שאינן מרבית (באור 3 לדוחות הכספיים), בגין פעילויות למסחר, מסחר, הסתכמו ב-96 מיליון ש"ח. הפער בסך של 8 מיליון ש"ח נובע מהכנסות מפעילות בנגזרים למסחר מסחר, אשר אינן משוייכות למגזר זה.

חברות מוחזקות עיקריות

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

השקעת הבנק במסד ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה ב-598 מיליון ש"ח.

סך המאזן של מסד ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-11,804 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-11,268 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 4.8%.

סך כל ההון של מסד ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-1,173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-972 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 20.7%. הרווח הנקי של מסד הסתכם בשנת 2023 ב-184.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-120.8 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 52.3%. הגידול ברווח מוסבר בעיקר מגידול בהכנסות הרבית, נטו, אשר נבע מהשפעת עליית הרבית השקלית. מנגד, הרווח הושפע מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר עקב אי הוודאות ולאור ההשלכות האפשריות של מלחמת "חרבות ברזל".

חלק הבנק ברווחי מסד הסתכם בשנת 2023 ב-93.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-61.6 מיליון ש"ח בשנת 2022.

תשואת הרווח הנקי עמדה בשנת 2023 על 17.0%, בהשוואה ל-13.0% בשנת 2022. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 19.16%, בהשוואה ל-16.25% בסוף שנת 2022. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 18.06%, בהשוואה ל-15.12% בסוף שנת 2022.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 בספטמבר 2023 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65%.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותגים הבינלאומיים "ויזה" ו"מסטרקארד", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל וכן סולקת כרטיסים ממותג "ישראכרט".

השקעת הבנק בכאל ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה ב-786 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 14.3%, בהשוואה ל-13.5% בסוף שנת 2022.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם בשנת 2023 ב-127.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-83.7 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 51.7%.

הגידול ברווח מוסבר בעיקר מהשפעות חד פעמיות כלהלן:

א. רישום רווח בסך של כ-231 מיליון ש"ח בגין השלמת עסקת מכירת בית כאל בגבעתיים. חלק הבנק ברווח האמור הינו 58 מיליון ש"ח. נוכח ההיפרדות הצפויה מבנק דיסקונט, אישר דירקטוריון כאל, בחודש יולי 2023, את מכירת חלקה של כאל ב"קמפוס דיסקונט" לדיסקונט ליסינג. העסקה האמורה טרם הושלמה. עם השלמתה, צופה כאל להכיר ברווח נקי (בניכוי הפחתות הכרוכות במכירה ובהשפעת המס) בסך של כ-20 מיליון ש"ח.

ב. במסגרת הסכם הפצה משותפת עם חברת אל-על, הוקנתה לאל-על, בין היתר, אופציה מסוג "פאנטום" אשר תקנה לה זכות כלכלית בכאל כמפורט בדוח הדירקטוריון, פרק חברות מוחזקות עיקריות בדוחות הכספיים לשנת 2022. רישום האופציה כאמור, הקטין את הרווח הנקי של כאל ברבעון הראשון של שנת 2023 ב-40 מיליון ש"ח.

ביום 30 במרס 2023, אישרה האסיפה הכללית של כאל חלוקת דיבידנד בסך של 74 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-21 מיליון ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 31 במרס 2023.

ביום 30 בינואר 2023, פורסמו תקנות הבנקאות (רישוי) (בנק בעל היקף פעילות רחב), התשפ"ג-2023 (להלן - "התקנות").

בהתאם לדיווחי כאל ובהתאם לחוק הגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ולתקנות, חלה על בנק דיסקונט בע"מ, השולט בכאל, החובה למכור את אמצעי השליטה שהוא מחזיק בכאל, וזאת עד תום שלוש שנים מיום פרסום התקנות או עד תום ארבע שנים בנסיבות מסוימות, ככל שיוחלט על מתווה של הנפקה לציבור. כמו כן, לענין המכירה יחולו ההוראות שנקבעו בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017.

ראה באור 25 לדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד כאל ולשומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכונים אשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכונים שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכונים ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון חקיקה ורגולציה וסיכון מודל.
כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, וכן תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. ניהול הסיכונים מתבצע ברמת הקבוצה, כאשר תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית, שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתים על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיתום והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו, על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי, וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהלת הסיכונים הראשית הינה חברת הנהלה ונושאת באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
- ו. ר"ח ליליה קפלן מכהנת, החל מיום 30 בנובמבר 2023, כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית (CRO), כמנהלת הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהלת ההמשכיות העסקית. עד ליום זה, כיהן בתפקידים אלו ר"ח אלי כהן, מנכ"ל הבנק.
סיכונים האשראי מנוהלים על ידי ר"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה העסקית.
הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי.
סיכון האסטרטגיה מנוהל על ידי גב' שירלי שהם קליין, ראש המערך לבנקאות מתקדמת.
סיכונים הציות מנוהלים על ידי גב' זיוה ברק, אשר במסגרת תפקידה כקצינת הציות הראשית, מנהלת את סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, מנהלת את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, היא מכהנת כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-QI ותחת אחריותה נמצא גם תחום ההגנה על הפרטיות.
סיכונים ה-ID מנוהלים על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.
סיכונים הסייבר מנוהלים על ידי גב' איריס חן, מנהלת הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי. ביום 28 בינואר 2024, הודיעה עו"ד חביבה דהן על רצונה לפרוש לגמלאות. המועד הסופי יקבע בתאום עם הבנק.
סיכון המוניטין מנוהל על ידי ר"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.
- ז. סיכונים נוספים וביניהם, סיכונים הרגולציה והחקיקה, מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, מתבצע בכל חברה בת שלה פעילות עסקית, בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת, המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בחברה הבת.
בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי, שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נטולות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי, עמידה ביעדי העל, מפת הסיכונים וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך הסיכונים מוצגת סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שנקטו על ידי הבנק ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2023, בדגש על השפעות העלייה בסביבת האינפלציה והשינויים במדיניות המוניטרית, אשר השלכותיהם עלולים לבוא לידי ביטוי בצמיחה שלילית ובשיעור אבטלה עולה. בנוסף, עודכן תרחיש המלחמה והותאם למלחמת חרבות ברזל. תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים, מהווים עבור בנק ישראל, כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי ועל יכולת המערכת הבנקאית להוסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה. בהתאם לנדרש, בחודש מרס 2023, הוגשו לבנק ישראל תוצאות התרחיש האחיד לנתוני ספטמבר 2022. התרחיש נבנה בהתאם לשתי דרגות חומרה - בסיסית (המייצגת את הנתבי הצפוי של הכלכלה) וקיצון. יחסי ההון של הבנק שהתקבלו בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלו או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים האשראי. בהחלטת הרבית שפרסם בחודש ינואר 2024, הפחית בנק ישראל את הרבית ב-0.25%, לרמה של 4.5%. סביבת הרבית הגבוהה ששררה בשוק בשנת 2023, מגדילה את הוצאות המימון של משקי הבית והגופים העסקיים, אשר לצד העלייה באינפלציה, המייקרת את ההוצאות השוטפות, עלולה להכביד על מצבם הפיננסי של לווים, בהם לקוחות הבנק. הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעות שיעורי הרבית והמדד והתנודתיות בשערי החליפין על מגזרי הפעילות השונים, ובפרט ההשפעה על כושר ההחזר של לקוחות הבנק.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר, נבחנו ההשפעות האפשריות על לקוחות הבנק במגזרי הפעילות השונים, עקב המצב הביטחוני והתנודתיות בשערי המטבעות וניירות הערך. כמו כן, מבוצע מעקב מוגבר אחר לווים שעלולים להיות מושפעים יותר מהמצב ואחר לווים מענפי משק החשופים יותר לפגיעה בטווח המידי, כגון ענפי הנדל"ן, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, ותחומי התעופה, טקסטיל וקמעונאות. בנוסף, הבנק ממשיך לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות, כולל הלוואות שניתנו במסגרת הקרנות השונות המובטחות בחלקן בערבות מדינה. נכון ליום 29 בפברואר 2024, יתרת הלוואות בגין נדחו תשלומים הינה בסך של כ-5,274 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל מסתכמת לסך של 258 מיליון ש"ח. עם זאת, נוכח אי הוודאות המתמשכת בנוגע למלוא השלכות המלחמה על כושרם הפיננסי של הלקוחות ובעיקר על יכולתם לצלוח את המשבר, הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית.

מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות האשראי

החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדות הלוואות וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה ובצרכים העסקיים, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום סיכון האשראי, באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיעור של הבנק וכן תחומים בהם לא יינתן אשראי, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום, לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ותחומי פעילות המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח, המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הבטחות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הבטחות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי נסיון העבר. מדיניות ההישענות על בטחות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלות יחידות ייעודיות לטיפול בחובות בעייתיים.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של נכסים אלה.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, בחתכים שונים, על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה וביניהם מסמך הסיכונים הרבעוני, במסגרתו, בין היתר, נסקרת התפתחות תיק האשראי, מדווחים הערכת סיכון האשראי לפי ענפי משק בחתכים שונים, עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה, בחינת יתרת החובות הבעייתיים וההפרשה להפסדי אשראי, כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים ליום 31 בדצמבר 2023, הסתכם ב-2,129 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,497 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 42.2%. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד בסוף שנת 2023 על 1.3%, בהשוואה ל-0.9% בסוף שנת 2022. 21.5% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 17.8% לענף הנדל"ן, 24.1% לענף המסחר ו-25.7% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדיר. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.5%, בהשוואה ל-1.2% בסוף שנת 2022. למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.29(1). לדוחות הכספיים.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 בדצמבר 2022				31 בדצמבר 2023				
סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
								במיליוני ש"ח
114,441	22,651	34,967	56,823	115,928	21,289	34,961	59,678	סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾
40,609	13,397	2,233	24,979	42,127	16,682	2,430	23,015	סיכון אשראי חוץ מאזני
155,050	36,048	37,200	81,802	158,055	37,971	37,391	82,693	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:								
2,270	640	288	1,342	1,972	586	216	1,170	לא בעייתי
1,350	246	220	884	1,772	265	273	1,234	סך הכל בעייתי: ⁽²⁾
מזה:								
806	150	75	581	1,082	174	68	840	- בעייתי צובר רבית
544	96	145	303	690	91	205	394	- בעייתי לא צובר רבית
3,620	886	508	2,226	3,744	851	489	2,404	סך הכל סיכון אשראי מאזני
801	78	1	722	765	95	-	670	סיכון אשראי חוץ מאזני
4,421	964	509	2,948	4,509	946	489	3,074	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
21	13	-	8	30	17	-	13	מזה: חובות צוברים, בפיקוד של 90 ימים או יותר
159,471	37,012	37,709	84,750	162,564	38,917	37,880	85,767	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
נכסים שאינם מבצעים								
544	96	145	303	690	91	205	394	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

תנועה בחובות שאינם צוברים בגין אשראי לציבור

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
						במיליוני ש"ח
441	103	338	544	241	303	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לתחילת השנה
152	146	6				התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה ⁽¹⁾
593	249	344				יתרת חובות שאינם צוברים רבית לתחילת השנה לאחר יישום לראשונה
303	117	186	552	257	295	חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים הכנסות רבית במהלך השנה
(67)	(55)	(12)	(137)	(116)	(21)	חובות שחזרו לסיווג צובר רבית
(102)	(25)	(77)	(52)	(28)	(24)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנמחקו
(183)	(45)	(138)	(217)	(58)	(159)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנפרעו
544	241	303	690	296	394	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לסוף השנה
מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש						
136	69	67	142	76	66	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
19	19	-				התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה ⁽¹⁾
155	88	67				יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה לאחר יישום לראשונה
102	53	49	110	60	50	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(21)	(12)	(9)	(43)	(25)	(18)	חובות שחזרו לסיווג צובר רבית בשל ארגון מחדש עוקב
(27)	(15)	(12)	(21)	(14)	(7)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(67)	(38)	(29)	(46)	(25)	(21)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
142	76	66	142	72	70	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים הכנסות רבית						
162	33	129	113	34	79	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(8)	-	(8)				התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה ⁽¹⁾
154	33	121				יתרת הפרשה לאחר יישום לראשונה
81	21	60	119	27	92	גידול בהפרשות
(122)	(20)	(102)	(71)	(21)	(50)	גביות ומחיקות
113	34	79	161	40	121	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה

(1) השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2022				31 בדצמבר 2023				
סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	
ניתוח איכות האשראי לציבור								
0.46%	0.41%	0.41%	0.52%	0.58%	0.41%	0.58%	0.64%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
0.48%	0.46%	0.41%	0.53%	0.60%	0.49%	0.58%	0.66%	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.15%	1.05%	0.62%	1.51%	1.48%	1.20%	0.77%	2.00%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
3.09%	3.76%	1.43%	3.83%	3.14%	3.84%	1.38%	3.90%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח								
0.11%	0.08%	0.07%	0.15%	0.42%	0.67%	0.11%	0.52%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.03%	0.01%	-	0.05%	0.03%	0.13%	0.01%	-	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור								
1.02%	1.42%	0.41%	1.23%	1.36%	1.94%	0.51%	1.64%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
219.7%	346.9%	100.0%	236.6%	234.5%	471.4%	88.3%	255.8%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
211.5%	305.5%	100.0%	230.5%	224.7%	397.2%	88.3%	247.7%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
41.2	111.0	(145.0)	26.6	52.2	14.8	90.5	-	יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות החשבונאיות נטו

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2023						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
סיכון אשראי ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
תעשייה	10,507	9,750	454	186	48	221
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁵⁾	17,189	16,799	302	30	18	190
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	7,915	7,598	78	31	78	144
מסחר	9,831	9,138	493	137	111	291
שירותים פיננסיים	24,476	24,300	9	8	(6)	33
ענפים אחרים	15,367	14,689	221	60	58	241
סך הכל מסחרי	85,285	82,274	1,557	452	307	1,120
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	37,880	37,391	273	205	40	189
אנשים פרטיים - אחר	38,917	37,971	275	92	148	463
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	162,082	157,636	2,105	749	495	1,772
בנקים בישראל וממשלת ישראל	17,789	17,789	-	-	-	2
סך הכל פעילות בישראל	179,871	175,425	2,105	749	495	1,774
פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	482	419	24	-	7	11
בנקים וממשלות בחו"ל	11,900	11,900	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	12,382	12,319	24	-	7	11
סך הכל	192,253	187,744	2,129	749	502	1,785

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 122,014 מיליון ש"ח, 26,442 מיליון ש"ח, 57 מיליון ש"ח, 417 מיליון ש"ח ו-43,323 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 140 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר*	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
171	32	28	82	339	10,762	11,267
174	(2)	49	77	137	16,462	17,020
63	-	7	42	62	7,597	7,841
183	(5)	22	87	241	9,413	9,842
34	(9)	13	2	8	22,303	22,442
188	7	(37)	70	235	14,716	15,776
813	23	82	360	1,022	81,253	84,188
151	(1)	25	145	220	37,200	37,709
344	3	17	98	255	36,048	37,012
1,308	25	124	603	1,497	154,501	158,909
2	-	-	-	-	12,782	12,782
1,310	25	124	603	1,497	167,283	171,691
פעילות לווים בחו"ל						
4	4	(1)	-	-	549	562
-	-	-	-	-	6,640	6,640
4	4	(1)	-	-	7,189	7,202
1,314	29	123	603	1,497	174,472	178,893

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 120,834 מיליון ש"ח, 15,565 מיליון ש"ח, 12 מיליון ש"ח, 747 מיליון ש"ח ו-41,735 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 135 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 10 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ניהול סיכונים אשראי צד נגדי א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק, מתבטא בפעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה, בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

הקבוצה מנהלת את רוב החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים, המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי. כחלק מניהול סיכונים הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 בדצמבר 2022*			31 בדצמבר 2023			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁴⁾
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
323	2	321	206	2	204	AAA עד AA-
2,518	35	2,483	2,357	35	2,322	A+ עד A-
130	2	128	44	-	44	BBB+ עד BBB-
1	1	-	2	1	1	BB- עד B-
13	-	13	5	-	5	ללא דירוג
2,985	40	2,945	2,614	38	2,576 ⁽⁵⁾	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.
- (5) מזה: סך החשיפה המאזנית לארה"ב כולל פקדונות בסך של 1,018 מיליון ש"ח, אגרות חוב בסך של 211 מיליון ש"ח ושוי הגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך של 4 מיליון ש"ח. מרבית החשיפה הינה למוסדות פיננסיים הגדולים בארה"ב.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 227 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2023 ב-316 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 244 מיליון ש"ח).

מרבית החשיפה של הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים בעלי איתנות פיננסית גבוהה, אשר מרביתם בקבוצת דירוג השקעה A- ומעלה. במהלך שנת 2023, לא חל שינוי מהותי בחשיפות האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ולא בוצעה הורדה בדירוג האשראי של מוסדות פיננסיים אלו.

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (98%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצת הדירוג AAA עד A- כאשר 8% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-509 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולל בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-92% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-1.7 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 בדצמבר 2023, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-2,379 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות* (1) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023		
חשיפה			חשיפה		
סך הכל	חוץ מאזנית (2)(3)	מאזנית (2)	סך הכל	חוץ מאזנית (2)(3)	מאזנית (2)
4,694	40	4,654	11,862	41	11,821
2,767	317	2,450	2,041	380	1,661
7,461	357	7,104	13,903	421	13,482
33	2	31	32	2	30
187	41	146	213	42	171
17	1	16 ⁽⁴⁾	12	1	11 ⁽⁴⁾

* כולל מדינות שהחשיפה אליהן עולה על 1% מסך הנכסים של הבנק על בסיס מאוחד או על 20% מההון לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) מרבית החשיפה מבוססת באופן מלא.

סיכונים בתיק ההלוואות לדירור

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית. כמו כן, הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות האפשריות על תיק המשכנתאות, בשל ההתפתחויות האחרונות בסביבה המקרו כלכלית.

היקף ההלוואות לדירור

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%		במיליוני ש"ח	
			ביצועי אשראי לדירור
(51.5)	7,124	3,456	הלוואות מכספי הבנק
(29.4)	17	12	הלוואות מכספי האוצר
(61.5)	13	5	מענקים מכספי האוצר
(51.5)	7,154	3,473	סך הכל הלוואות חדשות
16.0	476	552	הלוואות שמוחזרו מכספי הבנק
(47.2)	7,630	4,025	סך הכל ביצועים
ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%		במיליוני ש"ח	
			יתרת האשראי לדירור, נטו
(0.2)	35,464	35,406	הלוואות מכספי הבנק
(7.9)	240	221	הלוואות מכספי האוצר*
4.1	74	77	מענקים מכספי האוצר*
(0.2)	35,778	35,704	סך הכל יתרה

* סכום זה אינו נכלל ביתרות המאזניות.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדירור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV, בהתייחס לשמאות עדכניות.

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, כולל כ-68% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בדומה לנתון ליום 31 בדצמבר 2022. כ-98% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לנתון ליום 31 בדצמבר 2022. ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק בשנת 2023, כוללים כ-63% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה לכ-62% בשנת 2022. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לשנת 2022. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות ללא ביטחון נכס.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדירור, הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה, כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, כולל כ-89% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-90% ליום 31 בדצמבר 2022. כ-99% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לנתון ליום 31 בדצמבר 2022. ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק בשנת 2023, כוללים כ-81% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-88% בשנת 2022. כל האשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לשנת 2022. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות בולט ובלון.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, כולל שיעור של 59% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 21,145 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק בשנת 2023, כוללים סך של 1,309 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים כ-38% מסך הביצועים וסך של 656 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים כ-19% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, כולל כ-73% אשראי, אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכם לסך של 25,791 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק בשנת 2023, כוללים כ-46% אשראי, אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכמים לסך של 1,592 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדירור בבנק לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים											
סך הכל	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מדד	מגזר צמוד מט"ח	מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח	
				מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח	
				רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
35,406	966	34,440	-	5	16.2	5,593	11.4	3,935	43.1	14,828	29.3
35,464	906	34,558	-	6	15.8	5,466	10.8	3,726	44.1	15,226	29.3

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2021	שנת 2022	שנת 2023	ביצועי ההלוואות לדירור (במיליוני ש"ח)
8,005	7,124	3,456	שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדירור ביחס לתקופה מקבילה
35.3%	(11.0%)	(51.5%)	שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
(0.02%)	0.08%	0.12%	שיעור ההפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
0.50%	0.43%	0.54%	

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לדירור

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, גיבש הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים ובהן, דחיית תשלומי משכנתאות, בנוסף לפטור מתשלום. לפרטים ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל" לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור וללא נגזרים)

כללי

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית, בעיקר אוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהמוצע, חלקן במערכת החינוך ובמערכת הביטחון.

מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי, בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים ובמידת הצורך על נתוני מאגר אשראי, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

באשראי קמעונאי, מתמקד הבנק באשראי המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שהחברה הבת מסד עוסקת אף היא בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל סוג אוכלוסייה בקבוצה. אוכלוסיית היעד בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר של האשראי, בין היתר, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלוואות לאוכלוסיית המורים הינן הלוואות המשולמות בעיקר באמצעות ניכוי ישיר מהשכר.

מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית בסניפי אוצר החייל הינם שכירים וחלק ניכר מהם עובדים לשעבר במערכת הביטחון.

בחדש מאי 2023, זכה הבנק שוב במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון לתקופה של 7 שנים נוספות המתחילה ביום 1 בדצמבר 2023, עם אופציה להארכה ב-3 שנים נוספות. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון והזכויות להפעלת סניפים במחנות צה"ל. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים, מנוכים ישירות מהשכר. הזכייה הנמשכת במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

כ-85% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לאנשים פרטיים

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, גיבש הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים, ובהן דחיית תשלומי הלוואות וכן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. בנוסף, הוקמו קרנות ייעודיות למתן הלוואות ללא רבית. לפרטים נוספים ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל" לעיל.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב- %	במיליוני ש"ח		
(5.1)	5,747	5,455	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות כרטיסי אשראי
(6.2)	17,786	16,684	הלוואות אחרות
(5.9)	23,533	22,139	סך כל סיכון האשראי המאזני
5.9	4,791	5,073	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
9.9	7,954	8,739	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
315.1	710	2,947	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
24.6	13,455	16,759	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
5.2	36,988	38,898	סך כל סיכון האשראי הכולל
(1.6)	22,297	21,943	ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב- %	במיליוני ש"ח		
(6.1)	98	92	סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית
16.6	157	183	סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית
5.1	36,733	38,623	סיכון אשראי לא בעייתי
5.2	36,988	38,898	סך כל סיכון האשראי
30.8	13	17	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
5.6	89	94	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
	0.07%	0.67%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2023				
הכנסה קבועה בחשבון*	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח			
ללא הכנסה קבועה	171	25	196	200
עד 10	2,783	335	3,118	2,438
מ-10 עד 20	4,709	1,189	5,898	3,967
מעל 20	7,525	5,402	12,927	10,154
סך הכל	15,188	6,951	22,139	16,759

31 בדצמבר 2022				
הכנסה קבועה בחשבון*	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח			
ללא הכנסה קבועה	334	89	423	242
עד 10	3,282	424	3,706	2,097
מ-10 עד 20	4,963	1,411	6,374	3,503
מעל 20	7,390	5,640	13,030	7,613
סך הכל	15,969	7,564	23,533	13,455

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).
** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2022	
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
תקופה לפירעון		תקופה לפירעון	
עד שנה		עד שנה	
משנה ועד שלוש שנים		משנה ועד שלוש שנים	
משלוש שנים ועד חמש שנים		משלוש שנים ועד חמש שנים	
מחמש שנים ועד שבע שנים		מחמש שנים ועד שבע שנים	
מעל שבע שנים		מעל שבע שנים	
סך הכל		סך הכל	
5,950		22,139	
3,084		6,295	
4,363		2,447	
2,817		2,447	
4,935		6,273	
3,204		23,533	
6,304			

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2023					
סיכון אשראי מאזני			סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
תחום אשראי ללווה			תחום אשראי ללווה		
באלפי ש"ח			באלפי ש"ח		
עד 10			עד 10		
מ-10 עד 20			מ-10 עד 20		
מ-20 עד 40			מ-20 עד 40		
מ-40 עד 80			מ-40 עד 80		
מ-80 עד 150			מ-80 עד 150		
מ-150 עד 300			מ-150 עד 300		
מעל 300			מעל 300		
סך הכל			סך הכל		
204			22,139		
403			16,759		
1,122			38,898		
2,774			23,533		
5,227			13,455		
6,808			6,781		
5,601			9,455		
2,713			2,060		
1,081			876		
6,682			454		
7,243			665		

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דיוור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	סוג האשראי
1,639	1,552	עו"ש
4,108	3,903	כרטיסי אשראי
17,082	15,898	אשראי ברבית משתנה
704	786	אשראי ברבית קבועה
23,533	22,139	סך הכל

בטחונות

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
5,060	4,392	סך אשראי המגובה בבטחונות*
		מזה:
4,616	4,046	בטחונות לא נזילים
444	346	בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמויות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס הבנת צרכי הלקוח, זיהוי וניטור מאפייני הסיכון שלו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום האשראי הקמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני מבוצעת בחינה תקופתית, על השפעת אירועים מאקרו כלכליים העשויים להשפיע על יחס ההחזר להכנסה של הלווים. הבחינה מבוצעת על המשכנתאות ועל תיק האשראי שאינו לדיר. בנוסף, מבוצעים ניתוחי רוחב בהתייחס למאפייני סיכון שונים ובחינה השפעת סביבת האניפלציה המשתנה על משתני הסיכון השונים, כגון התפלגות התיק לפי דירוג סיכון הלקוח, שיעורי הכשל, ומדדי סיכון שונים, כגון שיעורי אשראי בעייתי, שיעורי הפרשות ושיעורי מחיקות. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני, לניטור סיכון זה. כמו כן, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ בתחום הנדל"ן, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים ותקנות ממשלתיות) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות והשכרות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה), סוג העסקה (תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מטרות וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלוואה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות בהתאם. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

בחודשים האחרונים, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והרביית הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית, נכון להיום, על איכות התיק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023, ענף הנדל"ן הושפע באופן ישיר, כאשר בשבועיים הראשונים של המלחמה נסגרו אתרי הבנייה בכל רחבי הארץ. לאחר מכן, החלה פתיחה חלקית של אתרים בהתאם להחלטת כל רשות מקומית. בנוסף, נרשם מחסור בכוח העבודה באתרי הבנייה, בין אם כתוצאה מאי כניסת פועלים פלסטינים מאזור יהודה ושומרון ומרצועת עזה, ובין אם מהעובדה כי חלק מהפועלים הזרים בענף הבינוי, חזרו למדינותיהם. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר כלל הפרויקטים הממומנים בבנק, ומקיים קשר שוטף עם כלל היזמים, בדגש על אזור הדרום.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
		סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
		נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
		מזה: קרקע גולמית
		נדל"ן בתהליכי בניה
		נדל"ן שבנייתו הושלמה
		אחר ⁽²⁾
		סך הכל
7,591	7,271	
5,366	5,508	
5,958	6,008	
5,946	6,317	
24,861	25,104	

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 11,063 מיליון ש"ח (8,113 מיליון ש"ח מאזני ו-2,950 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 1,212 מיליון ש"ח (1,055 מיליון ש"ח מאזני ו-157 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 6,486 מיליון ש"ח (5,699 מיליון ש"ח מאזני ו-787 מיליון ש"ח חוץ מאזני) (31.12.22 - 11,428 מיליון ש"ח, 1,075 מיליון ש"ח ו-6,412 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, בעיקר פרויקטי תשתיות ואשראי לחברות נדל"ן מניב.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2023, עמד על 2.8%, בהשוואה ל-3.2% ליום 31 בדצמבר 2022.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2023, עמד על 1.0%, בהשוואה ל-0.8% ליום 31 בדצמבר 2022.

מימון ממונף

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הונות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הנכלל באחת מחמש הקבוצות הבאות:

א. אשראי למטרת עיסקה הונת כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323 (רכישת מניות של תאגיד אחר, רכישת פעילות, רכישה עצמית של מניות וחלוקת הון), אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו והיקף הבטחונות המוחשיים, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ב. אשראי למטרות עסקיות שונות, אשר עונה לתבחינים מסויימים המצביעים על נתונים פיננסיים חלשים, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ג. אשראי למטרת מימון נדל"ן מניב, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו, היקף הבטחונות המוחשיים ונתוניו הפיננסיים של הלווה, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ד. אשראי למטרת ליווי פרויקטים לבנייה, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, היקף הבטחונות המוחשיים ולחשיפה שעשויה להיווצר לבנק מהפרייקט, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ה. אשראי למטרת מימון קרקעות, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו, היקף הבטחונות המוחשיים ונתוניו הפיננסיים של הלווה, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

לנוכח מאפייני הסיכון הגבוה שטבוע במימון הממונף, מדיניות האשראי של הבנק קובעת הנחיות מחמירות לחיתום ומגבלות על היקף החשיפה למימון ממונף. התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני.

ליום 31 בדצמבר 2023, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוז מאזני, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-729 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-547 מיליון ש"ח בסוף שנת 2022.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2023, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

סיכון שוק

כללי

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

שנת 2023 אופיינה במדיניות מוניטרית מרסנת שהתבטאה בהעלאות רבית על ידי בנקים מרכזיים בארץ ובעולם וזאת על רקע נתוני אינפלציה עולמיים ומקומיים גבוהים. במחצית השנייה של שנת 2023, חלה התמתנות בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. מרבית הבנקים המרכזיים בעולם עצרו את העלאות הרבית והצפי הוא שבשנת 2024 יחלו בהפחתות רבית. בנק ישראל החל בהפחתת הרבית בתחילת שנת 2024. הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם ההשפעות של השינויים כאמור, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכוני שוק, והגדלת החשיפה לרבית הקבועה. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023, גבר חוסר הוודאות באשר לתחזיות המאקרו בישראל, ובפרט באשר לקצב האינפלציה הצפוי ושיעור הרבית. על רקע זה, הגיבו שוקי ההון בירידות שערים ובעלייה בתשואות אגרות החוב. בתגובה, הודיע בנק ישראל על תוכנית לייצוב שוק המט"ח. פעולות בנק ישראל מיתנו את השינויים בשוק ההון, שערי החליפין והאג"ח. בחודש דצמבר 2023, בדומה למתרחש בעולם, שוקי המניות והאג"ח חזרו למגמה חיובית. לתנודתיות הגבוהה בשווקים, לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק ולצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים מידתיים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הבנק מקיים מערך רחב של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכוני השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

סיכון רבית

כללי

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעות על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה, כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורותיו העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציונליות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. בהתאם להוראות, נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכוני רבית נעשה, תוך בחינת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשיעור הרבית ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הרבית לכל התקופות ובתרחישי רבית שונים, והשפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבוני באופק של שנה אחת קדימה, נמדדת בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכוני רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

על מנת למזער את סיכון הרבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה שימוש בכלים, לרבות באמצעות הנפקת אגרות חוב ופעילות בנגזרים.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לרבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הרבית הצפויים ולמבנה עקום הרבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הרבית ומגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכוני רבית, על היקף חשיפת הרבית ומגבלות על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיר ושל פקדונות עם תחנות יציאה. ביתרות חשבונות העו"ש שאין נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע, כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים.

ניתוח רגישות להשפעת השינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר, על הכנסות הרבית נטו ועל הכנסות המימון שאין מרבית:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023		
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח
9,214	152	9,062	11,527 ⁽⁴⁾	237	11,290
8,982	26	8,956	10,244	189	10,055

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 332' לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽⁴⁾ של הבנק וחברות בנות שלו:

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
89	13	76	(10) ⁽⁴⁾	(27)	17	שינויים מקבילים
81	9	72	(7)	(26)	19	עלייה במקביל של 1%
(65)	(8)	(57)	35 ⁽⁴⁾	22	13	מזה: תיק בנקאי
(59)	(4)	(55)	34	24	10	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי
						שינויים לא מקבילים
(164)	24	(188)	(234)	20	(254)	התללה ⁽²⁾
204	(18)	222	245	(32)	277	השטחה ⁽³⁾
214	(12)	226	214	(39)	253	עליית רבית בטווח הקצר
(199)	18	(217)	(213)	33	(246)	ירידת רבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א' לדוחות הכספיים.

(2) התללה - ירידה ברבית בטווח הקצר ועליה ברבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עליה ברבית בטווח הקצר וירידה ברבית בטווח הארוך.

(4) במהלך שנת 2023, בוצע עדכון למודל הפקדונות לפי דרישה (עו"ש), שהביא לגידול בשווי הוגן נטו בסך של 738 מיליון ש"ח, לעלייה בסך של 157 מיליון ש"ח בתרחיש עלייה במקביל של 1% ולירידה בסך של 165 מיליון ש"ח בתרחיש ירידה במקביל של 1%. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאין מרבית

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
סך הכל*	הכנסות מימון שאין מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל*	הכנסות מימון שאין מרבית	הכנסות רבית, נטו	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
202	2	200	149	(3)	152	שינויים מקבילים
199	-	199	141	-	141	עלייה במקביל של 1%
(577)	(2)	(575)	(480)	3	(483)	מזה: תיק בנקאי
(575)	-	(575)	(472)	-	(472)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי

* לאחר השפעות מקדזות.

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל, חושבה בהתבסס על מספר פרמטרים והנחות שונות ובין היתר, שימוש בהנחות לגבי שינוי במרווחי הפקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפקדונות במקרה של עליית רבית, לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת רבית. במהלך שנת 2023, על רקע השינויים בסביבת הרבית, בוצעו התאמות להנחות שבבסיס החישוב, שהביאו לקיטון בהכנסות הרבית נטו בתרחיש עליה במקביל של 1% בסך של 77 מיליון ש"ח ולגידול בסך של 56 מיליון ש"ח בתרחיש ירידה במקביל של 1%. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במחלקה הפיננסית בחטיבת המשאבים לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.

- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברבית.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות לפי מגזרי ההצמדה.
- בנוסף, קבעה הנהלת הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי ההצמדה (במיליוני ש"ח):

	החשיפה בבסיס בפועל		% מההון	
	ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2022	2023	2022	2023
מט"י לא צמוד	3,432	2,540	20	31
מט"י צמוד מדד	4,999	7,206	57	45
מט"ח וצמוד מט"ח	(79)	48	-	(1)

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2023 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין		דולר	אירו
ירידה של 5%	(5)	-	-
ירידה של 10%	(11)	(1)	(1)
עלייה של 5%	5	-	-
עלייה של 10%	12	1	1

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פורוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות הפורוורדים שלו לסיכונים מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2023 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחופץ מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(148)
עלייה של 3%	148

סיכונים אופציות

כללי

סיכונים אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות, לרבות סטיות התקן.

התיאבון לסיכון

- חדר העסקאות במט"ח של הבנק סוחר במגוון של מוצרים פיננסיים - ובכלל זה באופציות. בנוסף למגבלות שנקבעו על היקף החשיפה בבסיס וברבית ועל רקע רגישות השווי הכלכלי של האופציות לשינויים בבסיס, ברבית ובפרט לשינויים בתנודתיות נכסי הבסיס - קבעה ההנהלה מגבלות נוספות על פעילות חדר העסקאות באופציות.
- נקבעו מגבלות ביחס לפעילות המותרת באופציות במונחי הפסד מקסימאלי בתרחישים המתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו מגבלות על השינויים המקסימאליים בערכו של תיק האופציות במונחים של מדדי רגישות (Greeks) ועל גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון במצב קיצון.

ניהול החשיפה

כלי ניהול החשיפה לסיכונים אופציות כוללים מטריצת רגישויות Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה מהיווצרות שילוב של תרחישים שונים של שער חליפין ותנודתיות. בנוסף, נעשה שימוש בתרחיש חשיפה לסיכון עקום רבית (תרחיש-RHO) הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הרבית, ובמודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס, מטבע ורבית) וכן כשירות ללקוחותיו. תחום האופציות (לרבות מסלולי הברירה) מהווה מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים עיקריים.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכונים לגבי הפעילות במכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות, שהבנק פועל בהן כעושה שוק. השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי, עבור עסקאות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

חדר עסקאות מט"ח

חדר עסקאות מט"ח סוחר במגוון של מכשירים פיננסיים במטבע חוץ. כמו כן, מונה הבנק על ידי האוצר לעושה שוק ראשי באג"ח ממשלתי שקלי. חדר עסקאות מט"ח פועל בשוקי המטבע ובבורסה בתל אביב, באמצעות עסקאות ספוט, עסקאות רבית, אופציות OTC, אג"ח ממשלת ישראל ואופציות מט"ח/שקל.

חדר עסקאות מט"ח פועל במטבעות העיקריים בעולם, כאשר עיקר פעילותו הינה במטבע דולר/שקל. החשיפה הנוצרת הן בבסיס המטבע והן ברבית כתוצאה מפעילות זו, נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברבית.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
3,522	-	3,522	2,667	-	2,667	עסקאות גידור: חוזי רבית
18,219	17,425	794	14,976	14,718	258	עסקאות אחרות: חוזי רבית
66,898	48,494	18,404	84,419	61,854	22,565	חוזי מטבע חוץ
55,274	55,189	85	62,325	62,324	1	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
143,913	121,108	22,805	164,387	138,896	25,491	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

פיקוח ובקרה על ניהול סיכונים במכשירים נגזרים
פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוקרת ומפוקחת לאורך קווי ההגנה והחשיפה מדווחת במסגרת מסמך הסיכונים.

סיכון מחירי מניות

סקירת הסיכון ואופן ניהולו
ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך בהשקעת ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות ישראליות הנסחרות במדד תל אביב 125 ובמדדי מניות מובילים בישראל ובחו"ל, וזאת תוך בדיקת כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

תיאבון הסיכון
בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות, במסגרתו קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות.

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ניצול מוגבר של קווי אשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 - "יחס כיסוי הנזילות" ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 - "יחס מימון יציב נטו NSFR", המאמצות את המלצות ועדת באזל בנושא זה. כמו כן, הבנק פועל בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות", בין היתר באמצעות מדדים כמותיים לניטור אחר מצב הנזילות, ביצוע תרחישי קיצון ועוד.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר, הביא לירידות בשוק ההון בישראל, לפיחות משמעותי בשער החליפין של השקל ולעליית תשואות ומרווחים חדה. בתגובה, הודיע בנק ישראל על תוכנית למכירת דולרים וכן, אספקת נזילות בשוק ה-SWAP, על מנת למתן את התנודות בשער החליפין. בנוסף, בנק ישראל מאפשר גם לגופים מוסדיים לבצע מולו עסקאות ריפו בשקלים, על מנת להפחית מכירות בזק בשוק האג"ח. פעולות אלה, מיתנו את התנודתיות בשוק ההון, שערי החליפין והאג"ח. במהלך חודש דצמבר 2023, חלה תפנית חיובית בשווקים, על רקע ציפיות להפחתת רבית במחצית הראשונה של שנת 2024.

הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל, מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות. הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק ופעולות בקרה וניטור אחר יחסי הנזילות.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. היחס הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון, הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, והחל מינואר 2017 הדרישה הפיקוחית המזערית ליחס כיסוי הנזילות, הן ברמת הבנק והן ברמת הקבוצה הבנקאית, הינה 100%.

עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו, אך עליו לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים, ובמקרים מסוימים, בליווי תכנית לסגירת פער הנזילות שנוצר.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2023.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, אימץ דירקטוריון הבנק מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות, הן לבנק והן למאוחד.

להלן יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק:

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
	באחוזים	
127%	156%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני המאוחד
127%	156%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני הבנק
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס מימון יציב נטו - NSFR

ביום 21 ביוני 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר קובעת את אופן חישוב היחס, כפי שנקבע ברפורמת באזל 3 של ועדת באזל (BCBS). מטרת היחס הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך, באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. יחס מימון יציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש. מימון יציב זמין, מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו, על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס מימון יציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש, הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ מאזניות.

להלן יחס מימון יציב נטו:

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
	באחוזים	
133%	146%	יחס מימון יציב נטו בנתוני המאוחד
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

מדיניות ניהול הסיכון

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, ברמת הקבוצה, הבנק וחברת הבת הבנקאית, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221. המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה פועלים לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה נמוך ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדיקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן שלוש פעמים בשבוע, במסגרת הועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או מנהל הסיכונים הפיננסיים.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני ודיווח שוטף על פי הצורך.

ניהול סיכון הנזילות על בסיס קבוצתי

החברה הבת הבנקאית מיישמת מדיניות עצמאית לניהול הנזילות לטווח הקצר ולטווח הארוך, תוך הקפדה על קיום ההוראות של הרשויות הרגולטוריות, ובהתאמה לאופי פעילותה וצרכי הנזילות שלה. כמו כן, חברת הבת עומדת ביחס כיסוי הנזילות בפני עצמה. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות על העברת כספים בתוך הקבוצה מעבר למגבלות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך סחירים, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2023 ב-95.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-72.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022, מזה, יתרת המזומנים, הפקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-68.9 מיליארד ש"ח ו-26.2 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלות ישראל וארה"ב. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2023, עומד על 162.5%, בהשוואה ל-145.1% ב-31 בדצמבר 2022. בסוף דצמבר 2023 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-195.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-173.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, ובכללם מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות ובמגזרי הצמדה שונים.

לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה, כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני וארוך.

למידע בדבר פירוט נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון - ראה באור 31 לדוחות הכספיים.

יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2022
	במיליוני ש"ח	
1	4,860	5,319
2	3,908	4,021
3	3,239	3,706

סיכון מימון

כללי

סיכון מימון הינו סיכון למחסור במקורות מימון ועשוי לנבוע, בין היתר, ממבנה מקורות שאינו מספיק יציב בטווח הארוך לשרת את השימושים המתוכננים.

לבנק מקורות מימון מגוונים ויציבים, שעיקרם פקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקיים, פקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות אגרות חוב וכתבי התחייבות.

סיכון זה מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות בבנק, על ידי מגבלות ויעדים על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. כחלק מניהול הסיכון, מבוצע ניטור של אינדיקטורים למעקב אחר מבנה המקורות וריכוזיות המקורות באופן שוטף.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

הסיכונים התפעוליים מהווים חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכי הבנק, מאחר והסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית בתהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות.

ניהול הסיכונים מבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם, תוך נקיטת שיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 310 ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. שיטות ותהליכי עבודה

אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, גם בהתבסס על מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתת על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד.

הבנק עורך סקר סיכונים תפעוליים תקופתי, המאושר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. כלים נוספים, הם סקרי סיכונים תפעוליים למערכות וכן סקר הערכת סיכונים סייבר. כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק, בהתאם למדיניות לניהול סיכונים במוצרים, שירותים ותהליכים חדשים.

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות וכן מתבצע שיפור ושדרוג של נהלי ותהליכי העבודה והבקרה.

בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותייעוד אירועי כשל (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשות לתביעות ואובדן הכנסה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה.

בנוסף, מקיימת הקבוצה תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות מערכת המשותפת לניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים ציית, התומכת במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע של המערכת, כולל את מיפוי ותייעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק, את הבקורות המומלצות ואת אירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, הכנת תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

עם פרוץ המלחמה, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, קיום ישיבות ייעודיות לחירום, העברת עובדים לעבודה מרוחק, הפעלת סניף נייד ועוד. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, אין פגיעה מהותית בפעילות הבנק.

סיכון טכנולוגיות המידע

הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת של השירותים והתהליכים העסקיים הדרושים לבנק, למימוש יעדיו העסקיים. לאור העובדה, כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.

הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. כמו כן, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 301, פועלת ועדת טכנולוגיה, חדשנות ומנהל של הדירקטוריון.

בנוסף, הבנק פועל על פי מדיניות ניהול סיכונים מוצרים חדשים ובמסגרת זו, מבוצעים תהליכי ניהול סיכונים בהכנסת מערכות/טכנולוגיות חדשות.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מסמך אסטרטגיית ענן ומסמך מדיניות שימוש בשירותי מחשוב ענן במסגרת מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע, שאושרו בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן.

מסמך המדיניות עודכן בשנת 2023, בהתאם לאסטרטגיית הענן שאושרה בשנה זו.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357 - "ניהול טכנולוגיות המידע", ומינה מנהלת אבטחת מידע האחראית על ניהול סיכונים אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראה. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות ומיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחת מהחברות בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

מנהלת אבטחת המידע של הקבוצה מונתה גם כמנהלת הגנת הסייבר הקבוצתי, בהתאם להיתר מבנק ישראל.

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנובע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת המידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים, שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהלת הגנת הסייבר.

החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, מעלים את הסבירות להתממשות אירוע סייבר. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגית המידע ואבטחת מידע בבנק, בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות וכן הוגברו הניטורים ומיושמות בקורות ואמצעים שונים, בהתאם להתפתחות האיומים. אגף אבטחת מידע והגנה בסייבר, מבצע תרגילי סייבר לבדיקת המוכנות הטכנולוגית, המוכנות התשתיתית וכן סימולציות לבחינה של תרחישים מורכבים. בנוסף, הוגדרה המתודולוגיה למיפוי סיכונים סייבר ומבוצע סקר סיכונים סייבר.

הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין שהוציא בנק ישראל אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו: הוראה 363 - "ניהול סיכונים סייבר בשרשרת האספקה" והוראה 359A - "מיקור חוץ". בנוסף, הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית. מלחמת "חרבות ברזל" הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ, כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף, בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות גישה מרחוק, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבה ואקלים

כללי

הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות, הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכונים סביבה (פגיעה סביבתית - זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכונים האקלים (סיכונים פיזיים - גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד), או סיכונים מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים, באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין.

- השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם, בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים, או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.
- השפעה עקיפה - כגון על סיכונים האשראי, עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה, בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר, בעקבות אי עמידה בהוראות הדין הסביבתי הרלוונטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית, או בשל קנס גבוה שניתן להשית על לווה בשל פגיעה סביבתית וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים, כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

ניהול הסיכון, מדיניות ותיאבון סיכון

קיימת לבנק מדיניות מפורטת לניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מדיניות האשראי, המגדירה מתודולוגיה ותהליכי עבודה לניטור סיכונים סביבתיים באשראי. הבנק מביא זאת בחשבון, במסגרת החלטותיו לגבי מתן אשראי ללקוחות במגזרים, אותם הוא מנטר כבעלי סיכון סביבתי גבוה במיוחד ומתחשב בפוטנציאל סיכון האשראי של לקוחותיו. החשיפה של הלקוח לסיכונים אלה, משפיעה על החלטות האשראי הרלוונטיות ונלקחת בחשבון במסגרת מכלול השיקולים בעת מתן אשראי. בנוסף, סיכונים פיזיים ישירים מוטמעים במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים והמשכיות עסקית. כמו כן, בחטיבה לניהול סיכונים, מתקיימת בקרה אחר עמידת הבנק בדיני איכות הסביבה.

הבנק פועל לאיתור הסיכונים הסביבתיים המהותיים הרלוונטיים לו ולפעילותו ולבחינת הצורך בקביעת סט של מדדי סיכון מרכזיים (KRI's) לכל אחד מסיכונים אלה, תוך בחינת השתלבות סיכונים אלה בתוך תיאבון הסיכון הכללי שלו.

כמו כן, הבנק פועל להרחיב את ניטור הסיכונים הסביבתיים אליהם הוא חשוף, על מנת לוודא כי הוא מוטמע בכלל מסגרות פעילותו ובתהליכי הערכת הסיכונים שלו ובכלל זה, במסגרת ניהול סיכונים שוק, ניהול סיכונים נזילות, ניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים מוניטין.

הבנק יבחן הוספת סיכונים פיזיים וסיכונים מעבר לתרחישי הקיצון הקיימים בתחומי פעילות שונים.

הבנק נמצא בתהליך של קביעת יעדים ומדדים ספציפיים בהתייחס לסיכון הסביבתי.

סיכונים אחרים

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבובות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק מיישם מדיניות ניהול סיכונים משפטיים השוללת כל פעולה מודעת לסיכון שתוצאותיו עלולות לגרום להעמדה לדין פלילי או לנקיטת סנקציות פליליות או מנהליות נגד הבנק או מי מנושאי המשרה בו ונוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים, בעצמו או באמצעות עורכי דין חיצוניים, מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, מערך הייעוץ המשפטי עורך, באופן תקופתי, או על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות, המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים שנערך בבנק נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים המשפטי הרבעוני, המשולב במסמך הסיכונים הכולל של החטיבה לניהול סיכונים, אשר נדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט, על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי מערך הייעוץ המשפטי ו/או יועצים משפטיים חיצוניים, הביקורת הפנימית, קצינת הציות והממונים על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות והממונה על הגנת הפרטיות, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור, הרלוונטיים לממונה על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות או לממונה על הגנת הפרטיות, מדווחים להם מיידית.

ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית. סיכונים משפטיים משמעותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידים והן בדיווחים תקופתיים, וכן מתקיימים בקבוצה מנגנונים לשיתוף פעולה ולעדכון תקופתי ושוטף במידע ובסוגיות משפטיות רלוונטיות.

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במטבע חוץ ובשקלים - סיכונים שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות הערך במטבע חוץ ובשקלים, וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק, רבית ונזילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינאמי יותר, הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים העלולים להשפיע על חשיפות הבנק. כמו כן, על פי המדיניות, קיימת הקפדה על הפרדות מבניות בבנק.
- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימאלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכונים השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
- ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
- דיווח מיידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מיידי על פתיחת מרווחים, הרעה משמעותית בדירוג וכל אירוע חריג משמעותי אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח אחת לשבוע לוועדה הדו יומית לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל ו/מנהלת הסיכונים הפיננסיים על פתיחת מרווחים, רכישות ומכירות ניירות ערך ואירועים חריגים.
 - ישיבות השקעה אחת לשבועיים בראשות מנהלת הסיכונים הפיננסיים.
 - דיווח לפחות שש פעמים בשנה לוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים.
 - דיווח דו-חודשי לוועדת ניהול נכסים והתחייבויות של ההנהלה בראשות המנכ"ל ובהשתתפות מנהלת הסיכונים הראשית.
- לפירוט תיק ניירות הערך, ראה פרק המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון לעיל ובאור 12 לדוחות הכספיים.

סיכון ציות

כללי

- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק. במסגרת עדכון להוראה שפורסם בדצמבר 2019, נוספה החובה לבחון גם שינויים משמעותיים מחוץ לישראל בהוראות הציות ובמדיניות האכיפה מחוץ לישראל, שחלות על הבנק, לרבות על פעילות הלקוחות. תהליכי הזיהוי וההערכה שבבסיס העדכון כוללים גם לקחים מאירועי ציות משמעותיים ומעוגנים בנהלי הבנק או בדרך מתועדת אחרת שמבטיחה הטמעתם בתהליך.
- הבנק פועל לאיסוף מאורגן ויזום של עדכוני רגולציה זרה ביחס למדינות עיקריות הרלוונטיות לפעילות cross border של לקוחות הבנק.
- הוראות ציות, כמוגדר בהוראה 308 האמורה לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור וציות להוראות רשות שוק ההון), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של מוצרים, פעילויות ותהליכים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק מינה את ראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה, תוכנית עבודה לממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, בנפרד מתוכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני תחרות כלכלית. הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום התכנית. הבנק מינה את קצינת הציות הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה, תוכנית עבודה לממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, בנפרד מתוכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק פועל ליישום הוראות החוק בתחום ההגנה על הפרטיות. הבנק מינה ממונה על הגנת הפרטיות, בכפיפות ישירה לקצינת הציות הראשית ופועל ליישום תכנית בקורות עדכנית וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. במסגרת המדיניות הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה ממלאת אחר הוראות ציות החלות עליה ופועלת לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה מבוצעים על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- לשם ביצוע ההוראה קיימת בבנק מחלקת ציות (להלן - "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לקצינת הציות הראשית ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, האחראית על ניהול סיכון הציות בבנק. כמו כן, ממונה קצינת הציות הראשית כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבוניות של אמריקאים מחוץ לארה"ב, RO לבחינת יישום הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבוניות של תושבי חוץ אמריקאים גם לחשבוניות אחרים

להם הכנסות ממקורות בארה"ב וכן אחראית לוודא יישום כללי ה-CRS (Common Reporting Standard) שבדומה ל-FATCA תכליתו להסדיר את אופן החלפת המידע לגבי חשבונות פיננסיים של תושבים זרים בין מדינות אשר חתמו על הסכם ביניהן.

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק להוראות הציות שבאחריותה, בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- לצד קצינת הציות הראשית פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובקרים במטה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות אשר מתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיוטת הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על הפעילות הכוללת של הפונקציה ועמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי היערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות שנתי.
- מסמך הערכת הסיכונים, המוצג אחת לשנה בהנהלה ובוועדת ניהול הסיכונים בדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים להנהלה ולדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

קצינת הציות הראשית פועלת במסגרת יחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים הציות, ובאחריותה לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בקרב חברת הבת הבנקאית, ליווי חברות הבת בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכון בנקאות הוגנת - Conduct Risk

סיכון בנקאות הוגנת הינו סיכון חוצה ארגון, השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד כגון הוגנות, הגינות, מניעת הפליה ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. קבוצת הבנק הטמיעה ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה וחיוזק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו וכי השירותים המוענקים לו ניתנים ללא הפליה, מכל סוג. אי עמידה בסטנדרט ההתנהלות חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk), כחלק ממדיניות הציות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של הבנק ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

מדיניות

לקבוצה מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה. בנוסף לעדכונים השוטפים הנדרשים, לפני כשנה נוסף פרק למדיניות הציות של הבנק, בנושא סנקציות בינלאומיות.

תיאבון הסיכון

- הבנק מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור ובכלל זה, סיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (Cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, כולל החברות הבנות בקבוצה, למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלוונטיים הנובעים מהוראות אלו.
- קבוצת הבנק נוהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרת הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהם ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. היחידה כפופה לקצינת הציות הראשית, המשמשת גם כאחראית איסור הלבנת הון ומימון טרור ומהווה חלק מפונקציית הציות הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO).
- תפקידי האחראית על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר, כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל חברות הבת בקבוצה וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק, והטמעה של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים מבחינה מקצועית לקצינת הציות.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה. ליעול הבקורות, הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
- מערך היעוץ המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- במסגרת דיון חצי שנתי של הפורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים, מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד, העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור, על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.
- בעקבות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הועצמו הסנקציות שהוטלו על רוסיה על ידי אופ"ק, האיחוד האירופי, ומדינות נוספות. במדינת ישראל לא הוטלו סנקציות על פעילות עם רוסיה, אולם הבנק מחויב לעמידה בחלקים נרחבים מדרישות הגופים הני"ל, מתוקף חוזים והסכמים שונים, בעיקר בפעילות מול קורספונדנטים. אל מול סיכון זה, עומדת היערכות הבנק בנושא, כוללת הנחיות מפורטות בנהלים למערך הסניפים ולמטות

החטיבות העסקיות וכן קביעת סמכויות לאישור פעילות מסוג זה במחלקת הציות, המרכזת את הידע בנושא, לרבות למידה מפרסומים, כנסים, ויעוץ ממוקד.

- המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות באירופה, כולל האיחוד האירופי). ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, על ידי בעלי עניין, חושפים את המערכת הבנקאית לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סחר חוץ ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכונים מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

מכתב הפיקוח על הבנקים, מיום 8 ביוני 2022, בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאומיות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים, בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הונחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדיניות זרות ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם, או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר, בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה. מצב החירום, עקב המלחמה, מעצים את סיכונים הציות ונדרשת עירנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, הבנק מבצע מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר, הגברת הניטור והבקורות על פעילות זו. כמו כן, בעקבות הפרסומים על הטלת סנקציות מצד ארה"ב ומדינות באירופה על אזרחים ישראלים, הבנק מגבש כללים מנחים, הנדרשים על מנת לפעול בזהירות הראויה מול החובות השונות המוטלות עליו בהיבט זה.

לאור האמור, במדיניות הציות של קבוצת הבנק, גובשה תפיסת ניהול הסיכון הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו, נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון, בהתאם למדיניות שנקבעה, לבין ההמשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק והקבוצה.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון ומימון טרור על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות, מדווחת האחראית על איסור הלבנת הון ומימון טרור להנהלת הבנק ולוועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים, עם פירוט הנושאים שטופלו בשנה הקלנדרית הקודמת.
- דוח הערכת הסיכונים המוצג אחת לשנה בהנהלה, בוועדת ניהול הסיכונים ובדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן, מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים להנהלה, לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

האחראית למילוי החובות בבנק לפי חוק איסור הלבנת הון פועלת כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותה לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתובת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross Border

קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

נקבעו מדיניות ייעודית ונהלי עבודה לנושא זה ונעשים צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון. בחשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות, מזהים ומסומנים לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות, בהיבט זה.

ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח על ידי הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות.

בנוסף לאמור, בשנים האחרונות חלו התפתחויות בחקיקה וברגולציה הבנקאית באירופה ובעולם בכלל, שיש בהן להשפיע על רמת הסיכון והחשיפה לסיכונים ציית, הנובעים ממתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. ככלל, הבנק אינו יוזם פעילות שיווק, קידום ופרסום ואינו מכון, או מציע את שירותיו באופן מובהק, או מכון ללקוחות תושבי חוץ, בין אם באופן ישיר ובין אם באופן מקוון. לבנק אין שלוחות או נציגויות מחוץ לישראל ועובדי הבנק לא פועלים מחוץ לישראל. לגבי חשבונות של תושבי חוץ הנפתחים בבנק, הבנק נוקט בגישה מבוססת סיכון בכל תהליכי פתיחת החשבונות ותהליכי ניהול החשבונות, על מנת למזער ולגדר, ככל האפשר, היתכנות או אפשרות שהבנק יפר את הדין הזר בעת מתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. זאת על ידי איסור ביצוע פעילות שיווק אקטיבית, הגבלה והתאמה של סוג ואופן מתן השירותים, לרבות הגבלה או הימנעות ממתן שירותים לתושבי חוץ בעת שהייתם מחוץ לישראל, והתייחסות לסוגיית יוזם השירות.

רמת הסיכון חוצה גבולות התגברה מאז תחילת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה ותחילת משטר הסנקציות על רוסיה והאזורים הבדלניים באוקראינה. יודגש, כי נוכח המציאות הקיימת, חוזקו הבקורות והבדיקות המבוצעות בבנק, בדגש על עדכון רשימות הגופים המוכרזים תחת סנקציות באופן שוטף, ובקרה אחר פעולות המבוצעות מול מדינות רוסיה, אוקראינה ובלארוס.

הוראות ה-FATCA - חקיקה אמריקאית המעוגנת בהסכם בין מדינות עם ישראל בדרך של חקיקה מקומית. במסגרת כללי הוראות אלו, מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותייעוד לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המסים בארה"ב, באמצעות רשות המסים בישראל, בהתאם לדרישות ההוראה. בהתאם לתקנות, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש, בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

הוראות ה-CRS - תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD ושמטרתו איסוף מידע לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המסים בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם על ידי הבנק, אשר מדווח מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, על לקוחותיו שהצהירו על תושבות מס זרה, או שבחשבונם אינדיקציה לתושבות מס כזו.

תקנות ה-QI - תקנות מס בארה"ב הנוגעות לניכוי מס במקור על הכנסה הנובעת ממקור אמריקאי, לרבות הכנסה מדיבידנד ותשלומי רבית על ניירות ערך אמריקאים. התקנות קובעות, בין היתר, חובות זיהוי, תיעוד, ניכוי ודיווח וחלות על כל המחזיקים בניירות ערך עם תקבולים ממקור אמריקאי, אמריקאים ושאינם אמריקאים.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לקבוצה סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותה ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית נכס מרכזי ולכן יפעל ככל הניתן, למניעת התממשות סיכון מוניטין, שעלול גם להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת המבוססת על גיבוש דפוסי התנהגות/התנהלות המביאים בחשבון, ככל שניתן, את סיכון המוניטין במסגרת הגיבוש והיישום של המדיניות העסקית, איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

מדיניות ניהול סיכון מוניטין כוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

דוברת הבנק, מעורבת בפרסום הודעות ודיווחים מהותיים לבורסה, בדגש על הודעות שיש בהן איום פוטנציאלי, או השפעה על מוניטין הבנק, כגון אזהרות רווח, מינויים מהותיים, עסקאות מהותיות ועוד. במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון המוניטין.

ניהול על בסיס קבוצתי

חברות הבת בקבוצה, לרבות הלא בנקאיות, מאמצות מדיניות זו בהתאמות הנדרשות. כל חברת בת או מותג שיווקי, דואגים למתן דגש מיוחד על אוכלוסיות הליבה שלהם. כל חברת בת או מותג שיווקי מינו מנהל סיכון מוניטין, אשר אחריותו הינה בהתאם למפורט במדיניות לניהול סיכון מוניטין. דוברת הבנק משמשת כדוברת הקבוצה ולפיכך, כל מגע מהותי עם התקשורת בקשר לפעילות הקבוצה ו/או הבנקים, מדווח לה ומתואם עימה מראש.

סיכון אסטרטגיה

כללי

הסיכון מוגדר כסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעות מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. הבנק מחלק את הסיכון האסטרטגי לשלוש קבוצות סיכון, אשר התממשותן, כולן, או חלק מהן, עלול להשפיע על הגשמת החזון והיעדים האסטרטגיים: סיכונים הפוזיציה האסטרטגית (Strategic positioning risks), סיכונים יישום האסטרטגיה (Strategic execution risks) וסיכונים ההשלכה האסטרטגית (Consequence risks Strategic).

מדיניות וניהול החשיפה

יעדי מדיניות ניהול סיכון האסטרטגיה הינם:

- הבטחת התאמה בין היעדים האסטרטגיים לבין: תכניות העבודה השנתיות; האמצעים שהוקצו לעמידה ביעדים (בין היתר, משאבי הון במסגרת תכנון ההון של הבנק); יישום ההחלטות האסטרטגיות.
 - יכולת ניטור של הסיכון האסטרטגי, המאפשרת זיהוי מוקדם של פערים בהתממשות התכנון האסטרטגי: החלטות/ תכניות עסקיות שגויות; יישום בלתי נאות של החלטות אסטרטגיות; שינויים ענפיים, כלכליים, טכנולוגיים ורגולטוריים.
- נקבעו מדדים לניטור, ברמה הרבעונית והחצי שנתית והם מעודכנים בהתאם להתפתחויות. לאחרונה, עודכנו והורחבו מדדי הניטור כך שישקפו את הסיכונים הנגזרים ממהלכים אסטרטגיים קיימים וצפויים.

תיאבון הסיכון

לקבוצת הבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישיגיו העסקיים. הקבוצה מאמצת אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות. הקבוצה מפעילה תהליכי בקרה, על מנת לצמצם את החשיפה לסיכונים חריגים.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

ניהול על בסיס קבוצתי

החברה הבת הבנקאית מאמצת את מדיניות הבנק, תוך מתן דגש מיוחד למאפיינים הייחודיים לה, בתהליך התכנון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר השקעות מיכוניות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושפת אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות, ומסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים.

ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפותחים ומנוהלים על ידי מערך הייעוץ המשפטי, במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, המאשרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלו.

בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקוחות בחשבון את השינויים האמורים. נוכח המלחמה, הפגיעה חסרת התקדים בציבור רחב וגיוס המוני של חיילי מילואים, והתגברות מהותית בחששות מהרעה במצב הכלכלה, פעילות גופי הרגולציה והמדינה, שמה דגש בימים אלה על צעדים של הקלות ומציאת פתרונות לקשיים ולאתגרים שהתעוררו. בנוסף, לאחרונה ובמסגרת הצעה לתיקון תקציב שנת 2024, בעקבות המלחמה, אישרה ועדת הכספים של הכנסת, לקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק לפיה הבנקים ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025 (לפרטים נוספים ראה באור 8.8 לדוחות הכספיים).

בחודשים שקדמו למלחמה, לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמה, בצל העלייה המהירה והניכרת של רבית בנק ישראל במהלך מרבית שנת 2023, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, שעודן בשלב התחלתי, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובשיעורי הרבית הנהוגים במערכת הבנקאית, ביחס לצד האשראי לציבור, פקדונות הציבור ושירותים בניירות ערך.

בהקשר הזה, יש לציין גם את הודעת רשות התחרות כי החלה בהליך היוועצות עם בנק ישראל, בנושא הכרזה על חמש קבוצות הבנקים הגדולות כקבוצת ריכוז, תוך התייחסות לצעדים שיישקלו, אם וככל שתהיה הכרזה כאמור והצעות ראשוניות בעניין פיתוח שוק הכסף.

ביום 14 בפברואר 2024, פרסם בנק ישראל "קול קורא לקבלת התייחסויות הציבור למתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרות במערכת הבנקאית". ההתייעצות עם הציבור היא לגבי מתווה של מתן רישיונות "תאגיד בנקאי" והיתרים מקלים לגופים חוץ בנקאיים, לרבות חברות כרטיסי האשראי, לקבלת פקדונות מן הציבור והעמדת אשראי כנגדם לפי מדרג וגודל, תוך הקלות ברגולציה, ותוך שימת דגש על לקוחות משקי הבית ועסקים קטנים.

במסגרת זו, בכוונת בנק ישראל להציע מדרג של רישיונות, שכולם רישיונות של "תאגיד בנקאי": רישיון מוסד כספי; רישיון בנק בסיסי; ורישיון בנק מורחב.

מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים הנדרשים מהבנקים, וזאת, בין היתר, נוכח ההשפעה האפשרית לשינוי ניכר ומהיר בהתנהלות הכלכלית במשק, ונוכח העובדה שאין ניסיון דומה למרבית המהלכים האלה, בארץ או בחו"ל, ולהשלכותיהם האפשריות.

בשלב זה, לא ניתן להעריך עד כמה, אם בכלל, ואיזו מהיזמות תתממש ומתי ומה תהייה ההשפעה של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק. מגמות אלה חזרו בחלקן לסדר היום, מספר חודשים לאחר פרוץ המלחמה.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק, בתקופת הדיווח וכן כאלה שנחקקו על רקע המלחמה, ראו מגבלות חקיקה ויזמות רגולטוריות, לפרק ממשל תאגידי.

סיכון מודל

כללי

סיכון מודל מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות, כתוצאה מהחלטות או פעולות (לרבות דיווח) המבוססות על תוצרי מודל שגויים, או משימוש לא נכון בתוצרי מודל. התממשות סיכון מודל עלולה לגרום להפסד כספי, בגין קבלת החלטות עסקיות ואסטרטגיות שגויות, או נזק למוניטין.

מדיניות וניהול הסיכון

לבנק מדיניות לניהול סיכון מודל (MRM), המפרטת ומגדירה מסגרת תיקוף מודלים מקיפה, אשר כוללת כלים שונים שמטרתם הפחתת סיכון מודל, מניעת שימוש לא נכון במודל ומניעת סיכונים ביצועי מודל.

תיאבון סיכון

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון מודל הינו מידתי. הבנק פועל למזער את סיכון המודל ככל האפשר, תוך שיקולים של עלות אל מול הפחתת הסיכון. רמת ההקפדה והתחכום של תהליכי התיקוף בבנק (ראשוני, מחזורי ושוטף) עולים בקנה אחד עם השימוש הכולל של הבנק במודלים, עם המורכבות והמהותיות של המודלים ופעילות הבנק.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכויי שוק	סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.	נמוכה- בינונית
1.1 סיכון רבית	סיכון להפסד או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית בשווקים השונים. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח) וסיכון אופציונאליות. סיכון הרבית בתיק, הינו הסיכון הדומיננטי מבין מרכיבי סיכון השוק אליו חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.	נמוכה- בינונית
1.2 סיכון האינופלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	נמוכה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון להפסד כתוצאה משינוי בשער החליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי בשער החליפין.	נמוכה
1.4 סיכון מניות / אופציות	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. סיכון אופציות הוא הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות סטיית התקן. ברבעון הראשון של השנה, הורדה הערכת רמת הסיכון מ"נמוכה-בינונית" ל"נמוכה", על רקע המשך מגמת הקיטון בחשיפה לאפיק זה.	נמוכה
2. סיכון נדילות	סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל מחסור ביתרות זמינות בשקלים ובמט"ח, בגין משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנדילים.	נמוכה- בינונית
3. סיכון אשראי	הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. במסגרת הערכת סיכון האשראי הכוללת, מבוצע שקלול של כלל הגורמים המשפיעים על רמת הסיכון וביניהם, היקפי החשיפה, סביבה מאקרו כלכלית, השפעות סיכון איכות לווים ובטחונות והשפעות הריכוזיות הענפית ובכללם הסיכון הגלום באשראי לענף הבינוי והנדל"ן. רמת הסיכון משקפת, בין היתר, את השפעות המלחמה על הבנק.	בינונית
3.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים, על רקע פגיעה בחוסנם הפיננסי ובכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב או תמהיל הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.	בינונית
3.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף מסוים. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה.	נמוכה
3.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על רווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר.	נמוכה
4. סיכון תפעולי	סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה), או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים דו, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.	בינונית
4.1 סיכון סייבר ואבטחת מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערכת הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל על ידי לקוחות הקבוצה, הרחבת השימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות וכניסה משמעותית יותר לשימושי מחשב ענן. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו.	בינונית- גבוהה
4.2 סיכון טכנולוגיות המידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד מאחר שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
5. סיכון משפטי	נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".	נמוכה-בינונית
6. סיכון מוניטין	סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמה: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, אירועי סייבר, הפסד כספי גבוה וכו').	נמוכה-בינונית
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברות המוחזקות על ידו, כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, רשות ניירות ערך, הרשות להגנת הפרטיות, רשות התחרות, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכו'.	בינונית
8. סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, הסיכון לאי קיום תכנית האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, הסיכון לאי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk.	בינונית
9. סיכון אסטרטגיה	סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור הינם הסיכונים להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד, מנהליו ועובדיו ולפגיעה ברווח ובהון הקבוצה, העלולה להיווצר על רקע הטלת עיצומים כספיים משמעותיים וסיכונים מוניטין, העשויים לקבל ביטוי בניתוק קשרים מול גופים פיננסיים בעולם ונטישת לקוחות וזאת כתוצאה מאי עמידה בהוראות הדין בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, כמו גם מעורבות הבנק בעבירות על דיני המס בישראל ובעולם המבוצעות על ידי לקוחותיו, עלולה לגרום התממשות של סיכונים מוניטין, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים אסטרטגיים וסיכונים נוספים. ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי, לרבות ה-FATCA וה-CRS.	בינונית
10. סיכון מודל	הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות, הנובע מחשיפת קבוצת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת, מתמודדת קבוצת הבנק עם גורמים מתחרים, בהם תאגידים בנקאיים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידה. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הבנק מחלק את הסיכון האסטרטגי לשלוש קבוצות סיכון, אשר התממשותן, כולן, או חלק מהן, עלולה להשפיע על הגשמת החזון והיעדים האסטרטגיים: סיכונים הפוזיציה האסטרטגית (Strategic positioning risks), סיכונים יישום האסטרטגיה (Strategic execution risks) וסיכונים ההשלכה האסטרטגית (Strategic Consequence risks).	בינונית
10. סיכון מודל	מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות, כתוצאה מהחלטות או פעולות (לרבות דיווח) המבוססות על תוצרי מודל שגויים, או משימוש לא נכון בתוצרי מודל. התממשות סיכון מודל עלולה לגרום להפסד כספי, בגין קבלת החלטות עסקיות ואסטרטגיות שגויות, או נזק למוניטין. ברבעון השלישי של השנה, הועלתה הערכת רמת הסיכון מ"נמוכה" ל"נמוכה-בינונית", לאור המשך פיתוח מודלים בליבת הפעילות של הבנק והישענות על תוצאות המודלים בקבלת החלטות, ועל רקע מצב המלחמה.	נמוכה-בינונית

הבנק נוקט בפעולות ספציפיות למזעור הסיכונים המתוארים לעיל. כמו כן, נקבעה מדיניות מפורטת לניהול החשיפות והסיכונים, הכוללת, בין היתר, הגדרת תיאבון סיכון פרטי, מגבלות על החשיפה, מנגנוני בקרה שונים, מערך דיווחים ועוד. בנוסף, קיימת מעטפת נהלים המיושמים על ידי הבנק ומערכות מיכון תומכות.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונים, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדיקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC-326) - מכשירים פיננסיים הפסדי אשראי.

על פי הכללים החדשים, תכלית ההפרשה להפסדי אשראי הינה לאמוד את הפסדי האשראי הצפויים לאורך כל חי האשראי. תהליך קביעת ההפרשה מתבסס על שיטות שפותחו במטרה לאמוד הפסדים צפויים, תוך הבאה בחשבון של מידע היסטורי ותחזיות צופות פני עתיד סבירות וניתנות לתמיכה. אמידה זו כוללת גם התאמות איכותיות, לרבות תחזיות והערכות סובייקטיביות של הנהלה, הכרוכות באי ודאות, ולשינויים באומדנים או בהערכות אשר עשויה להיות להן השפעה מהותית על ההפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מיד רבעון מבוצע בבנק הליך בחינה של נאותות הסיווגים וסבירות ההפרשה הכוללת, אשר גם הוא כולל היבטים של שיקול דעת, אומדנים והערכות לגבי רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק.

ההפרשה בגין חובות לא צוברים באשראי המסחרי מחושבת בשיטת היוון תזרימי מזומנים. ההפרשה עבור הלוואות שגבייתן מותנית בביטחון מחושבת על בסיס שווי הביטחון. הפרשה זו מבוססת על אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב ממגוון מקורות החזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים. שיטה זו מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הם סבירים במועד ההערכה, אולם מטבע הדברים אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים, עבור אשראי לדיור, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי מסחרי שיתרתו החוזית מתחת למיליון ש"ח, או אשראי מסחרי שיתרתו החוזית מעל מיליון ש"ח ושאינו אשראי לא צובר, מורכבת מנדבך כמותי והתאמות איכותיות והיא מחושבת לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. באשראי המסחרי, השיטה העיקרית עליה מתבסס הבנק הינה שיטה המבוססת על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו היסטוריים (WARM), ובאשראי לאנשים פרטיים ובאשראי לדיור מיישם הבנק את שיטת ההסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD).

לאורך קביעת ההתאמות האיקוטיות הכלולות בהפרשה להפסדי האשראי הצפויים, מביא הבנק בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים ואינדיקטורים המתייחסים לתיק האשראי הספציפי של הבנק כדוגמת שינויים בהיקף האשראי, שינויים בנפח החובות הבעייתיים, איכות הבקורות, ריכוזיות אשראי ועוד, וכן מתייחס בקביעת ההתאמות האיקוטיות למצב המשק והסביבה הכלכלית בהתבסס על נתוני מאקרו קיימים ותחזיות מאקרו לתקופה שהוגדרה כסבירה וניתנת לביסוס. במסגרת ההתאמות האיקוטיות בוחן הבנק האם קיימות אי ודאויות נוספות אשר אינן מקבלות ביטוי מספק בתוצאות שהתקבלו, ובמידת הצורך מגדיל את ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים. הערכות אלה משקפות אי ודאות ומטבען הן יכולות להשתנות מעת לעת.

בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, בקביעת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023, הגדיל הבנק את ההפרשות להפסדי אשראי, לאור אי הוודאות הכלכלית הקיימת, נוכח השינויים בסביבת המאקרו, הנובעים ממצב הלחימה בו מצויה מדינת ישראל, עליית הרבית והעלייה בשיעור האינפלציה.

כאמור, במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי מתייחס הבנק למכלול רחב של נתונים, שחלקם פנימיים לבנק, וחלקם כולל, בין היתר, אינדיקטורים מאקרו כלכליים. לעניין האינדיקטורים המאקרו כלכליים, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 31 בדצמבר 2023, על תחזיות כלכליות. יש לציין כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ושינויים באומדנים וההערכות הסובייקטיביות עלולים להטות את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, במידה רבה.

בעקבות פרוץ המלחמה, בוצע בשיתוף עם הגורמים העסקיים וחיבת ניהול סיכונים, תהליך מיפוי של ענפי הפעילות השונים, העלולים להיות מושפעים מהמציאות הביטחונית, במטרה לאתר לקוחות אשר עלולים להיפגע מהמצב באופן שישיע על חוסנם הפיננסי ויכולת החזר שלהם. בשלב הראשוני נבדקו חשבונות בענפי הנדל"ן, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל ותחומי התעופה, טקסטיל וקמעונאות כגון, ביגוד, חשמל, מוצרים לבית

ויוצור רהיטים. כמו כן, נבדקו חשבונות של חברות העוסקות בתחום האשראי החוץ בנקאי. בנוסף, עקב התנודתיות בשערי המט"ח, נבדקו לקוחות עם אינדיקציה לחשיפה לשערי חליפין (בדגש על יבואנים). התגבשה רשימת מעקב דינמית, הנדונה מעת לעת ואשר כוללת חובות כאמור, עליה הושתה הפרשה איכותית נוספת להפסדי אשראי צפויים.

בנוסף, לצורך בחינת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית הכלכלית כאמור, וששימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023, בחן הבנק תרחישים נוספים, תרחיש פסימי ותרחיש אופטימי. הנחות העבודה של הבנק במסגרת התרחיש הפסימי הינם של התמשכות מצב הלחימה, שיעורי צמיחה נמוכים בתוצר ובצריכה הפרטית. בנוסף, החרף הבנק את תחזית מגמת העלייה בשיעור האבטלה בארבעת הרבעונים העוקבים. במסגרת התרחיש האופטימי בוצעו הקלות שונות בהנחות העבודה ביחס לפרמטרים האמורים. במסגרת ניתוחי הרגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות, עלה כי חישוב ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023 על בסיס התחזית הפסימית היה מביא לגידול של עד כ-70 מיליון ש"ח ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס תחזית אופטימית היה מביא לקיטון של כ-60 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. יודגש, כי התרחיש הפסימי אינו מהווה תרחיש קיצון. יודגש, כי ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקיטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי ההתפתחויות בשווקים ואמידת השפעותיהן על סיכון האשראי ועל התמשכות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הינם סבירים בעת פרסום הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתהוו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים ולהערכות שנקבעו. הערכות הבנק בנושא ההפרשות להפסדי אשראי הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים. הערכות אלה אינן ודאיות והפסדי האשראי בפועל עשויים להיות שונים מהותית מההערכות שנקטו.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועל מערך הייעוץ המשפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי. קיימת הקפדה, שמוצאת את ביטויה בנהלים הפנימיים של מערך הייעוץ המשפטי, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכות ככל הנדרש, לרבות בעקבות תביעות שדווחו על ידי בנקים אחרים.
2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק. נגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשות להכיר במקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים, לרבות בתחום שוק ההון, יחסי בנק-לקוח, היעדר גילוי נאות וכיו"ב.

התביעות נגד הבנק עוברות לטיפולו של מערך הייעוץ המשפטי, המטפל בתביעות בין בעצמו ובין באמצעות עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח של מערך הייעוץ המשפטי, ככל הנדרש. לתלונות בסכום שמעל 10,000 דולר ולכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון. ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מבצעת בקרה תקופתית על הערכת הסיכון בתלונות ובתביעות שסכומן מעל 5 מיליון ש"ח. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהן, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים בבנק ומבוקרים כאמור על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק. למנכ"ל מועבר דיווח מיידי במקרה של תביעה מהותית ודיווח חודשי על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי תביעות ותלונות נגד הבנק מעל סכום מסוים. דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות והתלונות המהותיות נגד הבנק מועבר למנכ"ל ולוועדת הביקורת.

לגבי מרבית התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות.

באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור ג.1 (16) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדים של חברות הקבוצה, ובכללם הבנק, זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויי פרישה, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים.
 - הטבות אחרות (לחלק מחברות הקבוצה) - מענקי ותק, הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו.
- ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה, שיעור הפיצויים המוגדלים ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב. להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2023		
עליה של 1%	ירידה של 1%	
במיליוני ש"ח		
השפעת השינוי בשכר על		
58		התחייבות לפיצויים ופנסיה
1		הטבות אחרות לאחר פרישה
3		הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
השפעת השינוי בשיעור ההיוון על		
(48)		התחייבות לפיצויים ופנסיה
(29)		הטבות אחרות לאחר פרישה
(2)		הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
(1)		מענקים בגין ותק
השפעת השינוי בשיעור עזיבת עובדים צפויה		
118		התחייבות לפיצויים ופנסיה
1		הטבות אחרות לאחר פרישה
(4)		הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
(1)		מענקים בגין ותק

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר גמר העסקה - פיצויים, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על הטבות אחרות - מענקי ותק והטבות בגין אי ניצול ימי מחלה, נזקפת לרווח והפסד. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את תקן ASC 820 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012.

תקן ASC 820 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.

- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.

- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות תקן

ASC 820 שעורי הרבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין רבית הקניה לרבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי. פרמיית סיכון נכללת בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללת פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללת פרמיית הסיכון של הבנק. פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ, של הבנקים בחו"ל ושל הברוקרים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם. השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הרבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתמחה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק. לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 27א, 27ב ו-32ב.

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

השקעות הבנק במניות שאין למסחר שקיים לגביהן שווי הוגן זמין, באגרות חוב בתיק הזמין למכירה ובניירות ערך בתיק למסחר נמדדות במאזן על פי שוויים ההוגן. ראה באור 1.ג. (8) ובאור 1.ג. (9) לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך וירידת ערך.

תהליך קביעת שווי הוגן של תיק נוסטרו אג"ח חו"ל

תהליך קביעת השווי ההוגן מבוצע במערך הביניים, אשר בחטיבת משאבים של הבנק. בתמחור אגרות חוב מסוג יורבונדס, נסמך הבנק על ציטוט ממקור חיצוני בלתי תלוי, שעיסוקו במתן ציטוטים למוסדות פיננסיים רבים וגדולים בעולם.

תיק אגרות חוב מסוג יורבונדס

המצטט החיצוני מספק לבנק באופן יומי מחירים ומרווחי אשראי לגבי כל ניירות הערך הקיימים בתיק. במערך הביניים מבוצעת בקרת סבירות על המחירים ועל מרווחי האשראי כגון, בדיקת סבירות מול ציטוט ממערכת הבלומברג של עסקאות שבוצעו בכמות ניירות ערך הקרובה לסך ההשקעה של הבנק בנייר הערך, בדיקת מתאם למרווחים הגלומים בעסקאות CDS (credit default swap) רלוונטיות ובדיקת סבירות לעומת אגרות חוב אחרות של אותו מנפיק עם מועדי פרעון קרובים למועד הפרעון של אגרת החוב המוחזקת. במקרים בהם אין אינדיקציות כאמור לעיל, מתבצעת פניה לברוקר חיצוני לקבל ציטוט.

ניתוח רגישות

על פי חישובי הבנק גידול (קיטון) של 0.05% במרווח, הנובע מסיכון האשראי של מנפיקי אגרות החוב, לגבי תיק אגרות החוב במטבע חוץ של הבנק הנסמך על ציטוטים המתקבלים מספק מחירים חיצוני, יביא לקיטון (גידול) בשיערוך אגרות החוב בסך של כ-7 מיליון ש"ח. בהתייחס לניירות ערך ששוויים ההוגן נקבע על פי מחירי בורסה, הרי שאלה לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של ניירות ערך ראה באורים 12 ו-32ב.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנקבע בארה"ב בין היתר על ידי PCAOB. לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, וכן הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2023 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2023 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

אלי כהן
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 12 במרס 2024
ב' באדר ב', תשפ"ד

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלי כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2023 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בבקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלי כהן
מנהל כללי

12 במרס 2024

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2023 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

12 במרס 2024

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2023, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 92, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

אלי כהן
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 12 במרס 2024

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

92	דוח רואי החשבון המבקרים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
93	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים השנתיים
95	דוח רווח והפסד
96	דוח על הרווח הכולל
97	מאזן
98	דוח על השינויים בהון
99	דוח על תזרימי המזומנים
101	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, והדוח שלנו, מיום 12 במרץ 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב, 12 במרץ 2024

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל - דוחות כספיים שנתיים

ביקרו את המאזנים המצורפים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולות של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק והמאוחד לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ביקרו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 12 במרץ 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

בהתאם למתואר בבאורים 1, 13 ו-29 לדוחות הכספיים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מאזני וחץ-מאזני בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק מסתכמת לסך של כ-1,785 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023 וכוללת הפרשה על בסיס פרטני והפרשה על בסיס קבוצתי בגין סיכון האשראי לציבור.

בתהליך אמידת ההפרשה להפסדי אשראי, הבנק מעריך את ההפסד הצפוי בתיק האשראי. תהליך הערכת ההפסד, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב קביעת הסיווג הנדרש לחובות והן בשלב מידת ההפרשה להפסדי אשראי.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי חשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326) - CECL. בחישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי, אומדן ההפסדים הצפויים לאורך חיי האשראי (Life Time) נערך בהתאם למתודולוגיה ומודלים מבוססי דירוג סיכון (כגון הסתברות לכשל והפסד בהינתן כשל ושיעורי הפסד היסטוריים) במסגרתם

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של התממשות כשל. המודלים מתבססים, בין היתר, על נתונים היסטוריים והתאמות נוספות לצורך חיזוי הפסדי האשראי הצפויים.

סיווג חבות הלקוח כחוב תקין או כחוב בעייתי משפיע גם הוא על גובה ההפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, הבנק כולל הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס פרטני בגין חובות מסויימים על פי מדיניותו בהתבסס על הערכות לצפי הגבייה מאותו לווה.

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- קביעת האומדנים במודלים ובהם המתודולוגיה, ההנחות והנתונים, וקביעת ההתאמות הנוספות כרוכה בשיקול דעת משמעותי בבחירתם ובנייתם.
- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על-פי תבחינים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה או קיומו של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה. סיווגו של חוב כבעייתי ישפיע, כאמור, על גובה ההפרשה בגינו.
- בחישוב ההפרשה על בסיס פרטני מופעל שיקול דעת בקביעת גובה הסכום הצפוי להתקבל מהלווה, כגון קביעת תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילותו העסקית של הלווה ו/או שווי ערך מימוש בטחונות וערבויות.

זיהינו את האומדנים האמורים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשוי להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק. ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות השימוש במודלים, התחשיבים וההתאמות ששימשו את ההנהלה בקביעת נאותות סיווג החובות ואומדן ההפרשה להפסדי אשראי.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

- להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו:
- בחנו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי ואת אפקטיביות התכנון והתפעול של בקורות על דיווח כספי הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:
- בחינת נאותות המתודולוגיה ששימשה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי;
- בחינת נאותות הנתונים הבסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי;
- איתור חובות בעלי מאפיינים פוטנציאליים של חובות בעייתיים, על פי קריטריונים שהוגדרו על ידי הבנק;
- סיווג החובות בהתאם לנהלי הבנק;
- ניתוח סבירות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

ביצענו נהלים מבססים לבחינת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס מצגים שקיבלנו. נהלים אלו כללו, בין היתר:

- בחינת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה והתאמתה לכללי החשבונאות שחלים על הבנק;
- בדיקה מדגמית של חישובים שערך הבנק לקביעת נאותות השימוש במודלים השונים;
- בדיקת נאותות הסיווג וההפרשה עבור מדגם חובות;
- בחינת סבירות נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

השנה שבה התחיל משרד רואי חשבון סומך חייקין להיות רואה חשבון מבקר של הבנק הינה 1972.

סומך חייקין
רואי חשבון

12 במרס 2024

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			באור	
2021	2022	2023	2021	2022	2023		
2,907	4,833	9,317	3,150	5,161	9,850	2	הכנסות רבית
358	1,339	4,801	356	1,358	4,884	2	הוצאות רבית
2,549	3,494	4,516	2,794	3,803	4,966	2	הכנסות רבית, נטו
(213)	118	484	(216)	123	502	13,29	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,762	3,376	4,032	3,010	3,680	4,464		הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הכנסות שאינן מרבית
301	111	161	303	113	142	3	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,285	1,331	1,348	1,444	1,489	1,502	14, א4	עמלות
49	66	62	9	9	8	5	הכנסות אחרות
1,635	1,508	1,571	1,756	1,611	1,652		סך כל ההכנסות שאינן מרבית
							הוצאות תפעוליות ואחרות
1,491	1,564	1,626	1,601	1,680	1,746	6	משכורות והוצאות נלוות
313	306	315	340	332	341		אחזקה ופחת בנינים וציוד
103	111	120	105	113	122	17	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
584	604	642	606	630	668	7	הוצאות אחרות
2,491	2,585	2,703	2,652	2,755	2,877		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,906	2,299	2,900	2,114	2,536	3,239		רווח לפני מסים
656	801	973	728	884	1,090	8	הפרשה למסים על הרווח
1,250	1,498	1,927	1,386	1,652	2,149		רווח לאחר מסים
155	169	245	69	74	113	15	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
							רווח נקי:
1,405	1,667	2,172	1,455	1,726	2,262		לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(50)	(59)	(90)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,405	1,667	2,172	1,405	1,667	2,172		המיוחס לבעלי מניות הבנק

המאוחד והבנק			באור	
2021	2022	2023		
		בשקלים חדשים	9	רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
14.00	16.62	21.65		רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

אלי כהן
מנהל כללי

רון ליבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 12 במרס 2024

דוח על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾

(במיליוני ש"ח)

המאוחד			
2021	2022	2023	
1,455	1,726	2,262	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	(59)	(90)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,405	1,667	2,172	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
27	(441)	213	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(24)	235	25	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
3	(206)	238	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(1)	71	(81)	השפעת המס המתייחס
2	(135)	157	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	(13)	9	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	(122)	148	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,457	1,591	2,419	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	(46)	(99)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,407	1,545	2,320	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ראה באור 10.

(2) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה ופיצוי פרישה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק		המאוחד		באור	
2022	2023	2022	2023		
נכסים					
56,403	67,472	57,130	68,866	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
15,215	25,940	16,010	26,985	12, 26	ניירות ערך ⁽⁴⁾
12	57	12	57		ניירות ערך שנשאלו
111,019	113,118	117,156	119,240	13, 29	אשראי לציבור
(1,115)	(1,520)	(1,195)	(1,618)		הפרשה להפסדי אשראי
109,904	111,598	115,961	117,622		אשראי לציבור, נטו
158	369	866	1,055	14	אשראי לממשלה
1,403	1,642	687	786	15	השקעות בחברות מוחזקות
879	855	902	877	16	בנינים וציוד
311	324	317	328	17	נכסים בלתי מוחשיים
2,825	3,651	2,825	3,651	27א, 27ב	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,166	1,293	1,245	1,366	18	נכסים אחרים ⁽²⁾
188,276	213,201	195,955	221,593		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
161,540	184,082	168,269	191,125	19	פקדונות הציבור
7,223	6,344	4,821	4,314	20	פקדונות מבנקים
237	750	237	750		פקדונות הממשלה
2,365	2,442	4,749	4,767	21	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,332	3,790	2,322	3,784	27א, 27ב	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,020	3,722	4,522	4,207	22	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾ ⁽³⁾
177,717	201,130	184,920	208,947		סך כל ההתחייבויות
10,559	12,071	10,559	12,071		הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	476	575		זכויות שאינן מקנות שליטה
10,559	12,071	11,035	12,646		סך כל ההון
188,276	213,201	195,955	221,593		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 165 מיליון ש"ח ו-117 מיליון ש"ח במאוחד, ו-161 מיליון ש"ח ו-112 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.23 וב-31.12.22, בהתאמה.

(2) מזה: נכסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן בסך של 10 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.22 - 26 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) מזה: התחייבויות אחרות הנמדדות בשווי הוגן בסך של 11 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.22 - 26 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(4) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה באור 332.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

(במיליוני ש"ח)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים ⁽²⁾	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך הכל הון
927	(183)	8,397	9,141	394	9,535
שינויים בשנת 2021 -					
-	-	1,405	1,405	50	1,455
-	-	(545)	(545)	(10)	(555)
-	2	-	2	-	2
927	(181)	9,257	10,003	434	10,437
-	-	(44)	(44)	(4)	(48)
927	(181)	9,213	9,959	430	10,389
שינויים בשנת 2022 -					
-	-	1,667	1,667	59	1,726
-	-	(945)	(945)	-	(945)
-	(122)	-	(122)	(13)	(135)
927	(303)	9,935	10,559	476	11,035
-	-	(10)	(10)	-	(10)
927	(303)	9,925	10,549	476	11,025
שינויים בשנת 2023 -					
-	-	2,172	2,172	90	2,262
-	-	(798)	(798)	-	(798)
-	148	-	148	9	157
927	(155)	11,299	12,071	575	12,646

* השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבוונאות בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASC-326).

(1) כולל פרמיה על מניות בסך 313 מיליון ש"ח (משנת 1992 ואילך).

(2) כולל סך של 2,391 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדידידנד - ראה באור 24.א.ב'.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
1,405	1,667	2,172	1,455	1,726	2,262	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:
						רווח נקי לשנה
						התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:
(155)	(169)	(245)	(69)	(74)	(113)	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות
63	62	62	66	65	64	פחת על בנינים וציוד
103	111	120	105	113	122	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
(2)	(8)	(6)	(7)	(8)	(6)	רווח מממוש בנינים וציוד
(213)	118	484	(216)	123	502	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
						הפסד (רווח) ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
						והפרשה לירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
(86)	47	81	(89)	46	99	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	(1)	2	-	(1)	2	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(125)	79	(14)	(125)	79	(14)	מסים נדחים, נטו
61	(56)	(141)	63	(60)	(148)	תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת
77	56	53	81	61	58	התאמות בגין הפרשי שער
(490)	1,406	274	(489)	1,408	274	דיבידנד שהתקבל מחברות מוחזקות
10	118	21	-	118	21	
						שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(25)	207	(1,427)	(25)	207	(1,427)	ניירות ערך למסחר
(159)	313	(28)	(155)	309	(15)	נכסים אחרים
322	(823)	(931)	318	(826)	(931)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(1,373)	(314)	(515)	(1,562)	(271)	(544)	התחייבויות אחרות
(276)	294	1,458	(276)	284	1,462	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31	(46)	(410)	(176)	131	(337)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
(832)	3,061	1,010	(1,101)	3,430	1,331	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:
(123)	(350)	380	72	(331)	398	שינוי בפקדונות בבנקים
(834)	833	(45)	(834)	833	(45)	שינוי בניירות ערך שנשאלו
(7,176)	(11,389)	365	(7,583)	(11,872)	492	שינוי באשראי לציבור
(13)	(107)	(211)	(155)	(52)	(189)	שינוי באשראי לממשלה
(5,636)	(6,276)	(32,592)	(6,003)	(6,481)	(33,029)	רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
207	357	347	207	359	348	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,645	1,752	3,971	2,123	1,834	4,157	תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
1,459	1,451	19,297	1,459	1,464	19,304	תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה
(36)	(40)	(51)	(39)	(41)	(52)	רכישת בנינים וציוד
5	12	19	14	12	19	תמורה מממוש בנינים, ציוד ונכסים אחרים
(133)	(128)	(133)	(133)	(130)	(133)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(10,635)	(13,885)	(8,653)	(10,872)	(14,405)	(8,730)	מזומנים נטו לפעילות השקעה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך) (במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון:						
10,963	10,178	20,137	11,158	10,386	20,361	שינוי בפקדונות הציבור
2,108	(456)	(892)	2,315	(416)	(564)	שינוי בפקדונות מבנקים
(34)	(193)	491	(34)	(192)	491	שינוי בפקדונות הממשלה
-	1,405	-	500	1,669	-	תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,141)	(34)	(20)	(1,588)	(465)	(145)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(545)	(945)	(798)	(545)	(945)	(798)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
-	-	-	(10)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברה מאוחדת
11,351	9,955	18,918	11,796	10,037	19,345	מזומנים נטו מפעילות מימון
(116)	(869)	11,275	(177)	(938)	11,946	גידול (קיטון) במזומנים
55,095	54,815	54,269	56,352	55,992	55,423	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(164)	323	174	(183)	369	188	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
54,815	54,269	65,718	55,992	55,423	67,557	יתרת מזומנים לסוף השנה
רביית דיבידנד ומסים ששולמו ו/או התקבלו:						
2,991	4,305	8,529	3,269	4,674	9,129	רביית שהתקבלה
(351)	(808)	(3,598)	(433)	(907)	(3,780)	רביית ששולמה
43	21	43	43	21	43	דיבידנדים שהתקבלו
(687)	(718)	(1,346)	(771)	(813)	(1,482)	מסים על הכנסה ששולמו
50	39	60	54	44	67	מסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות מאוחדות וחברה כלולה שלו (להלן - "הקבוצה").

הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צוין בבאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.

הבנק הינו חברה בת ישירה של פ.י.ב.י אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי אחזקות"). פיבי אחזקות נשלטת על ידי בינוהן בע"מ, דולפין אנרגיות בע"מ (שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה) ואינסטנז מספר 2 בע"מ (שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה). בין בעלי השליטה קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 12 במרס 2024.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות או חברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004, עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה, אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2025 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מרבית).

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים, מדד המחירים לצרכן ושיעור רבית בנק ישראל ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
%	%	%				
(3.3)	13.2	3.1	3.110	3.519	3.627	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(10.8)	6.6	6.9	3.520	3.753	4.012	שער החליפין של האירו (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
2.4	5.3	3.3	96.6	101.7	105.1	לחודש נובמבר (בנקודות)
2.8	5.3	3.0	96.9	102.0	105.0	לחודש דצמבר (בנקודות)
			0.10	3.25	4.75	שיעור רבית בנק ישראל (באחוזים)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות מאוחדות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה מאוחדת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. מדידת זכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים- זכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות- רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

(4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- הכנסות והוצאות רבית נכללות על בסיס צבירה, למעט: רבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן, כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב לא צובר. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת רבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות רבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות רבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, רבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.
- עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה, למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה.
- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה.
- שינוי בתנאי חוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונים באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנתרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם). במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- עמלות פירעון מוקדם - עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הרבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.
- ניירות ערך - ראה סעיף (6) להלן.
- מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף (7) להלן.
- הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

5) חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

זיהוי וסיווג חובות לא צוברים (חלף חוב פגום)

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות לצורך אבחנה ביו חובות בסיווג בעייתי לרבות חובות לא צוברים לבין חובות תקינים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. חוב מסווג כחוב לא צובר כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי (Expected) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.

חובות (לרבות אגרות חוב) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי, הבנק מבחין בין:

1. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח
קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.
בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הרבית בגינם מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. בנוסף, חובות שתנאיהם שונים בארגון מחדש של חוב בעייתי יסווגו כאשראי לא צובר במועד השינוי.
החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב לא צובר").
למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.
2. אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח
קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו.
חובות אלה, אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגים כחובות בסיווג נחות כאשר הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הרבית, זאת למעט הלוואות לדיור אשר יסווגו כחובות לא צוברים הכנסות רבית כאשר הקרן או הרבית בגינם מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.
למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זהו כבעייתיים. שיטות לשינוי תנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי רבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם:

(1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים, ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה, כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
 - החייב הודיע, כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
 - קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
 - החייב הנפיק ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום שאינה ביוזמת החייב או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
 - על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן ורבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
 - ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור רבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
 - בנוסף לכך, הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
 - כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
 - שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
 - לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר;
 - אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם הארגון מחדש מביא לידי עיכוב זניח (insignificant) בתשלום בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים המקורי הצפוי של החוב. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים, לצורך קביעה אם העיכוב בתשלום, הנובע מארגון החוב מחדש, הינו זניח.
- ככלל, ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום של 90 ימים או יותר לעומת החוזה ייחשב ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום שאינו זניח.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, יכולים להיות מסווגים כחוב שצובר או שאינו צובר הכנסות רבית במועד השינוי. בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

1. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים, במועד הארגון מחדש העוקב.

2. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

כמו כן, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שיהיה צורך לסווג את החוב בסיווג בעייתי. עם זאת, במועד שינוי התנאים, הבנק מבצע הערכה מעודכנת של הסיווג הנדרש, תוך הבאה בחשבון של כל הגורמים הרלבנטיים להערכת הסיכון, כולל היקף הקשיים הפיננסיים של החייב.

בנוסף, סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שהחוב ישאר בסיווג בעייתי לכל יתרת תקופת החיים שלו, גם אם החוב סווג בסיווג בעייתי לפני הארגון מחדש או במועד הארגון מחדש. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בסיווג שלילי אם החוב, לאחר שינוי התנאים, אינו מוגן באופן מספק על ידי השווי הנוכחי ויכולת ההחזר של החייב או על ידי הביטחון ששועבד, אם קיים. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בהשגחה מיוחדת אם לאחר הארגון מחדש עדיין קיימות בחוב חולשות פוטנציאליות.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

ככלל, חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והרבית בשלמותם, לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

2. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי שבוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי ההחזר בהתאם לתנאים המעודכנים. ההערכה צריכה להיות מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה, הנמשכת לפחות שישה חודשים, כאשר הבנק רשאי להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני הארגון מחדש אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. אחרת, חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי חייב להמשיך להיות מסווג כחוב לא צובר.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב צובר קודם לארגון מחדש, הבנק רשאי להמשיך לצבור רבית וזאת בתנאי שלאחר הארגון מחדש הגבייה של הקרן והרבית בהתאם לתנאים המעודכנים, מובטחת באופן סביר, בהתבסס על ניתוח אשראי עדכני ומבוסס היטב, בתנאי שיש לחייב היסטוריית ביצועי פירעון נמשכים לתקופה סבירה לפני השינויים וכן שהארגון מחדש שיפר את סיכויי הגבייה של ההלוואה בהתאם ללוח פירעון סביר.

החל מיום 1 בינואר 2022, הוראות אלה לעניין טיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש חלות על הלוואות לדיוור.

בהתאם להנחיות שנקבעו במסגרת שאלות ותשובות ליישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים, הבנק בחר ליישם את הכללים החדשים לעניין זיהוי ארגון מחדש של חובות בעייתיים, ולמדוד את ההפרשה להפסדי אשראי בשיטה הנדרשת לפי כללים אלה לגבי חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, בגין שינויים בתנאים שבוצעו בהלוואות לדיוור, לפני 1 בינואר 2022.

הפרשה להפסדי אשראי - מדידה

כאמור לעיל, החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) - מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי.

כחלק מיישום התקן, הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב המוחזקות לפדיון ותיק איגרות החוב הזמינות למכירה וחיפופות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים. התקופה החוזית בגין הארוכות, חידושים ושינויים צפויים אינם מובאים בחשבון, אלא אם מתקיים אחד או יותר מהבאים: (א) במועד הדיווח קיימת לבנק ציפייה סבירה (reasonable expectation) שיבוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלווה; או (ב) אופציות הארכה או החידוש נכללות בחוזה המקורי או בחוזה המעודכן במועד הדיווח, והן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק.

בעת פיתוח אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק הביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים.

ככלל, חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים, בין היתר: (1) ענף הפעילות של הלווה; (2) ציוני או דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (3) דירוג סיכון או סיווג סיכון; (4) סוג הנכס הפיננסי.

לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לאחת השיטות למדידת ההפרשה המותרות בתקן, אשר להערכת הבנק צפויה להביא לידי האומדן הטוב ביותר של ההפרשות להפסדי אשראי.

על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. לצורך קביעה זו, הבנק מביא בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים לרבות גורמים רלוונטיים לקביעת יכולת הגבייה הצפויה, כגון: המצב הכספי של הלווה, דירוג האשראי שלו, איכות הנכס, יכולתו של הלווה לבצע תשלומי קרן או רבית במועד שנקבע, יתרת הזמן לפירעון, ההיקף והחומרה של נכסים פיננסיים בפיגור, בסיווג או דירוג שלילי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום ועוד.

כאשר התקופה סבירה וניתנת לביסוס שקבע הבנק קצרה מאורך החיים של הנכס הפיננסי, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם בגין תנאים כלכליים קיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, כגון: שינוי בשיעור האבטלה, ערכי נכסים, ערכי סחורות, פיגורים, ועוד. החזרה למידע על הפסדים היסטוריים יכול להתבצע באחת מהשיטות הבאות: (1) חזרה באופן מיידי; (2) חזרה על בסיס קו ישר; (3) שימוש בבסיס הגיוני ושיטתי אחר. למידע אודות השיטות שנבחרו, ראה התייחסות להלן.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי צרכני (לא לדיור)

עבור תיק האשראי הצרכני שכולל אשראי לאנשים פרטיים, למעט הלוואות לדיור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת הסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD), תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים, כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי ועוד.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחיים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע, כי התקופה הסבירה וניתנת לביסוס הינה שנה. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם לתחזית באופן מיידי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לדיור

עבור תיק האשראי לדיור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת הסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD), תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים לפי דירוג פנימי וגיל ההלוואה.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחיים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע, כי התקופה הסבירה וניתנת לביסוס הינה שנה. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם על בסיס הקו הישר על פני תקופה של 5 שנים, שמייצגת כמחצית ממשך החיים הממוצע של התיק.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי מסחרי

עבור מרבית תיק האשראי המסחרי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטה מבוססת שיעורי הפסד - (Loss - Rate) WARM, תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים על בסיס דירוג פנימי של הלווה וענף הפעילות שלו. לצורך ביצוע סגמנטציה על בסיס ענף הפעילות של הלווה הבנק חלק את האשראי המסחרי לשישה ענפי משק מרכזיים: תעשייה, בינוי ונדלן - בינוי, בינוי ונדלן - פעילות בנדלן, מסחר, שירותים פיננסיים ומסחרי אחר.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחיים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע, כי התקופה הסבירה וניתנת לביסוס הינה שנה. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם לתחזית באופן מיידי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לממשלות ובנקים

עבור אשראי לממשלות ובנקים, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים בהתאם לדירוג חיצוני. בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי - חשיפות אשראי חוץ מאזניות

חשיפות אשראי חוץ מאזניות כוללות חשיפות אשראי בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי תעודות, ערבויות פיננסיות שאינן מטופלות כביטוח, ומכשירים דומים אחרים.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה ומבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי בעת כשל של סיכון החשיפה החוץ מאזנית. שיעור המימוש הצפוי בעת כשל מחושב על ידי הבנק עבור כל סוג של חשיפה חוץ מאזנית, בהתבסס על ניסיון העבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי בעת כשל.

הפרשה להפסדי אשראי - ניירות ערך בתיק לפדיון

עבור ניירות ערך המוחזקים בתיק לפדיון, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים בהתאם לדירוג חיצוני.

הבנק אינו מודד הפסדי אשראי צפויים בגין איגרות חוב ממשלתיות מסוימות, מאחר שהמידע על הפסדי אשראי היסטוריים, לאחר התאמתו לתנאים הקיימים ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס, מביא לידי ציפייה שאי-התשלום של בסיס העלות המופחתת הינו אפס.

הפרשה להפסדי אשראי - איגרות חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח, כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס.

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור ניירות ערך זמינים למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, אשר נקבעים על בסיס אירועי עבר, תנאים נוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביסוס (כגון: גורמים ענפיים, גיאוגרפיים, כלכליים ופוליטיים, הרלוונטיים ליכולת הגבייה של אותה איגרת חוב), לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן.

אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי המוערך על בסיס פרטני

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, כאשר הבנק זיהה, כי אין לנכס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני. בהתאם לבחינה שבוצעה על ידי הבנק, סוגי האשראי שזוהו כי אינם חולקים מאפייני סיכון דומים של נכסים פיננסיים אחרים הינם חובות לא צוברים עם יתרה חוזית של מעל 1 מיליון ש"ח, אשר בגינם ההפרשה מחושבת על בסיס פרטני, תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגבייתן מותנה בביטחון.

בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה

בנוסף לכך, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות שלא כרוכות בויתור משפטי, רבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) נמוכה מ-1 מיליון ש"ח ואשראי לאנשים פרטיים, שאינו לדיור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 150 ימים או יותר. לעניין זה יצוין כי אם החוב מובטח על ידי ביטחון שאינו דירת מגורים, ותפיסת הביטחון החלה והינה מובטחת, הבנק מוחק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על שווי הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

לגבי הלוואות לדיור בביטחון נכס למגורים, הבנק מבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 180 יום או יותר ומבצע מחיקה חשבונאית לחלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה). יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת סעיף 10-310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובהתאם לדרישות הגילוי בסעיף 20-326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - מכשירים הנמדדים בעלות מופחתת", על בסיס מאוחד.

ראה גם באור 13 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" וכן באור 29 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

הבנק התאים את גילויים אלו למתכונת הגילוי החדשה ולגילוי בדבר חובות לא צוברים חלק חובות פגומים, תוך סיווג מחדש של מספרי השוואה על מנת להתאימם למתכונת הגילוי החדשה, למעט דרישות הגילוי בגין איכות אשראי לפי שנת העמדת האשראי, אשר לא נדרשים לגבי נתונים השוואתיים, לתקופות שלפני היישום לראשונה.

(6) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפרעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת רבית, הפרשי הצמדה ופרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין הפרשה להפסדי אשראי והפסדים ממחיקה חשבונאית (עקב ירידת ערך).
- אגרות חוב זמינות למכירה - אגרות חוב אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין הפרשה להפסדי אשראי והפסדים ממחיקה חשבונאית (עקב ירידת ערך).
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה הקרובה או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- מניות שאינן למסחר - מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת רבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הרבית האפקטיבית) וכן הפרשה להפסדי אשראי והפסדים ממחיקה חשבונאית (עקב ירידת ערך) נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מיירדת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים. רווח מהשקעות בקרנות השקעה נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף (8) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך - ראה סעיף (9) להלן.

(7) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור החשיפה לסיכונים מסוימים (כגון: סיכוני רבית, סיכוני מטבע חוץ) וכן נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו. ככלל, נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן מטופלים כמתואר להלן:

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכוני רבית הנובעים, בין היתר, מהשקעותיו באגרות חוב ברבית קבועה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התייעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן) המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים. כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תטופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו. הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאין מרבית.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים העומדים בפני עצמם

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור והעומדים בפני עצמם נמדדים בשווי הוגן ומוצגים במאזן בסעיף נכסים או התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. השינויים בשווי ההוגן מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאין מרבית.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים המהווים נגזרים משובצים שהופרדו

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד כמכשירים נגזרים בהתאם להוראות תת נושא 10-815 בקודיפיקציה כאשר: (1) המאפיינים הכלכליים והסיכונים של המכשיר הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החזזה המארח; (2) המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שווי ההוגן בהתאם לכללים חשבונאים מקובלים מתאימים אחרים, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם; וכן (3) מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ מקיים את ההגדרה של נגזר. במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), הבנק בוחר למדוד את המכשיר הפיננסי המעורב בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על השינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון: כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת ונעשית לכל מכשיר בנפרד.

(8) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת-נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה).

אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בסעיף (6) לעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות שאינם צוברים הכנסות רבית וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(9) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך - אגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון

ראה סעיף (5) לעיל.

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות, לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף (5) לעיל.

(10) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- א. בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- ב. קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- ג. גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.

הבנק מקזז פקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת הוראות תת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו, העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: העברה של נכס פיננסי שלם, של קבוצת נכסים פיננסיים שלמים, או של זכות משתתפת בנכס פיננסי שלם, שבה הבנק (המעביר) מוותר על השליטה בנכסים פיננסיים אלה, נרשמת כמכירה אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכסים הפיננסיים שהועברו בודדו מהמעביר והינם מעבר להישג יד של המעביר ונשווים גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר; (2) לכל מקבל יש זכות לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ואין תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; ו-(3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו.

במידה והבנק מבצע העברה של חלק מנכס פיננסי שלם, הבנק בוחן האם ההעברה כאמור מקיימת את ההגדרה של זכות משתתפת. לזכות משתתפת (participating interest) יש את כל המאפיינים הבאים: (א) מתאריך ההעברה ואילך, היא מייצגת זכות בעלות יחסית (pro rata) בנכס פיננסי שלם; (ב) ממועד העברה ואילך, כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכס הפיננסי השלם מחולקים באופן יחסי בין מחזיקי הזכויות המשתתפות בסכום השווה לחלקם בבעלות; (ג) לזכויותיהם של כל אחד ממחזיקי הזכויות המשתתפות (לרבות המעביר, בתפקידו כמחזיק זכויות משתתפות) יש קדימות זהה, ולא קיימת זכות של מחזיק זכות משתתפת כלשהו, הנחותה לעומת זכות של מחזיק זכות משתתפת אחרת; ו-(ד) לאף צד אין את הזכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם, אלא אם כל מחזיקי הזכויות המשתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם.

במידה וההעברה מקיימת את התנאים לרישום כמכירה, הבנק גורע את הנכסים הפיננסיים שהועברו, מכיר בנכסים שהתקבלו ובהתחייבויות שנגרמו הנובעים מהמכירה (נכסים שהתקבלו והתחייבויות שהתהוו) בשווי הוגן. הפער בין השווי הוגן של התקבולים נטו שהתקבלו לבין הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים שנמכרו מוכר בדוח רווח והפסד.

במידה וההעברה איננה מקיימת את תנאי המכירה כאמור לעיל, או אם העברה של חלק מנכס פיננסי שלם אינה מקיימת את ההגדרה של זכות משתתפת, ההעברה כאמור מטופלת כחוב מובטח (secured borrowing) עם שיעבוד של ביטחון (pledge of collateral). הבנק ממשיך לרשום במאזן את הנכסים הפיננסיים שהועברו, ללא שינוי במדידה שלהם.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. ראה באור 29 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרדה להפסדי אשראי".

סילוק התחייבויות

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם היא סולקה. התחייבות סולקה בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה, מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

עסקאות השאלת ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והבטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהושאלו, ומכיר באשראי בסכום שווי השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. האשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות רבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרים במסגרת "הכנסות מימון שאינן מרבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באגרות חוב זמינות למכירה. בסיום ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

טיפול בשאילה לא מובטחת של ניירות ערך

שאילה לא מובטחת של ניירות ערך על ידי הבנק נרשמת במועד השאילה כפקדון, לפי השווי ההוגן של נייר הערך שהתקבל במועד השאילה. נייר הערך שהתקבל מוכר בסעיף ניירות ערך ומסווג בתיק למסחר.

כל עוד הבנק לא מוכר בחסר את נייר הערך ששאל, הבנק רושם בכל מועד דיווח את ההפרש, בין אם הוא חיובי ובין אם הוא שלילי, בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך לבין היתרה שכלולה בסעיף פקדונות הציבור (או פקדונות של אחרים, אם השאילה אינה מהציבור). שינויים בתקופת הדיווח בסעיף זה הנובעים משינויים בשווי השוק של הנייר נרשמים כנגד "הכנסות מימון שאינן מרבית" (שינויים אלה מקזים את הרווחים או ההפסדים שנרשמו בדוח רווח והפסד בגין נייר הערך שעדיין לא נמכר בחסר).

כאשר הבנק מוכר בחסר נייר ערך ששאל, בכל מועד דיווח הבנק בוחן האם ההפרש בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך שנמכר בחסר לבין היתרה בגין עסקת השאילה הלא מובטחת שכלולה בסעיף פקדונות הציבור (או פקדונות של אחרים, אם השאילה אינה מהציבור) חיובי. במידה וההפרש כאמור חיובי, הוא מוכר ומדווח כנגד "הכנסות מימון שאינן מרבית" בדוח רווח והפסד.

(12) רכוש קבוע (בנינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע, לרבות פריטי נדל"ן להשקעה, נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפרטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש, כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה. למטרת בחינה ומדידה של ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצת אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודפיקציה בלבד. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) ומימושו. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

(13) חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר. הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיבי הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיבי חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה תפעולית נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הרבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים תלויים במדד או ברבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או ברבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבטלו בתקופה בה כבר לא צפוי, כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

(14) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה לשימוש עצמי

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הבנק מהוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי רק כאשר: (1) השלב הראשוני בפרויקט הושלם; ו- (2) ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וכן, צפוי כי הפיתוח יושלם. בעת פיתוח או השגת תוכנה לשימוש עצמי, הבנק מהוון את העלויות הבאות: עלויות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכו, עלויות שכר עבודה של עובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שהוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימושה המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימושה המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

אומדן אורך החיים השימושי של עלויות תוכנה לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו 5 שנים. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר נבחנים מחדש מידי תקופה בכדי לקבוע אם אירועים ונסיבות מצדיקים שינוי ביתרת התקופה להפחתה ומותאמים במידת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של הנכס הבלתי מוחשי אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים בערכים לא מהווים הצפויים לנכס מהשימוש בנכס וממימושו הסופי.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הבלתי מוחשי לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הבלתי מוחשי הינו בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב:

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.
- כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. בהקשר זה, קיימת הנחה ניתנת לסתירה, כי שוויה ההוגן של התוכנה במקרה זה הינו אפס.

(15) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן - "פיצויים") - תכנית להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום. עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות רבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר, הקיימים במועד היישום לראשונה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. המונח עלות פיצויים נטו לתקופה

משמש במקום הוצאת פיצויים נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי.

לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה והנוסחה מציינת ייחוס או משתמע ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמונה, שיעורי היוון וכן הלאה). אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות הממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן - "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח והפסד כרכיב של עלות פיצויים נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הבנק מכיר ברווחים או בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתחייבים לתכנית יהיו גבוהים מסך עלות השירות ועלות הרבית.

גובה הרווח או ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פרעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפרעון, על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף.

במידה ונדרש, כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבון של אדם יעשו לתקופות בהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפיצויים נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד. מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד. לצורך קביעת רבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(16) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה קיימת קביעה של המפקח על הבנקים, כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 25 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(17) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד.

בערבויות שנושא 20-326 בקודיפיקציה חל עליהם, במועד ההכרה לראשונה, בנוסף להתחייבות בשווי הוגן שתוכר בהתאם להוראות נושא 460 בקודיפיקציה, תוכר התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים בהתאם להוראות נושא 20-326 בקודיפיקציה.

בערבויות שנושא 20-326 בקודיפיקציה אינו חל עליהם, אם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, אז ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגובה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. בערבויות בהן הוכרה התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים, היא תימדד בהתאם להוראות נושא 20-326 בקודיפיקציה. כמו כן, כאשר הערבות נמדדה במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

(18) הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ונדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקקים ישירות להון.

מסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס, למעט ההפרשים הזמניים הבאים: רווחים לא מחולקים של חברה בת מקומית שהן למשך זמן תמידי במהותן והפרשים הנובעים מעסקאות בינאחריות.

הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.

התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

הבנק מסווג הכנסות והוצאות רבית בגין מסים על הכנסה וקנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק יקזז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בניסיונות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(19) רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(20) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 28א).

מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמענהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(24) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי

ביום 19 באוקטובר 2023, פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בקשר לעדכון תקינה ASU 2022-02, בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי, בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן - "העדכון"), אשר פורסם על ידי המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (להלן - ה-"FASB").

העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו, לפי שנת העמדת אשראי.

ההוראות שנקבעו בחוזר, יחולו החל מיום 1 בינואר 2024. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

להערכת הבנק, ליישום ההוראה החדשה, לא תהיה השפעה מהותית על יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) עדכון תקינה ASU 2023-0 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי אודות מגזרים ברי דיווח

ביום 27 בנובמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-07 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי אודות מגזרים (להלן - "העדכון"). העדכון משפר את דרישות הגילוי החלות על הישויות, לרבות, הוספת דרישה לספק גילוי במסגרת באור המגזרים על 'הוצאות משמעותיות' המדווחות ל-CODM, מתן הסבר לאופן בו ה-CODM משתמש בדיווח המגזרי, הרחבת דרישות גילוי שנתיות מסוימות לתקופות ביניים, חשיפת זהותו ותפקידו של ה-CODM וכן הבהרה כי נושא 280 חל גם על ישויות בעלות מגזר בודד. הוראות העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2023, ולגבי תקופות ביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2024. אימוץ מוקדם אפשרי. בעת יישום לראשונה הישות נדרשת ליישם עדכון זה למפרע לכל התקופות המוצגות בדוחות הכספיים, אלא אם הדבר אינו מעשי. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

(3) עדכון תקינה ASU 2023-09 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי של מסים על הכנסה

ביום 14 בדצמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-09 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי של מסים על הכנסה (להלן - "העדכון"). התיקונים במסגרת העדכון מוסיפים דרישות גילוי משופרות חדשות וכן מוחקים דרישות גילוי מסוימות. הוראות העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2024. אימוץ מוקדם אפשרי. בעת יישום לראשונה הישות נדרשת ליישם עדכון זה בדרך של מכאן ולהבא. יישום למפרע עבור תקופות המוצגות בדוחות הכספיים, אפשרי. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

ה. השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

בעקבות מתקפת הטרור על ישראל ותחילת מלחמת "חרבות ברזל", ביום 7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל נכנסה למצב חירום. המלחמה גרמה, בין היתר, להאטה בפעילות הכלכלית במשק, זאת בעקבות גיוס מילואים נרחב, פגיעה ברכוש, שיבוש בשרשראות האספקה ומקומות עבודה שהושבתו. בנוסף, קיימת אפשרות להסלמה נוספת בגזרות נוספות. נוכח אי וודאות גבוהה השוררת באשר למשך ואופי המלחמה, נוכח ההשפעה האפשרית של המלחמה על המשק ועל פעילות הבנק והחלטות תקציביות ומדיניות המוטלות לפתחה של הממשלה, הסיכון ופוטנציאל ההשפעה על המשק הישראלי ועל הבנק עצמו גבוה. בתחילת המלחמה, התרחשו ירידות חדות במחירי ניירות הערך בבורסה בתל אביב ופחות בשער השקל מול מטבעות אחרים, מגמות שהתהפכו בחלקן עד לתום שנת 2023, כך שהמדדים המובילים בבורסה חזרו לרמה הדומה לזו שהייתה טרם המלחמה והשקל רשם ייסוף אל מול המטבעות הזרים.

השיבוש בשגרת החיים והשפעות המלחמה על המשק הישראלי, גרמו לבנק ישראל לפרסם הנחיות לבנקים, על מנת להקל על לקוחותיהם. בין ההנחיות, ניתן למצוא את האפשרות לחרוג ממסגרת האשראי, או לאפשר הקלות ללווים כמו קביעת הסדרי פירעון חדשים לטווח הקצר (בין היתר, יותר על רבית פיגורים ודחיית תשלומי רבית וקרן לתקופת זמן של עד 3 חודשים). בהתאם למכתבי בנק ישראל מיום 17 בדצמבר 2023 ומיום 4 במרס 2024, המתווה הוארך, נכון לתום השנה, בשלושה חודשים נוספים ואופי הזכאים להקלות התרחב.

בנוסף למתווה תמיכה לנפגעי המלחמה ולעידוד לעסקים שפורסם על ידי בנק ישראל, נרתם הבנק לסייע ללקוחותיו שנפגעו כתוצאה מהמלחמה והציע הקלות נוספות, כגון הקפאת תשלומי משכנתא ללא תשלום רבית על תקופת הדחיה, למשך שלושה חודשים ומתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. כמו כן, ניתנו הטבות במשכנתאות לאנשי קבע בהתאם למתווה הבסיסי כאמור, הוקמו שתי קרנות ייעודיות, האחת למשרתי קבע והשניה למשרתי המילואים, על סך 100 מיליון ש"ח כל אחת, למתן הלוואות ללא רבית וכן, ניתנה אפשרות לדחיית תשלומי הלוואות ללקוחות עסקיים.

הבנק בוחן את השפעות הרחבת המתווה מיום 4 במרס 2024. בשלב זה, אומדן סך ההטבות האמורות עשוי להגיע עד לכ-149 מיליון ש"ח בהנחה של ניצול מלא ואינו כולל את השפעות המתווה כאמור. עלויות אלו, ייזקפו לרווח והפסד, במקביל למימושן בפועל על ידי הלקוחות. ברבעון הרביעי של השנה, סך כל ההטבות שנזקפו לרווח והפסד הסתכמו בכ-32 מיליון ש"ח.

נוכח המלחמה והשפעותיה השליליות הצפויות, על המשק הישראלי, סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות Fitch-I Moody's הודיעו כבר בתחילת אוקטובר 2023, כי הן מכניסות את מדינת ישראל למעקב דירוג שלילי. זאת, בשל שינוי בתפיסת הסיכונים. סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P הודיעה על הורדת תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל מציבה לשלילית, על אף שהדירוג עצמו נותר ברמה של AA-. ביום 9 בפברואר 2024, הודיעה Moody's, על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. Moody's ציינה, כי הסיבה להפחתת הדירוג הינה חוסר הוודאות לגבי מועד ואופן סיום המלחמה, השפעת המלחמה על פניות הממשלה והכנסת לעסוק בסוגיות ליבה כלכליות וחברתיות, והשינוי במצב הפיסקלי. הסיבה לאופק הדירוג השלילי הינה אי הוודאות בנוגע להתרחבות המלחמה לזירה הצפונית. ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג חמשת הבנקים הגדולים בישראל בדרגה אחת, מ-A2 ל-A3 ועל אופק דירוג שלילי.

הימשכות המלחמה עלולה להביא להרעה בפעילות הכלכלית, במגוון סקטורים של הפעילות העסקית בישראל אליהם חשוף הבנק, לרבות עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לוויים וכתוצאה מכך פגיעה באיכות האשראי, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי.

תוצאות הפעילות של קבוצת הבנק לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, הושפעו, בין היתר, מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעונים השלישי והרביעי של השנה, הנובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, בגין החשש מהשפעות מאקרו כלכליות של המלחמה.

המלחמה גרמה לחוסר יציבות ואי ודאות משמעותית במשק. הבנק מעריך בשלב זה, בהתבסס על המידע הזמין נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כי לאירועים הנוכחיים ולהסלמה הביטחונית בישראל, עלולה להיות השפעה לרעה על תוצאותיו העסקיות, עקב ירידה בהיקפי הפעילות במשק. ירידה זו עלולה לקבל ביטוי בקיטון בהכנסות רבית, גידול בהפסדי אשראי, ירידה בגביית עמלות ובפעילויות עסקיות אחרות. היות שמדובר באירוע אשר אינו בשליטת הבנק והתפתחויות בשטח עשויות להשפיע על הערכות הבנק, נכון למועד הדוח, אין ביכולת הבנק לאמוד את היקף ההשפעה הצפויה של המלחמה על תוצאותיו בטווח הבינוני והארוך. הבנק עוקב אחרי המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילות ובניהול הסיכונים, בהתאם להתפתחויות.

באור 2 - הכנסות והוצאות רבית

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
א. הכנסות רבית⁽¹⁾						
2,764	4,052	6,259	2,995	4,350	6,722	מאשראי לציבור
-	-	-	13	30	16	מאשראי לממשלה
5	42	118	-	24	107	מפקדונות בבנקים
46	531	2,181	47	542	2,227	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1	5	4	1	5	4	מניירות ערך שנשאלו
91	203	755	94	210	774	מאגרות חוב
2,907	4,833	9,317	3,150	5,161	9,850	סך כל הכנסות הרבית
ב. הוצאות רבית						
261	1,169	4,556	237	1,112	4,632	על פקדונות הציבור
2	2	15	2	2	15	על פקדונות הממשלה
21	48	91	1	10	29	על פקדונות מבנקים
2	3	2	2	3	2	על פקדונות מבנק ישראל
71	115	135	113	229	204	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1	2	2	1	2	2	על התחייבויות אחרות
358	1,339	4,801	356	1,358	4,884	סך כל הוצאות הרבית
2,549	3,494	4,516	2,794	3,803	4,966	סך כל הכנסות הרבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות רבית						
(47)	(6)	91	(48)	(6)	94	הכנסות (הוצאות) רבית ⁽²⁾
ד. פירוט הכנסות רבית על בסיס צבירה מאגרות חוב						
39	58	79	39	58	79	מוחזקות לפדיון
51	143	658	54	150	677	זמינות למכירה
1	2	18	1	2	18	למסחר
91	203	755	94	210	774	סך הכל כלול בהכנסות רבית

(1) כולל השפעת יחסי גידור.

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים לסעיף משנה א'.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מרבית (במיליוני ש"ח)

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
א. הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
1. מפעילות במכשירים נגזרים					
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
377	1,516	(485)	377	1,513	(485)
2. מהשקעה באגרות חוב					
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽²⁾					
הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽²⁾					
הפרשה לירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה ⁽²⁾					
סך הכל מהשקעה באגרות חוב					
(107)	(12)	(1)	(89)	(12)	(1)
-	(29)	-	-	(29)	-
(101)	(34)	23	(83)	(35)	20
(274)	(1,408)	489	(273)	(1,406)	490
3. הפרשי שער, נטו					
4. מהשקעה במניות					
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר					
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר					
דיבידנד ממניות שאינן למסחר					
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽³⁾					
סך הכל מהשקעה במניות					
5	8	72	5	8	72
(3)	(20)	(6)	(3)	(20)	(6)
44	29	40	44	29	40
14	(79)	125	14	(79)	125
60	(62)	231	60	(62)	231
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
62	12	258	81	10	256

- (1) למעט השפעת יחסי גידור.
(2) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
(3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, התאמות של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
ב. הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽³⁾					
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים					
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ⁽¹⁾					
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾					
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרות מסחר ⁽⁴⁾					
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית					
82	100	45	82	100	45
-	3	(2)	-	3	(2)
(2)	(2)	2	(2)	(2)	2
80	101	45	80	101	45
142	113	303	161	111	301
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרות מסחר לפי חשיפת סיכון					
חשיפת רבית					
חשיפת מטבע חוץ					
חשיפה למניות					
סך הכל					
15	20	17	15	20	17
61	75	20	61	75	20
4	6	8	4	6	8
80	101	45	80	101	45

- (1) מזה: אין רווחים/הפסדים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
(2) אין רווחים/הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
(3) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
(4) להכנסות רבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

באור 4א - עמלות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
184	192	189	206	214	211	ניהול חשבון
106	114	115	119	128	130	כרטיסי אשראי
513	494	505	531	509	518	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
124	126	111	131	132	118	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
26	27	31	98	103	102	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
16	17	15	18	19	17	טיפול באשראי
164	190	208	168	195	213	הפרשי המרה
41	42	42	42	43	42	פעילות סחר חוץ
79	96	98	82	98	100	עמלות מעסקי מימון
32	33	34	49	48	51	עמלות אחרות
1,285	1,331	1,348	1,444	1,489	1,502	סך הכל עמלות

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

באור 34 - הכנסות מחוזים עם לקוחות (במיליוני ש"ח)

להלן פיצול ההכנסות מעמלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023						המאוחד
סך הכל	התאמות	חברות בנות	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית	חטיבה בנקאית	
211	(21)	22	8	33	169	ניהול חשבון
130	(5)	15	2	6	112	כרטיסי אשראי
518	(486)	20	505	159	320	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
118	(113)	6	111	4	110	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
102	-	-	102	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
17	(13)	14	-	13	3	טיפול באשראי
213	(191)	6	208	88	102	הפרשי המרה
42	(11)	1	2	27	23	פעילות סחר חוץ
100	(12)	3	3	84	22	עמלות מעסקי מימון
51	(3)	7	1	8	38	עמלות אחרות
1,502	(855)	94	942	422	899	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						המאוחד
סך הכל	התאמות	חברות בנות	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית	חטיבה בנקאית	
214	(20)	22	7	33	172	ניהול חשבון
128	(4)	14	2	5	111	כרטיסי אשראי
509	(477)	21	494	148	323	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
132	(129)	7	126	4	124	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
103	-	-	103	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
19	(13)	14	-	14	4	טיפול באשראי
195	(177)	5	190	82	95	הפרשי המרה
43	(11)	1	2	27	24	פעילות סחר חוץ
98	(13)	3	2	83	23	עמלות מעסקי מימון
48	(3)	7	1	7	36	עמלות אחרות
1,489	(847)	94	927	403	912	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						המאוחד
סך הכל	התאמות	חברות בנות	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית	חטיבה בנקאית	
206	(18)	22	5	31	166	ניהול חשבון
119	(4)	14	2	4	103	כרטיסי אשראי
531	(484)	23	513	114	365	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
131	(126)	6	124	4	123	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
98	-	-	98	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
18	(13)	14	-	13	4	טיפול באשראי
168	(151)	4	164	64	87	הפרשי המרה
42	(11)	1	1	27	24	פעילות סחר חוץ
82	(12)	3	2	66	23	עמלות מעסקי מימון
49	(2)	7	1	6	37	עמלות אחרות
1,444	(821)	94	910	329	932	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

באור 5 - הכנסות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
6	8	7	6	8	2
2	1	2	56	58	47
8	9	9	62	66	49

רווח הון ממכירת בניינים וציוד

אחרות

סך הכל הכנסות אחרות

באור 6 - משכורות והוצאות נלוות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
1,221	1,180	1,110	1,137	1,101	1,034
117	111	118	112	107	114
1	(4)	(6)	1	(4)	(6)
294	283	276	272	262	256
22	23	17	17	17	13
76	71	70	73	67	66
15	16	16	14	14	14
1,746	1,680	1,601	1,626	1,564	1,491

משכורות

הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה

הטבות לזמן ארוך

ביטוח לאומי ומס שכר

הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)⁽¹⁾:

הטבה מוגדרת - עלות שירות

הפקדה מוגדרת

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן

פנסיה⁽¹⁾⁽²⁾

סך כל המשכורות וההוצאות נלוות

(1) ראה באור 23 בדבר "זכויות עובדים".

(2) מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה הינה בסך של 4 מיליון ש"ח ו-3 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה (בשנים

2022 ו-2021 - 5 מיליון ש"ח ו-4 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

באור 7 - הוצאות אחרות
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
28	34	36	28	35	37	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
36	3	(1)	36	3	(1)	סילוקים ⁽¹⁾
43	48	57	50	56	66	שווק ופרסום
56	58	66	58	60	68	תקשורת
127	136	151	130	139	154	מחשב
7	6	6	8	7	7	משרדיות
12	16	13	13	18	15	ביטוח
40	40	41	54	53	54	משפטיות, ביקורת וייעוץ מקצועי
4	6	5	6	8	7	שכר חברי דירקטוריון
3	3	3	3	3	3	הדרכה והשתלמות מקצועית
161	163	166	150	152	155	עמלות
67	91	99	70	96	103	אחרות
584	604	642	606	630	668	סך הכל הוצאות אחרות

(1) ראה באור 23 בדבר "זכויות עובדים".

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח

(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
1,271	948	674	1,146	861	604
(33)	(4)	(9)	(32)	(4)	(9)
1,238	944	665	1,114	857	595
(150)	(58)	64	(143)	(54)	62
2	(2)	(1)	2	(2)	(1)
(148)	(60)	63	(141)	(56)	61
1,090	884	728	973	801	656
מסים שוטפים בגין שנת החשבון					
מסים שוטפים בגין שנים קודמות					
סך כל המסים השוטפים					
בתוספת (בניכוי):					
מסים נדחים בגין שנת החשבון					
מסים נדחים בגין שנים קודמות					
סך כל המסים הנדחים(*)					
סך כל ההפרשה למסים					
(*) מסים נדחים					
הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים					
המפורטים להלן:					
קישון מהפסדים מועברים לצורך מס					
סך הכל מסים נדחים					
(148)	(60)	63	(141)	(56)	61
-	-	-	-	-	-
(148)	(60)	63	(141)	(56)	61

ב. התאמת סכום המס התיאורטי לסכום ההפרשה למסים

להלן ההתאמות בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה המותאמת למסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
3,239	2,536	2,114	2,900	2,299	1,906
34.2%	34.2%	34.2%	34.2%	34.2%	34.2%
1,108	867	723	992	786	651
10	15	10	7	12	8
-	-	-	1	1	1
7	11	7	7	11	7
(3)	-	(1)	(3)	-	(1)
(1)	(1)	-	(1)	(1)	1
(31)	(6)	(10)	(30)	(6)	(10)
-	(2)	(1)	-	(2)	(1)
1,090	884	728	973	801	656
רווח לפני מסים					
שיעור המס החל על הבנק					
סכום המס לפי שיעור המס שבתוקף					
תוספת (חסכון) במס בגין:					
הוצאות לא מוכרות					
התאמת שיעור המס הסטטוטורי לשיעורי המס החלים על הכנסות					
חברות מאוחדות					
סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים					
הכנסות פטורות					
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון					
מסים בגין שנים קודמות					
אחרים					
הפרשה למסים על הרווח					

ג. שומות מס ונושאים נוספים הקשורים בהפרשה למסים

- (1) בחודש ינואר 2024, הוצאה לבנק שומת מס הכנסה סופית לשנת 2018.
- (2) לחברות המוחזקות שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2018.

ד. הצעת חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה חרבות ברזל), התשפ"ד-2024

נכון למועד פרסום הדוח, אישרה ועדת הכספים של הכנסת, לקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק לפיה הבנקים ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025. בשנת 2024, שיעור המס יחושב לפי החלק היחסי של הרווח מכניסת החוק לתוקף. עוד נקבע, כי במידה וסכום התשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים לגבי שנת 2024 יעלה על 1.2 מיליארד ש"ח, או לגבי שנת 2025 יעלה על 1.3 מיליארד ש"ח, יוחזר לבנק המשלם ההפרש שבין סכום התשלום השנתי של כלל הבנקים שמשלמים ובין הסכום המרבי לאותה השנה, באופן יחסי לגובה התשלום של כל בנק.

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. התנועה במסים נדחים - המאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
שיעור מס ממוצע 2023	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
34.2%	559	-	-	149	410
34.2%	108	-	-	(3)	111
34.2%	210	-	(7)	12	205
	877	-	(7)	158	726
	-	-	-	-	-
	877	-	(7)	158	726
	(115)				
	762				
34.2%	75	-	-	2	73
11.2%	86	-	-	19	67
34.2%	1	-	-	1	-
	162	-	-	22	140
	(115)				
	47				
	715				586

נכסי מסים נדחים
מהפרשה להפסדי אשראי
מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
הפרשה לנכס מסים נדחים
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה

התחייבויות מסים נדחים
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
בגין השקעות בחברות מוחזקות
מניירות ערך
יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה

יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
שיעור מס ממוצע 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
34.2%	410	25	-	50	335
34.2%	111	-	-	(19)	130
34.2%	205	-	(76)	35	246
	726	25	(76)	66	711
	-	-	-	-	-
	726	25	(76)	66	711
	(96)				
	630				
34.2%	73	-	-	2	71
11.2%	67	-	-	-	67
	140	-	-	2	138
	(96)				
	44				
	586				573

נכסי מסים נדחים
מהפרשה להפסדי אשראי
מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
הפרשה לנכס מסים נדחים
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה

התחייבויות מסים נדחים
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
בגין השקעות בחברות מוחזקות
יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה

יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. התנועה במסים נדחים - הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
שיעור מס ממוצע 2023	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
34.2%	523	-	-	142	381
34.2%	106	-	-	(3)	109
34.2%	200	-	(7)	12	195
	829	-	(7)	151	685
	-	-	-	-	-
	829	-	(7)	151	685
	(115)				
	714				
34.2%	75	-	-	2	73
11.2%	86	-	-	19	67
34.2%	1	-	-	1	-
	162	-	-	22	140
	(115)				
	47				
	667				545

נכסי מסים נדחים

מהפרשה להפסדי אשראי
מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
הפרשה לנכס מסים נדחים
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה

התחייבויות מסים נדחים

התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
בגין השקעות בחברות מוחזקות
מניירות ערך
יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה

יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
שיעור מס ממוצע 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
34.2%	381	21	-	46	314
34.2%	109	-	-	(19)	128
34.2%	195	-	(73)	35	233
	685	21	(73)	62	675
	-	-	-	-	-
	685	21	(73)	62	675
	(96)				
	589				
34.2%	73	-	-	2	71
11.2%	67	-	-	-	67
	140	-	-	2	138
	(96)				
	44				
	545				537

נכסי מסים נדחים

מהפרשה להפסדי אשראי
מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
הפרשה לנכס מסים נדחים
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה

התחייבויות מסים נדחים

התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
בגין השקעות בחברות מוחזקות
יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה

יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

1. ראה באור 10 ב לגבי מסים על ההכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד.

באור 9 - רווח למניה

להלן מספר המניות לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה

מספר מניות לשנים 2021-ו-2022, 2023	
100,330,040	מניות בנות 0.05 ש"ח

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (במיליוני ש"ח)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ⁽¹⁾	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק
	לפני	השפעת מס	לאחר					
יתרה ליום 1 בינואר 2021	50	(248)	(198)	(15)	(183)	2		
שינויים נטו במהלך השנה	18	(16)	2	-	(181)			
יתרה ליום 1 בינואר 2022	68	(264)	(196)	(15)	(122)			
שינויים נטו במהלך השנה	(290)	155	(135)	(13)	(303)			
יתרה ליום 1 בינואר 2023	(222)	(109)	(331)	(28)	(148)			
שינויים נטו במהלך השנה	140	17	157	9	(155)			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	(82)	(92)	(174)	(19)				

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	
217	(74)	143	(767)	262	(505)	(81)	28	(53)	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(4)	1	(3)	326	(111)	215	108	(37)	71	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
213	(73)	140	(441)	151	(290)	27	(9)	18	הפסדים (רווחים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
17	(5)	12	216	(73)	143	(82)	28	(54)	שינוי נטו במהלך השנה
8	(3)	5	19	(7)	12	58	(20)	38	התבוננות לעובדים
25	(8)	17	235	(80)	155	(24)	8	(16)	רווח (הפסד) אקטוארי נטו
13	(4)	9	(20)	7	(13)	-	-	-	הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
225	(77)	148	(186)	64	(122)	3	(1)	2	שינויים נטו במהלך השנה
									השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
									סך הכל השינוי נטו במהלך השנה

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים, ראה באור 23.

באור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
53,180	64,062	54,320	65,864	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
3,223	3,410	2,810	3,002	פקדונות בבנקים מסחריים
56,403	67,472	57,130	68,866	סך הכל ⁽¹⁾
54,269	65,718	55,423	67,557	(1) כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

למידע בדבר שעבודים ראה באור 26 להלן.

באור 12 - ניירות ערך (במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2023					
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	3,285	3,285	-	-	146
של מוסדות פיננסיים בישראל	79	79	-	-	4
של אחרים בישראל	(5)71	71	-	4	-
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	3,435	3,435	-	4	150
שווי הוגן ⁽¹⁾					3,139
					75
					75

רווח כולל אחר מצטבר					
ב. אגרות חוב זמינות למכירה	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים	הפסדים
של ממשלת ישראל	10,160	10,272	-	33	145
של ממשלות זרות	10,407	10,397	-	14	4
של מוסדות פיננסיים בישראל	405	421	-	1	17
של מוסדות פיננסיים זרים	509	511	-	2	4
של אחרים בישראל	33	35	-	-	2
של אחרים זרים	41	42	-	-	1
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	21,555	21,678	-	(2)50	(2)173
שווי הוגן ⁽¹⁾					10,160
					10,407
					405
					509
					33
					41

השקעה במניות שאינן למסחר					
ג. השקעה במניות שאינן למסחר	הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
מניות שאינן למסחר	543	465	-	(3)82	(3)4
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	227	221	-	(3)6	-
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	25,533	25,578	-	136	327
שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾					543
					227

אגרות חוב למסחר					
ד. אגרות חוב למסחר	הערך במאזן	עלות (במניות מופחתת עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	1,452	1,451	-	1	-
סך כל ניירות הערך	26,985	27,029	-	137	327
שווי הוגן ⁽¹⁾					1,452
					26,839

הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(5) כולל אגרות חוב בעייתיות שצוברות הכנסות רבית בסך של 4 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2022					
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	2,941	2,941	-	-	179
של מוסדות פיננסיים בישראל	89	89	-	-	4
של אחרים בישראל	108 ⁽⁵⁾	108	-	5	-
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	3,138	3,138	-	5	183
ב. אגרות חוב זמינות למכירה	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	8,041	8,303	-	47	309
של ממשלות זרות	3,683	3,722	-	-	39
של מוסדות פיננסיים בישראל	228	247	-	-	19
של מוסדות פיננסיים זרים	360 ⁽⁶⁾	372	-	1	13
של אחרים בישראל	61	65	-	-	4
של אחרים זרים	28	28	-	-	-
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	12,401	12,737	-	48 ⁽²⁾	384 ⁽²⁾
ג. השקעה במניות שאין למסחר	הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
מניות שאין למסחר	444	389	-	65 ⁽³⁾	10 ⁽³⁾
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	204	198	-	6 ⁽³⁾	-
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	15,983	16,264	-	118	577
ד. ניירות ערך למסחר	הערך במאזן	עלות (במניות מופחתת עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
אגרות חוב של ממשלת ישראל	26	26	-	-	-
מניות	1	1	-	-	-
סך כל ניירות הערך למסחר	27	27	-	-	-
סך כל ניירות הערך	16,010	16,291	-	118	577

- הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.
- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נדקפו לרווח והפסד.
- (4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בכינוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (5) כולל אגרות חוב בעייתיות שצוברות הכנסות רבית בסך של 6 מיליון ש"ח.
- (6) כולל ניירות ערך הכוללים גזר משופץ בשווי של 18 מיליון ש"ח הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי לרווח והפסד.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק					
31 בדצמבר 2023					
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	3,154	3,154	-	-	137
של מוסדות פיננסיים בישראל	79	79	-	-	4
של אחרים בישראל	(5)71	71	-	4	-
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	3,304	3,304	-	4	141
שווי הוגן ⁽¹⁾					3,017
					75
					75
					3,167

רווח כולל אחר מצטבר					
ב. אגרות חוב זמינות למכירה	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים	הפסדים
של ממשלת ישראל	9,333	9,427	-	31	125
של ממשלות זרות	10,407	10,397	-	14	4
של מוסדות פיננסיים בישראל	318	333	-	1	16
של מוסדות פיננסיים זרים	509	511	-	2	4
של אחרים בישראל	33	35	-	-	2
של אחרים זרים	41	42	-	-	1
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה	20,641	20,745	-	(2)48	(2)152
שווי הוגן ⁽¹⁾					9,333
					10,407
					318
					509
					33
					41
					20,641

השקעה במניות שאינן למסחר					
ג. השקעה במניות שאינן למסחר	הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
מניות שאינן למסחר	543	465	-	(3)82	(3)4
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין	227	221	-	(3)6	-
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	24,488	24,514	-	134	297
שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾					543
					227
					24,351

אגרות חוב למסחר					
ד. אגרות חוב למסחר	הערך במאזן	עלות (במניות מופחתת עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	1,452	1,451	-	1	-
סך כל ניירות הערך	25,940	25,965	-	135	297
שווי הוגן ⁽¹⁾					1,452
					25,803

הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(5) כולל אגרות חוב בעייתיות שצוברות הכנסות רבית בסך של 4 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק					
31 בדצמבר 2022					
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
של ממשלת ישראל	2,804	2,804	-	-	166
של מוסדות פיננסיים בישראל	89	89	-	-	4
של אחרים בישראל	107 ⁽⁵⁾	107	-	5	-
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	3,000	3,000	-	5	170
2,638					שווי הוגן ⁽¹⁾
85					
112					
2,835					
ב. אגרות חוב זמינות למכירה					
הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
7,437	7,659	-	46	268	7,437
3,683	3,722	-	-	39	3,683
175	190	-	-	15	175
360 ⁽⁶⁾	372	-	1	13	360
61	65	-	-	4	61
28	28	-	-	-	28
11,744	12,036	-	47 ⁽²⁾	339 ⁽²⁾	11,744
סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה					
ג. השקעה במניות שאין למסחר					
הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾
444	389	-	65 ⁽³⁾	10 ⁽³⁾	444
204	198	-	6 ⁽³⁾	-	204
מניות שאין למסחר					
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין					
15,188	15,425	-	117	519	15,023
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר					
ד. ניירות ערך למסחר					
הערך במאזן	עלות (במניות מופחתת עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
26	26	-	-	-	26
1	1	-	-	-	1
27	27	-	-	-	27
15,215	15,452	-	117	519	15,050
אגרות חוב של ממשלת ישראל					
מניות					
סך כל ניירות הערך למסחר					
סך כל ניירות הערך					

- הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.
- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בכינוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (5) כולל אגרות חוב בעייתיות שצוברות הכנסות רבית בסך של 6 מיליון ש"ח.
- (6) כולל ניירות ערך הכוללים גזר משופץ בשווי של 18 מיליון ש"ח הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי לרווח והפסד.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)

(במיליוני ש"ח)

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב המוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2023								המאוחד
פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				12 חודשים ומעלה ⁽²⁾				
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾	סך הכל	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾
122	9	-	9	9	2,661	115	22	137
-	-	-	-	-	55	4	-	4
122	9	-	9	9	2,716	119	22	141
אגרות חוב המוחזקות לפדיון ⁽⁵⁾								
של ממשלת ישראל								
של מוסדות פיננסיים בישראל								
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון								
אגרות חוב זמינות למכירה								
4,145	47	-	47	47	2,498	98	-	98
2,601	3	-	3	3	908	1	-	1
94	2	-	2	2	221	15	-	15
-	-	-	-	-	164	4	-	4
-	-	-	-	-	29	2	-	2
-	-	-	-	-	24	1	-	1
6,840	52	-	52	52	3,844	121	-	121

31 בדצמבר 2022								המאוחד
פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				12 חודשים ומעלה ⁽²⁾				
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾	סך הכל	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾
2,466	139	-	139	139	296	21	19	40
62	4	-	4	4	-	-	-	-
2,528	143	-	143	143	296	21	19	40
אגרות חוב המוחזקות לפדיון ⁽⁵⁾								
של ממשלת ישראל								
של מוסדות פיננסיים בישראל								
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון								
אגרות חוב זמינות למכירה								
4,288	175	-	175	175	1,631	134	-	134
3,064	37	-	37	37	619	2	-	2
228	19	-	19	19	-	-	-	-
137	4	-	4	4	115	9	-	9
48	3	-	3	3	6	1	-	1
7,765	238	-	238	238	2,371	146	-	146

(1) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.

(2) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

(3) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.

(4) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מ-20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.

(5) יתרות העלות המופחתת של אגרות החוב המוחזקות לפדיון מסתכמות ב-2,988 מיליון ש"ח (31.12.2022 - 3,007 מיליון ש"ח).

מידע נוסף לגבי ניירות ערך בפוזיציות הפסד

הפסדים שטרם מומשו למועד הדיווח באגרות החוב מוסברים, רובם ככולם, משינוי סביבת הרבית ומעליות תשואות אגרות החוב הממשלתיות בארץ ובעולם. סיכון האשראי בתיק, שברובו מורכב מאגרות חוב ממשלתיות, לא השתנה בתקופת הדיווח.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

1. חובות⁽¹⁾, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2023						המאוחד
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	
55,349	-	288	55,637	29,049	84,686	יתרת חוב רשומה:
6,302	35,450	21,851	63,603	-	63,603	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
61,651	35,450	22,139	119,240	29,049	148,289	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל						
מזה:						
394	205	91	690	-	690	חובות לא צוברים
13	-	17	30	-	30	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
823	68	157	1,048	-	1,048	חובות בעייתיים אחרים
1,230	273	265	1,768	-	1,768	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
900	-	7	907	2	909	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
108	181	422	711	-	711	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,008	181	429	1,618	2	1,620	סך הכל
121	12	28	161	-	161	מזה: בגין חובות לא צוברים
137	3	25	165	-	165	מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

31 בדצמבר 2022						המאוחד
אשראי לציבור						
בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	דיוור	מסחרי		
70,822	19,217	51,605	389	-	51,216	יתרת חוב רשומה:
65,551	-	65,551	23,144	35,474	6,933	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
136,373	19,217	117,156	23,533	35,474	58,149	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
						סך הכל
						מזה:
544	-	544	96	145	303	חובות לא צוברים
21	-	21	13	-	8	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
779	-	779	137	75	567	חובות בעייתיים אחרים
1,344	-	1,344	246	220	878	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
657	2	655	10	-	645	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
540	-	540	323	145	72	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,197	2	1,195	333	145	717	סך הכל
113	-	113	28	6	79	מזה: בגין חובות לא צוברים
130	-	130	31	3	96	מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

1. חובות⁽¹⁾, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הבנק						31 בדצמבר 2023
						אשראי לציבור
						מסחרי
						דיור
						פרטי אחר
						סך הכל
						סך הכל
						בנקים ממשלות ואגרות חוב
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני						54,307
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						6,238
סך הכל						60,545
מזה:						
חובות לא צוברים						389
חובות בפיגור 90 ימים או יותר						13
חובות בעייתיים אחרים						792
סך הכל חובות בעייתיים						1,194
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני						879
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						108
סך הכל						987
מזה: בגין חובות לא צוברים						121
מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים						133

הבנק						31 בדצמבר 2022
						אשראי לציבור
						מסחרי
						דיור
						פרטי אחר
						סך הכל
						סך הכל
						בנקים ממשלות ואגרות חוב
יתרת חוב רשומה:						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני						50,194
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						6,853
סך הכל						57,047
מזה:						
חובות לא צוברים						282
חובות בפיגור 90 ימים או יותר						8
חובות בעייתיים אחרים						555
סך הכל חובות בעייתיים						845
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני						630
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						71
סך הכל						701
מזה: בגין חובות לא צוברים						78
מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים						94

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד		אשראי לציבור				בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל
		מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל		
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020		881	164	318	1,363	-	1,363
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		(212)	(6)	2	(216)	-	(216)
- מחיקות חשבונאיות		(94)	-	(84)	(178)	-	(178)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		95	1	90	186	-	186
מחיקות חשבונאיות, נטו		1	1	6	8	-	8
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021		670	159	326	1,155	-	1,155
התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה*		93	(34)	4	63	2	65
הוצאות בגין הפסדי אשראי		81	25	17	123	-	123
- מחיקות חשבונאיות		(119)	(2)	(89)	(210)	-	(210)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		92	3	86	181	-	181
מחיקות חשבונאיות, נטו		(27)	1	(3)	(29)	-	(29)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2022		817	151	344	1,312	2	1,314
הוצאות בגין הפסדי אשראי		314	40	148	502	-	502
- מחיקות חשבונאיות		(85)	(9)	(122)	(216)	-	(216)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		85	7	93	185	-	185
מחיקות חשבונאיות, נטו		-	(2)	(29)	(31)	-	(31)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023		1,131	189	463	1,783	2	1,785
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים							
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021		68	-	11	79	-	79
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2022		100	6	11	117	-	117
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023		123	8	34	165	-	165

* השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק		אשראי לציבור				סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל
מסחרי	דיור	פרטי אחר						
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020								
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
- מחיקות חשבונאיות								
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות								
מחיקות חשבונאיות, נטו								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021								
התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה*								
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
- מחיקות חשבונאיות								
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות								
מחיקות חשבונאיות, נטו								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2022								
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
- מחיקות חשבונאיות								
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות								
מחיקות חשבונאיות, נטו								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023								
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים								
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021								
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2022								
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023								

68	-	8	76	-	76
97	6	9	112	-	112
121	8	32	161	-	161

* השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

באור 14 - אשראי לממשלה
(במיליוני ש"ח)

הרכב:				המאוחד		הבנק
				31 בדצמבר		31 בדצמבר
				2022	2023	2022
אשראי לממשלה אחר				866	1,055	158
						369

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק			ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 בדצמבר 2023		
ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 31 בדצמבר 2022			ליום 31 בדצמבר 2023		
חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה
786	687	786	786	687	786	786	687	786	786	687	786
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני											
השקעות אחרות:											
שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים											
סך הכל השקעות בחברות מוחזקות											
487	405	487	487	405	487	487	405	487	487	405	487
רווחים שנצברו ממועד הרכישה, נטו											
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:											
התאמות בגין הצגת אגרות חוב											
זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו											
התאמות בגין הטבות לעובדים											
(10)	-	(10)	(10)	-	(10)	(10)	-	(10)	(10)	-	(10)
אחר											

ב. חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות:

המאוחד			הבנק			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
127	83	127	127	83	127	127	83	127	127	83	127
(2)	(13)	(2)	(2)	(13)	(2)	(2)	(13)	(2)	(2)	(13)	(2)
(12)	4	(12)	(12)	4	(12)	(12)	4	(12)	(12)	4	(12)
113	74	113	113	74	113	113	74	113	113	74	113
חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות											
מסים שוטפים											
מסים נדחים											
חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס											

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

שם החברה	תחום פעילות עיקרי	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽³⁾	
		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023
		%	%	%	%	במיליוני ש"ח	
חברות מאוחדות רשומות בישראל							
בנק מסד בע"מ יובנק חברה לנאמנות בע"מ	בנק מסחרי שירותי נאמנות	51.0	51.0	51.0	51.0	496	598
		100.0	100.0	100.0	100.0	116	145
חברה כלולה							
חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ	כרטיסי אשראי	28.2	28.2	21.0	21.0	687	786

- (1) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות מאוחדות בבעלות ובשליטה מלאה, שהן חברות נכסים או מספקות שירותים לבנק, אשר נכסיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוחות הכספיים של הבנק.
- (2) מניותיהן של כל החברות ברשימה הנ"ל אינן רשומות למסחר בבורסה.
- (3) לרבות יתרות עודפי עלות המיוחסים לקשרי לקוחות.
- (4) כולל השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASC-326).

השקעות הוניות אחרות		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		דיבידנד שנרשם		סעיפים אחרים שנצברו בהון	
31 בדצמבר		2022	2023	2022	2023	2022	2023
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
-	-	61	93	-	-	9	(17) ⁽⁴⁾
-	-	28	29	-	-	-	-
-	-	83	127	(118)	(21)	9	(7) ⁽⁴⁾

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. מידע תמציתי בנושא חברה כלולה, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה

1. להלן מידע תמציתי על המצב הכספי

שיעור בעלות	סך נכסים	סך התחייבויות	הון שמיחוס לבעלים של החברה
%	במיליוני ש"ח		
			חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
28.2	19,378	16,931	2,447
			31 בדצמבר 2023
28.2	18,547	16,427	2,120
			31 בדצמבר 2022

2. להלן מידע תמציתי על תוצאות הפעילות

שיעור בעלות	רווח נקי לשנה
%	במיליוני ש"ח
	חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
28.2	450
	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
28.2	309
	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
28.2	271
	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

ה. בין הבנק לבין בעלי המניות בבנק מסד בע"מ ובין הבנק לבין בעלי המניות בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ קיימים הסכמים, המסדירים את זכויותיהם וחובותיהם זה כלפי זה כבעלי מניות בבנק מסד בע"מ ובחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ.

באור 16 - בנינים וציוד

(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק		
בנינים ומקרקעין (1)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל	בנינים ומקרקעין (1)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021	1,413	600	2,013	1,364	596
תוספות	17	24	41	16	24
גריעות	(22)	-	(22)	(22)	-
ליום 31 בדצמבר 2022	1,408	624	2,032	1,358	620
תוספות	21	31	52	20	31
גריעות	(41)	(1)	(42)	(40)	-
ליום 31 בדצמבר 2023	1,388	654	2,042	1,338	651
פחת שנצבר (2)					
ליום 31 בדצמבר 2021	572	510	1,082	546	508
פחת לשנה	36	29	65	33	29
גריעות	(17)	-	(17)	(17)	-
ליום 31 בדצמבר 2022	591	539	1,130	562	537
פחת לשנה	36	28	64	34	28
גריעות	(28)	(1)	(29)	(27)	-
ליום 31 בדצמבר 2023	599	566	1,165	569	565
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021	841	90	931	818	88
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022	817	85	902	796	83
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2023	789	88	877	769	86
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- % בשנת 2023	3.9%	16.3%	3.8%	16.4%	15.9%
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- % בשנת 2022	4.0%	15.8%	3.9%	15.9%	

(1) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.

ב. הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות בדרך של שכירות או חכירה בבנינים בסך של 351 מיליון ש"ח (31.12.22 - 357 מיליון ש"ח), מתוכם סך של 275 מיליון ש"ח בדרך של שכירות או חכירה לתקופה שאינה עולה על 49 שנה מתאריך המאזן (31.12.22 - 285 מיליון ש"ח). הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות של נכסים בדרך של חכירה מהוונת בסך של 294 מיליון ש"ח (31.12.22 - 304 מיליון ש"ח).

ג. זכויות במקרקעין בסך של 274 מיליון ש"ח (31.12.22 - 295 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק או חברות מוחזקות שלו בלשכות רישום המקרקעין.

ד. היתרה המאזנית של בנינים וציוד שאינם בשימוש הבנק או הקבוצה ואשר מהווים נדל"ן להשקעה הסתכמה בסך של 16 מיליון ש"ח (31.12.22 - 10 מיליון ש"ח).

ה. בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של נכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2023 הינה בסך של 697 מיליון ש"ח (31.12.22 - 636 מיליון ש"ח).

באור 16 - בנינים וציווד (המשך) (במיליוני ש"ח)

1. מידע בגין חכירות

החל מיום 1 בינואר 2020, הבנק מיישם את נושא 842 בקודיפיקציה לעניין חכירות. במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים) וכלי רכב, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות. במרבית חוזי חכירות הנדל"ן ובכל חוזי חכירות כלי הרכב בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד ההתקשרות בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה אם ודאי באופן סביר שהבנק יממש את האופציה. בגין חלק מנכסי הנדל"ן שהבנק חוכר, קיימת לבנק אופציה לביטול החכירה לאחר 3-5 שנים, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק ובכפוף למתן הודעה מראש למחכיר של לפחות 12-3 חודשים. אופציית הביטול לא נלקחה בחשבון בחישוב ההתחייבות בגין חכירה. מכיוון ששיעור הרבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הרבית התוספתי של הבנק, שהינו שיעור הרבית שהבנק היה נדרש לשלם כדי ללוות סכום השווה לתשלומי החכירה למשך תקופה דומה כאשר הנכס המוחכר היה משמש בטוחה כלכלית ובסביבה דומה. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה המסווגים כחכירות מימוניות.

1.1 הוצאות בגין חכירות

מאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
72	74	77	66	68	71
5	2	-	4	2	-
77	76	77	70	70	71

הוצאות בגין חכירות תפעוליות

הוצאות חכירה משתנות

סך הכל הוצאות בגין חכירות

2. מידע נוסף על חכירות

מאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2023	2022	2021	2023	2022	2021
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
77	76	76	71	70	70
51	20	37	49	19	28
3.8	4.0	4.4	3.8	4.0	4.4
1.96	1.59	0.92	2.02	1.66	0.93

מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות:

תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות

נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות

יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים) בגין חכירות

תפעוליות

רביית היוון משוקללת ממוצעת (באחוזים) בגין חכירות תפעוליות

3. תזרימי מזומנים לא מהווים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופת פירעון

מאוחד				הבנק			
31 בדצמבר 2023				31 בדצמבר 2022			
תזרימי	התחייבויות	מזומנים	לא מהווים	תזרימי	התחייבויות	מזומנים	לא מהווים
בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה	בגין חכירה
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
69	68	68	63	62	63	62	62
62	60	58	56	54	55	53	53
54	52	51	49	47	49	46	46
45	42	44	40	37	42	40	40
38	34	37	33	30	36	32	32
133	111	120	121	100	129	108	108
401	367	411	362	330	374	341	341

באור 17 - נכסים בלתי מוחשיים

(במיליוני ש"ח)

הבנק	המאוחד			עלות
	תוכנות	סך הכל	קשרי לקוחות	
1,418	1,957	1,419	538	ליום 31 בדצמבר 2021
128	130	128	2	תוספות
-	-	-	-	גריעות
1,546	2,087	1,547	540	ליום 31 בדצמבר 2022
133	133	133	-	תוספות
-	-	-	-	גריעות
1,679	2,220	1,680	540	ליום 31 בדצמבר 2023
הפחתות				
1,124	1,657	1,125	532	ליום 31 בדצמבר 2021
111	113	111	2	הפחתה לשנה
-	-	-	-	גריעות
1,235	1,770	1,236	534	ליום 31 בדצמבר 2022
120	122	120	2	הפחתה לשנה
-	-	-	-	גריעות
1,355	1,892	1,356	536	ליום 31 בדצמבר 2023
הערך בספרים				
294	300	294	6	ליום 31 בדצמבר 2021
311	317	311	6	ליום 31 בדצמבר 2022
324	328	324	4	ליום 31 בדצמבר 2023

באור 18 - נכסים אחרים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
589	714	630	762	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
12	3	18	3	מקדמות למס הכנסה, בניכוי הפרשות ומוסדות אחרים
26	10	26	10	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
338	328	375	364	נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית
201	238	196	227	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,166	1,293	1,245	1,366	סך הכל נכסים אחרים

באור 19 - פקדונות הציבור

(במיליוני ש"ח)

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד בישראל

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
51,060	41,085	55,633	45,145	לפי דרישה
25,870	21,791	26,852	22,410	- אינם נושאים רבית
76,930	62,876	82,485	67,555	- נושאים רבית
84,610	121,206	85,784	123,570	סך הכל לפי דרישה
161,540	184,082	168,269	191,125	לזמן קצוב
				סך הכל פקדונות בישראל*
			</	

ב. פקדונות הציבור לפי גודל (המאוחד)

31 בדצמבר		תקרת הפקדון
2022	2023	
57,871	59,960	עד 1
39,447	42,448	מעל 1 עד 10
20,632	20,887	מעל 10 עד 100
10,857	11,337	מעל 100 עד 500
39,462	56,493	מעל 500
168,269	191,125	סך הכל

באור 20 - פקדונות מבנקים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
				בישראל
				בנקים מסחריים:
576	1,674	558	1,687	פקדונות לפי דרישה
2,393	2,043	9	-	פקדונות לזמן קצוב
57	42	57	42	קיבולים
				בנקים מרכזיים:
4,197	2,585	4,197	2,585	פקדונות לזמן קצוב
7,223	6,344	4,821	4,314	סך הכל פקדונות מבנקים

באור 21 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
31 בדצמבר		31 בדצמבר				
2022	2023	2022	2023	%	שנים	
						אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4	2	4	2	6.87	0.01	- במטבעי ישראלי - לא צמוד
2,361	2,440	4,745	4,765	1.75	4.93	- במטבעי ישראלי - צמוד למדד
2,365	2,442	4,749	4,767			סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
2,365	2,442	2,365	2,442			מזה: כתבי התחייבות נדחים

(1) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור רבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור תשואה פנימי.

נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2023 ומתייחסים למאוחד.

(2) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, אגרות חוב בסך של 2,325 מיליון ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של 2,412 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - אגרות חוב בסך של 2,384 מיליון ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של 2,318 מיליון ש"ח).

באור 22 - התחייבויות אחרות (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
44	47	44	47	עתודה למסיים נדחים, נטו (ראה באור 8)
261	148	267	165	עודף הפרשות שוטפות למס על מקדמות ששולמו
567	592	575	601	עודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי התכנית (ראה באור 23)
77	68	80	71	הכנסות מראש
1,843	1,613	2,218	1,961	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
26	10	26	10	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
551	494	599	544	זכאים בגין משכורות והוצאות נלוות (ראה גם באור 23)
-	1	-	1	מכירת ניירות ערך בחסר
341	330	378	367	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות
310	419	335	440	זכאים אחרים ויתרות זכות
4,020	3,722	4,522	4,207	סך הכל התחייבויות אחרות

באור 23 - זכויות עובדים

א. תאור תנאי העסקה של עובדי הקבוצה

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הקבוצה לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, פיצויים מוגדלים, שיעורי תמורתה ופרישה.

2. מענקים בגין ותק

חלק מעובדי הקבוצה זכאים למענק ותק מיוחד, עם השלימים תקופת עבודה מוגדרת. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, שיעורי תמורתה ופרישה.

3. הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו

חלק מעובדי הבנק זכאים להטבה בגין אי ניצול ימי מחלה שנצברו. הטבה זו תומר לימי חופשה לניצול בפועל, לקראת הפרישה לגמלאות, בהתאם לנוסחת המרה שנקבעה. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, שיעורי תמורתה ופרישה.

4. הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדים בכירים מסויימים זכאים בעת פרישתם לתשלום מענק אי תחרות.

5. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הקבוצה זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם. הטבות אלו כוללות: שי לחג, עיתון, נופש וכו'. עובדי חברה מאוחדת זכאים למענק בהגיעם לגיל פרישה בגין ימי מחלה שלא נוצלו. התחייבויות אלו, נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעורי תמורתה ופרישה.

6. חופשה

עובדי הקבוצה זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

7. חתימת הסכמים קיבוציים

בבנק קיימים הסכמים קיבוציים הקובעים הצמדה של תנאי העסקה מסוימים של חלק מעובדי הבנק, להסכמים שנחתמים בין הנהלת בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן - "בל"ל") לבין ארגון עובדי בל"ל.

ביום 16 באפריל 2023, פרסם בל"ל, כי חתם על הסכם קיבוצי לשנים 2023-2026, עם ארגון עובדי בל"ל.

ביום 13 ביולי 2023 וביום 16 באוגוסט 2023, נחתמו בבנק הסכמים קיבוציים לשנים 2023-2026, עם ההסתדרות ועם ועד הפקידים וועד מורשי החתימה והמנהלים, בהתאמה, בהמשך להסכם שנחתם בבל"ל, כאמור לעיל.

בהסכם נקבעו עקרונות תשלום תוספת סלקטיבית לעובדים לשנים 2023-2026. בנוסף, שופרו תנאים סוציאליים ונלוות לעובדים, בוצעה התאמה של מודל הקביעות למקובל במערכת הבנקאית והוגדלה כמות העובדים שניתן להעסיק בחוזים טכנולוגיים.

ביום 13 ביולי 2023, נחתם במת"ף הסכם קיבוצי לשנים 2023-2025, עם ועד העובדים במת"ף וההסתדרות. בהסכם נקבעו עקרונות תשלום תוספת סלקטיבית לעובדים לשנים 2023-2025, מוסדה העבודה מרחוק, הוגדלה כמות העובדים שניתן להעסיק בחוזה אישי וניתנה גמישות בהעסקת עובדי חוץ פרויקטליים.

בחודש דצמבר 2023, נחתם במסד הסכם עם ועד העובדים לשנים 2023-2027. שכרם של עובדי מסד צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים ומבוסס על הסכם שנחתם בבנק הפועלים בחודש אוגוסט 2023.

ב. ראה באור 1.33. באשר להסכמי העסקה של מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות

מאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2023	2022	2023	2022
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
865	833	759	734
(264)	(258)	(167)	(167)
601	575	592	567
601	575	592	567
15	15	14	14
27	27	27	27
9	9	9	9
188	198	170	178
73	74	68	69
232	276	206	254
1,145	1,174	1,086	1,118

פנסיה ופיצויי פרישה

סכום ההתחייבות

השוויון ההוגן של נכסי התכנית

עודף ההתחייבות על נכסי התכנית

עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

מענקים בגין ותק - סכום ההתחייבות

הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו

הטבות אחרות לאחר העסקה

הטבות אחרות לאחר פרישה

חופשה

אחר

סך הכל

עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף

"התחייבויות אחרות"

ד. תכניות להטבה מוגדרת - מאוחד

(1) מחויבויות ומצב המימון

תכניות פיצויים ופנסיה		הטבות אחרות לאחר פרישה	
לשנה שנתיימה		לשנה שנתיימה	
ביום 31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר	
2023	2022	2023	2022
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
833	987	198	236
25	26	4	5
38	30	9	8
9	(171)	(19)	(47)
(40)	(39)	(4)	(4)
865	833	188	198
724	702	185	195
258	297	-	-
12	(7)	-	-
9	9	-	-
(15)	(41)	-	-
264	258	-	-
601	575	188	198

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת התקופה

עלות שירות

עלות רבית

הפסד (רווח) אקטוארי**

הטבות ששולמו

מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה

מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה

תשואה בפועל על נכסי התכנית

הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי

הטבות ששולמו

שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה

מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה*

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

** בשנת 2023 ההפסד האקטוארי בגין תוכנית פנסיה ופיצויי פרישה נובע מעדכון עתודות אקטואריות בעקבות חתימה על הסכמים קיבוציים (ראה סעיף א(7) לעיל), בקיזוז רווח אקטוארי הנובע מעלייה בשיעור רבית ההיוון. בשנת 2022 הרווח האקטוארי נובע בעיקר מעלייה בשיעור רבית ההיוון. בשנים 2023 ו-2022 הרווח האקטוארי בגין הטבות אחרות לאחר פרישה נובע בעיקר מעלייה בשיעור רבית ההיוון.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים ופנסיה			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2022	2023	2022	2023		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
198	188	575	601	ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד	
198	188	575	601	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	
				התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה	
				ד. סכומים שהוכרו בהפסד כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס	
33	12	117	116	הפסד אקטוארי נטו	
33	12	117	116	יתרת סגירה בהפסד כולל אחר מצטבר	
				ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית	
198	188	833	865	מחויבות בגין הטבה חזויה	
195	185	702	724	מחויבות בגין הטבה מצטברת	
-	-	258	264	שווי הוגן של נכסי התכנית	

(2) הוצאה לתקופה

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים ופנסיה				
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2021	2022	2023	2021	2022	2023		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
5	5	4	20	26	25	א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד	
6	8	9	18	30	38	עלות שירות	
-	-	-	(7)	(8)	(9)	עלות רבית	
						תשואה חזויה על נכסי תכנית	
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:	
5	3	2	17	13	8	הפסד אקטוארי נטו	
-	-	-	36	3	(1)	סילוק	
-	-	-	(3)	(3)	(3)	היוון עלות תוכנה	
16	16	15	81	61	58	סך עלות ההטבה, נטו	
						ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו כהפסד (רווח) כולל אחר לפני השפעת מס	
10	(47)	(19)	70	(156)	6	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה	
(5)	(3)	(2)	(17)	(13)	(8)	הפחתה של הפסד אקטוארי	
-	-	-	(36)	(3)	1	סילוק	
5	(50)	(21)	17	(172)	(1)	סך הכל הוכר בהפסד (רווח) כולל אחר	
16	16	15	81	61	58	סך עלות ההטבה נטו	
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה	
21	(34)	(6)	98	(111)	57	ובהפסד (רווח) כולל אחר	

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים ופנסיה		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
באחוזים		באחוזים		
4.5	5.0	4.4	4.7	1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה
2.7	2.8	2.6	2.7	שיעור היוון נומינלי*
0.1-8.6	0.1-8.6	0.1-8.6	0.1-8.6	שיעור עליית המדד החזוי
0.0-3.0	0.0-3.7	1.1-5.2	1.1-6.7	שיעור עדיבה
				שיעור גידול בתגמול נומינלי

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים ופנסיה			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
באחוזים			באחוזים			
						2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה
0.6-0.8			0.0-0.3			שיעור היוון ריאלי*
	3.0-4.7	4.5-5.1		2.2-4.4	4.4-4.9	שיעור היוון נומינלי*
			1.5-2.0	2.0-2.8	3.3-3.6	תשואה חזויה נומינלית לטווח ארוך על נכסי התכנית
0.0-3.0	0.0-3.0	0.0-3.7	1.1-5.2	1.1-5.2	1.1-6.7	שיעור גידול בתגמול נומינלי

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה				תכניות פיצויים ופנסיה				
קישון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		קישון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
42	37	(32)	(29)	60	57	(49)	(48)	שיעור היוון
2	(1)	(4)	1	(92)	(98)	112	118	שיעור עדיבה
(1)	(1)	1	1	(51)	(48)	62	58	שיעור גידול בתגמול

* החל משנת 2022, המחויבות בגין הטבות לזמן ארוך מחושבת באמצעות מודל אקטוארי נומינלי בעוד שבתקופות קודמות חושבו הטבות אלו באמצעות מודל אקטוארי ריאלי.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(4) נכסי תכנית
א. הרכב השווי ההוגן של נכסי התוכנית

תכניות פיצויים ופנסיה								
31 בדצמבר 2022				31 בדצמבר 2023				
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
22	-	3	19	15	-	1	14	מזומנים ופקדונות בבנקים
35	-	-	35	56	-	-	56	מניות
99	-	12	87	74	-	31	43	אגרות חוב:
68	-	15	53	53	-	7	46	ממשלתיות
								קונצרניות
167	-	27	140	127	-	38	89	סך הכל
34	15	17	2	66	25	37	4	אחר
258	15	47	196	264	25	76	163	סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2024

תכניות פיצויים ופנסיה			
% מנכסי התכנית		יעד	
31 בדצמבר		הקצאה	
2022	2023	2024	
באחוזים			
8.5	5.7	5.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
13.6	21.2	21.7	מניות
			אגרות חוב:
38.4	28.0	29.2	ממשלתיות
26.4	20.1	22.9	קונצרניות
64.8	48.1	52.1	סך הכל
13.1	25.0	20.9	אחר
100.0	100.0	100.0	סך הכל

(5) תזרימי מזומנים
א. הפקדות

תכניות פיצויים ופנסיה			
הפקדות בפועל		תחזית	
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2022	2023	*2024	
במיליוני ש"ח			
9	9	9	הפקדות

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת 2024.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד**

תכניות פיצויים ופנסיה		הטבות אחרות לאחר פרישה
שנה	במיליוני ש"ח	
2024	89	9
2025	45	9
2026	59	10
2027	58	10
2028	59	11
2029-2033	366	59
2034 ואילך	708	447
סך הכל	1,384	555

** בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 24א - הון

א. הון המניות - הרכב:

ההון המונפק והנפרע	ההון הרשום	
31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2023	
2022-ו	2022-ו	
בש"ח	בש"ח	
5,016,502	17,500,000	מניות רגילות בנות 0.05 ש"ח

כל המניות הרגילות הינן רשומות על שם.

המניות הרגילות בנות 0.05 ש"ח רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

ב. מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ הדירקטוריון, יחלק הבנק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת. רווחים מעודפי עבר יחולקו לפי החלטות אד הוק. חלוקות כאמור תבוצענה בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור דיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת, או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד (לרבות לפי ההחלטות האמורות) תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות הנוספות הבאות:

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 על פיה תאגיד בנקאי לא יחלק דיבידנד בכל אחד מן המקרים הבאים (אלא אם קיבל אישור לכך מן המפקח על הבנקים): (1) כשיתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, לפי הדוחות הכספיים אינה חיובית או שהחלוקה תגרום לכך שלא תהיה חיובית; (2) כשאחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (3) כשהתוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל; (4) אם בדוח הכספי של הבנק הנכסים הלא כספיים עולים על ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, או שהחלוקה תגרום לכך. בכל מקרה מותנית החלוקה בעריכת תחזית בכתב לגבי השנה הסמוכה לאחר ביצוע החלוקה, ובתנאי שלפיה, יחס ההון של התאגיד הבנקאי לנכסי הסיכון שלו לא יפחת מן הנדרש לגביו.
- הוראות ניהול בנקאי תקין הקובעות הוראות הכוללות את אופן חישוב דרישות ההון ויעדי ההון המזעריים. בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 נקבע כי בהתאם להיקף הנכסים של הבנק, החל מיום 1 בינואר 2015, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים יעמוד על 9% ויחס ההון הכולל על 12.5%. להקלות שנקבעו בהוראת שעה עקב משבר הקורונה בקשר ליחס ההון המזערי, ראו באור 24ב' בעניין "יעדי הלימות הון".
- "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - כתוצאה מיישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. להקלות והבהרות בעניין זה ראו באור 24ב' בעניין "יעדי הלימות הון".
- בהתאם למכתבי הפיקוח על הבנקים לבנק, על חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 50% מהרווח הנקי של השנה השוטפת, יש להודיע למפקח מראש.
- היתר נגיד בנק ישראל לבעלי השליטה בבנק, משנת 2003, שבו נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד ליום 31 במרס 2003 (שהסתכמו ב-2,391 מיליון ש"ח) וכי אם נצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה.

באור 24א - הון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2022:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הדיבידנד	דיבידנד למניה
		במיליוני ש"ח	בש"ח
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.14
7 במרס 2022	24 במרס 2022	165	1.65
24 במאי 2022	12 ביוני 2022	160	1.59
24 באוגוסט 2022	1 בספטמבר 2022	170	1.70
22 בנובמבר 2022	8 בדצמבר 2022	235	2.34
21 במרס 2023	4 באפריל 2023	268	2.67
17 במאי 2023	1 ביוני 2023	220	2.19
15 באוגוסט 2023	31 באוגוסט 2023	220	2.19
28 בנובמבר 2023	14 בדצמבר 2023	90	0.90

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
545	945	798	דיבידנד שהוכרז ושולם על ידי הבנק

ביום 12 בנובמבר 2023, התקבל מכתב המפקח על הבנקים שהופנה למערכת הבנקאית בדבר "תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים", לפיו נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה לתאריך המכתב, על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי המשכיותה והיקף השפעתה על המשק.

ביום 5 במרס 2024, הפיץ המפקח על הבנקים מכתב נוסף למערכת הבנקאית בנושא, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לשוב ולבחון את מדיניות חלוקת הדיבידנד לתקופה הקרובה, על רקע הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק, המחייבים משנה זהירות בנושא.

בשים לב למכתבי המפקח על הבנקים האמורים, ועל רקע רמת אי הוודאות הגבוהה בשווקים בארץ, בעקבות המלחמה כמו גם רמת אי הוודאות הנמשכת בשווקים בעולם (בין היתר, כאמור בפרק סיכונים מובילים ומתפתחים, סיכון מאקרו כלכלי והשפעת מלחמת "חרבות ברזל"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 12 במרס 2024, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 269 מיליון ש"ח (ברוטו) המשקפים, ביחד עם חלוקות הדיבידנד, שאושרו בשלושת הרבעונים האחרונים של שנת 2023, חלוקת דיבידנד בשיעור של 50% מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2023 ו-20% מהרווח הנקי של המחצית השניה של שנת 2023.

מובהר, כי לא חל שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק והיא נותרה בעינה. דירקטוריון הבנק ימשיך לדון בהמשך יישומה של מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, לאור ההתפתחויות והשפעתן על המשק ועל הבנק.

המועד הקובע לענין תשלום הדיבידנד יחול ביום 20 במרס 2024 ויום התשלום יהיה ביום 31 במרס 2024. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

(1) יעדי הלימות הון

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.

כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדוח. יצוין, כי בהתאם להוראת שעה מיום 27 באפריל 2020, הדרישה, כאמור, לא תחול בגין הלוואות לדיוור שאושרו החל מיום 19 במרס 2020 ועד לתום תוקף הוראת השעה (30 בספטמבר 2021).

ביום 27 בדצמבר 2021, במסגרת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על העמדת הלוואות לדיוור (הן למטרת דיוור והן לכל מטרה), נקבע, כי דרישת ההון הנוספת האמורה תחול בגין הלוואות למטרת דיוור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה.

לאור האמור לעיל ובהתחשב בדרישת ההון הנוספת מיתרת ההלוואות לדיוור, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הרגולטורי שנדרש הבנק לעמוד בו לתאריך הדיווח הינו 9.24% ויחס ההון הכולל המזערי הרגולטורי שהנדרש הבנק לעמוד בו לתאריך הדיווח הינו 12.50%.

ליתרת ההלוואות לדיוור ראה באור 3.ב.29.

לקבוצה יעדי הון שאושרו על ידי הדירקטוריון ומשקפים את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתיאבון הסיכון. יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.35% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, ההון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211.

31 בדצמבר		בנתוני המאוחד	
2022	2023		
(במיליוני ש"ח)			
10,802	12,292	א. הון לצורך חישוב יחס ההון	
3,448	3,569	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	
14,250	15,861	הון רובד 2, לאחר ניכויים	
		סך הכל הון כולל	
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
		סיכון אשראי	
		סיכוני שוק	
		סיכון תפעולי	
		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	
		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		חברה בת משמעותית	
		בנק מסד בע"מ	
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	
		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	

31 בדצמבר	
2022	2023
(במיליוני ש"ח)	
10,802	12,292
3,448	3,569
14,250	15,861
94,786 ⁽²⁾	97,053 ⁽²⁾
789	886
8,061	10,360
103,636	108,299
באחוזים	
10.42%	11.35%
13.75%	14.65%
9.24% ⁽¹⁾	9.24% ⁽¹⁾
12.50% ⁽¹⁾	12.50% ⁽¹⁾
באחוזים	
15.12%	18.06%
16.25%	19.16%
9.00%	9.00%
12.50%	12.50%

(1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים הינם 9.0% ו-12.5%, בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש נוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור המועד הדיווח. עם זאת, בהתאם להוראות שעה בדבר התאמות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה ובהתאם לאמור בהוראה 329, לא חלה דרישת הון נוספת בשיעור של 1% על הלוואות לדיור למטרת מגורים שהועמדו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה (19 במרס 2020) ועד 30 בספטמבר 2021.

(2) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 39 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות (31.12.22 - 69 מיליון ש"ח).

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
10,559	12,071	א. הון עצמי רובד 1 הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
265	272	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 זכויות שאינן מקנות שליטה
10,824	12,343	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
(96)	(94)	התאמות פיקוחיות וניכויים: נכסים בלתי מוחשיים
(5)	(4)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(101)	(98)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי ההתייעלות ובגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1
51	25	סך התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
28	22	סך התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1 ⁽²⁾
10,802	12,292	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,296	2,377	ב. הון רובד 2 הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
1,152	1,192	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
3,448	3,569	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים: סך הכל ניכויים - הון רובד 2
3,448	3,569	סך הכל הון רובד 2

(4) השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות, הפסדי אשראי צפויים והלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר		
2022	2023	
באחוזים		
10.28%	11.31%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת ההתאמות
0.05%	0.02%	השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות ⁽¹⁾
0.03%	0.02%	השפעת ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ⁽²⁾
0.06%	-	השפעת ההתאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע ⁽³⁾
10.42%	11.35%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(1) התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף 5 להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(2) התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף 6 להלן) פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

(3) התאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע פחתו בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2023.

באור 224 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

(5) מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, על דירקטוריון הבנק להתוות תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חשוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר האריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021.

היקף תכניות ההתייעלות בכח אדם משנת 2018 ומשנת 2020, בגין חלות ההקלות עמד על סך של 118 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס. ההשפעה על יחס ההון לרכיבי סיכון נזקפת, כאמור, לשיעורין על פני 5 שנים. ללא ההקלה, כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היישום היה מביא לקיטון של 0.02% ביחס הון רובד 1.

(6) יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299 לפיו, נקבע כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר"). ללא ההקלה, כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היישום היה מביא לקיטון נוסף של 0.02% ביחסי הלימות ההון.

(7) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק ושל חברה בת משמעותית

(א) רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הרבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמורה ופרישה.
- השפעות השינויים ברבית ובמרווחים על ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי החליפין על יתרות הנכסים.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2023:

השפעת השינוי ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	
באחוזים		
0.09	0.10	בנק (בנתוני המאוחד)
1.55	2.42	בנק מסד בע"מ

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק הוא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, הבנק מחשב את החשיפה בגין גזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק).

יחד עם זאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בדבר התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, אשר כוללת, בין היתר, את הוראת השעה שפורסמה ביום 15 בנובמבר 2020, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 20 בדצמבר 2023, כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד בנקאי שינצל הקלה זו ביום 31 בדצמבר 2025, יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים, כך שבתום תוקף הוראת השעה יחול על הבנק יחס מינוף מזערי בהתאם ליחס המינוף בפועל או היחס המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
	במיליוני ש"ח	
1. בנתוני המאוחד		
הון רובד 1*	12,292	10,802
סך החשיפות	233,669	207,943
באחוזים		
יחס המינוף	5.26%	5.19%
2. חברה בת משמעותית		
בנק מסד בע"מ		
יחס המינוף	9.40%	8.15%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	4.50%	4.50%

* להשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ובגין הפסדי אשראי צפויים, ראה סעיף א. (4) לעיל.

באור 224 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. יחס כיסוי הנזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, בנושא יחס כיסוי הנזילות, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס נועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד, אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון.

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
באחוזים		
127%	156%	1. בנתוני המאוחד* יחס כיסוי הנזילות
127%	156%	2. בנתוני הבנק* יחס כיסוי הנזילות
261%	544%	3. חברה בת משמעותית* בנק מסד בע"מ יחס כיסוי הנזילות
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

ד. יחס מימון יציב נטו לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 31 בדצמבר 2021, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות.

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
באחוזים		
133%	146%	1. בנתוני המאוחד יחס מימון יציב נטו
150%	163%	2. חברה בת משמעותית בנק מסד בע"מ יחס מימון יציב נטו
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (במיליוני ש"ח)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה ⁽¹⁾ לסוף השנה

המאוחד והבנק		
31 בדצמבר		
2022	2023	
11	10	יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾
237	220	מטבע ישראלי לא צמוד
248	230	מטבע ישראלי צמוד למדד
		סך הכל

- (1) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית אשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 85 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31 בדצמבר 2022 - 83 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי רבית בגין הפעילות על פי מידת הגביה ⁽¹⁾

המאוחד והבנק							
31 בדצמבר							
2022	2023						
סך הכל	סך הכל	מעל עשר שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל שלוש ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלוש שנים	עד שנה	
6	5	1	1	1	1	1	תזרימים חוזיים עתידיים
5	4	-	1	1	1	1	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים
5	4	-	1	1	1	1	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽²⁾

- (1) יתרת הפקדונות לפי מידת הגביה במגזר השקלי הלא צמוד איננה עולה על 10% מסך כל הפקדונות לפי מידת הגביה, לפיכך מוצגים הנתונים בגין סך כל הפעילות.
(2) ההיוון בוצע לפי שיעור של 1.5% (2022 - 1.1%).

מידע על העמדת הלוואות לדירור במהלך השנה

31 בדצמבר		
2022	2023	
17	12	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
13	5	הלוואות עומדות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
13	10	13	10	שיפורים במבנים, רכישת והקמת מבנים, ציוד ותכנה
151	103	151	103	התחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך) (במיליוני ש"ח)

ג. 1. ביום 29 ביוני 2004, החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) לאשר מתן פטור מאחריות בשל הפרת חובת זהירות כלפי הבנק, וכן מתן התחייבות מראש לשיפוי, לדירקטורים ונושאי משרה אחרים המכהנים ושיכחנו מעת לעת בבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה בבנק (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) (להלן - "נושאי משרה"). האסיפה הכללית האמורה גם הסמיכה את דירקטוריון הבנק לאשר מתן פטור והתחייבות שיפוי גם לנושאי משרה לשעבר בבנק, כלפיהם התחייב הבנק, כי יהיו זכאים להסדרי שיפוי כפי שיהיו מפעם לפעם לנושאי המשרה בבנק. כן אישר דירקטוריון הבנק מתן פטור והתחייבות שיפוי כאמור גם לדירקטורים הממונים מטעם הבנק בתאגידים אחרים. כל ההתחייבויות כאמור אושרו בהתאם לחוק החברות, במגבלות הקבועות בו, ובכפוף לתנאים הקבועים בכתב התחייבות השיפוי.

התחייבות השיפוי תחול על פעולות הקשורות במישרין או בעקיפין לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק ובחברות בת במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל.

בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק.

ביום 29 בנובמבר 2011, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, להרחיב את התחייבות ו/או ההוצאות אשר בגין יהיה רשאי הבנק להעניק שיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011, וכן בגין כל הליך מנהלי נוסף אשר על פי דין ניתן להעניק שיפוי בגין תשלומים הקשורים אליו או הוצאות המוצאות בקשר אליו. ביום 6 ביולי 2023, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, עדכון נוסף לכתב השיפוי שעיקרו עדכון רשימת האירועים הצפויים בתוספת, לאור פעילות הבנק והמקובל במערכת הבנקאית, וכן התאמתו של כתב השיפוי לשינויים רגולטוריים, שחלו בשנים האחרונות ובעיקר חקיקה חדשה בתחומי עיסוק העיקריים של הבנק. בהתאם לכך, הוענקו התחייבויות השיפוי המתקנות לדירקטורים ונושאי משרה שכיחנו באותו מועד ואשר יכהנו מעת לעת בבנק ובחברות בהחזקת הבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) ולרבות לנושאי משרה לשעבר (בהתאם להחלטת האסיפה הכללית, מיום 29 ביוני 2004) וליתר נושאי המשרה בבנק שאינם דירקטורים.

בשנים 2014, 2017, 2020 ולאחרונה ביום 6 ביולי 2023 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, להעניק מחדש כתב שיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק, אשר עודכן במועד האמור, לתקופה של 3 שנים נוספות, ממועד אישור האסיפה הכללית הרלוונטית.

ביום 29 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת וועדת התגמול, מתן כתב פטור והתחייבות שיפוי גם למי שמכהן מעת לעת כמנכ"ל מתף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, חברה בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. התחייבות השיפוי וכתב הפטור הינם על פי העקרונות, ההיקף והמדיניות שאושרה בבנק, כאמור לעיל, לגבי נושאי משרה בבנק. ביום 1 בינואר 2022 מונה מנכ"ל מת"ף המכהן כחבר הנהלת הבנק והינו גם נושא משרה בבנק.

החל מיום 23 בפברואר 2017, מדיניות התגמול אשר אושרה באסיפה הכללית, קבעה כי מתן פטור לנושאי משרה לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי. הסייג האמור לא חל על נושאי משרה שמונו לראשונה קודם לכן ושהינם זכאים לפטור לפי החלטות שהתקבלו בעבר בבנק. ביום 30 באוקטובר 2017, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, מתן פטור מאחריות לנושאי משרה, אשר מונו או ימונו לראשונה לאחר יום 23 בפברואר 2017, הכולל לגביהם את הסייג האמור, והכל בהתאם למדיניות התגמול של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.

כמו כן, ניתנו התחייבויות שיפוי ופטור על פי העקרונות שאושרו בהחלטת האסיפה הכללית מיוני 2004, גם למפורטים להלן:

- לדירקטורים מטעם הבנק בחברה המאוחדת פיבי שוויץ. יצוין, כי בחודש יוני 2017 מכרה החברה את פעילותה ובמהלך אותה שנה סיימה את פעילותה הבנקאית ובחודש מאי 2020 הושלם פירוקה מרצון.

גובה התחייבות השיפוי הינו בהתאם למדיניות הבנק בעניין זה.

יצוין כי בעבר ניתנו התחייבויות נוספות לדירקטורים שכיחנו בחברות בשליטת הבנק, שפורקו מרצון או נמכרו לפני למעלה מ-7 שנים.

2. אוצר החייל התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעותו בחוק החברות התשנ"ט-1999. סכום השיפוי מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון העצמי של אוצר החייל לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל. עם השלמת מיזוגו של אוצר החייל עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2019, התחייבותו של אוצר החייל כלפי נושאי המשרה, לרבות בגין אירוע בקשר למיזוג, הועברה לבנק.

3. בהתאם להחלטות שהתקבלו ביום 17 באוגוסט 2020 על ידי האסיפה הכללית בבנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון מסד) ניתן פטור לדירקטורים במסד ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי מסד וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לנושאי המשרה האמורים בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל במסד, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה ובהתאם לעקרונות שאושרו לנושאי המשרה בבנק הבינלאומי. ההחלטה האמורה באה במקום החלטה קודמת משנת 2013 לפיה התחייב מסד לשפות נושאי משרה כשסכום השיפוי שנקבע מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי שנקבעו, לא עלה על 33% מההון העצמי של מסד לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל. לגבי נושאי משרה מכהנים ההסדר החדש יחול רק בגין מעשה או מחדל שאירעו לאחר מועד ההחלטה.

ד. מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "מסלקת הבורסה") הקימה קרן סיכונים שמטרתה הבטחת התחייבויות חברי המסלקה בגין פעילות כל חבר מסלקה. סכום הקרן מתעדכן אחת לרבעון. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק, נגזר מהיקף הפעילות של החבר במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהיתה כזאת). חלקו של הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, מסתכם ב-300 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 162 מיליון ש"ח).

על פי החלטת דירקטוריון הבורסה וחוקי העזר של מסלקת הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילות בלבד (אגרות חוב של מדינת ישראל או מזומנים) בהתאם לנדרש בחוקי העזר וכן לחתום על הסכם שעבוד להבטחת התחייבותו כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותו כחבר מסלקה. בהתאם להחלטות דלעיל, מסלקת הבורסה פתחה על שמה חשבון במסלקה עבור הבנק, ובו הפקיד הבנק, ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה.

מסלקת הבורסה פתחה בנוסף חשבון כספי בבנק ישראל שבו ניתן להפקיד את הבטוחות הכספיים שחברי המסלקה מעמידים לטובתה, בין להבטחת פעילותם של חברי המסלקה ובין להבטחת התחייבויותיהם לקרן הסיכונים של המסלקה. כערובה לקיום כל התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור לעיל, ללא הגבלה בסכומן הכולל, יצר הבנק, ביום 17 באפריל 2005, לטובת מסלקת הבורסה, שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה, על חשבון המסלקה במסלקה ועל חשבון המסלקה בבנק אחר (אשר נסגר במהלך שנת 2020).

באפריל 2017 נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה על כל זכויותיו של הבנק בחשבון המסלקה בבנק ישראל.

יובהר, כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים כחבר במסלקת הבורסה בקשר עם פעילות בנכסים הנסלקים במסלקת הבורסה, לרבות בקשר עם בטוחות הנדרשות לפעילות במערכת זה"ב (RTGS) גם למסד, שהינו חבר בורסה שאינו חבר מסלקה. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת הבורסה, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותו של מסד ולקוחותיו. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת הבורסה, קיבל הבנק ממסד ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו. החל משנת 2023, הבנק נותן שירותים כאמור גם לחבר בורסה נוסף ביחס ללקוחותיו הקמעוניים. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת הבורסה, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילות זו. במסגרת ההסכם עם חבר הבורסה הנוסף, התחייב חבר הבורסה לשפות את הבנק, בגין כל סכום אותו יידרש הבנק לשלם, הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה, בגין פעילות לקוחותיו של חבר הבורסה.

לעניין השעבודים למסלקת הבורסה - ראה באור 26ג. להלן.

ה. מסלקת המעו"ף הקימה קרן סיכונים, המשמשת ככרית ביטחון נוספת, במקרה בו הבטוחות שהפקיד חבר מסלקת המעו"ף אינם מספיקים לכיסוי כל התחייבויותיו. סכום הקרן מתעדכן אחת לרבעון. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת).

דרישת הבטוחות מהבנק בגין קרן הסיכונים הינה 29 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, בהשוואה ל-58 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022. כל אחד מהבנקים החברים במסלקת המעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסכום זהה על פי השווי ההוגן. יתרת ההתחייבות של הבנק למסלקת המעו"ף מעבר לסכום הרשום במאזן המבוססת על תרחישים של הבורסה ליום 31 בדצמבר 2023, הינה 213 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 218 מיליון ש"ח).

הבנק יצר לטובת מסלקת המעו"ף שעבוד קבוע והמחאה על דרך השעבוד, ללא הגבלה בסכום, על הזכויות בחשבון של בטוחות מעו"ף המתנהל ע"ש מסלקת המעו"ף במסלקת הבורסה (להלן - "החשבון הראשי"). בנוסף, יצר הבנק לטובת מסלקת המעו"ף שעבוד צף והמחאה על דרך

השעבוד ללא הגבלה בסכום על כל ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות הבנק במסלוקת הבורסה, לרבות ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות החשבון הראשי ולזכות חשבון נוסף המתנהל במסלוקת הבורסה, ופירותיהם וכל זכות הנובעת מהם. כאמור בס"ק ד' לעיל, מסלוקת המעו"ף פתחה אף היא חשבון כספי בבנק ישראל, שבו ניתן להפקיד את הבטחונות הכספיים שחבריה מעמידים לטובתה. באפריל 2017, נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלוקת המעו"ף על כל זכויותיו של הבנק בחשבון מסלוקת המעו"ף בבנק ישראל. יובהר כי החל משנת 2010, נותן הבנק שירותים במסלוקת המעו"ף גם למסד, שהינו חבר בורסה שאינו חבר מסלוקת המעו"ף. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלוקת המעו"ף, כלפי המסלוקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותו של מסד ולקוחותיו. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלוקת המעו"ף, קיבל הבנק ממסד ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלוקת המעו"ף בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו. החל משנת 2023, הבנק נותן שירותים כאמור גם לחבר בורסה נוסף ביחס ללקוחותיו הקמעונאיים. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלוקת המעו"ף, כלפי המסלוקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילות זו. במסגרת ההסכם עם חבר הבורסה הנוסף, התחייב חבר הבורסה לשפות את הבנק בגין כל סכום אותו יידרש הבנק לשלם, הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלוקת המעו"ף, בגין פעילות לקוחותיו של חבר הבורסה. לעניין השעבודים למסלוקת המעו"ף - ראה באור 26א. להלן.

1. CLS Bank International הוא מסלוקה בין בנקאית בבעלות הבנקים הגדולים בעולם המטפלת בהעברת תשלומים הנובעים מעסקאות חליפין במטבע, ואופן פעולתה מונע את סיכון המסירה (delivery risk) בעסקאות אלו.

הבנק הינו אחד מ-3 בנקים ישראלים המשמשים כספק נזילות במטבעי ישראל במקרה של כשל סליקה. סכום המחויבות המקסימלי של הבנק במסגרת זאת עומד על 1 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר קבלת מחויבות של בנק ישראל לקו אשראי מקביל בסכום זה כנגד שיעבוד צף על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים.

2. הסדרי כשל במערכות תשלומים מס"ב, ושב"א ATM - במסגרת הנחיות בנק ישראל להתאמת פעילות מערכות התשלומים להסדרים הבינלאומיים המקובלים (הוראות ה-PFMI), גובשו הסדרי כשל במערכות תשלומים אלה, במטרה להבטיח את השלמת הסליקה היומית במועדה במקרה של משתתף. הסדרי הכשל הרלוונטיים לכלל המערכת הבנקאית, גובשו בין בנק ישראל, מפעילי המערכות והמשתתפים בהן, והם קובעים כללים ונהלים מפורטים, אשר מאפשרים למפעיל המערכת, במקרה של כשל משתתף, להמשיך ולקיים את הסליקה היומית במלואה ובמועדה וזאת תוך שימוש בכספי בטוחות, שהופקדו על ידי משתתפי המערכת לטובת קיום הסדר הכשל, ומונהלים עבורם על ידי מפעילי המערכת בחשבונות ייעודיים בבנק ישראל. סכומי הבטוחות שנדרש כל בנק להעמיד במסגרת הסדרי הכשל נקבעים בהתאם להיקפי פעילותו בכל מערכת תשלומים. הסדר הכשל במערכת מס"ב נכנס לתוקף ביום 1 במאי 2023 והסדר הכשל במערכת שב"א ATM ביום 30 באפריל 2023. משתתפי מערכות התשלומים מקדמים עריכת הסכמים לשעבוד כספי הבטוחות האמורים לטובת כלל המשתתפים.

3. קבוצת הבנק (הבנק וחברות בנות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות הבנות, המתבססות על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות כמפורט בסעיף זה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור. להלן פירוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנתען בהן הוא מהותי, או שבמהותן הינן בעלות מאפיינים דומים לתביעות נוספות שסכומן המצרפי משקף סכום מהותי:

1. ביום 8 במאי 2018, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של כ-146 מיליון ש"ח (להלן שניהם ביחד - "הבקשה").

לטענת התובעים הבנק הסתיר ולא גילה ללקוחותיו העסקיים, כי קיימת אפשרות לפיה יסווגו כעסק קטן ואת המשמעות המעשית של סיווג חשבון כחשבון עסק קטן לעניין התעריפון הקמעונאי, סיווג כבירית מחדל את לקוחותיו העסקיים כעסקים גדולים, ללא סיבה סבירה (ובכך החיל עליהם תעריפון עסק גדול שהוא תעריפון העמלות המקסימאלי), הטעה את לקוחותיו ופעל כדי לטשטש הן את דבר סיווגם כעסק גדול והן את זכאותם לחסות תחת הגדרת עסק קטן בכדי שלקוחותיו, שזכאים לחסות תחת הגדרת עסק קטן, ימשיכו לשלם עמלות שהם אינם צריכים לשלם או ישלמו עמלות בסכומים ובשיעורים גבוהים מאלו שעליהם לשלם.

הקבוצה אותה מבקש לייצג היא "כל לקוחות הבנק בעבר ובהווה שהיו או שהינם זכאים לחסות תחת הגדרת 'עסק קטן' בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 ואשר שילמו עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן, החל מיום כניסתם לתוקף של כללי העמלות ועד היום".

2. ביום 5 ביוני 2023, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. סכום התובענה, המיוחס לכלל הבנקים הנתבעים (4 במספר), הוא בין כ-3.4 עד כ-4.8 מיליארד ש"ח והיא עוסקת ברבית על יתרות זכות בעו"ש. בהתאם לנטען בבקשה, אי מתן רבית זכות על יתרות זכות בחשבונות עו"ש בבנקים, וזאת בין על דרך מתן רבית ישירה ו/או על דרך ביצוע פקדון ברבית יומית באופן אוטומטי או בכל דרך אחרת, מהווה התנהלות שלא כדין ואי גילוי נאות, חוסר תום לב, עושק וניצול והפרת ההסכמים והדין המחייבים וכן עשיית עושר ולא במשפט.

עוד עוסקת הבקשה בטענות בעניין אי יידוע הלקוחות בדבר האפשרויות המתאימות להם במצב של יתרת זכות בעו"ש (אשר לא מקבלות רבית כלל) והפנייתם לפתרון מתאים בזמן אמת, על מנת שיתרות זכות אלו, יישאו רבית כלשהי.

3. ביום 25 ביוני 2023, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. סכום התובענה, המיוחס לכלל הבנקים הנתבעים (5 במספר), עומד על כ-5 מיליארד ש"ח ועניינה שיעור העלאת הרבית על יתרות האשראי בבנקים, שעה שהאשראי הועמד ברבית משתנה, על בסיס הפריים (להלן - "האשראי"). בהתאם לנטען בבקשה, הבנקים אינם רשאים להעלות את הרבית על האשראי בדיוק בשיעור העלאת הרבית של בנק ישראל, הגם שזכות זו מעוגנת לכאורה בהסכמים עליהם חתומים הלקוחות, מאחר שהמקורות המשמשים את הבנקים, לצורך העמדת אשראי זה, לא עלו ולא הועלו (לאור שליטת הבנקים במקורות המימון) בדיוק באותו שיעור (בו הועלתה רבית בנק ישראל), אלא בשיעור נמוך יותר באופן משמעותי.

סכום החשיפה הנוספת של הבנק ושל החברות הבנות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2023, בגין תביעות תלויות שלהערכת הנהלת הבנק אפשרות התממשותן כולן, או חלקן, אינה קלושה ושלא בוצעה בגין הפרשה, מסתכם בכ-59 מיליון ש"ח.

ט. כמו כן, תלויה ועומדת נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הסכום הנטען בה הוא מהותי, כפי שיפורט להלן, ושלדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטית, לא ניתן, בשלב זה, להעריך את סיכויי התובענה, ולא נעשתה בגינה כל הפרשה:

ביום 24 ביולי 2023, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. סכום התובענה המיוחס לכלל הבנקים הנתבעים (5 במספר), עומד על כ-984 מיליון ש"ח ולטענת המבקשים, בכל חודש גדל סכום זה בכ-104 מיליון ש"ח. על פי הנטען בבקשה, הרבית המשולמת על פקדונות המופקדים בערוצים ישירים, נמוכה מהרבית הנהוגה והמקובלת בבנק ומהרבית המשולמת בבנק בעת הפקדה לאותו פקדון באמצעות פקיד, וזאת בלי לידע על כך את הלקוחות המבצעים הפקדות לפקדון בערוצים ישירים וכלי להזמין אותם לנהל מו"מ עם הבנק על רבית זו. כל זאת, כך לטענת המבקשים, בניגוד לדיון.

י. 1. להלן פירוט של תובענות והליכים ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד חברה כלולה, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל"), שהסכום הנטען בהן הוא מהותי. לדעת הנהלת כאל, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות נכללו בדוחות הכספיים שלה הפרשות נאותות, אם נדרשו.

(א) ביום 8 ביוני 2016, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד שלוש חברות כרטיסי האשראי, ביניהן כאל (להלן - "הבקשה המתוקנת"). הבקשה המתוקנת החליפה בקשה קודמת שהוגשה ביום 28 באפריל 2014.

עניינה של הבקשה הינו שני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המיידי ("דביט") ובתחום כרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"). ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, הינו ההסדר לגביית עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי דביט "pre paid". ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, הינו עיכוב, שלא כדין, של כספים המגיעים לבתי עסק לתקופה של כ-20 יום, לאחר שהכסף התקבל על ידי חברות כרטיסי האשראי.

ביום 12 באפריל 2021, התקיים דיון קדם משפט ובו נשמעו טענות הצדדים. בסיום הדיון הציע בית המשפט לצדדים לפנות לגישור ביחס לשאלת מועד ההתחשבנות. ביום 6 ביולי 2021, הגישו הצדדים לבית המשפט הודעה משותפת בה הודיעו כי הם מקבלים את הצעת בית המשפט לקיים הליך גישור בנושא זה, והחלו בהליך הגישור. ביום 7 בספטמבר 2022, התקיימה ישיבת הגישור האחרונה ובה הודיעה המגשרת כי היא אינה רואה טעם בהמשך הגישור והצדדים הופנו לבית המשפט.

ביום 9 ביולי 2023, הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בין המבקש לכאל ולחברת ישראלכרט. לאחר חתימת הסכם הפשרה בין כאל וישראלכרט, הגיעה גם מקס איט פיננסים להסדר עם המבקשים. לאור תנאי ההסדר בין המבקש למקס, כאל וחברת ישראלכרט ביקשו לתקן את הסדר הפשרה בהתאם. בקשה מתוקנת לאישור הסדר הפשרה הוגשה ביום 26 בדצמבר 2023.

(ב) ביום 22 ביולי 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה, אליה צורפה בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, כנגד כאל וכנגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות. עניינה של התביעה בעסקאות באמצעות כרטיסי אשראי שביצעו חברי הקבוצה כעסקאות במסמך חסר (בעיקר עסקאות טלפוניות) בבתי עסק העוסקים בתחום ה"שיווק הישיר". בבקשת האישור נטען, כי בתי העסק הללו ניצלו את חולשתה של אוכלוסיית הקשישים וחייבו את כרטיסי האשראי שלהם בגין עסקאות רבות שלא כדין, וכן חייבו אותם בחיובים נוספים שלא אושרו על ידם. לטענת המבקש, חברות כרטיסי האשראי התקשרו בהסכם סליקה עם חברות ה"שיווק הישיר" ובדרך זו אפשרו את פעילותן. המבקש טוען, כי סכום הנזק לכל חברי הקבוצה, הינו כ-900 מיליון ש"ח. ביום 6 בינואר 2022, נערך דיון נוסף, במסגרתו השמיעו הצדדים את טענותיהם ביחס לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 29 ביוני 2022, הגישה כאל את סיכומיה בבקשה וביום 14 ביולי 2022, הגישו המבקשים סיכומי תשובה. ביום 21 באוגוסט 2022, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי הדוחה את בקשת האישור. ביום 13 בנובמבר 2022, הגישו המבקשים הודעת ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי וביום 21 בנובמבר 2022, הגישה כאל תשובה מטעמה. ביום 21 במאי 2023, הוגשו תשובות המשיבות לערעור. לאחר הגשת עמדת היועצת המשפטית לממשלה, נקבע דיון בערעור ליום 19 ביוני 2024.

(ג) ביום 14 במאי 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה אליה צורפה בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית כנגד כאל. על פי הנטען בתביעה, בהודעה שנשלחה לתובעת אודות חיובה העתידי בדמי כרטיס נפלו פגמים, המחייבים לקבוע, כי אין בהודעה כדי למלא את חובת היידוע הקבועה בדיון. המבקשת מעמידה את נזקה הממוני האישי על סך של 13.5 ש"ח ואת הנזק הלא ממוני בסך של 100 ש"ח, אך אינה נוקבת בסכום הנזק הקבוצתי. ביום 7 באפריל 2021, התקיים דיון מקדמי. בית המשפט המליץ לצדדים לנהל דין ודברים במטרה להגיע להסדר מוסכם. משהמשא ומתן בין הצדדים לא הבשיל לכדי פשרה, ביום 6 ביוני 2021, הגישו הצדדים בקשה משותפת לקביעת התיק לשמיעת הוכחות. ביום 7 באפריל 2022, התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת ובסיומה המליץ בית המשפט לצדדים לחדש את ההידברות ביניהם במישרין או באמצעות מגשר, ולאחריה הודיעו הצדדים, כי לא עלה בידיהם להגיע להבנות. המבקשת ביקשה להגיש לעיון בית המשפט את עמדת הפיקוח על הבנקים שהוגשה בהליך נגד חברה אחרת. לאחר העיון בעמדת הפיקוח על הבנקים, המליץ בית המשפט לצדדים לשוב ולנסות להגיע להסדר תוך שהוא מציע אף לקיים הליך גישור משותף לשני ההליכים. בהתאם להמלצת בית המשפט, הצדדים החלו בהליך גישור.

(ד) ביום 8 בדצמבר 2020, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כנגד ישראלכרט בע"מ, "יורופי" (יורוקרד) ישראל בע"מ, פרימיום אקספרס בע"מ, כאל ודיינרס קלוב בע"מ, אליה צורפה בקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). לטענת המבקש, המשיבות עושות שימוש פסול ואסור במאגרי המידע שברשותן (הן מתוקף היותן מנפיקות כרטיסי אשראי והן מתוקף תפקידן כסולקות), וזאת ללא קבלת הסכמה מדעת מטעם לקוחותיהן. בתוך כך, נטען, כי המשיבות חושפות נתונים אישיים של הלקוחות לצדדים שלישיים; מבצעות "סירגוט" פרסומי על בסיס האפיון כאמור לצרכי קידום מכירות של צדדים שלישיים; מבצעות מעקב אחר לקוחותיהן; ועושות שימוש בנתוני לקוחותיהן לשם מכירת נתונים סטטיסטיים. להערכת המבקש, סכום הסעד הקיבוצי הינו 150 מיליון ש"ח. ביום 27 ביוני 2021, הגישו כאל ודיינרס את תשובתן לבקשה לאשר את התובענה כייצוגית וביום 29 בספטמבר 2021, הוגשה תגובת המבקשים לתשובות המשיבות. ביום 6 בספטמבר 2022, התקיימה ישיבת קדם משפט ראשונה ובה הצדדים חזרו על טענותיהם. ביום 25 בנובמבר 2022, הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם להפנות את המחלוקת להליך גישור וביום 4 באפריל 2023, הודיע המגשר, כי הוא סבור שלא ניתן לגשר בין הצדדים, בשלב זה. משכך, ההליך המשפטי ימשיך להתנהל. קדם משפט נקבע ליום 8 במאי 2024.

2. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו כנגד כאל, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכם בכ-275 מיליון ש"ח.

3. ביום 14 בדצמבר 2016, הוציא מנהל מס ערך מוסף (להלן - "המנהל") שומות לתקופות חוב מינואר 2012 ועד אוגוסט 2016. סכום החיוב בשומות, כולל רבית והצמדה, עומד על 48 מיליון ש"ח. כאל חולקת על עמדת המנהל, וסבורה כי יש לה טענות טובות לתמיכת עמדתה. בהתאם, הגישה כאל השגה ביום 9 במרס 2017. למיטב ידיעת כאל, שומות בעניין זה התקבלו גם בקרב מתחרותיה.

ביום 8 במרס 2018, נתקבלה בכאל החלטת מנהל מע"מ. בהחלטה נדחתה ההשגה, וכן הוגדל סכום החיוב בשומה לכדי 75 מיליון ש"ח (כולל רבית והצמדה). ביום 31 בינואר 2019, הגישה כאל ערעור על ההחלטה האמורה לבית המשפט המחוזי בלוד.

ביום 3 בנובמבר 2019, אישר בית המשפט העליון בקשה מוסכמת לאיחוד הדיונים בערעור עם ערעוריהן של מתחרותיה של כאל. קדם משפט התקיים ביום 5 במרס 2020. כאל מעריכה את סכום החשיפה אשר בגינו לא נכללה הפרשה בדוחותיה, בסכום של כ-254 מיליון ש"ח.

דיוני הוכחות התקיימו בחודשים יוני-יולי 2022. בתקופת הדוח, ניהלו הצדדים משא ומתן לפשרה, ביחס לשומות האמורות. הצדדים לא הגיעו להסכמות, ובהתאם כאל הגישה סיכומים בתיק. ביום 12 בפברואר 2023, התקבלו בכאל שומות מס ערך מוסף לשנים 2018-2022, בסך כולל של 192 מיליון ש"ח, כולל רבית והצמדה (להלן - "השומות הנוספות"). הסוגיות בשומות האמורות דומות בעיקרן לשומות שיצאו בגין תקופות החיוב הקודמות. ככל שעמדת כאל לא תתקבל על ידי בית המשפט, עלולה כאל להתחייב בגין הסוגיות שבשומה גם בשומות הנוספות ובתקופות המאוחרות ממועד השומה.

יא. מאז חודש יולי 2006, מפרסם החשב הכללי הודעה על מינוי גופים מסוימים, ביניהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאגרות חוב ממשלתיות על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979, וזאת במסגרת רפורמה שיזם משרד האוצר, בהליך הנפקת אגרות חוב ממשלתיות ובפעילות בשוק ההון המשני בתחום אגרות החוב, על מנת לעודד כניסה של גורמים נוספים לשוק ההון לשם הגדלת הנזילות והשקיפות במסחר ולשם הוזלת עלויות גיוס כספים לקופת המדינה. הבנק התחיל לפעול כעושה שוק ביום 4 בספטמבר 2006.

במסגרת פעילות עשיית השוק העמיד האוצר לבנק קו לשאלות של אגרות חוב ממשלתיות עד לשווי של 1 מיליארד ש"ח וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של אגרות חוב ממשלתיות במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול שאלות במסגרת זו, מפקיד הבנק כספים באוצר בגובה הניצול המשמשים כבטוחה עבור השאלות. ראה גם באור 26.ט.

יב. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלקה בגין אבדן שיקים, לכונוסי נכסים, מפרקים, מנהלים מיוחדים, בתי משפט או לשכות הוצאות לפועל, לנותני שירותים שונים או כחלק מהתחייבות הסכמית ולחברות כרטיסי האשראי. כמו כן הבנק והבינלאומי הנפקות נותנים מעת לעת שיפוי לנאמנים של תעודות התחייבות המונפקות על ידם, בכפוף לשטרי הנאמנות הרלוונטיים.

יג. במסגרת ההליך לפירוקה מרצון של פיבי שוויץ בע"מ, אשר הושלם ביום 25 במאי 2020, מונו Deloitte AG (להלן - "דלויט") כמפרקים של השלוחה, בחודש אוגוסט 2018. במסגרת מינויים כמפרקים, ניתנו לדלויט שיפויים שונים על ידי פיבי שוויץ והבנק, בקשר עם הפירוק.

- יד. הבנק מנפיק כרטיסי חיוב עם שלוש חברות כרטיסי האשראי, בהתאם להסכמים המתוארים להלן.
- במהלך שנת 2020, חתם הבנק על הארכה ועדכון של שני הסכמי הנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברות כרטיסי אשראי, כמפורט להלן.
- בחודש יולי 2020, נחתם הסכם הנפקה משותפת עם חברת ישראלכרט בע"מ ו/או יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ. על פי ההסכם, ימשיכו הצדדים את ההנפקה המשותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק. ההסכם עדכן את התנאים המסחריים והתפעוליים, שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.
 - בחודש דצמבר 2020, נחתם הסכם הנפקה משותפת עם כאל ועם חברת דיינרס קלוב בע"מ, חברה שבבעלות מלאה של כאל. על פי ההסכם, ימשיכו הצדדים את ההנפקה המשותפת של כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק. ההסכם עדכן את התנאים המסחריים והתפעוליים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.
- במהלך שנת 2019, חתם הבנק על הסכם הנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברת מקס איט פיננסים בע"מ (לשעבר: לאומי קארד בע"מ) (להלן - "מקס"). על פי ההסכם, מנפיקים הצדדים כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק, שתפעולם מבוצע על ידי מקס. בהסכם האמור, נקבעה חלוקת זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת.

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

א. להבטחת התחייבויות כלפי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיו ועבור עצמו כאמור בבאור 25, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת מעו"ף.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה לשנת 2023		יורה ממוצעת לשנת 2023		ליום 31 בדצמבר 2023	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
120	20	99	18	101	15
62	19	51	17	52	14

ניירות ערך

מזומנים המופקדים כביטחון

יורה גבוהה לשנת 2022		יורה ממוצעת לשנת 2022		ליום 31 בדצמבר 2022	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
362	83	196	57	113	30
58	40	27	30	58	28

ניירות ערך

מזומנים המופקדים כביטחון

ב. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או בסכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים, שלא יעלה על 200 מיליון דולר) שהעמיד/יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך המופקדים ב-Euroclear להבטחת מסגרת הפעילות.

ג. להבטחת התחייבות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור בבאור 25, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת הבורסה.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה		יורה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2022	לשנת 2023	לשנת 2022	לשנת 2023	2022	2023
160	-	113	-	84	-
78	300	62	263	78	300

ניירות ערך

מזומנים המופקדים כביטחון

ד. להבטחת אשראי מבנק ישראל:

(1) - הבנק וחברה מאוחדת שלו שיעבדו לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקידו ו/או רשמו לזכות ו/או יפקידו ו/או ירשמו לזכות חשבונות הבטחונות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ וכן במסלקת Euroclear, לרבות כל הכספים וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים בחשבונות הנ"ל. ניירות הערך אשר הופקדו ו/או נרשמו לזכות ו/או יופקדו ו/או ירשמו לזכות חשבון הבטחונות במסלקת Euroclear משועבדים גם בשעבוד צף.

- להבטחת אשראי מבנק ישראל, שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל ביום 14 בפברואר 2023, בשיעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך השיעבוד, ללא הגבלה בסכום, את כל זכויותיו החוזיות והקניניות, מכל מין וסוג שהוא, בחלק מתיק ההלוואות לדיור שהעמיד ללקוחותיו, לרבות כל הבטחונות שהעמידו אותם לקוחות להבטחת אותן הלוואות לדיור. שיעבוד זה מאפשר לבנק להקטין את יתרת הבטחונות האחרות שהוא מעמיד לבנק ישראל, מעת לעת, להבטחת האשראי.

להלן יתרת הבטחונות ששועבדו לבנק ישראל (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה		יורה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2022	לשנת 2023	לשנת 2022	לשנת 2023	2022	2023
4,357	4,357	4,354	2,358	4,357	947
-	3,344	-	2,891	-	3,233

ניירות ערך

הלוואות לדיור

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

(2) בנוסף, הבנק וחברה מאוחדת שלו שיעבדו לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך השעבוד, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות שלהם בהווה ובעתיד בחשבונות הנוסטרו ובחשבונות הפקדון המתנהלים בבנק ישראל (בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ), לרבות כל הכספים העומדים מפעם לפעם בחשבונות אלו ולרבות הפירות שיופקדו בהם מניירות ערך שלהם וכל זכות הנובעת מניירות ערך אלה.

כמו כן, על פי תנאי אגרות החוב, לבנק ישראל זכות עכבון וקיזוז על כל הנכסים של הבנק והחברה המאוחדת שלו, שימצאו בחזקתו או בשליטתו של בנק ישראל, לרבות נכסים שנמסרו לבנק ישראל לביטחון, למשמרת או באופן אחר על פי כל דין. ראה באור 11 באשר ליתרות המזומנים ופקדונות בבנק ישראל.

(3) ראה באור 25.1. באשר לשעבוד צף שיצר הבנק לטובת בנק ישראל, על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים, במסגרת פעילות הבנק כספק במסלוקת ה-CLS.

ה. הבנק מתקשר מעת לעת עם צדדים נגדיים, בעיקר בנקים ישראלים וזרים וכן עם לקוחות, בנספחים להסכמי ISDA (credit support annex - CSA) במסגרתם מבוצעות העברות לתיחום חשיפה שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי מסמכי ה-CSA, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש אזי אותו צד מקבל מהצד השני פקדונות כספיים לכיסוי חלקי של החשיפה. בנוסף, לאחר תאריך הדוחות הכספיים הבנק התקשר עם צד נגדי בהסכם REPO אשר גם בעסקאות על פיו, יש לבצע העברות לתיחום חשיפה כאמור.

ליום 31 בדצמבר 2023, העביר הבנק לטובת צדדים נגדיים ולקוחות כאמור פקדונות בסך כולל של 316 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 268 מיליון ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2023, קיבל הבנק מצדדים נגדיים ולקוחות כאמור פקדונות בסך 467 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 347 מיליון ש"ח). בנוסף, להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור, הפקיד הבנק פקדונות במזומן אצל צדדים נגדיים, כבטחונות ראשוניים (Initial margin), שנכון ליום 31 בדצמבר 2023, מסתכמים בסך של 66 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 85 מיליון ש"ח).

ו. לצורך מתן שירותים ללקוחות הבנק ופעילות נוסטרו של הבנק בכל הנוגע לפעילויות מסוימות בניירות ערך זרים, לרבות בחוזים עתידיים גלובליים, באופציות, בהשאלות ובמכירות בחסר, התקשר הבנק עם בנקים ו/או גופים זרים אחרים (להלן - "הברוקרים הזרים") לצורך קבלת שירותי משמורת ניירות ערך (global custody), סליקה, ברוקראז', שירותים לפעילות Margin ושירותים גלובליים נוספים. על פי ההסכמים עם הברוקרים הזרים, ניירות ערך מסוימים של הבנק (נוסטרו) ומזומנים המופקדים אצל איזה מהברוקרים הזרים משמשים (בין בדרך של שיעבוד, עכבון או העברת בעלות) כבטוחה לטובת הברוקר הזר להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או כיסוי חשיפתו האשראית של הברוקר הזר בקשר עם פעילות לקוחות הבנק ו/או פעילות הנוסטרו של הבנק; כמו כן, לכל אחד מהברוקרים הזרים זכות עיכבון וקיזוז כלפי יתרות מזומן העומדות לזכות הבנק אצלו, לרבות פקדונות במזומן שהופקדו אצל הברוקר הזר כבטוחה, בקשר עם קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור. קיימים הסדרים שונים בין הבנק לבין כל אחד מהברוקרים הזרים בקשר לשווי הבטוחות ו/או סכומי המזומן אשר צריכים להיות מופקדים אצל הברוקר הזר. נכון ליום 31 בדצמבר 2023 מופקדים אצל כלל הברוקרים הזרים כבטוחה ניירות ערך של הבנק (נוסטרו) בשווי מצטבר של כ-91 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 88 מיליון ש"ח), וכמו כן עומדים לזכות הבנק אצל כלל הברוקרים הזרים יתרות מזומן (לרבות פקדונות במזומן כאמור) בשווי מצטבר של כ-922 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 1,413 מיליון ש"ח).

ז. הבנק מקבל מבנק זר בחו"ל שירותי סליקה במט"ח במסלוקת CLS. להבטחת חשיפת אשראי של הבנק הזר כלפי הבנק בקשר עם סליקת עסקאות המט"ח ב-CLS, הפקיד הבנק אצל הבנק הזר פקדון כספי בסך של 50 מיליון דולר. הפקדון משמש כבטוחה וכפוף לזכויות עכבון וקיזוז של הבנק הזר בקשר עם פעילות הסליקה במסלוקת CLS.

ח. להלן פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים על ידי קבוצת הבנק, כאמור בסעיפים א', ג', ד' ו-ו' לעיל, כאשר המלווים אינם רשאים למכרם או לשעבדם (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
1,583	1,017	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
3,089	137	אגרות חוב זמינות למכירה
4,672	1,154	סך הכל

ט. להלן המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
12	57	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
127	-	ניירות ערך שהתקבלו בעסקת שאילה לא מובטחת
139	57	סך הכל

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
3,915	3,135	780	3,236	2,986	250	חוזי רבית
258	258	-	501	501	-	FORWARD-I FUTURES
258	258	-	501	501	-	אופציות שנכתבו
17,310	13,774	3,536	13,405	10,730	2,675	אופציות שנקנו
21,741	17,425	4,316	17,643	14,718	2,925	SWAPS ⁽¹⁾
3,522	-	3,522	2,667	-	2,667	סך הכל ⁽²⁾
						מזה: נגזרים מגדרים ⁽³⁾
52,623	34,259	18,364	71,380	48,839	22,541	חוזי מטבע חוץ
6,985	6,985	-	6,634	6,634	-	FORWARD-I FUTURES ⁽⁴⁾
7,250	7,250	-	6,381	6,381	-	אופציות שנכתבו
40	-	40	24	-	24	אופציות שנקנו
66,898	48,494	18,404	84,419	61,854	22,565	SWAPS
						סך הכל
30,887	30,803	84	30,241	30,241	-	חוזים בגין מניות
12,127	12,127	-	15,963	15,963	-	FORWARD-I FUTURES
12,128	12,127	1	15,964	15,963	1	אופציות שנכתבו
55,142	55,057	85	62,168	62,167	1	אופציות שנקנו ⁽⁵⁾
						סך הכל
132	132	-	109	109	-	חוזי סחורות ואחרים
-	-	-	24	24	-	FORWARD-I FUTURES
-	-	-	24	24	-	אופציות שנכתבו
132	132	-	157	157	-	אופציות שנקנו
143,913	121,108	22,805	164,387	138,896	25,491	סך הכל
						סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: SWAPS שהבנק משלם בשיעור רבית קבוע בסך 8,268 מיליון ש"ח (31.12.22 - 10,764 מיליון ש"ח).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 653 מיליון ש"ח (31.12.22 - 782 מיליון ש"ח).

(3) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת רבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הרבית הגלום באגרות חוב במט"ח ברבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 1,529 מיליון ש"ח (31.12.22 - 1,741 מיליון ש"ח).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 15,963 מיליון ש"ח (31.12.22 - 12,127 מיליון ש"ח).

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2023						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
242	223	19	361	238	123	חוזי רבית
2	-	2	123	-	123	מזה: נגזרים מגדרים
1,355	1,237	118	1,102	1,051	51	חוזי מטבע חוץ
2,185	2,185	-	2,186	2,185	1	חוזים בגין מניות
2	2	-	2	2	-	חוזי סחורות ואחרים
3,784	3,647	137	3,651	3,476	175	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוּדְזוּ במאזן
3,784	3,647	137	3,651	3,476	175	יתרה מאזנית
-	-	-	-	-	-	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

31 בדצמבר 2022						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
301	284	17	519	299	220	חוזי רבית
-	-	-	217	-	217	מזה: נגזרים מגדרים
719	684	35	1,003	877	126	חוזי מטבע חוץ
1,300	1,300	-	1,301	1,300	1	חוזים בגין מניות
2	2	-	2	2	-	חוזי סחורות ואחרים
2,322	2,270	52	2,825	2,478	347	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוּדְזוּ במאזן
2,322	2,270	52	2,825	2,478	347	יתרה מאזנית
-	-	-	-	-	-	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. גידור חשבונאי

כללי

הבנק חשוף לסיכונים שוק, לרבות סיכונים בסיסי וסיכונים רבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולחוב הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות. סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים בסיסי וסיכונים רבית, משתמש הבנק במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פורוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת רבית קבועה ברבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן.

אם נגזר אינו מיועד לייחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
הכנסות (הוצאות) רבית		הכנסות רבית			
1. השפעת חשבונאות של גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)					
רווח מגידורי שווי הוגן					
חוזי רבית					
		75		- פריטים מגודרים	
(299)		19		- נגזרים מגדרים	
293					
ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 בדצמבר 2023			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים		התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים			
יחסי גידור קיימים		יחסי גידור קיימים			
הערך בספרים		הערך בספרים			
2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן					
		(115)	2,608	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה	
(223)	3,494				
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
רווח שהוכר בהכנסות מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾		רווח שהוכר בהכנסות מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾			
3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד					
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים					
חוזי רבית					
127		124		חוזי מטבע חוץ	
1,481		329		חוזים בגין מניות	
8		6			

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאין מרבית.

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2023							
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,651	530	322	22	334	984	1,459	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
							סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(748)	(165)	(48)	-	(92)	(443)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(451)	(1)	(234)	(22)	(112)	(82)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
2,452	364	40	-	130	459	1,459	סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין נגזרים שמשקפת פרופורמה לו התאגיד היה מבצע קיזוז נכסים והתחייבויות במאזן
(2,035)	-	(7)	-	(126)	(443)	(1,459)	התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני
417	364	33	-	4	16	-	סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים
2,583	613	1,537	12	60	359	2	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
3,000	977	1,570	12	64	375	2	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,784	1,729	1,035	-	240	694	86	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
							סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(748)	(165)	(48)	-	(92)	(443)	-	מכשירים פיננסיים
(666)	-	(431)	-	(31)	(204)	-	ביטחון במזומן ששועבד
2,370	1,564	556	-	117	47	86	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2022							
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
2,825	279	948	-	329	595	674	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
							סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(585)	(63)	(66)	-	(65)	(391)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(724)	(1)	(410)	-	(211)	(102)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1,516	215	472	-	53	102	674	סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין נגזרים שמשקפת פרופורמה לו התאגיד היה מבצע קיזוז נכסים והתחייבויות במאזן
(769)	(1)	-	-	(50)	(44)	(674)	התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני
747	214	472	-	3	58	-	סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים
2,467	453	1,712	23	33	246	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
3,214	667	2,184	23	36	304	-	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
2,322	237	728	103	163	1,007	84	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
							סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(585)	(63)	(66)	-	(65)	(391)	-	מכשירים פיננסיים
(240)	-	(13)	(94)	(11)	(122)	-	ביטחון במזומן ששועבד
1,497	174	649	9	87	494	84	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2023					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
653	-	250	200	203	חוזי רבית
16,990	2,747	7,168	4,439	2,636	- שקל - מדד
84,419	-	455	21,600	62,364	- אחר
62,168	-	243	32,253	29,672	חוזי מטבע חוץ
157	-	-	26	131	חוזים בגין מניות
164,387	2,747	8,116	58,518	95,006	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

31 בדצמבר 2022					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
143,913	3,405	8,828	23,824	107,856	סך הכל

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **מגזר משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **מגזר עסקים זעירים** - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-10 מיליון ש"ח.
- **מגזר עסקים קטנים** - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
- **מגזר עסקים בינוניים** - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
- **מגזר עסקים גדולים** - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.

בנוסף, כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח, סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, לקוח עסקי הפועל בשוק ההון או הנדל"ן ואשר סך החבות שלו קטנה מ-100 מיליון ש"ח, הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן.

- **מגזר גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. כמו כן, כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו, הכוללות:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
 - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
 - הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
 - הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות ההוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות ממתן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
 - הוצאות ישירות, הכוללות:
 - הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
 - הוצאות מחשב בסניפים - מועמסות בהתאם לכמות פעולות המבוצעות על ידי הלקוחות.
 - הוצאות שכר, ארגוניות ומחשב של יחידות המטה העסקיות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות ונפח פעולות).
 - הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב של החטיבות/המערכים העורפיים, ואת הוצאות המחשב הכלליות שאינן משוייכות - הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי ההוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות ההוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - זקיפת החלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח הנקי של החברה הבת בה יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרואה זה שיוך למגזרי הפעילות השונים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023								המאחד
פעילות ישראל								
משיקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
3,303	2	1,336	508	1,539	25	3,137	9,850	הכנסות רבית מחיצוניים
1,366	368	632	202	638	1,541	137	4,884	הוצאות רבית מחיצוניים
1,937	(366)	704	306	901	(1,516)	3,000	4,966	הכנסות רבית, נטו
797	494	444	18	(228)	1,724	(3,249)	-	- מחיצוניים
2,734	128	1,148	324	673	208	(249)	4,966	סך הכנסות (הוצאות) רבית, נטו
604	95	366	74	171	209	133	1,652	הכנסות שאינן מרבית
3,338	223	1,514	398	844	417	(116)	6,618	סך הכנסות (הוצאות)
187	1	189	57	68	-	-	502	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,492	91	682	127	232	208	45	2,877	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,659	131	643	214	544	209	(161)	3,239	רווח (הפסד) לפני מסים
559	44	216	72	183	70	(54)	1,090	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
1,400	87	427	142	361	139	(107)	2,149	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	113	113	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
1,400	87	427	142	361	139	6	2,262	רווח נקי:
(85)	(2)	(8)	(2)	(2)	-	9	(90)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,015	85	419	140	359	139	15	2,172	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
57,310	83	19,343	7,588	32,256	1,167	87,656	205,403	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	-	-	746	746	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
57,310 ⁽⁴⁾	83	19,343	7,588	32,256	1,167	-	117,747	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
57,631	98	18,093	7,442	35,245	731	-	119,240	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
313	-	203	97	107	-	-	720	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
225	-	245	307	271	-	-	1,048	יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום
610	-	515	164	328	1	2	1,620	יתרת חובות בעייתיים אחרים
31	-	4	1	(5)	-	-	31	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
69,879	10,862	26,423	6,608	16,697	46,988	16,174	193,631	מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח
69,253	10,852	26,038	6,411	16,140	46,945	-	175,639	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
72,207	11,733	26,560	7,818	20,831	51,976	-	191,125	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
40,167	418	18,760	8,820	29,773	1,392	7,601	106,931	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
39,907	415	17,616	8,487	31,872	1,322	8,680	108,299	יתרה ממוצעת של נכסי סיוון ⁽¹⁾⁽²⁾
39,786	28,185	23,527	4,609	12,674	323,838	-	432,619	יתרת נכסי סיוון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
								יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
1,088	1	546	185	433	10	-	2,263	פיצול הכנסות (הוצאות) רבית נטו
1,518	125	535	108	130	192	-	2,608	- מרווח מפעילות מתן אשראי
128	2	67	31	110	6	(249)	95	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
2,734	128	1,148	324	673	208	(249)	4,966	- אחר
								סך הכל הכנסות (הוצאות) רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיוון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 2,011 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

המאחד							
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							
פעילות ישראל							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
במיליוני ש"ח							
2,408	2	919	290	702	13	827	5,161
479	70	151	41	360	267	(10)	1,358
1,929	(68)	768	249	342	(254)	837	3,803
(209)	138	77	(12)	71	375	(440)	-
1,720	70	845	237	413	121	397	3,803
610	88	382	75	156	197	103	1,611
2,330	158	1,227	312	569	318	500	5,414
41	1	24	42	13	2	-	123
1,440	76	674	113	201	177	74	2,755
849	81	529	157	355	139	426	2,536
296	28	184	55	124	48	149	884
553	53	345	102	231	91	277	1,652
-	-	-	-	-	-	74	74
553	53	345	102	231	91	351	1,726
(43)	(1)	(6)	(3)	(1)	-	(5)	(59)
510	52	339	99	230	91	346	1,667
56,656	111	21,502	7,291	23,381	1,572	76,588	187,101
-	-	-	-	-	-	698	698
56,656	111	21,502	7,291	23,381	1,572	-	110,513
59,045 ⁽⁴⁾	97	20,019	8,192	27,784	2,019	-	117,156
254	-	242	35	34	-	-	565
212	-	256	133	177	1	-	779
478	-	338	112	265	2	2	1,197
2	-	(1)	39	(11)	-	-	29
66,970	9,787	27,225	6,980	18,090	32,022	15,537	176,611
66,606	9,781	26,987	6,864	17,339	31,997	-	159,574
68,122	10,430	27,325	6,834	17,753	37,805	-	168,269
37,489	346	20,384	8,494	23,360	1,538	6,350	97,961
38,197	320	19,574	9,053	26,551	1,210	8,731	103,636
38,395	25,265	20,356	4,117	16,056	310,106	-	414,295
1,144	1	601	177	332	11	-	2,266
545	69	226	52	59	109	-	1,060
31	-	18	8	22	1	397	477
1,720	70	845	237	413	121	397	3,803

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדירוי ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,414 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								המאחד
פעילות ישראל								
משיק בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
1,823	15	715	150	291	(1)	157	3,150	הכנסות רבית מחיצוניים
139	20	41	8	94	36	18	356	הוצאות רבית מחיצוניים
1,684	(5)	674	142	197	(37)	139	2,794	הכנסות רבית, נטו
(473)	21	(65)	8	94	70	345	-	- מחיצוניים
1,211	16	609	150	291	33	484	2,794	סך הכנסות רבית, נטו
635	92	358	64	109	201	297	1,756	הכנסות שאינן מרבית
1,846	108	967	214	400	234	781	4,550	סך הכנסות
(5)	1	(115)	(21)	(73)	(3)	-	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,384	72	640	100	174	176	106	2,652	הוצאות תפעוליות ואחרות
467	35	442	135	299	61	675	2,114	רווח לפני מסים
161	12	152	47	103	21	232	728	הפרשה למסים על הרווח
306	23	290	88	196	40	443	1,386	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	69	69	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
306	23	290	88	196	40	512	1,455	רווח נקי:
(32)	(1)	(5)	(3)	-	-	(9)	(50)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
274	22	285	85	196	40	503	1,405	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
51,325	68	19,325	5,623	16,978	1,139	77,915	172,373	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	-	-	674	674	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
51,325	68	19,325	5,623	16,978	1,139	-	94,458	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
54,882 ⁽⁴⁾	95	21,044	6,101	18,571	1,547	-	102,240	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
292	-	206	70	70	-	-	638	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
252	-	403	195	224	3	-	1,077	יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום
474	-	271	145	184	2	-	1,076	יתרת חובות בעייתיים אחרים
(7)	-	(20)	14	5	-	-	(8)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
64,312	9,074	24,809	5,949	13,519	30,555	13,905	162,123	מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח
63,497	9,033	24,374	5,813	12,830	30,401	-	145,948	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
63,792	9,253	25,949	7,028	15,553	31,872	-	153,447	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
34,201	234	18,470	6,268	18,058	1,601	7,329	86,161	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
35,600	244	19,122	6,800	19,627	1,515	6,080	88,988	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
37,986	22,320	19,213	3,554	17,467	330,622	-	431,162	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
								יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
1,103	1	583	145	284	11	-	2,127	פיצול הכנסות רבית נטו
116	15	30	6	12	22	-	201	- מרווח מפעילות מתן אשראי
(8)	-	(4)	(1)	(5)	-	484	466	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
1,211	16	609	150	291	33	484	2,794	- אחר
								סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,338 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023								המאחד
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח								
3,305	2	2	-	3,303	1,555	25	1,723	הכנסות רבית מחיצוניים
1,734	368	368	-	1,366	1,366	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,571	(366)	(366)	-	1,937	189	25	1,723	- מחיצוניים
1,291	494	494	-	797	2,014	(12)	(1,205)	- בינמגדרי
2,862	128	128	-	2,734	2,203	13	518	סך הכנסות רבית, נטו
699	95	93	2	604	491	101	12	הכנסות שאינן מרבית
3,561	223	221	2	3,338	2,694	114	530	סך הכנסות
188	1	1	-	187	147	-	40	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,583	91	91	-	1,492	1,291	47	154	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,790	131	129	2	1,659	1,256	67	336	רווח לפני מסים
603	44	44	-	559	423	23	113	הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי:
1,187	87	85	2	1,100	833	44	223	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(87)	(2)	(2)	-	(85)	(82)	(3)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,100	85	83	2	1,015	751	41	223	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
57,393	83	46	37	57,310	18,714	3,146	35,450	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
57,393	83	46	37	57,310	18,714	3,146	35,450	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
57,729	98	48	50	57,631	18,328	3,853	35,450 ⁽⁴⁾	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
296	-	-	-	296	91	-	205	יתרת חובות לא צוברים
17	-	-	-	17	17	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
80,741	10,862	10,861	1	69,879	69,333	81	465	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
80,105	10,852	10,852	-	69,253	69,253	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
83,940	11,733	11,733	-	72,207	72,207	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
40,585	418	374	44	40,167	18,814	2,954	18,399	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
40,322	415	359	56	39,907	17,999	3,518	18,390	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
67,971	28,185	28,185	-	39,786	39,786	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
								פיצול הכנסות רבית נטו
1,089	1	1	-	1,088	627	13	448	- מרווח מפעילות מתן אשראי
1,643	125	125	-	1,518	1,518	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
130	2	2	-	128	58	-	70	- אחר
2,862	128	128	-	2,734	2,203	13	518	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 2,011 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022								המאוחד
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח								
2,410	2	2	-	2,408	967	20	1,421	הכנסות רבית מחיצוניים
549	70	70	-	479	479	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,861	(68)	(68)	-	1,929	488	20	1,421	- מחיצוניים
(71)	138	138	-	(209)	738	(8)	(939)	- בינמגזרי
1,790	70	70	-	1,720	1,226	12	482	סך הכנסות רבית, נטו
698	88	87	1	610	495	102	13	הכנסות שאינן מרבית
2,488	158	157	1	2,330	1,721	114	495	סך הכנסות
42	1	1	-	41	16	-	25	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,516	76	76	-	1,440	1,219	31	190	הוצאות תפעוליות ואחרות
930	81	80	1	849	486	83	280	רווח לפני מסים
324	28	28	-	296	169	29	98	הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי:
606	53	52	1	553	317	54	182	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(1)	(1)	-	(43)	(40)	(3)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
562	52	51	1	510	277	51	182	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
56,767	111	78	33	56,656	19,109	3,077	34,470	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
56,767	111	78	33	56,656	19,109	3,077	34,470	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
59,142	97	51	46	59,045	19,509	4,062	35,474 ⁽⁴⁾	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
241	-	-	-	241	96	-	145	יתרת חובות לא צוברים
13	-	-	-	13	13	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
76,757	9,787	9,786	1	66,970	66,612	47	311	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
76,387	9,781	9,781	-	66,606	66,606	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
78,552	10,430	10,430	-	68,122	68,122	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
37,835	346	305	41	37,489	15,949	3,460	18,080	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾⁽¹⁾
38,517	320	267	53	38,197	15,812	3,905	18,480	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
63,660	25,265	25,265	-	38,395	38,395	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
								פיצול הכנסות רבית נטו
1,145	1	1	-	1,144	667	12	465	- מרווח מפעילות מתן אשראי
614	69	69	-	545	545	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
31	-	-	-	31	14	-	17	- אחר
1,790	70	70	-	1,720	1,226	12	482	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,414 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל (המשך)

המאוחד							
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית			
לדיוור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח							
942	17	864	1,823	-	15	15	1,838
-	-	139	139	-	20	20	159
942	17	725	1,684	-	(5)	(5)	1,679
(515)	(9)	51	(473)	-	21	21	(452)
427	8	776	1,211	-	16	16	1,227
16	96	523	635	1	91	92	727
443	104	1,299	1,846	1	107	108	1,954
(6)	-	1	(5)	-	1	1	(4)
192	41	1,151	1,384	-	72	72	1,456
257	63	147	467	1	34	35	502
89	22	50	161	-	12	12	173
168	41	97	306	1	22	23	329
-	(3)	(29)	(32)	-	(1)	(1)	(33)
168	38	68	274	1	21	22	296
30,353	2,807	18,165	51,325	28	40	68	51,393
30,353	2,807	18,165	51,325	28	40	68	51,393
32,260 ⁽⁴⁾	3,868	18,754	54,882	43	52	95	54,977
-	-	103	103	-	-	-	103
167	-	22	189	-	-	-	189
294	50	63,968	64,312	1	9,073	9,074	73,386
-	-	63,497	63,497	-	9,033	9,033	72,530
-	-	63,792	63,792	-	9,253	9,253	73,045
16,091	3,193	14,917	34,201	36	198	234	34,435
17,057	3,697	14,846	35,600	47	197	244	35,844
-	-	37,986	37,986	-	22,320	22,320	60,306
431	8	664	1,103	-	1	1	1,104
-	-	116	116	-	15	15	131
(4)	-	(4)	(8)	-	-	-	(8)
427	8	776	1,211	-	16	16	1,227

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.
(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(4) כולל הלוואות לדיוור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,338 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023										המאוחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים				
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח										
244	1,092	1,336	70	438	508	184	1,355	1,539	3,383	
-	632	632	-	202	202	-	638	638	1,472	
244	460	704	70	236	306	184	717	901	1,911	
27	417	444	11	7	18	42	(270)	(228)	234	
271	877	1,148	81	243	324	226	447	673	2,145	
38	328	366	17	57	74	43	128	171	611	
-	24	24	-	2	2	-	1	1	27	
309	1,205	1,514	98	300	398	269	575	844	2,756	
42	147	189	18	39	57	36	32	68	314	
103	579	682	23	104	127	51	181	232	1,041	
164	479	643	57	157	214	182	362	544	1,401	
55	161	216	19	53	72	61	122	183	471	
109	318	427	38	104	142	121	240	361	930	
(1)	(7)	(8)	(1)	(1)	(2)	-	(2)	(2)	(12)	
108	311	419	37	103	140	121	238	359	918	
6,484	12,859	19,343	2,077	5,511	7,588	8,018	24,238	32,256	59,187	
6,484	12,859	19,343	2,077	5,511	7,588	8,018	24,238	32,256	59,187	
5,946	12,147	18,093	2,614	4,828	7,442	8,878	26,367	35,245	60,780	
26	164	190	11	86	97	11	96	107	394	
-	13	13	-	-	-	-	-	-	13	
3,961	22,462	26,423	1,154	5,454	6,608	1,767	14,930	16,697	49,728	
3,790	22,248	26,038	1,085	5,326	6,411	1,492	14,648	16,140	48,589	
3,600	22,960	26,560	1,092	6,726	7,818	2,150	18,681	20,831	55,209	
7,665	11,095	18,760	3,027	5,793	8,820	11,358	18,415	29,773	57,353	
6,905	10,711	17,616	3,394	5,093	8,487	12,001	19,871	31,872	57,975	
2,249	21,278	23,527	325	4,284	4,609	1,366	11,308	12,674	40,810	
177	369	546	56	129	185	169	264	433	1,164	
67	468	535	14	94	108	15	115	130	773	
27	40	67	11	20	31	42	68	110	208	
271	877	1,148	81	243	324	226	447	673	2,145	

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנשתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										המאוחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים				
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח										
220	699	919	59	231	290	131	571	702	1,911	
-	151	151	-	41	41	-	360	360	552	
220	548	768	59	190	249	131	211	342	1,359	
7	70	77	3	(15)	(12)	8	63	71	136	
227	618	845	62	175	237	139	274	413	1,495	
39	343	382	18	57	75	41	115	156	613	
-	22	22	-	2	2	-	1	1	25	
266	961	1,227	80	232	312	180	389	569	2,108	
22	2	24	25	17	42	9	4	13	79	
115	559	674	25	88	113	48	153	201	988	
129	400	529	30	127	157	123	232	355	1,041	
45	139	184	10	45	55	43	81	124	363	
84	261	345	20	82	102	80	151	231	678	
-	(6)	(6)	(1)	(2)	(3)	-	(1)	(1)	(10)	
84	255	339	19	80	99	80	150	230	668	
7,043	14,459	21,502	1,900	5,391	7,291	6,093	17,288	23,381	52,174	
7,043	14,459	21,502	1,900	5,391	7,291	6,093	17,288	23,381	52,174	
7,267	12,752	20,019	2,134	6,058	8,192	7,312	20,472	27,784	55,995	
79	155	234	10	25	35	11	23	34	303	
-	8	8	-	-	-	-	-	-	8	
4,191	23,034	27,225	1,128	5,852	6,980	2,177	15,913	18,090	52,295	
4,067	22,920	26,987	1,083	5,781	6,864	2,031	15,308	17,339	51,190	
4,076	23,249	27,325	1,020	5,814	6,834	2,197	15,556	17,753	51,912	
8,041	12,343	20,384	2,860	5,634	8,494	8,809	14,551	23,360	52,238	
8,066	11,508	19,574	2,993	6,060	9,053	10,491	16,060	26,551	55,178	
2,721	17,635	20,356	271	3,846	4,117	1,338	14,718	16,056	40,529	
189	412	601	52	125	177	124	208	332	1,110	
31	195	226	7	45	52	7	52	59	337	
7	11	18	3	5	8	8	14	22	48	
227	618	845	62	175	237	139	274	413	1,495	
סך הכל הכנסות רבית, נטו										

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021										המאוחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים				
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח										
193	522	715	31	119	150	100	191	291	1,156	הכנסות רבית מחיצוניים
-	41	41	-	8	8	-	94	94	143	הוצאות רבית מחיצוניים
193	481	674	31	111	142	100	97	197	1,013	הכנסות רבית, נטו
(2)	(63)	(65)	-	8	8	(2)	96	94	37	- מחיצוניים
191	418	609	31	119	150	98	193	291	1,050	- בינגגזרי
39	319	358	12	52	64	32	77	109	531	סך הכנסות רבית, נטו
-	20	20	-	1	1	-	1	1	22	הכנסות שאינן מרבית
230	737	967	43	171	214	130	270	400	1,581	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
(2)	(113)	(115)	(2)	(19)	(21)	(16)	(57)	(73)	(209)	סך הכנסות
111	529	640	17	83	100	42	132	174	914	הכנסות בגין הפסדי אשראי
121	321	442	28	107	135	104	195	299	876	הוצאות תפעוליות ואחרות
42	110	152	9	38	47	36	67	103	302	רווח לפני מסים
										הפרשה למסים על הרווח
										רווח נקי:
79	211	290	19	69	88	68	128	196	574	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	(4)	(5)	-	(3)	(3)	-	-	-	(8)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
78	207	285	19	66	85	68	128	196	566	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
6,580	12,745	19,325	958	4,665	5,623	3,923	13,055	16,978	41,926	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
6,580	12,745	19,325	958	4,665	5,623	3,923	13,055	16,978	41,926	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
7,163	13,881	21,044	1,251	4,850	6,101	4,850	13,721	18,571	45,716	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
74	126	200	-	69	69	11	58	69	338	יתרת חובות לא צוברים
3	3	6	-	1	1	-	1	1	8	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
3,827	20,982	24,809	986	4,963	5,949	1,927	11,592	13,519	44,277	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
3,706	20,668	24,374	961	4,852	5,813	1,817	11,013	12,830	43,017	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
4,000	21,949	25,949	1,185	5,843	7,028	2,446	13,107	15,553	48,530	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,441	11,029	18,470	1,478	4,790	6,268	6,290	11,768	18,058	42,796	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
7,904	11,218	19,122	1,849	4,951	6,800	7,138	12,489	19,627	45,549	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
2,090	17,123	19,213	193	3,361	3,554	1,439	16,028	17,467	40,234	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
										פיצול הכנסות רבית נטו
189	394	583	30	115	145	99	185	284	1,012	- מרווח מפעילות מתן אשראי
4	26	30	1	5	6	1	11	12	48	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(2)	(2)	(4)	-	(1)	(1)	(2)	(3)	(5)	(10)	- אחר
191	418	609	31	119	150	98	193	291	1,050	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					המאחד
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במילוני ש"ח	
3,137	-	-	3,119	18	הכנסות רבית מחיצוניים
137	-	-	135	2	הוצאות רבית מחיצוניים
3,000	-	-	2,984	16	הכנסות רבית, נטו
(3,249)	-	-	(3,249)	-	- מחיצוניים
(249)	-	-	(265)	16	- בינמגזרי
133	6	60	(5)	72	סך הכנסות (הוצאות) רבית, נטו
(116)	6	60	(270)	88	הכנסות (הוצאות) שאינן מרבית
45	-	-	45	-	סך הכנסות (הוצאות)
(161)	6	60	(315)	88	הוצאות תפעוליות ואחרות
(54)	2	20	(106)	30	רווח (הפסד) לפני מסים
(107)	4	40	(209)	58	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
113	-	113	-	-	רווח (הפסד) לאחר מסים
					חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
					רווח (הפסד) נקי:
6	4	153	(209)	58	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9	-	-	9	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
15	4	153	(200)	58	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
87,656	-	1,204	86,055	397	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
746	-	746	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
16,174	-	-	16,132	42	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
7,601	-	2,201	4,470	930	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
8,680	-	2,390	5,404	886	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
					מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאינן מרבית:
			(15)	27	הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
			225	-	הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
			(379)	69	חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾
			-	(2)	חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
			(169)	94	סך הכל הכנסות (הוצאות) רבית נטו והכנסות שאינן מרבית, לפי בסיס צבירה
			(101)	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
			-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
			-	(6)	הוצאות אחרות שאינן מרבית
			(270)	88	סך הכל הכנסות (הוצאות) רבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					המאחד
פעילות למסחר במיליוני ש"ח	פעילות נכסים והתחייבויות	פעילות ניהול נכסים	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
2	825	-	-	-	827
2	(12)	-	-	-	(10)
-	837	-	-	-	837
-	(440)	-	-	-	(440)
-	397	-	-	-	397
92	65	(62)	8	103	103
92	462	(62)	8	500	500
-	74	-	-	-	74
92	388	(62)	8	426	426
32	135	(21)	3	149	149
60	253	(41)	5	277	277
-	-	74	-	74	74
60	253	33	5	351	351
-	(5)	-	-	(5)	(5)
60	248	33	5	346	346
158	75,070	1,360	-	76,588	76,588
-	-	698	-	698	698
125	15,412	-	-	15,537	15,537
702	3,377	2,271	-	6,350	6,350
789	5,909	2,033	-	8,731	8,731
43	(9)				
1	236				
62	274				
(2)	-				
104	501				
-	(34)				
-	(5)				
(12)	-				
92	462				

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					המאחד
פעילות למסחר	פעילות נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
1	156	-	-	157	הכנסות רבית מחיצוניים
1	17	-	-	18	הוצאות רבית מחיצוניים
-	139	-	-	139	הכנסות רבית, נטו
-	345	-	-	345	- מחיצוניים
-	484	-	-	484	- בינמגזרי
-	484	-	-	484	סך הכנסות רבית, נטו
37	22	231	7	297	הכנסות שאינן מרבית
37	506	231	7	781	סך הכנסות
-	106	-	-	106	הוצאות תפעוליות ואחרות
37	400	231	7	675	רווח לפני מסים
13	138	79	2	232	הפרשה למסים על הרווח
24	262	152	5	443	רווח לאחר מסים
-	-	69	-	69	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
					רווח נקי:
24	262	221	5	512	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(9)	-	-	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
24	253	221	5	503	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
302	76,403	1,210	-	77,915	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	674	-	674	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
112	13,793	-	-	13,905	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
821	4,563	1,945	-	7,329	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
683	3,199	2,198	-	6,080	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
					מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאינן מרבית:
18	(10)				הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
-	98				הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
20	396				חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾
2	-				חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
40	484				סך הכל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית, לפי בסיס צבירה
-	23				רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	(1)				שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
(3)	-				הוצאות אחרות שאינן מרבית
37	506				סך הכל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

(במיליוני ש"ח)

סך נכסים		רווח נקי			הכנסות ⁽²⁾			המאוחד
ליום 31 בדצמבר		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
195,955	221,593	1,405	1,667	2,172	4,550	5,414	6,618	ישראל
195,955	221,593	1,405	1,667	2,172	4,550	5,414	6,618	סך הכל מאוחד

(1) החלוקה לאיזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.

(2) הכנסות מרבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

כללי

1. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ("מגזרי פעילות ניהוליים"), בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (ASC 280-10).
 2. החלוקה למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה מבוצעת בהתאם לקריטריונים המנויים בסעיף 3 להלן. חלוקה זו משמשת את מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קביעת תכניות העבודה, קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון.
 3. הבנק זיהה את מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה כדלקמן:
 - **חטיבה בנקאית - משכנתאות** - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות המגזר.
 - **חטיבה בנקאית - משקי בית** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות משקי הבית.
 - **חטיבה בנקאית - בנקאות פרטית** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה, להם הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ השקעות.
 - **חטיבה בנקאית - אחר** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות עסקיים קטנים ולקוחות מסחריים בסניפי החטיבה הבנקאית.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות עסקיים** - המחלקה העסקית של החטיבה מרכזת את מכלול הפעילות של לקוחות עסקיים גדולים ובינלאומיים, בעלי מסגרות אשראי של 40 מיליון ש"ח ומעלה, או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה, וכן את פעילותם של אובליגנטים בתחומי אשראי מורכבים, כגון: תקשורת, ליווי פרוייקטים, פקטורינג וכדומה.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות מסחריים** - המחלקה המסחרית מטפלת בלקוחות הבנק, רובם בעלי מסגרות אשראי של 5 מיליון ש"ח עד 40 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של 25 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח ובלקוחות סניפי החטיבה העסקית שאינם בסמכות מנהלי הסניפים.
 - **חטיבה עסקית - אחר** - לקוחות עסקיים קטנים בסניפי החטיבה העסקית.
 - **חטיבת נכסי לקוחות** - החטיבה אחראית על פעילות הבנק בתחום שוק ההון, המט"ח ופקדונות הציבור מול כלל הלקוחות של הבנק וכן אחראית על מכלול הפעילות של לקוחות מוסדיים.
 - **ניהול פיננסי** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק - לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את התוצאות מניהול תיק הנוסטרו לרבות פעילות מול בנקים ובנק ישראל. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.
 - **חברות בנות** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות של החברה הבת מסד.
 - **התאמות** -
- חלק מתוצאות הפעילות של לקוחות הבנק נרשמות ביותר ממגזר פעילות אחד כמפורט להלן:
- תוצאות הפעילות במוצרי שוק ההון, הכוללת פעילות בניירות ערך של לקוחות, הפצת מוצרים פיננסיים, פקדונות הציבור, ומוצרי המט"ח נכללות הן במגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזרי החטיבה הבנקאית (למעט המשכנתאות) ובמגזרי החטיבה העסקית.
 - תוצאות הפעילות של לקוחות מסחריים מסוימים באחריות החטיבה העסקית נכללות הן במגזר החטיבה העסקית-לקוחות מסחריים והן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר.
 - תוצאות הפעילות של עסקים קטנים מסוימים באחריות החטיבה הבנקאית נכללות הן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר והן במגזר החטיבה העסקית-אחר.
 - תוצאות הפעילות של לקוחות מסוימים באחריות חטיבת נכסי לקוחות נכללות הן במסגרת מגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזרי החטיבה הבנקאית (למעט המשכנתאות) ובמגזרי החטיבה העסקית.
- הכפילויות ברישום תוצאות הפעילות כמתואר לעיל, מבוטלות במסגרת טור ההתאמות. כמו כן, טור ההתאמות כולל קיזוז יתרות בינחברתיות.
- לפירוט בדבר העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים, ראה באור 28.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023						
	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
	אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	בנקאות פרטית	משקי בית	משכנתאות
הכנסות (הוצאות) רבית, נטו	233	433	899	875	808	1,277	523
הכנסות שאינן מרבית	46	84	302	218	456	219	12
סך כל ההכנסות (הוצאות)	279	517	1,201	1,093	1,264	1,496	535
הוצאות בגין הפסדי אשראי	4	107	91	142	48	111	41
הוצאות תפעוליות ואחרות	45	182	371	472	569	755	161
רווח (הפסד) לפני מסים	230	228	739	479	647	630	333
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)	77	76	248	160	217	211	112
רווח (הפסד) לאחר מסים	153	152	491	319	430	419	221
חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	153	152	491	319	430	419	221
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	153	152	491	319	430	419	221
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	1,010	10,816	39,969	10,197	4,282	14,890	35,197
אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	863	10,437	41,544	10,931	4,372	14,908	35,167
פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	44,877	8,951	34,737	22,969	45,259	34,106	-

המאוחד	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
	אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	בנקאות פרטית	משקי בית	משכנתאות
הכנסות רבית, נטו	135	340	622	595	391	760	488
הכנסות שאינן מרבית	38	88	289	232	453	224	12
סך כל ההכנסות	173	428	911	827	844	984	500
הוצאות בגין הפסדי אשראי	2	45	10	48	6	11	38
הוצאות תפעוליות ואחרות	44	182	366	461	521	717	198
רווח לפני מסים	127	201	535	318	317	256	264
הפרשה למסים על הרווח	44	70	186	111	110	89	92
רווח לאחר מסים	83	131	349	207	207	167	172
חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	83	131	349	207	207	167	172
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	83	131	349	207	207	167	172
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	1,253	11,290	32,347	11,166	4,532	15,452	34,210
אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	1,404	11,657	36,115	12,546	4,773	15,992	35,229
פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	30,006	9,687	32,813	23,970	41,815	32,580	-

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות במוצרי שוק ההון	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות
4,966	(2,437)	(2,703)	439	(254)	2,436
1,652	(761)	(868)	75	151	957
6,618	(3,198)	(3,571)	514	(103)	3,393
502	(10)	(70)	18	-	10
2,877	(804)	(940)	213	43	1,006
3,239	(2,387)	(2,561)	283	(146)	2,377
1,090	(800)	(858)	100	(49)	796
2,149	(1,587)	(1,703)	183	(97)	1,581
113	-	-	-	113	-
2,262	(1,587)	(1,703)	183	16	1,581
(90)	-	-	(90)	-	-
2,172	(1,587)	(1,703)	93	16	1,581
205,403	(12,603)	(18,311)	9,228	85,522	12,603
119,240	(13,708)	(18,811)	6,121	-	13,708
191,125	(184,104)	(193,511)	9,633	-	184,104

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות במוצרי שוק ההון	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות
3,803	(1,033)	(1,239)	307	371	1,033
1,611	(758)	(865)	95	100	945
5,414	(1,791)	(2,104)	402	471	1,978
123	(9)	(51)	5	-	9
2,755	(697)	(887)	211	72	870
2,536	(1,085)	(1,166)	186	399	1,099
884	(377)	(406)	66	139	383
1,652	(708)	(760)	120	260	716
74	-	-	-	74	-
1,726	(708)	(760)	120	334	716
(59)	-	-	(59)	-	-
1,667	(708)	(760)	61	334	716
187,101	(10,361)	(16,698)	9,099	74,089	10,361
117,156	(11,653)	(18,350)	6,137	-	11,653
168,269	(161,954)	(173,903)	9,347	-	161,954

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								המאוחד
חטיבה עסקית				חטיבה בנקאית				
אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	בנקאות פרטית	משקי בית	משכנתאות		
42	262	440	401	144	524	431	הכנסות רבית, נטו	
37	82	220	217	477	228	16	הכנסות שאינן מרבית	
79	344	660	618	621	752	447	סך כל ההכנסות	
(2)	(47)	(94)	(61)	2	(12)	(8)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
28	174	295	441	531	691	199	הוצאות תפעוליות ואחרות	
53	217	459	238	88	73	256	רווח לפני מסים	
18	75	158	82	30	25	88	הפרשה למסים על הרווח	
35	142	301	156	58	48	168	רווח לאחר מסים	
-	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	
35	142	301	156	58	48	168	רווח נקי	
-	-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
35	142	301	156	58	48	168	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
							המיוחס לבעלי מניות הבנק	
1,058	9,687	23,851	10,409	4,201	14,857	30,108	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	
1,073	10,562	26,900	11,992	4,634	15,660	32,012	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	
28,439	8,657	26,424	21,641	39,353	30,432	-	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	

(1) יתרה ממוצעת מחושבת על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת
	במוצרי שוק ההון				נכסי לקוחות
2,794	(222)	(378)	245	462	221
1,756	(734)	(836)	101	289	925
4,550	(956)	(1,214)	346	751	1,146
(216)	2	11	(3)	-	(2)
2,652	(658)	(797)	192	94	804
2,114	(300)	(428)	157	657	344
728	(103)	(147)	55	226	118
1,386	(197)	(281)	102	431	226
69	-	-	-	69	-
1,455	(197)	(281)	102	500	226
(50)	-	-	(50)	-	-
1,405	(197)	(281)	52	500	226
172,373	(6,474)	(12,415)	8,667	75,476	6,474
102,240	(9,328)	(15,562)	5,641	-	9,328
153,447	(147,340)	(157,864)	9,025	-	147,340

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

א. חובות*, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023						המאוחד
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות ואגרות חוב	סך הכל	
817	151	344	1,312	2	1,314	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾
314	40	148	502	-	502	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(85)	(9)	(122)	(216)	-	(216)	- מחיקות חשבונאיות
85	7	93	185	-	185	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
-	(2)	(29)	(31)	-	(31)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,131	189	463	1,783	2	1,785	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾
100	6	11	117	-	117	מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
123	8	34	165	-	165	(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						המאוחד
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות ואגרות חוב	סך הכל	
670	159	326	1,155	-	1,155	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾
93	(34)	4	63	2	65	התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה**
81	25	17	123	-	123	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(119)	(2)	(89)	(210)	-	(210)	- מחיקות חשבונאיות
92	3	86	181	-	181	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(27)	1	(3)	(29)	-	(29)	מחיקות חשבונאיות, נטו
817	151	344	1,312	2	1,314	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾
68	-	11	79	-	79	מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
100	6	11	117	-	117	(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						המאוחד
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות ואגרות חוב	סך הכל	
881	164	318	1,363	-	1,363	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾
(212)	(6)	2	(216)	-	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(94)	-	(84)	(178)	-	(178)	- מחיקות חשבונאיות
95	1	90	186	-	186	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1	1	6	8	-	8	מחיקות חשבונאיות, נטו
670	159	326	1,155	-	1,155	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾
72	-	14	86	-	86	מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
68	-	11	79	-	79	(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
** השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות*, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2023						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
84,686	29,049	55,637	288	-	55,349	שנבדקו על בסיס פרטי
63,603	-	63,603	21,851	35,450	6,302	שנבדקו על בסיס קבוצתי
148,289	29,049	119,240	22,139	35,450	61,651	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
909	2	907	7	-	900	שנבדקו על בסיס פרטי
711	-	711	422	181	108	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,620	2	1,618	429	181	1,008	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2022						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
70,822	19,217	51,605	389	-	51,216	שנבדקו על בסיס פרטי
65,551	-	65,551	23,144	35,474	6,933	שנבדקו על בסיס קבוצתי
136,373	19,217	117,156	23,533	35,474	58,149	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
657	2	655	10	-	645	שנבדקו על בסיס פרטי
540	-	540	323	145	72	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,197	2	1,195	333	145	717	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות*, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
	אשראי לציבור				בנקים ממשלות ואגרות חוב
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾	798	151	278	1,227	2
הוצאות בגין הפסדי אשראי	311	40	133	484	-
- מחיקות חשבונאיות	(84)	(9)	(107)	(200)	-
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	83	7	80	170	-
מחיקות חשבונאיות, נטו	(1)	(2)	(27)	(30)	-
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾	1,108	189	384	1,681	2
מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	97	6	9	112	-
(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	121	8	32	161	-

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
	אשראי לציבור				בנקים ממשלות ואגרות חוב
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾	657	159	270	1,086	-
התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה**	91	(34)	(7)	50	2
הוצאות בגין הפסדי אשראי	79	25	14	118	-
- מחיקות חשבונאיות	(119)	(2)	(75)	(196)	-
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	90	3	76	169	-
מחיקות חשבונאיות, נטו	(29)	1	1	(27)	-
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾	798	151	278	1,227	2
מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	68	-	8	76	-
(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	97	6	9	112	-

הבנק	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
	אשראי לציבור				בנקים ממשלות ואגרות חוב
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה ⁽¹⁾	864	164	259	1,287	-
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(211)	(6)	4	(213)	-
- מחיקות חשבונאיות	(88)	-	(73)	(161)	-
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	92	1	80	173	-
מחיקות חשבונאיות, נטו	4	1	7	12	-
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה ⁽²⁾	657	159	270	1,086	-
מזה: (1) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	73	-	10	83	-
(2) בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	68	-	8	76	-

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
** השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות*, אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2023						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
82,321	27,726	54,595	288	-	54,307	שנבדקו על בסיס פרטי
58,523	-	58,523	16,835	35,450	6,238	שנבדקו על בסיס קבוצתי
140,844	27,726	113,118	17,123	35,450	60,545	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
888	2	886	7	-	879	שנבדקו על בסיס פרטי
634	-	634	345	181	108	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,522	2	1,520	352	181	987	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2022						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
68,710	18,127	50,583	389	-	50,194	שנבדקו על בסיס פרטי
60,436	-	60,436	18,109	35,474	6,853	שנבדקו על בסיס קבוצתי
129,146	18,127	111,019	18,498	35,474	57,047	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
642	2	640	10	-	630	שנבדקו על בסיס פרטי
475	-	475	259	145	71	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,117	2	1,115	269	145	701	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2023						המאוחד
חובות צוברים ⁽²⁾ - מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		תקינים	
בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽³⁾		לא צוברים	צוברים ⁽²⁾		
2	-	10,449	19	49	10,381	פעילות לווים בישראל
3	-	7,112	29	43	7,040	מסחרי
4	1	16,411	2	1	16,408	בינוי ונדל"ן - בינוי
43	12	27,226	344	719	26,163	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
52	13	61,198	394	812	59,992	שרותים פיננסיים
172	-	35,450	205	68	35,177	מסחרי - אחר
47	17	22,139	91	174	21,874	סך הכל מסחרי
271	30	118,787	690	1,054	117,043	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
						אנשים פרטיים - אחר
						סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						מסחרי
-	-	17	-	-	17	בינוי ונדל"ן
5	-	436	-	24	412	מסחרי אחר
5	-	453	-	24	429	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
5	-	453	-	24	429	סך הכל פעילות בחו"ל
276	30	119,240	690	1,078	117,472	סך הכל אשראי לציבור

(1) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות רבית.

(3) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של 101 מיליון ש"ח (31.12.22 - 81 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2022						המאוחד
חובות צוברים ⁽²⁾ - מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		תקינים	
בפיגור של 30 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים או יותר		לא צוברים	צוברים ⁽²⁾		
4	-	9,706	60	26	9,620	פעילות לווים בישראל
12	-	7,129	40	13	7,076	מסחרי
11	-	13,006	2	4	13,000	בינוי ונדל"ן - בינוי
22	8	27,863	201	532	27,130	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
49	8	57,704	303	575	56,826	שרותים פיננסיים
205	-	35,474	145	75	35,254	מסחרי - אחר
45	13	23,533	96	150	23,287	סך הכל מסחרי
299	21	116,711	544	800	115,367	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
						אנשים פרטיים - אחר
						סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						מסחרי
-	-	13	-	-	13	בינוי ונדל"ן
-	-	432	-	-	432	מסחרי אחר
-	-	445	-	-	445	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	445	-	-	445	סך הכל פעילות בחו"ל
299	21	117,156	544	800	115,812	סך הכל אשראי לציבור

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות לא צוברים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מסווגים כחובות לא צוברים, למעט חובות בארגון חוב של אנשים פרטיים, המסווגים כחובות לא צוברים שנבדקו על בסיס קבוצתי. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חובות שאינם הלוואות לדיוור, עד לגובה הביטחון. לגבי הלוואות לדיוור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב לאחר 180 ימי פיגור, לחלק של יתרת החוב הרשומה, העודף על השווי ההוגן של הבטחון.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי

31 בדצמבר 2023								המאוחד
יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב*								
סך הכל	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	קודם	2019	2020	2021	2022	2023	
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
17,561	2,217	1,167	422	945	1,306	4,730	6,774	בינוי ונדל"ן
17,046	2,105	1,145	395	929	1,253	4,552	6,667	אשראי בדירוג ביצוע
375	46	11	13	8	33	170	94	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
92	58	3	1	6	7	5	12	אשראי בעייתי צובר
48	8	8	13	2	13	3	1	אשראי שאינו צובר
43,637	24,099	2,087	1,165	1,843	2,405	4,633	7,405	מסחרי - אחר
41,770	23,332	1,922	1,007	1,694	2,204	4,464	7,147	אשראי בדירוג ביצוע
801	273	78	84	70	103	105	88	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
720	372	42	32	45	64	27	138	אשראי בעייתי צובר
346	122	45	42	34	34	37	32	אשראי שאינו צובר
35,450	-	12,379	3,141	4,838	6,902	5,630	2,560	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
24,445	-	9,440	2,218	3,195	4,447	3,510	1,635	LTV עד 60%
10,454	-	2,566	890	1,595	2,397	2,093	913	LTV מעל 60% ועד 75%
551	-	373	33	48	58	27	12	LTV מעל 75%
34,949	-	12,090	3,104	4,778	6,838	5,595	2,544	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
130	-	74	8	16	15	6	11	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
178	-	83	16	24	29	21	5	בפיגור 30-89 יום
193	-	132	13	20	20	8	-	בפיגור מעל 90 יום
205	-	139	13	24	20	9	-	אשראי שאינו צובר
22,139	5,043	4,755	1,242	1,687	2,327	3,140	3,945	אנשים פרטיים - אחר
21,288	4,864	4,500	1,190	1,620	2,240	3,053	3,821	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
779	163	238	47	62	78	76	115	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
51	10	11	4	4	6	8	8	בפיגור 30-89 יום
21	6	6	1	1	3	3	1	בפיגור מעל 90 יום
91	37	18	4	6	7	9	10	אשראי שאינו צובר
118,787	31,359	20,388	5,970	9,313	12,940	18,133	20,684	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
453	213	-	-	1	-	1	238	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
429	213	-	-	1	-	1	214	אשראי לא בעייתי
24	-	-	-	-	-	-	24	אשראי בעייתי צובר
-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי שאינו צובר
119,240	31,572	20,388	5,970	9,314	12,940	18,134	20,922	סך הכל אשראי לציבור

* לרבות יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי

31 בדצמבר 2022*								המאוחזר
יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב**								
סך הכל	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	קודם	2018	2019	2020	2021	2022	
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
בינו ונדל"ן								
16,835	2,225	1,118	425	577	1,264	2,607	8,619	אשראי בדירוג ביצוע
16,433	2,121	1,084	416	558	1,238	2,533	8,483	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
263	41	14	4	7	14	59	124	אשראי בעייתי צובר
39	4	13	3	4	2	7	6	אשראי שאינו צובר
100	59	7	2	8	10	8	6	
40,869	19,719	2,087	884	1,738	3,015	3,756	9,670	מסחרי - אחר
38,983	18,998	1,977	816	1,605	2,715	3,531	9,341	אשראי בדירוג ביצוע
1,147	440	46	32	82	159	107	281	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
536	214	36	20	38	102	90	36	אשראי בעייתי צובר
203	67	28	16	13	39	28	12	אשראי שאינו צובר
35,474	-	11,362	2,649	3,361	5,189	7,359	5,554	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
24,276	-	8,402	1,918	2,342	3,404	4,719	3,491	LTV עד 60%
10,441	-	2,406	700	984	1,729	2,583	2,039	LTV מעל 60% ועד 75%
757	-	554	31	35	56	57	24	LTV מעל 75%
34,982	-	11,072	2,605	3,331	5,126	7,311	5,537	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
155	-	82	14	13	19	19	8	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
212	-	107	20	13	37	26	9	בפיגור 30-89 יום
125	-	101	10	4	7	3	-	בפיגור מעל 90 יום
145	-	118	11	5	8	3	-	אשראי שאינו צובר
23,533	4,808	4,156	1,830	1,709	2,358	3,337	5,335	אנשים פרטיים - אחר
22,653	4,659	3,903	1,728	1,639	2,268	3,222	5,234	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
815	128	241	95	65	85	105	96	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
49	16	8	5	4	4	8	4	בפיגור 30-89 יום
16	5	4	2	1	1	2	1	בפיגור מעל 90 יום
96	44	17	8	6	6	9	6	אשראי שאינו צובר
116,711	26,752	18,723	5,788	7,385	11,826	17,059	29,178	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
445	159	-	9	1	1	-	275	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
445	159	-	9	1	1	-	275	אשראי לא בעייתי
-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי בעייתי צובר
-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי שאינו צובר
117,156	26,911	18,723	5,797	7,386	11,827	17,059	29,453	סך הכל אשראי לציבור

* הוצג מחדש בעקבות טיוב נתונים.

** לרבות יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2. א. מידע נוסף על חובות לא צוברים

31 בדצמבר 2023						המאוחד
הכנסות רבית שגרשמו ⁽²⁾	יתרת קרן חובות לא צוברים	סך הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	
						פעילות לווים בישראל
						מסחרי
-	1,473	48	20	9	28	בינוי ונדל"ן
-	2,140	346	30	112	316	מסחרי - אחר
-	3,613	394	50	121	344	סך הכל מסחרי
-	243	205	2	12	203	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	324	91	5	28	86	אנשים פרטיים - אחר
-	4,180	690	57	161	633	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
-	20	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
-	4,200	690	57	161	633	סך הכל (*)
						(*) מזה:
						נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
						נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של הביטחון
						נמדד על בסיס קבוצתי
		378	34	121	344	
		12	12	-	-	
		300	11	40	289	

31 בדצמבר 2022						המאוחד
הכנסות רבית שגרשמו ⁽²⁾	יתרת קרן חובות לא צוברים	סך הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	
						פעילות לווים בישראל
						מסחרי
-	2,139	100	20	21	80	בינוי ונדל"ן
-	3,740	203	52	58	151	מסחרי - אחר
-	5,879	303	72	79	231	סך הכל מסחרי
-	173	145	2	6	143	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	342	96	14	28	82	אנשים פרטיים - אחר
-	6,394	544	88	113	456	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
-	31	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
-	6,425	544	88	113	456	סך הכל (*)
						(*) מזה:
						נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
						נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של הביטחון
						נמדד על בסיס קבוצתי
		292	61	79	231	
		12	12	-	-	
		240	15	34	225	

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) סכום הכנסות הרבית שגרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים רבית לפני התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות רבית בסך 56 מיליון ש"ח (2022 - 39 מיליון ש"ח).

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים הינה 582 מיליון ש"ח (31.12.22 - 538 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2. ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

31 בדצמבר 2023					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	
					פעילות לווים בישראל
					מסחרי
16	1	-	-	15	בינוי ונדל"ן
66	11	-	-	55	מסחרי - אחר
82	12	-	-	70	סך הכל מסחרי
11	4	-	-	7	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
94	29	-	-	65	אנשים פרטיים - אחר
187	45	-	-	142	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
187	45	-	-	142	סך הכל

31 בדצמבר 2022					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	
					פעילות לווים בישראל
					מסחרי
18	4	-	-	14	בינוי ונדל"ן
67	15	-	-	52	מסחרי - אחר
85	19	-	-	66	סך הכל מסחרי
14	1	-	-	13	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
89	26	-	-	63	אנשים פרטיים - אחר
188	46	-	-	142	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
188	46	-	-	142	סך הכל

(1) צובר הכנסות רבית.

(2) ליום 31 בדצמבר 2023 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך של 183 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים (31.12.22 - 165 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2. ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

המאוחד								
ארגונים מחדש שבוצעו								
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר								
2021			2022			2023		
יתרת חוב	יתרת חוב		יתרת חוב	יתרת חוב		יתרת חוב	יתרת חוב	
רשומה	רשומה		רשומה	רשומה		רשומה	רשומה	
לאחר	לאחר		לאחר	לאחר		לאחר	לאחר	
ארגון	ארגון		ארגון	ארגון		ארגון	ארגון	
מחדש	מחדש		מחדש	מחדש		מחדש	מחדש	
מספר	מספר		מספר	מספר		מספר	מספר	
חוזים	חוזים		חוזים	חוזים		חוזים	חוזים	
5	5	37	12	12	28	9	9	45
38	38	225	37	37	218	41	41	224
43	43	262	49	49	246	50	50	269
-	-	-	3	3	4	2	2	4
44	46	1,025	50	53	1,231	58	62	1,200
87	89	1,287	102	105	1,481	110	114	1,473

פעילות לווים בישראל

מסחרי

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל פעילות בישראל

המאוחד					
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾					
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		2023	
יתרת חוב	מספר	יתרת חוב	מספר	יתרת חוב	מספר
רשומה	חוזים	רשומה	חוזים	רשומה	חוזים
2	21	1	18	1	25
6	144	14	111	11	106
8	165	15	129	12	131
-	-	1	4	-	3
10	517	13	522	11	510
18	682	29	655	23	644

פעילות לווים בישראל

מסחרי

בינוי ונדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל פעילות בישראל

(1) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2. ג. מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

המאוחד	31 בדצמבר 2023							
	אינו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סך הכל
מסחרי	304	11	34	31	10	4	-	394
הלוואות לדיור	12	95	57	31	5	1	4	205
אנשים פרטיים - אחר	86	2	2	1	-	-	-	91
סך הכל	402	108	93	63	15	5	4	690

המאוחד	31 בדצמבר 2022							
	אינו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סך הכל
מסחרי	206	25	27	33	9	3	-	303
הלוואות לדיור	19	56	32	27	3	6	2	145
אנשים פרטיים - אחר	90	2	2	2	-	-	-	96
סך הכל	315	83	61	62	12	9	2	544

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החזר וסוג הרבית

המאוחד	31 בדצמבר 2023			
	יתרת הלוואות לדיור			
	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: רבית משתנה	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון: שיעור המימון - עד 60% מעל 60%	23,989	263	14,028	1,331
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	11,005	89	6,627	1,099
סך הכל	456	18	407	-
	35,450	370	21,062	2,430

המאוחד	31 בדצמבר 2022			
	יתרת הלוואות לדיור			
	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: רבית משתנה	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון: שיעור המימון - עד 60% מעל 60%	23,831	207	14,122	1,313
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	11,198	64	6,789	922
סך הכל	445	39	388	-
	35,474	310	21,299	2,235

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור (המשך)

4. רכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽¹⁾								המאוחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
יתרה לסוף השנה	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾ שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף השנה	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾ שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	
1,798	2	-	6,285	2,013	23	-	6,727	סך הכל מסחרי
1,798	2	-	6,285	2,013	23	-	6,727	סך הכל

(1) אשראי לציבור מסחרי שנרכש במסגרת עסקאות פקטורינג.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

5. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2023						המאוחד
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
יתרה לסוף השנה			יתרה לסוף השנה			
חלקו של הבנק			חלקו של הבנק			
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	
1,591	3,995	-	71	-	71	סך הכל מסחרי
1,591	3,995	-	71	-	71	סך הכל

31 בדצמבר 2022						המאוחד
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
יתרה לסוף השנה			יתרה לסוף השנה			
חלקו של הבנק			חלקו של הבנק			
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	
1,707	3,307	-	127	-	127	סך הכל מסחרי
1,707	3,307	-	127	-	127	סך הכל

(1) לרבות אם הבנק נתן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾ לפי גודל האשראי של הלווה

המאוחד						ליום 31 בדצמבר		
			2023			2022		
			מספר לווים ⁽⁴⁾			מספר לווים ⁽⁴⁾		
			אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾			אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾		
			סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽¹⁾			סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽¹⁾		
			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
תקרת האשראי ללווה	באלפי ש"ח		עד 10	225,589	765	עד 10	214,304	695
	מ- 10	עד 20	82,747	410	916	מ- 10	עד 20	872
	מ- 20	עד 40	108,897	1,151	2,323	מ- 20	עד 40	2,024
	מ- 40	עד 80	112,770	2,860	4,070	מ- 40	עד 80	3,480
	מ- 80	עד 150	82,730	5,479	4,141	מ- 80	עד 150	3,465
	מ- 150	עד 300	53,814	8,528	3,282	מ- 150	עד 300	2,643
	מ- 300	עד 600	30,255	11,130	2,321	מ- 300	עד 600	1,843
	מ- 600	עד 1,200	26,110	19,745	2,805	מ- 600	עד 1,200	2,349
	מ- 1,200	עד 2,000	8,051	10,208	1,780	מ- 1,200	עד 2,000	1,552
	מ- 2,000	עד 4,000	2,661	5,425	1,679	מ- 2,000	עד 4,000	1,427
	מ- 4,000	עד 8,000	983	3,772	1,815	מ- 4,000	עד 8,000	1,474
	מ- 8,000	עד 20,000	603	5,599	2,152	מ- 8,000	עד 20,000	2,642
	מ- 20,000	עד 40,000	279	5,960	1,968	מ- 20,000	עד 40,000	2,089
	מ- 40,000	עד 200,000	283	18,093	6,154	מ- 40,000	עד 200,000	6,924
	מ- 200,000	עד 400,000	45	9,184	2,894	מ- 200,000	עד 400,000	3,249
	מ- 400,000	עד 800,000	13	5,575	2,662	מ- 400,000	עד 800,000	3,046
	מ- 800,000	עד 1,200,000	5	3,684	851	מ- 800,000	עד 1,200,000	1,633
	מ- 1,200,000	עד 1,600,000	2	2,550	315	מ- 1,200,000	עד 1,600,000	-
סך הכל			735,837	119,671	42,893	720,163		
						118,064		
						41,407		

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 119,088 מיליון ש"ח, 182 מיליון ש"ח ו-401 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.22 - 117,156 מיליון ש"ח, 219 מיליון ש"ח ו-689 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (4) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

הבנק				המאוחד			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים ⁽¹⁾		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים ⁽¹⁾	
		31 בדצמבר				31 בדצמבר	
2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
1	1	571	140	1	1	572	141
10	15	1,007	996	10	16	1,174	1,128
8	6	4,265	2,941	9	6	4,325	2,985
-	-	1	1	-	-	-	-
44	51	5,031	4,754	46	51	5,141	4,854
-	-	3,302	2,616	-	-	3,303	2,617
21	35	10,759	10,278	22	37	11,672	11,245
18	31	6,017	8,289	18	31	6,042	8,307
8	17	8,341	9,150	9	18	9,396	10,337
-	-	595	853	-	-	595	853
-	-	220	329	-	-	220	329
2	5	1,358	2,150	2	5	1,387	2,168

אשראי תעודות
ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרכשי דירות
ערבויות וכתבי שיפוי לחברות מאוחדות להבטחת אשראי שהן העניקו
ערבויות והתחייבויות אחרות
מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
מסגרות להשאלות ניירות ערך
ערבויות בגין קרן סיכונים של מסלקת הבורסה והמעו"ף (ראה באור 25(ד', ה'))
התחייבויות להוצאת ערבויות

- (1) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
(2) בנוסף, המציא הבנק לבתי המשפט כתבי התחייבות עצמית ללא הגבלת סכום, הניתנים במסגרת הליך משפטי, על מנת להבטיח את נזקי הנתבעים במידה שנדחתה התביעה נגדם או שבוטל ההליך המשפטי מסיבה אחרת.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. ערבויות

1. כללי

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בגין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2023, סך העלות המופחתת של ההתחייבויות הקשורות לערבויות כמפורט בטבלאות מטה, הינה בסך של 37 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 - סך של 43 מיליון ש"ח). העלות המופחתת של הערבויות הפיננסיות והביצוע כלולה בסעיף "התחייבויות אחרות".

2. תשלומים עתידיים פוטנציאליים

הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים									
ליום 31 בדצמבר 2022					ליום 31 בדצמבר 2023				
יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל שלוש חמשים שנים	פקיעה מעל שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל שלוש חמשים שנים	פקיעה מעל שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
במיליוני ש"ח					במיליוני ש"ח				
6	1,174	18	249	907	7	1,128	16	190	922
17	4,325	118	851	3,356	10	2,985	98	1,433	1,454
20	5,933	741	880	4,312	20	5,324	791	911	3,622
-	1,387	376	727	284	-	2,168	729	920	519
43	12,819	1,253	2,707	8,859	37	11,605	1,634	3,454	6,517

3. הערכת סיכון הערבות

הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים									
ליום 31 בדצמבר 2022					ליום 31 בדצמבר 2023				
סך הכל	לא מדורגות	לא מדורגות	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות בדירוג השקעה	סך הכל	לא מדורגות	לא מדורגות	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות בדירוג השקעה
במיליוני ש"ח					במיליוני ש"ח				
1,174	9	27	1,138	1,128	7	54	1,067	1,128	7
4,325	-	13	4,312	2,985	-	86	2,899	2,985	-
5,933	63	238	5,632	5,324	31	126	5,167	5,324	31
1,387	-	236	1,151	2,168	-	98	2,070	2,168	-
12,819	72	514	12,233	11,605	38	364	11,203	11,605	38

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
(במיליוני ש"ח)

המאוחד						
31 בדצמבר 2023						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
68,866	-	289	326	1,607	-	66,644
26,985	543	-	1,921	12,213	1,874	10,434
57	-	-	-	-	-	57
117,622	588	63	1,557	4,857	15,366	95,191
1,055	-	-	-	23	686	346
786	786	-	-	-	-	-
877	877	-	-	-	-	-
328	328	-	-	-	-	-
3,651	2,188	30	59	296	3	1,075
1,366	370	-	2	13	5	976
221,593	5,680	382	3,865	19,009	17,934	174,723
191,125	588	1,423	3,678	29,147	5,614	150,675
4,314	-	62	2	728	-	3,522
750	-	2	3	420	-	325
4,767	-	-	-	-	4,765	2
3,784	2,187	16	72	161	20	1,328
4,207	53	1	5	31	79	4,038
208,947	2,828	1,504	3,760	30,487	10,478	159,890
12,646	2,852	(1,122)	105	(11,478)	7,456	14,833
-	-	1,120	(172)	11,447	(250)	(12,145)
-	-	-	72	32	-	(104)
-	-	-	(4)	48	-	(44)
12,646	2,852	(2)	1	49	7,206	2,540
-	-	-	119	30	-	(149)
-	-	-	(107)	499	-	(392)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעה בחברה כלולה
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד						
31 בדצמבר 2022						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
57,130	-	471	488	2,178	-	53,993
16,010	445	-	1,388	6,178	1,193	6,806
12	-	-	-	-	-	12
115,961	720	89	1,298	3,955	14,095	95,804
866	-	-	-	95	707	64
687	687	-	-	-	-	-
902	902	-	-	-	-	-
317	317	-	-	-	-	-
2,825	1,303	53	246	954	13	256
1,245	380	-	1	23	14	827
195,955	4,754	613	3,421	13,383	16,022	157,762
168,269	720	1,627	3,680	26,095	5,990	130,157
4,821	-	13	6	140	-	4,662
237	-	1	2	28	-	206
4,749	-	-	-	-	4,745	4
2,322	1,302	46	87	597	26	264
4,522	49	1	5	50	73	4,344
184,920	2,071	1,688	3,780	26,910	10,834	139,637
11,035	2,683	(1,075)	(359)	(13,527)	5,188	18,125
-	-	1,080	335	13,107	(189)	(14,333)
-	-	-	8	187	-	(195)
-	-	(2)	3	164	-	(165)
11,035	2,683	3	(13)	(69)	4,999	3,432
-	-	-	26	178	-	(204)
-	-	(37)	(27)	616	-	(552)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים

ניירות ערך

ניירות ערך שנשאלו

אשראי לציבור, נטו⁽³⁾

אשראי לממשלה

השקעה בחברה כלולה

בנינים וציוד

נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

פקדונות הממשלה

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2023						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
67,472	-	289	323	1,605	431	64,824
25,940	543	-	1,785	12,190	1,700	9,722
57	-	-	-	-	-	57
111,598	588	63	1,551	4,854	14,999	89,543
369	-	-	-	23	-	346
1,642	1,642	-	-	-	-	-
855	855	-	-	-	-	-
324	324	-	-	-	-	-
3,651	2,188	30	59	296	3	1,075
1,293	334	-	-	13	3	943
213,201	6,474	382	3,718	18,981	17,136	166,510
184,082	588	1,408	3,483	28,849	7,329	142,425
6,344	-	78	49	998	316	4,903
750	-	2	3	420	-	325
2,442	-	-	-	-	2,440	2
3,790	2,187	16	75	164	20	1,328
3,722	53	1	5	30	78	3,555
201,130	2,828	1,505	3,615	30,461	10,183	152,538
12,071	3,646	(1,123)	103	(11,480)	6,953	13,972
-	-	1,120	(172)	11,447	(250)	(12,145)
-	-	-	72	32	-	(104)
-	-	-	(4)	48	-	(44)
12,071	3,646	(3)	(1)	47	6,703	1,679
-	-	-	119	30	-	(149)
-	-	-	(107)	499	-	(392)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעות בחברות מוחזקות
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2022						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
56,403	-	470	486	2,176	421	52,850
15,215	445	-	1,280	6,155	1,179	6,156
12	-	-	-	-	-	12
109,904	720	89	1,289	3,949	13,817	90,040
158	-	-	-	94	-	64
1,403	1,403	-	-	-	-	-
879	879	-	-	-	-	-
311	311	-	-	-	-	-
2,825	1,303	53	246	954	13	256
1,166	344	-	-	23	12	787
188,276	5,405	612	3,301	13,351	15,442	150,165
161,540	720	1,613	3,505	25,800	7,776	122,126
7,223	-	29	36	404	312	6,442
237	-	1	2	28	-	206
2,365	-	-	-	-	2,361	4
2,332	1,302	46	94	600	26	264
4,020	49	1	6	49	69	3,846
177,717	2,071	1,690	3,643	26,881	10,544	132,888
10,559	3,334	(1,078)	(342)	(13,530)	4,898	17,277
-	-	1,080	319	13,106	(189)	(14,316)
-	-	-	8	187	-	(195)
-	-	(2)	3	164	-	(165)
10,559	3,334	-	(12)	(73)	4,709	2,601
-	-	-	26	178	-	(204)
-	-	(37)	(27)	616	-	(552)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים

ניירות ערך

ניירות ערך שנשאלו

אשראי לציבור, נטו⁽³⁾

אשראי לממשלה

השקעות בחברות מוחזקות

בנינים וציוד

נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

פקדונות הממשלה

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון (במיליוני ש"ח)

המאוחד	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
	31 בדצמבר 2023				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים	93,296	9,996	22,346	15,290	12,910
התחייבויות	111,437	32,316	17,988	4,311	1,343
הפרש	(18,141)	(22,320)	4,358	10,979	11,567
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(8,994)	(3,671)	396	(173)	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(49)	(26)	(180)	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(27,184)	(26,017)	4,574	10,806	11,567
מטבע חוץ					
נכסים	8,837	3,798	5,278	2,636	958
התחייבויות	25,939	5,883	4,034	92	72
הפרש	(17,102)	(2,085)	1,244	2,544	886
מזה: הפרש בדולר	(14,336)	(2,217)	1,171	2,329	553
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	8,994	3,671	(396)	173	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	49	26	180	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(8,059)	1,612	1,028	2,717	886
סך הכל					
נכסים*	102,133	13,794	27,624	17,926	13,868
התחייבויות**	137,376	38,199	22,022	4,403	1,415
הפרש	(35,243)	(24,405)	5,602	13,523	12,453
* מזה: אשראי לציבור	24,970	11,370	20,728	14,385	9,780
** מזה: פקדונות הציבור	132,948	36,528	18,825	1,475	847

המאוחד	31 בדצמבר 2022				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
נכסים*	80,659	9,603	22,956	20,406	13,523
התחייבויות**	128,935	30,875	11,253	4,336	3,484
הפרש	(48,276)	(21,272)	11,703	16,070	10,039
* מזה: אשראי לציבור	21,890	8,507	19,494	17,083	10,538
** מזה: פקדונות הציבור	126,182	29,794	7,907	1,941	769

- בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנוטרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- כולל נכסים בסך 242 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.22 - 231 מיליון ש"ח).
- כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 4,477 מיליון ש"ח (31.12.22 - 4,401 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 185 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.22 - 190 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית ⁽³⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾		סך הכל תזרימי מזומנים ⁽⁵⁾	מכל עשרים שנה	מכל עשרים שנה	מכל חמש ועד עשר שנים	מכל ארבע ועד חמש שנים	מכל שלוש ועד ארבע שנים
	סך הכל	במיליוני ש"ח						
באחוזים								
5.14	192,745	210	221,441	6,824	20,368	24,948	6,898	8,565
1.91	170,449	22	172,087	88	1,244	2,295	262	803
	22,296	188	49,354	6,736	19,124	22,653	6,636	7,762
	(12,395)	-	(12,442)	-	-	-	-	-
	(148)	-	(255)	-	-	-	-	-
	9,753	188	36,657	6,736	19,124	22,653	6,636	7,762
4.75	23,168	31	24,594	-	149	915	751	1,272
5.06	35,670	-	36,241	-	-	113	44	64
	(12,502)	31	(11,647)	-	149	802	707	1,208
	(11,484)	25	(10,894)	-	-	476	650	480
	12,395	-	12,442	-	-	-	-	-
	148	-	255	-	-	-	-	-
	41	31	1,050	-	149	802	707	1,208
5.13	215,913	241	246,035	6,824	20,517	25,863	7,649	9,837
2.08	206,119	22	208,328	88	1,244	2,408	306	867
	9,794	219	37,707	6,736	19,273	23,455	7,343	8,970
5.28	117,034	229	144,518	6,301	20,328	22,002	6,732	7,922
2.33	190,537	-	191,394	-	108	164	77	422
</								

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾ (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
	31 בדצמבר 2023				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים	90,662	9,581	20,443	13,996	11,376
התחייבויות	104,707	30,922	17,644	4,606	1,973
הפרש	(14,045)	(21,341)	2,799	9,390	9,403
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(8,994)	(3,671)	396	(173)	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(49)	(26)	(180)	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,088)	(25,038)	3,015	9,217	9,403
מטבע חוץ					
נכסים	8,747	3,799	5,282	2,637	948
התחייבויות	25,575	5,955	4,165	96	75
הפרש	(16,828)	(2,156)	1,117	2,541	873
מזה: הפרש בדולר	(14,138)	(2,286)	1,060	2,329	545
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	8,994	3,671	(396)	173	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	49	26	180	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(7,785)	1,541	901	2,714	873
סך הכל					
נכסים*	99,409	13,380	25,725	16,633	12,324
התחייבויות**	130,282	36,877	21,809	4,702	2,048
הפרש	(30,873)	(23,497)	3,916	11,931	10,276
* מזה: אשראי לציבור	24,208	10,960	19,040	13,153	8,875
** מזה: פקדונות הציבור	125,903	35,065	18,254	3,242	992

	31 בדצמבר 2022				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
נכסים*	78,680	9,156	21,483	19,087	12,434
התחייבויות**	121,107	30,046	11,924	4,792	3,813
הפרש	(42,427)	(20,890)	9,559	14,295	8,621
* מזה: אשראי לציבור	21,115	8,060	17,989	15,847	9,588
** מזה: פקדונות הציבור	118,432	28,872	7,772	1,988	2,531

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 229 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.22 - 220 מיליון ש"ח).
- (3) כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (5) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 4,043 מיליון ש"ח (31.12.22 - 4,002 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 172 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.22 - 179 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית ⁽³⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים ⁽⁵⁾	מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים	במיליוני ש"ח							
5.07	183,734	198	211,125	6,824	20,277	23,773	6,361	7,832
1.94	162,802	22	164,466	88	1,214	2,244	243	825
	20,932	176	46,659	6,736	19,063	21,529	6,118	7,007
	(12,395)	-	(12,442)	-	-	-	-	-
	(149)	-	(255)	-	-	-	-	-
	8,388	176	33,962	6,736	19,063	21,529	6,118	7,007
4.73	22,993	31	24,419	-	149	897	754	1,206
5.07	35,500	-	36,094	-	-	116	48	64
	(12,507)	31	(11,675)	-	149	781	706	1,142
	(11,486)	25	(10,905)	-	-	455	650	480
	12,395	-	12,442	-	-	-	-	-
	149	-	255	-	-	-	-	-
	37	31	1,022	-	149	781	706	1,142
5.05	206,727	229	235,544	6,824	20,426	24,670	7,115	9,038
2.12	198,302	22	200,560	88	1,214	2,360	291	889
	8,425	207	34,984	6,736	19,212	22,310	6,824	8,149
5.15	111,010	229	137,271	6,301	20,237	21,007	6,248	7,242
2.33	183,494	-	184,289	-	79	122	63	569

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים ⁽⁵⁾	מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים	במיליוני ש"ח							
4.31	182,871	222	207,628	6,227	19,520	23,011	7,275	10,755
1.57	175,646	15	177,410	103	2,173	1,432	738	1,282
	7,225	207	30,218	6,124	17,347	21,579	6,537	9,473
4.38	109,184	220	131,695	5,847	19,331	20,423	6,099	7,396
1.19	160,820	-	161,189	-	74	120	522	878

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במיליוני ש"ח)

המאחד					
31 בדצמבר 2023					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
68,863	-	68,212	651	68,866	מזומנים ופקדונות בבנקים
26,839	183	14,235	12,421	26,985	ניירות ערך ⁽²⁾
57	-	57	-	57	ניירות ערך שנשאלו
115,804	105,009	-	10,795	117,622	אשראי לציבור, נטו
1,007	641	366	-	1,055	אשראי לממשלה
3,651	612	771	2,268	3,651	נכסים בגין מכשירים נגזרים
228	218	-	10	228	נכסים פיננסיים אחרים
216,449	106,663	83,641	26,145	218,464 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
187,404	58,871	120,554	7,979	191,125	פקדונות הציבור
4,253	2,137	2,116	-	4,314	פקדונות מבנקים
751	24	675	52	750	פקדונות הממשלה
4,575	4	-	4,571	4,767	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,784	20	1,496	2,268	3,784	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,747	2,736	-	11	2,774	התחייבויות פיננסיות אחרות
203,514	63,792	124,841	14,881	207,514 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
37	37	-	-	37	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
865	865	-	-	865	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
- (3) מזה: נכסים בסך 37,779 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 11,826 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32א.ב-32א.ד.
- (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, ואינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוזן					
31 בדצמבר 2022					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן	
57,127	-	56,473	654	57,130	נכסים פיננסיים
15,832	143	7,705	7,984	16,010	מזומנים ופקדונות בבנקים
12	-	12	-	12	ניירות ערך ⁽²⁾
113,119	104,731	-	8,388	115,961	ניירות ערך שנשאלו
840	683	157	-	866	אשראי לציבור, נטו
2,825	642	825	1,358	2,825	אשראי לממשלה
215	189	-	26	216	נכסים בגין מכשירים נגזרים
189,970	106,388	65,172	18,410	193,020 ⁽³⁾	נכסים פיננסיים אחרים
					סך כל הנכסים הפיננסיים
164,844	41,047	117,313	6,484	168,269	התחייבויות פיננסיות
4,629	4,007	622	-	4,821	פקדונות הציבור
238	32	206	-	237	פקדונות מבנקים
4,517	3	-	4,514	4,749	פקדונות הממשלה
2,322	26	937	1,359	2,322	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,927	2,901	-	26	2,949	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
179,477	48,016	119,078	12,383	183,347 ⁽³⁾	התחייבויות פיננסיות אחרות
					סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
43	43	-	-	43	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
833	833	-	-	833	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים בסך 23,907 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,832 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32א.ב-32א.ד.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, ואינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור רבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הרבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הרבית. תחת הנחת שיעורי רבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים ברבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים רבית. בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי הוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

ניירות ערך סחירים - השווי הוגן נאמד לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן ורבות). תקבולים אלו הונו בשיעור רבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור רבית זה נקבע לפי שיעור רבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות בעייתיים לא צוברים חושב תוך שימוש בשיעורי רבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוהה הגלום בהם. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים לא צוברים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה. תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - השווי הוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור רבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הקבוצה, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל. תזרימי המזומנים בגין פקדונות עם דרישה (עו"ש) נפרסו בהתבסס על מודל סטטיסטי לחיזוי יתרות יציבות. במהלך שנת 2023, בוצע עדכון למודל העו"ש, שהביא לגידול בשווי הוגן של כ-738 מיליון ש"ח. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש. תזרימי המזומנים בגין פקדונות הציבור הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוסס על מודל סטטיסטי.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בעסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי הוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיקות האשראי של הצד הנגדי.

באור 332 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2023				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
7,439	14,116	-	-	21,555
316	-	-	-	316
1,452	-	-	-	1,452
2,268	771	612	-	3,651
10,805	-	-	-	10,805
22,280	14,887	612	-	37,779
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה				
מניות שאינן למסחר				
ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל ההתחייבויות				

31 בדצמבר 2022				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
4,864	7,537	-	-	12,401
240	-	-	-	240
27	-	-	-	27
1,358	825	642	-	2,825
8,414	-	-	-	8,414
14,903	8,362	642	-	23,907
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה				
מניות שאינן למסחר				
ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל ההתחייבויות				

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2023					
רווחים בגין השינויים בשווי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
2	44	-	44	-	השקעה במניות
-	12	12	-	-	אשראי בעייתי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון

31 בדצמבר 2022					
הפסדים בגין השינויים בשווי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
(9)	62	-	62	-	השקעה במניות
-	12	12	-	-	אשראי בעייתי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון

באור 32 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023							
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2023	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2023	העברות ברוטו מתוך רמה 3	העברות ברוטו אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022
נכסים							
556	612	-	-	(4,560)	85	4,445	642
נכסים בגין מכשירים נגזרים							
התחייבויות							
(4)	20	-	-	(7)	-	(4)	26
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים							
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2022	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	העברות ברוטו מתוך רמה 3	העברות ברוטו אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021
נכסים							
576	642	-	-	(3,578)	81	3,890	249
נכסים בגין מכשירים נגזרים							
התחייבויות							
(11)	26	-	-	1	-	(7)	18
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים							

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

באור 32 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2023						
טווח	ממוצע משוקלל באחוזים	שווי הוגן במיליוני ש"ח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי		
					א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים	
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
					- חוזי רבית שקל-מדד	
					- חוזי רבית אחר	
					- חוזי מטבע חוץ	
					התחייבויות	
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:	
					- חוזי רבית שקל מדד	
					- חוזי מטבע חוץ	
					ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה	
					אשראי בעייתי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון	
					שווי הוגן של בטחונות	
					12	
ליום 31 בדצמבר 2022						
טווח	ממוצע משוקלל באחוזים	שווי הוגן במיליוני ש"ח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי		
					א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים	
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:	
					- חוזי רבית שקל-מדד	
					- חוזי רבית אחר	
					- חוזי מטבע חוץ	
					התחייבויות	
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:	
					- חוזי רבית שקל מדד	
					- חוזי מטבע חוץ	
					ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה	
					אשראי בעייתי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון	
					שווי הוגן של בטחונות	
					12	

מידע איכותי בדבר פריטים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3:

- רבית צמודה למדד - שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות מדד, כך שעלייה (ירידה) בתחזית האינפלציה תביא לעלייה (קטון) השווי ההוגן בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק.
- סיכון אשראי צד נגדי - שינוי בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות, כך שככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי של העסקה יהיה גבוה/נמוך.

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים (במיליוני ש"ח)

א. יתרות

31 בדצמבר 2023					
בעלי עניין ⁽¹⁾					
מחזיקי מניות					
בעלי שליטה ⁽²⁾					
אחרים ⁽³⁾					
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		
-	-	-	-	אשראי לציבור	
-	-	-	-	השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾	
-	-	-	-	נכסים אחרים	
-	-	54	44	פקדונות הציבור	
-	-	-	-	התחייבויות אחרות	
-	-	5,835	5,835	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾	
-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾	

31 בדצמבר 2022					
בעלי עניין ⁽¹⁾					
מחזיקי מניות					
בעלי שליטה ⁽²⁾					
אחרים ⁽³⁾					
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		
-	-	-	-	אשראי לציבור	
-	-	-	-	השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾	
-	-	-	-	נכסים אחרים	
-	-	4	2	פקדונות הציבור	
-	-	-	-	התחייבויות אחרות	
-	-	5,104	5,104	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾	
-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾	

הערות לטבלה ראה עמוד 230.

ב. תמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין ⁽¹⁾										
מחזיקי מניות										
בעלי שליטה ⁽²⁾										
אחרים ⁽³⁾										
נושאי משרה ⁽⁴⁾										
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר										
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	הסעיף ברווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות (הוצאות) רבית, נטו*
-	-	-	-	-	-	1	-	1		הכנסות (הוצאות) שאינן מרבית
35	36	42	-	-	-	-	-	-		הוצאות תפעוליות ואחרות**
(35)	(36)	(42)	-	-	-	1	-	1		סך הכל

* פירוט בסעיף קטן ד. להלן.

** פירוט בסעיף קטן ג. להלן.

צדדים קשורים ⁽¹⁾				בעלי עניין ⁽¹⁾			
המוחזקים על ידי הבנק		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽⁶⁾	
חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן
11	10	1,131	1,131	8	6	80	72
-	-	786	786	-	-	-	-
-	-	1	-	23	13	-	-
109	51	14	11	-	-	1,540	1,050
-	-	4	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	667	5	-	-	83	81

צדדים קשורים ⁽¹⁾				בעלי עניין ⁽¹⁾			
המוחזקים על ידי הבנק		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽⁶⁾	
חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾	חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן
12	11	632	631	7	3	44	32
-	-	687	687	-	-	-	-
-	-	-	-	22	20	-	-
104	67	54	8	-	-	1,606	1,122
-	-	15	3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	760	205	-	-	50	50

צדדים קשורים ⁽¹⁾						בעלי עניין		
המוחזקים על ידי הבנק			אחרים ⁽⁶⁾			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁸⁾		חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁶⁾		חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁶⁾	
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	2021	2022	2023	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	2021	2022	2023	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר
-	-	-	-	2	12	34	(9)	(16)
-	-	-	-	(2)	(15)	(4)	37	(26)
-	-	-	-	-	-	-	6	9
-	-	-	-	-	(3)	30	22	(51)

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

שכר ומשכורות לבעלי עניין מהבנק ומחברות מוחזקות שלו*					
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	
נושאי משרה (4)		נושאי משרה (4)		נושאי משרה (4)	
מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות
15	**31	16	**30	16	**37
10	4	9	6	9	5

בעלי עניין המועסקים בבנק

דירקטורים שאינם מועסקים בבנק

* לא כולל מס שכר.

** מזה: הטבות עובד לזמן קצר - 34 מיליון ש"ח (2022 - 28 מיליון ש"ח, 2021 - 29 מיליון ש"ח), הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - 3 מיליון ש"ח (2022 - 2 מיליון ש"ח, 2021 - 2 מיליון ש"ח).

הערות:

- בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף ד.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.
- נושאי משרה - בהתאם לסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- על בסיס היתרות בסופי החודשים.
- בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- חברה כלולה - בהתאם לסעיף ד.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.
- בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
- פירוט של סעיף זה כלול גם בבאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות.
- אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

ד. הכנסות רבית, נטו בעסקאות של התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

מזה: חברה כלולה			המאוחד		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023	2021	2022	2023
2	12	34	3	13	38
-	-	-	(10)	(17)	(43)
2	12	34	(7)	(4)	(5)

בגין נכסים

מאשראי לציבור

בגין התחייבויות

על פקדונות הציבור

סך כל ההכנסות (הוצאות) רבית, נטו

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 33 להלן.

הערות לטבלה ראה עמוד 230.

ה. רכישת השליטה בבנק

ביום 19 בספטמבר 2003, הועברה השליטה בחברת פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), החברה האם של הבנק, אל בינוהן בע"מ (להלן - "בינוהן") וקבוצת ליברמן האוסטרלית (המורכבת ממשפחת מיכאל והלן אבלס וממשפחת ליברמן, (ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן) באמצעות אינסטנט הולדינגס בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ, בחלקים שווים ביניהן). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה. העברת השליטה בבנק נעשתה בהתאם להיתר נגיד בנק ישראל, מיום 27 באוגוסט 2003, לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בחברת פי.ב.י. אחזקות בע"מ ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שניתן לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. בהיתר נקבעו תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר לבין פיבי ולבין הבנק. ההיתר קובע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 וכי אם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה - לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך 2,391 מיליון ש"ח. בהתאם לתיקונים בהיתר מעת לעת, ובהתאם לדיווח פיבי:

מאז 2015 מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו שמואלי ודפנה בינו אור, מחזיקים בחלקים שווים באמצעי השליטה בבינוהן (כל אחד מהם מחזיק 25%).

ביום 24 במרס 2013, העבירה אינסטנט הולדינגס לאינסטנט מספר 2 בע"מ (הנשלטת גם היא באופן מלא, באמצעות גופים אוסטרליים, על ידי ה"ה הלן ומיכאל (מייקל) אבלס, להלן - "אינסטנט 2"), את מלוא החזקותיה של אינסטנט הולדינגס בפיבי. עם העברת המניות אינסטנט 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנט הולדינגס, בינוהן ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנט הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנט 2. בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הן כלדהלן: בינוהן בע"מ - 28.54%, אינסטנט 2 בע"מ - 11.68% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68% (החזקות כל בעלי השליטה בפיבי מהוות את גרעין השליטה בה, בהתאם להיתר השליטה בבנק ישראל).

פיבי מחזיקה ב- 48.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר בנק ישראל).

1. (1) תנאי העסקת מנכ"ל הבנק היוצאת:

הסכם ההעסקה של מנכ"ל הבנק היוצאת, גב' סמדר ברבר-צדיק, היה לתקופה של חמש שנים החל מיום 19 במרס 2007 כאשר נקבע כי בתום תקופת ההסכם המקורי, יימשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביאו לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים מראש. מנכ"ל הבנק היוצאת סיימה את כהונתה כמנכ"ל ביום 29 בנובמבר 2023.

בעקבות פרסום חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"), ביום 20 בנובמבר 2016, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק, את תנאי ההעסקה של המנכ"ל היוצאת, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן - "יום התחילה"), בשים לב להוראות חוק התגמול (להלן - "תנאי ההעסקה"), כאשר לא היה בתנאי ההעסקה כדי לפגוע בזכויות שנצברו למנכ"ל היוצאת עד ליום התחילה.

בהתאם לתנאי ההעסקה, תקרת התגמול הקבוע השנתי של המנכ"ל היוצאת עמדה על התקרה הקבועה בסעיף 2(א) לחוק התגמול (לא כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין, כמפורט בתנאי ההעסקה). ככל שהתקרה המותרת לפי חוק התגמול (לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק) תאפשר זאת, יגדל רכיב התגמול הקבוע של המנכ"ל היוצאת ברכיב קבוע נוסף, שלא יעלה על 2.5 משכורת חודשיות לשנה. בגין רכיב התגמול הקבוע הנוסף יבוצעו על ידי הבנק תשלומים והפרשות לפיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין.

בהתאם לתנאי ההעסקה, הבנק או המנכ"ל היוצאת היו רשאים להודיע, בכל עת במהלך תקופת ההעסקה, לצד האחר על סיום ההעסקה, במועד שיחול לפחות 3 חודשים מראש. בתקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהמנכ"ל היוצאת עבדה במהלכה, תהיה המנכ"ל היוצאת זכאית למשכורת החודשית ולתנאים הנלווים. עלות המשכורת החודשית והתנאים הנלווים בתקופת ההודעה המוקדמת הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק קודם ליום התחילה ותשלום למנכ"ל היוצאת, על פי ההפרשה האמורה, ככל שהבנק יחליט שלא להעסיק את המנכ"ל בתקופת ההודעה המוקדמת. בהתאם לכך, עם סיום כהונתה של המנכ"ל היוצאת, שולם למנכ"ל היוצאת חלק יחסי של עלות תקופת ההודעה המוקדמת שהופרשה כאמור בדוחות הכספיים של הבנק בשים לב לתקופה שלא הועסקה בתקופת ההודעה המוקדמת.

בתנאי ההעסקה הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של שלושה חודשים במשכורת מלאה, אשר עלותה כחלק מתנאי ההעסקה הקודמים של המנכ"ל היוצאת הופרשה בדוחות הכספיים של הבנק עובר ליום התחילה, ותשלום למנכ"ל היוצאת, על פי ההפרשה האמורה, במקרה של סיום יחסי עובד - מעביד בהתאם לתנאי ההעסקה. עם סיום כהונתה של המנכ"ל היוצאת, שולמה לה עלות תקופת הגבלת התחרות, שהופרשה כאמור בדוחות הכספיים של הבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנכ"ל היוצאת מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של 2 משכורות חודשיות, אם מצאו כי קיימים טעמים מצדיקים זאת, בכפוף לתקרה המותרת לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול. בהתאם לכך, בגין תקופת כהונתה כמנכ"ל בשנת 2023, אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון לשלם למנכ"ל היוצאת מענק שנתי בסך של 414 אלפי ש"ח. בהתאם לכך, התגמול הקבוע השנתי של המנכ"ל היוצאת בתוספת המענק השנתי בגין שנת 2023 לא עלה על התקרה לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול באופן יחסי לתקופת כהונתה בשנת 2023.

עבור תקופת העסקתה, החל מיום התחילה, הייתה המנכ"ל היוצאת זכאית לפיצויי פיטורים על פי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 ותקנותיו, על בסיס המשכורת החודשית, כפי שתהיה במועד סיום יחסי עובד - מעביד או לכספים והזכויות שיצטברו לזכותה בהסדר הפנסיוני בגין ההפרשות לפיצויי פיטורים במהלך התקופה לאחר יום התחילה, לפי הגבוה מבין השניים. המנכ"ל היוצאת הייתה זכאית גם לפיצויי פיטורים לפי דין ופיצויי פיטורים מוגדלים עבור תקופת העסקתה עד ליום התחילה, שהופרשו בדוחות הכספיים של הבנק באופן שוטף עד ליום התחילה, הופקדו בקופות עבודה ושוחררו לידיה במועד סיום יחסי העבודה.

ככל שהוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בגין שנת המס בקשר עם המנכ"ל היוצאת תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק התגמול, חלק מן התגמול שישולם לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק התגמול.

(2) תנאי העסקת מנכ"ל הבנק הנכנס:

מנכ"ל הבנק הנכנס, מר אלי כהן, החל את תפקידו כמנכ"ל הבנק ביום 30 בנובמבר 2023. תנאי ההעסקה למנכ"ל הנכנס אושרו ביום 3 בינואר 2024 באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (להלן - תנאי ההעסקה) לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, החל מיום כניסתו לתפקיד מנכ"ל הבנק (להלן - "יום התחילה"), בשים לב גם להוראות חוק התגמול, להוראות מדיניות התגמול לנושאי המשרה של הבנק, כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 1 במרץ 2023 (מדיניות התגמול צורפה לדוח זימון האסיפה מיום 24 בינואר 2023, מס' אסמכתא: 2023-01-009553) (להלן - "מדיניות התגמול"), חוק החברות ולהוראת ניהול בנקאי תקין מס' A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי".

בהתאם לתנאי ההעסקה, נכון למועד אישור תנאי ההעסקה על ידי האסיפה הכללית, עלות התגמול השנתי של מנכ"ל הבנק, כמשמעו בחוק התגמול (קרי לא כולל תשלומים והפרשות לתשלום פנסיוני ולפיצויי פיטורים על פי דין, כמפורט בתנאי ההעסקה), לרבות בהיתן מענק שנתי בגובה תקרת המענק השנתי, לא עולה על התקרה לפי סעיף 2(א) לחוק התגמול. על אף האמור, תנאי הכהונה והעסקה של המנכ"ל עשויים לעלות על התקרה לפי סעיף 2(א) לחוק התגמול (אך לא יותר מהתקרה לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול), ככל שוועדת התגמול והדירקטוריון יאשרו שינויים לא מהותיים בתנאי העסקה של המנכ"ל הנכנס, בהתאם לסעיף 11 למדיניות התגמול וזאת ללא צורך באישור נוסף של האסיפה הכללית וכן במקרים של עדכון הפרשות קיימות בדוחות הכספיים הנובעות מעדכונים שיחולו בתנאי הכהונה והעסקה (כגון הפרשה לתשלום בתקופת אי תחרות במקרה של שינוי במשכורת החודשית או הפרשי הצמדה בשכר או צבירת חופשה).

משכורתו של המנכ"ל הנכנס צמודה למדד המחירים לצרכן בהתאם לחוק התגמול ובכפוף לתקרות על פיו. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. המנכ"ל הנכנס זכאי להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת תגמולים ו/או קרן פנסיה, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידו, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם לתנאי ההעסקה. המנכ"ל הנכנס זכאי לרכב של הבנק ולהוצאות החזקתו. למנכ"ל הנכנס הזכות לבקש לערוך שינויים והתאמות בתנאים הנלווים לתנאי ההעסקה, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים בתנאים נלווים אחרים, למעט לעניין ההוצאות בקשר להסדר הפנסיוני ועצם העמדת רכב על ידי הבנק, והכל בכפוף לכל דין ולכך שלא יחול עקב כך שינוי בעלות התגמול של המנכ"ל הנכנס כמשמעו בחוק התגמול (קרי לא כולל תשלומים והפרשות לתשלום פנסיוני ולפיצויי פיטורים על פי דין).

בהתאם לתנאי ההעסקה, הבנק או המנכ"ל הנכנס יהיו רשאים להודיע, בכל עת במהלך תקופת העסקה, לצד האחר על סיום ההעסקה, במועד שיחול לפחות שלושה חודשים לאחר מועד מסירת ההודעה (להלן - "תקופת ההודעה המוקדמת"). בתקופת ההודעה המוקדמת ימשיך המנכ"ל לבצע את תפקידו באופן מלא ותקין, אלא אם הבנק החליט לוותר על עבודתו בפועל בתקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, ברציפות או לסירוגין. בתקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהמנכ"ל הנכנס עבד במהלכה, יהיה המנכ"ל הנכנס זכאי למשכורת החודשית ולתנאים הנלווים בהתאם לתנאי ההעסקה. במידה והבנק יחליט שלא להעסיק את המנכ"ל במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ישולם למנכ"ל שווי המשכורת והתנאים הנלווים בתקופת ההודעה המוקדמת, להם היה זכאי, אילו המשיך לכהן כמנכ"ל הבנק עד תום תקופת ההודעה המוקדמת.

בתנאי ההעסקה הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של שלושה חודשים במשכורות חודשיות מלאות הכוללות את ערך ההפרשות הסוציאליות שהיה מקבל באותה התקופה לו היו מתקיימים בה יחסי עובד-מעביד בהתאם לתנאי ההעסקה.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנכ"ל הנכנס מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של 255 אלף ש"ח, אם מצאו, כי קיימים טעמים מצדיקים זאת. תקרת המענק השנתי תהיה צמודה לעליית המדד. המענק השנתי לא יהווה חלק מהשכר החודשי של המנכ"ל הנכנס ולא יובא בחשבון המרכיבים לצרכי חישוב פיצויי פיטורים, תגמולים, הפרשות סוציאליות או אחרות, וכל הטבה או תשלום אחרים מכל סוג שהוא. אין בתנאי ההעסקה כדי לגרוע מזכאותו של המנכ"ל למענק שנתי בגין שנת 2023 כסמנכ"ל ומנהל סיכונים ראשי בהתאם למדיניות התגמול ותוכנית התגמול בבנק.

עבור תקופת העסקתו, החל מיום 1 בינואר 2022, יהיה המנכ"ל הנכנס זכאי לכספים והזכויות שיצטברו לזכותו בהסדר הפנסיוני בגין הפרשות לפיצויי פיטורים בתקופה האמורה ויחול סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עבור תקופת העסקתו עד ליום 1 בינואר 2022, המנכ"ל זכאי לפיצויי פיטורים לפי דין ופיצויי פיטורים על בסיס המשכורת החודשית, כפי שתהיה במועד סיום יחסי עובד-מעביד או לכספים והזכויות שיצטברו לזכותו בהסדר הפנסיוני בגין הפרשות לפיצויי פיטורים בתקופה האמורה, לפי הגבוה מבין השניים. אולם, ככל שתסתיים כהונתו של המנכ"ל הנכנס, עקב התפטרותו, בתקופה של שלוש שנים מיום התחילה, המנכ"ל הנכנס יהיה זכאי לפיצויי פיטורים בגין תקופת העסקה עד ליום 1 בינואר 2022, על בסיס משכורתו החודשית האחרונה ערב מינויו למנכ"ל הבנק או לכספים והזכויות שיצטברו לזכותו בהסדר הפנסיוני בגין הפרשות לפיצויי פיטורים בגין תקופת העסקה שעד ליום 1 בינואר 2022, לפי הגבוה מבין השניים, אלא אם ייקבע על ידי הדירקטוריון אחרת ובכפוף לכל דין.

ככל שההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא, בגין שנת המס, בקשר עם המנכ"ל הנכנס תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק התגמול, חלק מן התגמול שישולם לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק התגמול.

(3) תנאי העסקת יו"ר הבנק:

מר רון לבקוביץ מונה לראשונה כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק החל מיום 15 בספטמבר 2020. מינויו כדירקטור אושר גם באסיפה הכללית מיום 5 בנובמבר 2020, ונקבע לתקופה של עד שלוש שנים ממועד אישור האסיפה. ביום 1 בנובמבר 2023, אישרה האסיפה הכללית את מינויו כדירקטור לתקופה נוספת של עד שלוש שנים החל מיום 5 בנובמבר 2023. תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד להסכם יהיה רשאי להביא לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים. בהתאם לאישור האסיפה הכללית מיום 1 בנובמבר 2023 בדבר עדכון במשכורתו החודשית של יו"ר הדירקטוריון, תקרת התגמול הקבוע של יו"ר הדירקטוריון היא 3,237 אלפי ש"ח לשנה (כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין). תקרת התגמול הקבוע צמודה למדד המחירים לצרכן. יו"ר הדירקטוריון זכאי להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידו, חופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם לתנאי ההעסקה. יו"ר הדירקטוריון זכאי לרכב של הבנק ולהוצאות החזקתו. ליו"ר הדירקטוריון הזכות לבקש לערוך שינויים במשכורתו החודשית ו/או בתנאים הנלווים, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים, ובכפוף לכל דין ולתקרת התגמול הקבוע (כהגדרתה בתנאי ההעסקה).

בתנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הוגדרה תקופת הגבלת תחרות במשכורת מלאה (ללא תנאים נלווים למעט הרכב והוצאות החזקתו) שתעמוד על שלושה חודשים. בהתאם לאישור האסיפה הכללית מיום 1 בנובמבר 2023, התשלום בגין תקופת הגבלת התחרות יהיה בהתאם למשכורת החודשית מיד לאחר אישור האסיפה הכללית האמורה, ולא לפי המשכורת החודשית אשר תשולם לו בסיום כהונתו (קרי לא יכלול עדכונים במשכורת החודשית בהתאם לשינויים עתידיים במדד שלאחר מועד האסיפה האמורה). לדירקטוריון הבנק שמורה הזכות לוותר על תקופת הגבלת התחרות או חלקה ובמקרה כזה לא יהיה זכאי יו"ר הדירקטוריון לתשלום כאמור.

ככל שההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא, בגין שנת המס, בקשר עם יו"ר הדירקטוריון תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק התגמול, חלק מן התגמול שישולם לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק התגמול.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

237	ממשל תאגידי
237	חברי הדירקטוריון
238	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
239	מינויים ופרישות
240	חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם
241	הביקורת הפנימית בקבוצה
243	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
245	שכר רואי החשבון המבקרים
246	שכר נושאי משרה בכירה
249	עסקאות עם בעלי עניין
252	פרטים על בעלי השליטה בבנק
253	מעורבות ותרומה לקהילה
255	פרטים נוספים
255	תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק
256	רכוש קבוע
257	הון האנושי
260	מערכת יחסי העבודה
261	מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי
262	הסכמים מהותיים
263	חקיקה ויוזמות רגולטוריות
269	הליכים משפטיים
269	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
270	מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים
272	שיפורים טכנולוגיים וחדשנות
274	נספחים
274	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד
278	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
279	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני
280	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
281	נספח 5 - מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני

רשימת לוחות

242	פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם	1
245	שכר רואי החשבון המבקרים	2
246	שכר נושאי משרה בכירה	3
251	ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק	4
255	תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק	5
256	רכוש קבוע	6
257	המבנה הארגוני של הבנק	7
257	נתונים אודות מצבת כח האדם בקבוצת הבנק במונחי משרות	8
258	נתונים לגבי ממוצע שנתי של מצבת כח האדם בקבוצה לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	9
258	נתונים אודות עלות ושכר למשרת עובד בבנק	10
274	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית	11
278	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	12
279	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני	13
280	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	14
281	נספח 5 - מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני	15

ממשל תאגידי

חברי הדירקטוריון

מר רון לבקוביץ, יו"ר הדירקטוריון

מר צדיק בינו

גב' פנינה ביטרמן כהן

מר גיל בינו

מר דב גולדפריינד

ד"ר רונן הראל

מר צבי לברון

מר יעקב סיט

מר אילן (אילון) עייש

גב' ארנה דב

פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ניתן למצוא בתקנה 26 "דירקטוריון הבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2023 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות התשנ"ט-1999, לפחות אחד מהדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, והיתר יהיו בעלי כשירות מקצועית או בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית (כהגדרת מונחים אלה בחוק). כמו כן, בהתאם להוראת בנק ישראל לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון ולפחות שניים מחברי ועדת הביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

בפועל, כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון כיום, (ובכללם שני הדח"צים לפי חוק החברות התשנ"ט-1999) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. להלן פרטים אודות דירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק, שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, תוך ציון חברותם בוועדת הביקורת ותאור הרקע המקצועי ו/או ההשכלה, לפיהם יש לראותם כדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית:

- מר רון לבקוביץ, יו"ר הדירקטוריון.** בוגר כלכלה מורחב באוניברסיטת תל אביב ותכנית ניהול מתקדם בבית"ס מינהל עסקים אוניברסיטת הרווארד. בעלים ומנהל בחברות השקעות משפחתיות. כיהן כדירקטור בחברת נימביו בע"מ וכחבר הוועדה המדעית המייעצת של ב"ח "רמב"ם מדטק". ייסד את החברה אפסילון בית השקעות וכיהן בה כמנכ"ל משותף.
- מר צדיק בינו,** כיהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. מכהן כדירקטור בחברות: בינו אחזקות בע"מ; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; BIGRO COMMODITIES LIMITED; בינוהן בע"מ; דאדא ניהול בע"מ.
- גב' פנינה ביטרמן כהן,** (דירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ודירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים, יו"ר ועדת הביקורת). עורכת דין, בוגרת משפטים באוניברסיטת תל אביב. השתתפה בהשתלמויות עומק בקורסים משפטיים באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת בר אילן, לרבות בנושא ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים. כיהנה כדח"צ בבנק במשך 9 שנים. כיהנה כיועצת משפטית של קבוצת פולאר ובכלל זה ליווי כל הפעילות העסקית של הקבוצה, ניהול משאים ומתנים עם המערכת הבנקאית וליווי משאים ומתנים מורכבים ברכישה ומכירה של חברות, גיוסים בארץ ובעולם והגשת מכרזים לפרויקטים בתחום התקשורת. כיהנה במשך כ-30 שנה בדירקטוריונים של חברות ציבוריות ופרטיות בתחומי התעשייה, נדל"ן, תקשורת, תשתיות ותחום פיננסיים, סחר ושירותים.
- מר גיל בינו,** עורך דין, בוגר משפטים ומנהל עסקים ומוסמך במנהל עסקים (EMBA). מכהן כיו"ר פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; כיהן כמנכ"ל בינו אחזקות בע"מ, מנכ"ל ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; דירקטור בחברות: בינו אחזקות בע"מ; בינוהן בע"מ; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; דאדא ניהול בע"מ; Alden Hotel AG.
- מר דב גולדפרינד,** (דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון, בוגר חשבונאות וכלכלה ומוסמך במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. מכהן כמנכ"ל בחברה: א.ת.ר. ניהול וייעוץ בע"מ. כיהן כדירקטור בחברה הממשלתית להגנות מצוקי חוף הים התיכון בע"מ וכיו"ר ועדת ביקורת של עמותת עמנואל אפוטרופוסות ללוקים באוטיזם מיסודה של אל"ט. כיהן כדח"צ בחברות: החברה הכלכלית ראשון לציון בע"מ; ייזום ראשון בע"מ; לאומי קארד בע"מ; סקורפיו נדל"ן בע"מ. כיהן כמנכ"ל בבנק פועלי אגודת ישראל בע"מ. כיהן כמנכ"ל, חבר הנהלה וראש חטיבת החשבונאי הראשי בבנק וכדירקטור בחברות בנות בקבוצת הבנק.
- גב' ארנה דב,** (דירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), בוגרת חשבונאות וכלכלה ומוסמכת במערכות מידע מאוניברסיטת תל אביב. מכהנת כיו"ר הדירקטוריון בויקריס בע"מ. חברה בוועדות ייעוץ לדירקטוריון בחברות סייבו וול בע"מ וביגיבי אי. כיהנה כדח"צית ברדיוו תוכנה בע"מ. שימשה כיועצת לחברות מטריקס בע"מ ואופן לגסי בע"מ. ייסדה וכיהנה כמנכ"ל אינטלינקס בע"מ. כיהנה כ-GM, CFRM בחברת Bottomline technologies (EPAY).
- ד"ר רון הראל,** (דירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ודירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת); בעל תואר ראשון בכלכלה, תואר שני (MBA) במנהל עסקים התמחות במימון מאוניברסיטת תל אביב. בעל תואר שלישי (PhD) במדעי הניהול התמחות יזמות וחדשנות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב. בוגר תכנית ניהול בינלאומית של ביה"ס למנהל עסקים באוניברסיטת NYU. מרצה בכיר למנהל עסקים בתחומי חדשנות, יזמות, אסטרטגיה, פיתוח עסקי ומימון: המרכז האקדמי פרס (2018-היום), אוניברסיטת תל אביב (2019-2022), המכללה האקדמית תל אביב יפו (2012-2018), אוניברסיטת בן גוריון בנגב (2016-2018). מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: ח. מר תעשיות בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול); קרור אחזקות בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול); וואן טכנולוגיות תוכנה בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול). מכהן כדירקטור בחברה: תל"י - חברת התמלוגים של יוצרי הקולנוע והטלוויזיה בישראל בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: תיקון עולם - קנביט פארמסוטיקלס בע"מ, אטראו שוקי הון בע"מ (יו"ר ועדת מאזן), פי. סי. בי. טכנולוגיות בע"מ, יובנק בע"מ, אי. ג'י. אר. אי, וכו"ר דירקטוריון טרנס-כלל סחר בע"מ.
- מר צבי לברון,** (חבר בוועדת ביקורת), עו"ד, בוגר משפטים באוניברסיטת תל אביב, LLM במשפט עסקי בינלאומי באוניברסיטת לונדון, קולג' קווין מרי (התמקדות במיסי עסקי פרטי ובינלאומי, מסחר בינלאומי ומימון בינלאומי). מכהן כדירקטור בחברה צבי לברון ושות'. כיהן כדירקטור בחברה גיא ירדן בע"מ. בעל ניסיון בליווי משפטי של עסקאות מסחריות, מימון פרויקטים ומימון תאגידים.

9. **מר יעקב סייט**, עורך דין, בוגר (LLB) במשפטים, בעל תואר ראשון (BA) בכלכלה באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במנהל עסקים (מוסמך במימון) (MBA) במרכז הבינתחומי הרצליה. מכהן כמנכ"ל פיבי אחזקות בע"מ וכדירקטור בחברות. כיהן כמנכ"ל ודירקטור בפיבי בית השקעות בע"מ, כיהן כמנכ"ל משותף בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי ברבינו בע"מ.
10. **מר אילן (אילון) עייש**, (דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון; בוגר כלכלה וחשבונאות באוניברסיטת תל אביב. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברה: יבול שוקי הון בע"מ. כיהן כדירקטור חיצוני באיסתא בע"מ. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות ניהול בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ וכיו"ר הוועדה לניהול סיכונים, יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר ועדת ממשל תאגידי של הבנק. היה שותף יועץ במשרד רואי החשבון גולדשטיין סבו טבת ושותף במשרד רואי החשבון וולקן, וינברג, עייש ושות' ויגאל בריטמן ושות'.

דירקטוריון הבנק קיים בשנת 2023, 27 ישיבות מליאה ו-62 ישיבות של ועדות הדירקטוריון (כולל ישיבות של ועדת אד-הוק לאיתור מנכ"ל).

מינויים ופרישות

ביום 17 במאי 2023, הודיעה גב' סמדר ברבר-צדיק על כוונתה לסיים את כהונתה כמנכ"ל הבנק, לאחר כהונה של כ-16 שנה כמנכ"ל וכ-20 שנה במצטר בתפקידים בכירים בבנק. הדירקטוריון החליט ביום 29 במאי 2023, על הקמת ועדת דירקטוריון לאיתור מועמדים לתפקיד מנכ"ל הבנק (להלן - "ועדת האיתור"), בראשות יו"ר הדירקטוריון מר רון לבקוביץ וחבריה הדירקטורים, גב' פנינה ביטרמן-כהן, מר גיל בינו, ד"ר רונן הראל ומר אילן עייש. ביום 13 באוגוסט 2023, החליט הדירקטוריון לאמץ את המלצת ועדת האיתור ולמנות את מר אלי כהן לתפקיד המנכ"ל הבא של הבנק. מר אלי כהן כיהן עד אז כראש החטיבה לניהול סיכונים בבנק (CRO), סמנכ"ל וחבר הנהלת הבנק. ביום 18 בספטמבר 2023, התקבל אישור המפקח על הבנקים למינוי. בהתאם לכך, נכנס מר אלי כהן לתפקידו כמנכ"ל הבנק ביום 30 בנובמבר 2023 וכהונתה של גב' סמדר ברבר-צדיק הסתיימה ביום 29 בנובמבר 2023.

הדירקטוריון מודה לגב' סמדר ברבר-צדיק על כהונתה המוצלחת, בה הובילה את הבנק להישגים מרשימים, והשכילה לבנות ולעצב קבוצה בנקאית צומחת, יעילה ואיכותית, תוך יצירת ערך לכלל מחזיקי העניין. הדירקטוריון מאחל למר אלי כהן הצלחה בכהונתו.

ביום 15 בנובמבר 2023, החליט הדירקטוריון למנות את גב' ליליה קפלן למנהלת הסיכונים הראשית (CRO), ראש חטיבת ניהול סיכונים, סמנכ"ל וחברת הנהלת הבנק. המינוי נכנס לתוקף ביום 30 בנובמבר 2023. הדירקטוריון מאחל לה הצלחה בכהונתה.

ביום 28 בינואר 2024, הודיעה מנהלת המערך המשפטי על רצונה לפרוש לגמלאות. המועד הסופי יקבע בתאום עם הבנק.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

מנהל כללי*	מר אלי כהן
סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	מר יורם סירקיס
סמנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי	מר נחמן ניצן
סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	מר בנצי אדירי
סמנכ"ל, מבקרת פנימית ראשית	גב' יעל רונן
סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי	גב' אלה גולן
סמנכ"ל, מנהלת סיכונים ראשית (CRO) וראש החטיבה לניהול סיכונים**	גב' ליליה קפלן
סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	מר רון גריסרו
סמנכ"ל, ראש מערך פאג"י	מר ינון שויקה
סמנכ"ל, ראש מערך הייעוץ המשפטי	גב' חביבה דהן
מנכ"ל החברה הבת מתן מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ	מר אופיר קדוש

מר אביעד בילר, עו"ד	מזכיר כללי
KPMG סומך חייקין, רו"ח (החלו בכהונתם בשנת 1972)	רואי החשבון המבקרים של הבנק

* החל מיום 30 בנובמבר 2023. עד ליום זה כיהנה גב' סמדר ברבר-צדיק.

** החל מיום 30 בנובמבר 2023. עד ליום זה כיהן מר אלי כהן.

פרטים נוספים על חברי ההנהלה הבכירה, ניתן למצוא בתקנה 26א' "נושאי משרה בכירה בבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2023 המתפרסם באתר מגא של רשות ניירות ערך.

הביקורת הפנימית בקבוצה

פרטי המבקר הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח, חברת הנהלה, מכהנת כמבקר הפנימית הראשית של הבנק החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקר פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבנק. בחברות הבנות הלא בנקאיות מונו מנהלים ממערך הביקורת הפנימית כמבקרים ראשיים. המבקר הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת תל אביב ובעלת תואר שני במשפטים במסלול האקדמי של המכללה למנהל. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת SOX של חברת כלל ביטוח בע"מ והיתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי. המבקר הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146(ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית (התשנ"ב - 1992) (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות אירגונית

מינוי המבקר הפנימית אושר בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במרס 2011. הממונה בארגון על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות בישראל. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון של סיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון. תכנית העבודה מותירה בידי המבקר הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק והחברות הבנות שלו עמד במהלך שנת 2023 על כ-41 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב שנתית, וכולל מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עובדת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקן 307, והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים. הוראת ניהול בנקאי תקן 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר. הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

גישה למידע

למבקר הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית לכל מערכות המידע של הבנק. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בחברות הבנות ניתנה גישה מלאה כאמור.

דין וחשבון המבקר הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים לחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין, נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקר הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. בנוסף, מוגש למנכ"ל, לחברי הנהלת הבנק, לחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון, הדיווח החודשי של הביקורת הפנימית, הכולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, והם רשאים לעיין בכל דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בוועדת הביקורת. כמו כן, ועדת

הביקורת תשקול את הצורך להביא לדיון במליאת הדירקטוריון או בוועדה מוועדותיו, דוחות ביקורת מהותיים שנדונו בפניה וזאת בהתייעצות עם יו"ר הדירקטוריון או יו"ר הוועדה, לפי העניין.

הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי.

הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2022 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 28 במרס 2023. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2023 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 10 בספטמבר 2023. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2023 ידון במהלך חודש אפריל 2024.

לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת.

במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית וביצועה בפועל הינם סבירים בנסיבות העניין, עומדים בדרישות האמורות ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול

להלן פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם (באלפי ש"ח) - לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי השכר הגבוה בבנק:

שנת		
2022	2023	
1,472	1,564	משכורת ומענקים
379	331	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשות, בטוח לאומי והטבות נוספות
72	76	שווי הטבות
1,923	1,971	סך הכל שכר והוצאות נלוות

תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, מר אלי כהן והחשבונאי הראשי, רו"ח נחמן ניצן. בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראש חטיבת החשבונאי הראשי, ראשי חטיבות והמערכים הכפופים למנכ"ל ו/או לדירקטוריון, מתאם הגילוי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים. בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בעניינם בהנהלת הבנק ובוועדת הגילוי בהשתתפות המנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק, במסגרתם מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים) התש"ע-2010. בראש ועדת הביקורת מכהן דירקטור חיצוני, רוב חבריה בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים וכל חברה בעלי היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בדירקטוריון ובוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. כיום כל חברי הדירקטוריון וכל חברי ועדת הביקורת הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים חמישה דירקטורים כמפורט להלן:

- גב' פנינה ביטרמן כהן**, יו"ר ועדת הביקורת. מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים) ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדין על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהנה במשך למעלה מ-30 שנה כנושאת משרה בכירה בחברה ציבורית שניות הערך שלה נסחרו בבורסה לני"ע בת"א, כיהנה במשך למעלה מ-30 שנה כדירקטורית בחברות הפעילות בתחומים מגוונים, השתתפה בקורסים בנושאים של ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים.
- מר דב גולדפריינד**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדין על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כמנכ"ל בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ; כסמנכ"ל, חבר הנהלה והחשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכדירקטור בחברות.
- ד"ר רונן הראל**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדין על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: בעל תואר ראשון בכלכלה, תואר שני (MBA) במנהל עסקים התמחות מימון מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שלישי (PhD) במדעי הניהול התמחות יזמות וחדשנות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב. כיהן כדירקטור חיצוני ביובנק בע"מ. מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: ח. מר תעשיות בע"מ; קרור אחזקות בע"מ; וואן טכנולוגיות תוכנה בע"מ. מכהן כדירקטור בחברה: תל"י - חברה התמלוגים של יוצרי הקולנוע והטלוויזיה בישראל בע"מ.
- מר אילן (אילון) עייש**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כדירקטור חיצוני באיסתא בע"מ. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברת יבול שוקי הון בע"מ.
- מר צבי לברון**, חבר ועדת הביקורת. אינו מכהן כדירקטור חיצוני ולא סווג כדירקטור בלתי תלוי. הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. מכהן כדירקטור בעל כשירות מקצועית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: מכהן כדירקטור בחברות.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה מיום 26 בפברואר 2024, דיון בהפרשות להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. הדיון התקיים בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

כמו כן, בישיבתה מיום 5 במרס 2024, דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בנוסף, ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בסיוטת הדוחות הכספיים. הדיון נערך ביום 5 במרס 2024, בהשתתפות חברי ועדת הביקורת, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. בעקבות ישיבת ועדת הביקורת נשלחו לחברי הדירקטוריון הדוחות הכספיים, בהם הוכנסו התיקונים שהתבקשו על ידי ועדת הביקורת, ובהתאם לכך, המליצה ועדת הביקורת לחברי הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים, זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 12 במרס 2024, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק, לרבות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל הועברו לחברי הדירקטוריון ביום 5 במרס 2024, זמן סביר לפני הדיון במליאה. במסגרת הדיון במליאה, הציג המנכ"ל את התוצאות הכספיות של הבנק והשוואה לתקופות קודמות. במעמד זה התקיים דיון במהלכו השיבו נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים בנושאים הקשורים לתוצאות הפעילות ולדוחות הכספיים. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

שכר רואי החשבון המבקרים (ג) (2) (3)
(באלפי ש"ח)

הבנק		המאוחד		
שנת 2022	שנת 2023	שנת 2022	שנת 2023	
עבור פעולות הביקורת (4)				
6,268	5,868	7,558	7,154	רואי החשבון המבקרים
-	-	-	-	רואה חשבון מבקר אחר
6,268	5,868	7,558	7,154	סך הכל
עבור שירותים הקשורים לביקורת				
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים
עבור שירותי המס				
898	1,197	938	1,259	רואי החשבון המבקרים
שירותים אחרים				
2,565	2,802	2,783	2,925	רואי החשבון המבקרים
3,463	3,999	3,721	4,184	סך הכל
9,731	9,867	11,279	11,338	סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי.

רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) מכהנים כרואי החשבון של הבנק משנת 1972.

שכר נושאי משרה בכירה
(באלפי ש"ח)

שנת 2023						
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽¹⁾
רון לבקוביץ	יו"ר הדירקטוריון	100%	0.02%	2,423	-	114
אלי כהן	מנהל כללי*	100%	-	1,309	473	80
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי**	100%	-	2,748	414	106
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,693	539	79
בנצי אדירי	סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,420	516	82
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי	100%	-	1,477	526	79

שנת 2022						
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽¹⁾
רון לבקוביץ	יו"ר הדירקטוריון	100%	0.02%	2,278	-	108
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,998	-	110
בנצי אדירי	סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,358	480	76
רון גריסרו	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	100%	-	1,358	446	78
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,478	482	74
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי	100%	-	1,412	459	75

- * החל מיום 30 בנובמבר 2023.
- ** עד ליום 29 בנובמבר 2023.
- (1) שווי הטבות שונות (כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, שווי ביטוחי בריאות ועוד).
- (2) רווח אקטוארי בגין שינוי ברבית היוון של התחייבויות הבנק לפיצויים והטבות לאחר פרישה.
- (3) לא כולל מס שכר.
- (4) כולל רווח בשל חישובים אקטואריים מעודכנים בגין התחייבות הבנק, לפיצויים והטבות לאחר פרישה.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על פי דין, אשר לא נכללות בהגדרות "תגמול" לצורך חישוב סכום ההתקשרות בסעיף 2(א) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016.
- (6) כולל הלוואות ומשכנתאות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

שנת 2023					
תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	רווח אקטוארי בגין שינוי ברבית ההיוון ⁽²⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול ⁽³⁾⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁶⁾
455	43	-	3,035	2,675	-
384	2,079	(142)	4,183	2,416	923
309	35	-	3,612	3,133	-
427	445	(18)	3,165	2,697	-
428	-	-	2,446	2,235	2,375
382	-	(39)	2,425	2,230	42
שנת 2022					
תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	רווח אקטוארי בגין שינוי ברבית ההיוון ⁽²⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול ⁽³⁾⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁶⁾
494	-	-	2,880	2,542	-
526	-	(14)	3,620	3,146	-
361	18	-	2,293	2,096	2,468
337	-	-	2,219	2,010	1,197
694	-	(638)	2,090	2,264	-
615	-	(573)	1,988	2,077	-

הערות:

- א. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.
- ב. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, כפי שאושרה באסיפה הכללית של הבנק מיום 1 במרס 2023 וחלה ביחס לשנות המענק 2023-2025, ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 (מספר אסמכתא 009553-01-2023)

מר רון לבקוביץ - מונה ליו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 15 בספטמבר 2020.
לתאור הסכם העסקתו של מר רון לבקוביץ - ראה באור 1.33.ו.2) לדוחות הכספיים.

גב' סמדר ברבר-צדיק - הועסקה בבנק מיום 9 בינואר 2005 וכיהנה כמנכ"ל הבנק מיום 19 במרץ 2007 ועד ליום 29 בנובמבר 2023.

מר אלי כהן - מועסק בבנק מיום 6 ביוני 2004 ומכהן כמנכ"ל הבנק מיום 30 בנובמבר 2023.
לתאור תנאי העסקתו של מר אלי כהן - ראה באור 1.33.ו.2) לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של הבנק מיום 29 בנובמבר 2023 (מספר אסמכתא 107974-01-2023).

מר יורם סירקיס - מועסק בבנק מיום 9 בפברואר 1993 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 20 במרץ 2007 לתקופה קצובה עד יום 20 במרץ 2010. לאחר מועד זה, החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך מתן הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.
עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי מר יורם סירקיס לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון עבור תקופת העסקתו בבנק עד ליום 1 בינואר 2019, כאשר עבור התקופה שלאחר מכן יהיה זכאי לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר יורם סירקיס צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2023, בין היתר, למר סירקיס, ראו הדיווח המיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 הנזכר לעיל.

מר רון גריסרו - החל את העסקתו במתן ביום 4 ביוני 2017 בהסכם אישי לתקופה קצובה בת שלוש שנים שאחריה נמשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה בה רשאי כל צד מהצדדים לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.
החל מיום 1 בינואר 2021, מר גריסרו מועסק בבנק, ברצף זכויות עם עבודתו במתן.
עם סיום העסקתו בבנק יהיה זכאי מר גריסרו לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין.
תקופת הגבלת התחרות הינה שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר גריסרו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2023, בין היתר, למר גריסרו, ראו הדיווח המיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 הנזכר לעיל.

גב' אלה גולן - מועסקת בבנק מיום 16 בינואר 1994 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בדצמבר 2013 לתקופה בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך מתן הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.
עם סיום העסקתה בבנק זכאית הגברת אלה גולן לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרה האחרון עבור תקופת העסקתה בבנק עד ליום 1 בינואר 2018, כאשר עבור התקופה שלאחר מכן תהא זכאית לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתה של גב' גולן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2023, בין היתר, לגב' גולן, ראו הדיווח המיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 הנזכר לעיל.

מר בנצי אדירי - החל את העסקתו בבנק ביום 2 בינואר 2012 בהסכם אישי לתקופה קצובה של שנתיים. לאחר מועד זה נמשך ההסכם לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך מתן הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.
עם סיום העסקתו יהיה זכאי מר אדירי לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין.
תקופת הגבלת התחרות הינה שישה חודשים מיום סיום העסקתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר אדירי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2023, בין היתר, למר אדירי, ראו הדיווח המיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 הנזכר לעיל.

עסקאות עם בעלי עניין

- א. **תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 - דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה**
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בכללים שנקבעו בעניין דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, כפי שפורטו בפרק ממשל תאגידי, עסקאות בעלי עניין, בדוחות הכספיים לשנת 2018.
- ב. **קביעת קריטריונים לצורך עסקאות של הבנק עם בעלי עניין**
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בקריטריונים כמפורט בפרק ממשל תאגידי, עסקאות עם בעלי עניין, בדוחות הכספיים לשנת 2018.
- ג. **עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן שאושרו בשנת הדיווח בהתאם לסעיף 270(4) ו/או 267 לחוק החברות (כולל עסקאות מסגרת שעדיין בתוקף במועד הדיווח ועסקאות שאושרו במסגרת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן - "תקנות ההקלות")):**
1. ביום 20 בדצמבר 2018, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לקראת סיומה של עסקת מסגרת מחודש יוני 2014 ולאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את ההחלטות הבאות, בעניין ביטוח דירקטורים ונושאי משרה:
 - אישור מראש להתקשרות הבנק בפוליסות ביטוח "אחריות דירקטורים ונושאי משרה" עבורו ועבור חברות הקבוצה עד לתקופה של 6 שנים, היינו עד ליום 31 בדצמבר 2024, לרבות בדרך של הארכת הפוליסות שאושרו בעבר ו/או באמצעות רכישת פוליסות חדשות, ואשר יחולו על נושאי המשרה, כפי שכינה ו/או שיכהנו בבנק ו/או בחברות הקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ולרבות נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.
 - ההחלטה האמורה לעיל מהווה החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות (להלן - "עסקת המסגרת") המאפשרת את חידוש פוליסת הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי השליטה בבנק ו/או קרוביהם וכן ביחס למנכ"ל גם בהתאם לתקנות 1(3), 1(5) ו-1א1 לתקנות ההקלות. מנגנון חידוש הביטוח אושר גם במסגרת מדיניות התגמול, אשר אושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 1 במרס 2023 ואשר פרטיה פורסמו בדיווח מידי מיום 24 בינואר 2023 מס' אסמכתא 009553-01-2023 (להלן - "מדיניות התגמול"), כך שמאפשר חידוש פוליסת הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי השליטה בבנק ו/או קרוביהם בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות.
 - אישור אופן חלוקת דמי הביטוח כאמור בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו אשר תבחנה להשתתף בפוליסת הביטוח החל מיום 1 בינואר 2019 ולמשך 6 שנים. ההחלטה האמורה לעיל מהווה אף החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות.
 - המסגרת לתנאי הפוליסה וכן התנאים לחידוש הפוליסה מעת לעת בגדר עסקת המסגרת הקיימת ומדיניות התגמול ואופן חלוקת דמי הביטוח בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו, פורטו בדיווח מידי של הבנק לעניין אישור עסקת המסגרת הקיימת מיום 6 בנובמבר 2018 (מס' אסמכתא 104838-01-2018) והאמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.
 - ביום 15 ביולי 2020 וביום 10 ביוני 2021, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, עדכונים לעסקת המסגרת הקיימת (התיקונים מ-2020, נכנסו לתוקף החל מיום 1 ביולי 2020), בכל הנוגע לגבול האחריות, התנאים לחידוש הפוליסה בגדר עסקת המסגרת, היקף דמי הביטוח, סכומי ההשתתפות העצמית (שתשלם הקבוצה ולא נושאי המשרה) ובהמשך ביטול התקרות שנקבעו ביחס לדמי הביטוח השנתיים וסכומי ההשתתפות העצמית והוספת הוצאות הגנה משפטיות סבירות מעל לגבול האחריות (תקרת היקף הכיסוי הביטוחי נותרה ללא שינוי), כאשר ביתר תנאי עסקת המסגרת הקיימת לא חל כל שינוי (לרבות משך תקופת עסקת המסגרת הקיימת, אשר תסתיים ביום 31 בדצמבר 2024). לפרטים בדבר העדכונים לעסקת המסגרת הקיימת ראו דיווחים מידיים של הבנק מיום 9 ביוני 2020 (מס' אסמכתא 051931-01-2020) ומיום 4 במאי 2021 (מספר אסמכתא 077970-01-2021), אשר האמור בהם נכלל כאן על דרך ההפניה.
 - ההחלטות לעיל היוו עדכונים לעסקת המסגרת וכן החלטה לפי סעיף 267 לחוק החברות, כתיקון של סעיף 8.2 למדיניות התגמול, למשך תוקפה של מדיניות התגמול, שהסתיים בפברואר 2023, אשר איפשר את חידוש פוליסות הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או שלבעל השליטה עשוי להיות עניין אישי בהכללתם בפוליסת הביטוח וכן ביחס למנכ"ל, וזאת בהתאם לתקנות 1(3), 1(5) ו-1א1 ו-1ב1 לתקנות ההקלות. החלטות אלו באו לידי ביטוי גם במסגרת מדיניות התגמול העדכנית, אשר אושרה ביום 1 במרס 2023 למשך 3 שנים.
 - חלוקת הקצאת דמי הביטוח בין החברות בקבוצה תבצע לפי הקריטריונים שנקבעו ואושרו במסגרת עסקת המסגרת, לרבות ביחס לפיבי אחזקות, ולגביהם לא חל שינוי.
 - בהמשך לכך, אישר דירקטוריון הבנק ביום 28 ביוני 2022, לאחר אישורי ועדת התגמול וועדת הביקורת, בהתאם לתקנות 1(3), 1א1 ו-1ב1 לתקנות ההקלות, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים עבור הבנק וקבוצת הבנק, לרבות חברות בנות של הבנק וכן בעלת השליטה, פיבי אחזקות בע"מ, לתקופת ביטוח נוספת, המתחילה ביום 1 ביולי 2022 ומסתיימת ביום 30 ביוני 2023. לפרטים בדבר פרטי הפוליסה ראו דיווח מידי של הבנק מיום 28 ביוני 2022 (מספר אסמכתא 080383-01-2022), שהאמור בו נכלל כאן על דרך ההפניה.

ביום 27 ביוני 2023, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת וועדת התגמול, בהתאם לתקנות 1(3), 1א1, 1ב1 ו-1ב1 לתקנות ההקלות, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים לתקופה נוספת, עבור הבנק וקבוצת הבנק, לרבות חברות הבנות של הבנק וכן בעלת השליטה, פיבי אחזקות בע"מ ולרבות מנכ"ל הבנק והדירקטורים מבעלי השליטה, לתקופת ביטוח נוספת, המתחילה ביום 1 ביולי 2023 ומסתיימת ביום 30 ביוני 2024. לפרטים בדבר תנאי הפוליסה ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 27 ביוני 2023 (מספר אסמכתא 01-2023-060133) שהאמור בו נכלל כאן על דרך ההפניה.

2. ביום 12 בספטמבר 2023, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול ובהתאם לתקנה 1ב לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, להמשיך ולשלם גמול לדירקטורים מקרב בעלי השליטה בבנק, הזהה לגמול ששולם להם ערב ההחלטה, לתקופה של 3 שנים נוספות, והכל כמפורט בדיווח מיידי של הבנק מיום 12 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא 01-086287-2023), הנכלל כאן על דרך ההפניה. הגמול שאושר תואם את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 1 במרץ 2023 ואשר פרטיה לעניין גמול לכלל הדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון) מפורטים בסעיף 7 לנספח א' לדיווח מיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 (מס' אסמכתא-2023-01-009553) הנכלל כאן על דרך ההפניה.

3. ביום 4 במאי 2021, אישר דירקטוריון הבנק לאחר אישור ועדת התגמול, עדכון לגמול השנתי וגמול ההשתתפות בישיבה לדירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים המכהנים ושיכהנו בבנק מעת לעת והינם דירקטורים מומחים, כהגדרת "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000 (להלן: "תקנות הגמול" ו-"דירקטור מומחה"), למעט יו"ר דירקטוריון לו אושר תגמול נפרד בגין מילוי התפקיד, כך שלאחר העדכון יעמוד הגמול על "הסכום המרבי לדירקטור חיצוני מומחה" הקבוע בתוספת הרביעית לתקנות הגמול (שנתי ולישיבה), על פי דרגת הבנק (כשהסכום כאמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של חמישה שקלים חדשים וצמוד למדד בהתאם לתקנות הגמול). לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין. בגין החלטות בלא התכנסות ובגין החלטות באמצעי תקשורת ימשיך להיות משולם גמול השתתפות בשיעור הקבוע בתקנות הגמול. כמו כן, הדירקטורים ימשיכו להיות זכאים להחזר הוצאות כאמור בתקנה 6 לתקנות הגמול. הגמול כאמור לעיל, ישולם לדירקטור מומחה החל ממועד הארכת כהונתו של דירקטור חיצוני לפי חוק החברות בבנק בהתאם לתקנות הגמול. ביום 10 ביוני 2021 אישרה האסיפה הכללית של הבנק הארכת כהונה של דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.

נכון למועד הדוחות, כל הדירקטורים המכהנים הינם דירקטורים מומחים כמשמעם בתקנות התגמול. על אף האמור לעיל, לבקשת ה"ה מר צדיק בינו ומר גיל בינו, שהינם בעלי שליטה בבנק, ההחלטה בדבר עדכון הגמול לא חלה לגביהם והם ממשיכים לקבל גמול בהתאם לגמול הקודם ששולם להם, וזאת בהמשך להחלטות שהתקבלו בוועדת התגמול ובדירקטוריון בעניינם מחודש ספטמבר 2020.

אין באמור כדי לגרוע מהחלטות קודמות שהתקבלו בבנק בקשר עם גמול דירקטורים, לרבות בקשר לגמול לדירקטור שאינו דירקטור מומחה, ככל שיכהן מעת לעת בבנק.

4. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק (לרבות חידוש השיפוי לדירקטורים מבעלי השליטה בבנק ביום 15 ביולי 2020 וביום 6 ביולי 2023, כמפורט בבאור ג.25. לדוחות הכספיים).

ד. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין

1. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 33 לדוחות הכספיים.
2. הקבוצה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אשר בו משתתפת גם פיבי אחזקות וכולל אף דירקטורים שהינם בעלי שליטה וקרוביהם.
3. מתן פטור מאחריות לדירקטורים ונושאי משרה המכהנים ושיכחנו מעת לעת בבנק על פי אישור האסיפה הכללית של הבנק משנת 2004 וכמפורט בבאור 25.ג. לדוחות הכספיים. יצוין כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.
4. בנוסף, הבנק וחברות בנות שלו מבצעים עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, שהינן במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.
5. להלן ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק (לרבות חברות שבעלי שליטה בבנק הינם בעלי עניין בהן) ובכלל זה נכללים גם נתונים בדבר עסקאות העונות לקרטריונים שנקבעו לעניין עסקאות זניחות כמפורט לעיל (הנתונים נקובים באלפי ש"ח):

אשראי באלפי ש"ח	השקעה באגרות חוב	שווי הוגן של מכשירים נגזרים	סך הכל חבות כספית מאזנית	יתרת אשראי שלא נוצלה	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	ערבויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	סך הכל
חבויות של אחרים⁽¹⁾								
157	-	-	157	427	-	-	-	584
151	-	-	151	509	-	-	-	660

31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023		פקדונות של אחרים ⁽¹⁾	
היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	באלפי ש"ח	באלפי ש"ח
7,285	2,238	56,415	43,942		

- (1) קרוביהם של בעלי שליטה בבנק, כהגדרת קרוב בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.
- (2) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

פרטים על בעלי השליטה בבנק

פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה, מחזיקה ב-48.34% מהון המניות המונפק וזכויות ההצבעה בבנק (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר השליטה של בנק ישראל). בעלי השליטה בפיבי הם מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו-שמואלי ודפנה בינו-אור (להלן - "משפחת בינו"), ה"ה מיכאל והלן אבלס וה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן (כל אחת מהקבוצות באמצעות תאגידים בשליטתם המלאה: בינוהון בע"מ, אינסטנז מספר 2 בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ). לפרטים בדבר ההסדרים השונים, הקיימים בין בעלי השליטה, בנוגע להחזקותיהם בפיבי ובעקיפין בבנק ולגבי תנאי היתר השליטה מיום 19 בספטמבר 2003, שניתן לבעלי השליטה על ידי בנק ישראל, כפי שתוקן מעת לעת, ראו "פרטים על בעלי השליטה בבנק" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים לשנת 2019.

בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הן כדלהלן: בינוהון בע"מ - 28.54%, אינסטנז מספר 2 בע"מ - 11.68% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68% (החזקות כל בעלי השליטה בפיבי מהוות את גרעין השליטה בה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

מעורבות ותרומה לקהילה

הבנק רואה חשיבות רבה בקידום ערכי חברה ותרומה לקהילה, לצד פעילותו העסקית. לשם כך, פועל הבנק, בימי שגרה, במסגרת תכנית הדגל "מאמינים בך", אשר תכליתה לבסס מעורבות ושיתוף ארוכי טווח בחברה, בין היתר, באמצעות פעילות התנדבותית של עובדיו ושיתוף פעולה עם גופים, ארגונים ועמותות המסייעים לקהילה. עובדי הבנק לוקחים חלק בפרויקטים אלו ותורמים מזמנם, ניסיונם ומומחיותם, לטובת אוכלוסיות ומגזרים שונים.

מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה, נרתם הבנק על מנת לסייע במאמץ המלחמתי. הבנק הגדיל את תקציב התרומות באופן משמעותי, בהיקף של מיליוני שקלים וכינס פורום ייעודי לגיבוש מתווה, על פיו פועל הבנק לסיוע באמצעות התרומות לתמיכה בתושבי העוטף ובלוחמים בשטח.

בין הפרויקטים המובילים להם תרם הבנק:

- ניר עוז - הבנק אימץ את קיבוץ ניר עוז ובהובלת הנהלת הבנק, סייע לשיקום קהילת ניר עוז, שכלל בין היתר: מציאת פתרון למגורים חלופיים בכרמי גת, גישור לתשלומים לספקים, קישור לחברת HOMEZ שעיצבה והכינה את הדירות לאכלוס, ותרומה לצמחייה ואביזרי נוי לדירות במטרה להחזיר במעט את תחושת הקיבוץ.
- קיבוץ ארז - הבנק תרם לקהילת הקיבוץ חדר עזרה ראשונה, הכולל ציוד מציל חיים לטובת הקהילה.
- תרומות לעמותות תומכות לחימה ורכישת ציוד ומתן תמיכה ללוחמים בשטח, לרבות תמיכה בגדוד 411 ובטייסת "הנחש השחור", אשר הבנק מאמץ.
- מכביה - תרומה למשלחת הישראלית למשחקי מכבי פאנאמריקה שהתקיימו בבואנוס איירס, המורכבת מ-74 ספורטאים, כאשר 45 מהם הגיעו מעוטף עזה.
- כל זאת, בנוסף לתרומות משמעותיות נוספות עבור ציוד ותמיכה לאוכלוסיית המפונים ותרומות למרכזים רפואיים התומכים במאמץ המלחמתי, לדוגמה בתי החולים קפלן וברזילי.
- במקביל, מאות עובדי הבנק לקחו חלק פעיל במגוון התנדבויות בנושאים שונים התומכים במאמץ המלחמתי, הכוללות בין היתר, סיוע לוגיסטי לחיילים, איסוף ציוד ושינוע, סיוע לתושבי העוטף, התנדבויות להעברת פעילויות לילדי מפונים וסיוע במיזמי חקלאות.
- סך הכל נתרמו במהלך שנת 2023, כ-530 ימי עבודה, שעלותם לבנק מוערכת בכ-500 אלף ש"ח.

במקביל, ממשיך הבנק לפעול בהתאם למיקודים הבאים, כבימי שגרה:

כוחות הביטחון

- "בית חם" - הבנק פועל למען כוחות הביטחון, בדגש על מענה לצרכים של חיילים בודדים מהמערך הלוחם של צה"ל. בשיתוף עם עמותת "יחד למען החייל", העמיד הבנק לרשות החיילים 30 דירות ברחבי הארץ, המאובזרות ברמה גבוהה ומשרתות את החיילים לניהול שגרה יומית נוחה ומחבקת, המעניקה תחושת בית חם. לכל בית נקבע סניף מאמץ, אשר עובדיו מלווים את החיילים, נמצאים עמם בקשר שוטף ומעניקים אוזן קשבת ומענה לצרכי החיילים בשגרת חייהם.
- "מובילים להצלחה" - הבנק רואה חשיבות רבה לנושא צמצום הפערים באוכלוסייה ומתן הזדמנות לשילוב אוכלוסיית חיילים ויוצאי צבא מיעוטי יכולת בחברה. הבנק גיבש תכנית מלגות למימון קורסים אקדמיים באוניברסיטה הפתוחה, עבור סטודנטים אלה וזאת במטרה להעניק מפתח לעצמאות כלכלית, לאפשר שינוי מסלול חיים, להגדיל את יכולת ההשתכרות ובכך להוביל לשילוב אופטימלי בחברה.
- "אמץ לוחם" - הבנק מאמץ במסגרת מיזם "אמץ לוחם" שתי יחידות לוחמות. במסגרת זו הבנק שותף לאירועי היחידות ותומך ברווחת החיילים לאורך השירות.
- "גדולים במדים" - הבנק הצטרף לתכנית "גדולים במדים", הפועלת לשלב בעלי מוגבלויות במסגרת צבאית ומאפשרת להם להתגייס ולשרת "כמו כולם". התכנית מהווה מקפצה להשתלבותם במקומות עבודה בחברה הישראלית, בכל תחומי העשייה. במסגרת התכנית, אימץ הבנק שלוש יחידות וצפוי לאמץ אחת נוספת, כאשר לכל יחידה נקבע סניף מאמץ, אשר מלווה את היחידה במהלך שירותה.
- "מפתח סול" - הבנק, בשיתוף עם "קרן ליאור", תורם לתכנית "מפתח סול", המעניקה מלגות להלומי קרב שלומדים מוזיקה במסגרת טיפולית בקונסרבטוריון למוזיקה תל אביב.
- "עכשיו אני" - הבנק בשיתוף עם ארגון "נכי צה"ל", תרם לגיבוש תכנית אימון וצמיחה אישית וייעודית לפצועות/נכות צה"ל, המעוניינות לעבור תהליך התפתחות והגשמה עצמית, התמודדות עם הפציעה ולקחת חלק בקהילה נשית עוטפת ומחבקת. במסגרת התכנית, שולבו עובדי הבנק בתהליך הליווי והעשירו את המשתתפות בתכנים פיננסיים.

בנוסף, שותף הבנק לקידום התרבות בקרב חיילי צה"ל, בשיתוף עם "קרן ליאור". הבנק העניק תרומה המאפשרת מפגש של חיילים ברחבי הארץ עם סופרים וסופרות ובמקביל תורם ימי תרבות יום א' לרווחת החיילים.

שותפויות לקידום המגזר החרדי

"מובילות בהייטק" - תוכנית הפועלת לקידום תהליכי גיוון והכללה יישומיים לשילוב מיטבי של נשים חרדיות בתעסוקה איכותית ומקדמת מעולם הטכנולוגיה. התוכנית פועלת בפריסה ארצית, בריכוזים חרדיים ותומכת בהכשרות להשתלבות בעולם העבודה החדש, לרבות הכנה להתפתחויות בעולמות הטכנולוגיים, העברת פרזנטציה, העברת מסרים, פרקטיקות תרגול ושיפור מתמיד בשפה האנגלית ועוד. עובדי הבנק משתלבים בתהליכי המיון, ההכשרה והמנטורינג.

עובדים מתנדבים

עובדי הבנק לוקחים חלק בפעילויות התנדבותיות שונות כדוגמת בישול לחיילים בודדים ומעורבות בהוראה של התחום הפיננסי בקרב בני נוער, וזאת בנוסף לפעילויות ההתנדבות הקשורות למאמץ המלחמתי, כאמור לעיל. במקביל, פועל הבנק במיזמי חינוך פיננסי בשיתוף עם בנק ישראל, איגוד הבנקים והמערכת הבנקאית, לאוכלוסיות נוספות ומגוונות. סך התרומה לקהילה של קבוצת הבנק בשנת 2023, הסתכמה בכ-8 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים

תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק

בנק מסד בע"מ	יובנק חברה לנאמנות בע"מ	הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ	הבינלאומי יוניק ניהול השקעות בע"מ	חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
(הון 51%, הצבעה 51%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 28.2%, הצבעה 21%)

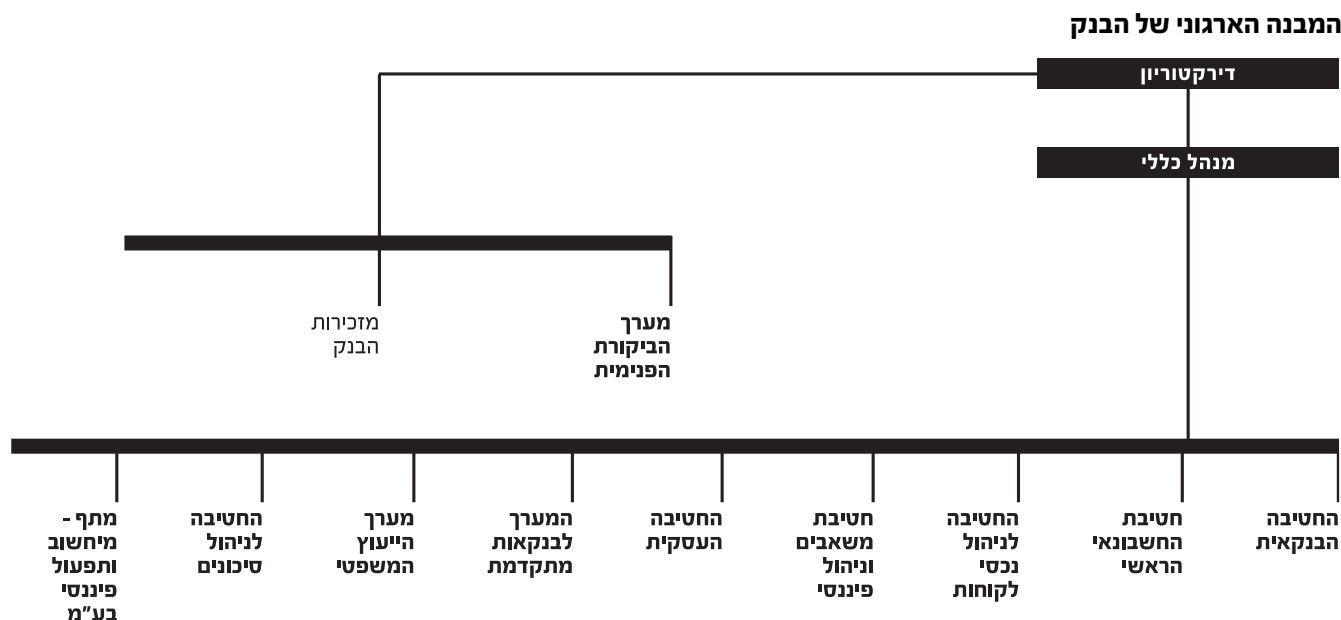
הצבעה - אחוזי החזקה בזכויות ההצבעה
הון - אחוזי החזקה בהון החברה

רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר				
2022	2023			
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות במיליוני ש"ח	
817	789	599	1,388	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)
85	88	566	654	ציוד (לרבות מחשבים ריהוט וכלי רכב)
902	877	1,165	2,042	סך הכל

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2023, קבוצת הבנק הינה הבעלים או החוכרת של שטחים המשתרעים על כ-52.6 אלף מ"ר, ב-41 נכסים שונים (31 בדצמבר 2022 - כ-54 אלף מ"ר, ב-43 נכסים שונים). בנוסף, הקבוצה שוכרת שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ-36 אלף מ"ר, ב-105 נכסים שונים ברחבי הארץ (31 בדצמבר 2022 - כ-36 אלף מ"ר, ב-107 נכסים). חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן. מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבנינים וציוד, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

ההון האנושי

נכון ליום 31 בדצמבר 2023 מנתה קבוצת הבנק 127 סניפים ושלוחות (106 סניפים ושלוחות בבנק ו-21 סניפים ושלוחות במסד). הקבוצה בוחנת באופן שוטף את ההתפתחות ברווחיות ובפעילות העסקית של הסניפים, ביחס לאוכלוסיות המטרה אותן הם נועדו לשרת, היעדים שנקבעו בתכניות העבודה של הבנקים בקבוצה והיכולת למצות את הפוטנציאל באזור הגיאוגרפי בו פועל כל סניף. במסגרת זו נבחנת באופן שוטף התאמת הפריסה הסניפית לסביבה העסקית ולשינויים באיזורים המהווים פוטנציאל לפיתוח עסקי באוכלוסיית המטרה של כל אחד מהבנקים בקבוצה.

אסטרטגיית משאבי אנוש

הבנק מקדם תרבות של התפתחות מקצועית, מצוינות וכשירות מקצועית ועדכנית מול אתגרי המחר באמצעות תכניות הדרכה והכשרה המקנות ידע ומיומנויות במגוון תחומי הפעילות בהיבטים רגולטורים, טכנולוגיים, תהליכי עבודה ועוד. הבנק ביצע בחינה מקיפה של עולם העבודה העתידי. כתוצאה מכך נבנו תכניות פיתוח והכשרה שיכינו את ההון האנושי לאתגרי העתיד בתחומים הנוגעים לכישורי עובדים, מסלולי ניהול, התאמת תהליכי האיבחון ובניית תכניות הכשרה. בתהליכי הלמידה ניתן ביטוי ודגשים שונים לעקרונות מרכזיים: שירות יוזם, הבנקאי כמומחה פיננסי, טרנספורמציה דיגיטלית וכן "סל מיומנויות" של שוק העבודה העתידי. בין המיומנויות: ניהול דאטה, מיומנויות בינאישיות, הצגת נושא, חדשנות, הובלת שינוי וכו'. מתקיימים קורסי ניהול לדרגים השונים שמטרתם להעמיק את המיומנויות הניהוליות והמנהיגותיות של מנהלים בהיערכותם לאתגרי העתיד.

כח אדם

נתונים אודות מצבת כח האדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾

שנת 2022		שנת 2023		
ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	
3,384	3,360	3,349	3,327	הבנק
292	286	285	289	חברות בנות
3,676	3,646	3,634	3,616	סך הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק המספקים לבנק שירותי עבודה.

להלן נתונים לגבי ממוצע שנתי של מצבת כח האדם בקבוצה (במונחי משרות) לפי מגזרי פעילות פיקוחיים. המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק, כמפורט בבאור 28 לדוחות הכספיים.

שנת 2022	שנת 2023	
229	253	עסקים גדולים
152	159	עסקים בינוניים
943	910	עסקים קטנים וזעירים
1,990	1,954	משקי בית
92	106	בנקאות פרטית
198	219	גופים מוסדיים
72	33	ניהול פיננסי
3,676	3,634	סך הכל

נתונים אודות עלות ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2022	שנת 2023	
417	438	עלות למשרת עובד (ללא מענק)
462	485	עלות למשרת עובד (כולל מענק)
278	292	שכר למשרת עובד (ללא מענק)
314	330	שכר למשרת עובד (כולל מענק)

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק עומד על 18.9 שנים, בהשוואה ל-18.6 בשנת 2022. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עומד על 48.3, בהשוואה ל-47.8 בשנת 2022.

ניוד עובדים

על מנת להקטין ככל הניתן סיכונים ותלות בנושאי תפקידים שונים וכחלק מהפיתוח האישי והמקצועי של העובדים, הבנק מקפיד על ניוד עובדים בתוך הבנק ועל נהלי רוטציה בתפקיד. לשם כך פועל הבנק, באופן שוטף, לניוד בעלי תפקידים רגישים בסוף תקופת הכהונה הקבועה בנהלי הבנק בהתאם לתכנית רוטציה רב שנתית, על פי סוג התפקיד ו/או הצרכים הפרסונליים ובכפוף למגבלות של הסכמי העבודה בבנק.

איכות ההון האנושי ואיכות הניהול

במהלך שנת 2023, נמשכה המגמה של טיפוח ההון האנושי בבנק באמצעות יצירת תהליכים מתקדמים בשלבים שונים של חיי העובד בארגון: גיוס, מיון וקליטת עובדים חדשים, הענקת קביעות ומינויים חדשים, פיתוח מנהלים, וכד'.

עתודות ניהול ותכניות פיתוח מנהלים

מאגר עתודות הניהול של הבנק נבנה על בסיס הפרופיל הניהולי וכישורי הליבה הקריטיים. באמצעות המאגר מנוהל מעקב אחר עובדים בעלי פוטנציאל ניהולי לצרכי תכנון ופיתוח אישי ולצורך מיפוי פערים איכותיים וכמותיים. כתוצאה מכך, נפתחו בשנים האחרונות מסלולים שונים לפיתוח מנהלים, במטרה להכשיר עתודות ניהול לטווחים שונים. שיעור האקדמאים בבנק עומד על כ-74%.

קוד אתי

הבנק פועל כל העת למיסוד והטמעת התנהגות אתית, פיתוח כלים להטמעה של הקוד ולקידום תרבות של אתיקה ואחריות חברתית בקרב עובדיו. לשם כך מוגו מוסדות אתיקה בבנק, ביניהם ועדת אתיקה, בראשות חבר הנהלה, אשר אחראית על הטמעת הקוד ועל מתן ייעוץ והדרכה בהתאם לערכי הקוד האתי, בין היתר, באמצעות פורטל הקוד האתי הכולל כלים אינטראקטיביים שונים לשימוש כלל העובדים. במהלך שנת 2023, הבנק פעל לרענן מול העובדים סוגיות אתיות ובהתאם לכך, לעדכן את ספר הדילמות. בנוסף, הופצו לכלל העובדים דפי מסרים לסיטואציות שאותרו ונבחנו, בהן עלו דילמות אתיות וכיצד יש לנהוג.

תקשורת פנים ארגונית

תקשורת פנים ארגונית משמשת ככלי ניהולי אסטרטגי שתפקידו לתמוך ביעדי הבנק ובפעילותו, ללוות את מכלול התהליכים והאירועים המרכזיים וליצור דיאלוג וחיבור של העובדים לארגון. הבנק שם דגש על ניהול אפקטיבי של התקשורת הפנים ארגונית במטרה לקדם שקיפות, להגדיל את שביעות רצון העובדים ולחזק את הקשר בין כלל עובדי הבנק.

הדרכה והכשרות מקצועיות

במהלך שנת 2023 הושם דגש על פיתוח אקלים של למידה ומצוינות בקרב העובדים והוכנסו לשימוש תהליכים וכלי מידע למיפוי פערי ידע ולפיתוח הכשרות מקצועיות מתקדמות בקבוצת הבנק. בנוסף, הושם דגש על הכשרות בתחומי הליבה של הבנק ועל פיתוח מנהלים לפני ובמהלך תפקיד. תכניות ההכשרה מקיפה את כל צרכי העובדים - הכשרה בתחומי ידע בנקאיים לפי תחומי העיסוק, הכשרה ניהולית לפי דרג והכשרה בנושאים המשמשים פלטפורמה ראויה למיצוי יכולות העובדים. בנוסף, מושם דגש רב על הכשרה בתכני הרגולציה כנדבך נוסף למקצוענות ולמצוינות, הן באופן ייעודי והן כחלק מהתכנים המקצועיים השוטפים, במטרה לתת מענה מלא לדרישות הרגולציה. כמו כן, הורחבה ההכשרה בנושאי הדיגיטל (אתר האינטרנט של הבנק, אפליקציית הסלולר ומוצרים ושירותים חדשים) במטרה להציע ללקוחות תמיכה מלאה והיכרות עם כל שירותי הבנק. בשנת 2023 בוצעו 17,318 ימי הדרכה, בהשוואה ל-24,572 ימים בשנת 2022.

מערכת יחסי העבודה

יחסי העבודה בבנק מושתתים בעיקרם על הסכמי עבודה קיבוציים והסדרים משלימים, הנעשים עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה, ועד הפקידים וועד המנהלים ומורשי החתימה, לפי העניין ואינם חלים על עובדים בעלי חוזה עבודה אישי.

ההסכמים הקיבוציים הקיימים בבנק, קובעים הצמדה מסוימת של תנאי העבודה של הפקידים והמנהלים ומורשי החתימה בבנק לאלה של הפקידים והמנהלים של עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן - בנק לאומי), הנקבעים בהסכמים בין הנהלת בנק לאומי, ההסתדרות ווועדי העובדים בבנק לאומי.

עובדי אוצר החייל ממשיכים להיות מיוצגים על ידי ועד אוצר החייל ולקבל את זכויותיהם על פי ההסכמים שהיו באותו בנק.

בקבוצת הבנק קיימים ועדי עובדים המייצגים גם את עובדי בנק מסד ועובדי מתף.

ביום 13 ביולי 2023 וביום 16 באוגוסט 2023, נחתמו בבנק הסכמים קיבוציים לשנים 2023-2026, עם ההסתדרות ועם ועד הפקידים וועד מורשי החתימה והמנהלים, בהתאמה, בהמשך להסכם קיבוצי שנחתם בבנק לאומי בשנת 2023.

בהסכם נקבעו עקרונות תשלום תוספת סלקטיבית לעובדים לשנים 2023-2026. בנוסף, שופרו תנאים סוציאליים ונלוות לעובדים, בוצעה התאמה של מודל הקביעות למקובל במערכת הבנקאית והוגדלה כמות העובדים שניתן להעסיק בחוזים טכנולוגיים.

ביום 13 ביולי 2023, נחתם במתף הסכם קיבוצי לשנים 2023-2025, עם ועד העובדים במתף וההסתדרות. בהסכם נקבעו עקרונות תשלום תוספת סלקטיבית לעובדים לשנים 2023-2025, מוסדה העבודה מרחוק, הוגדלה כמות העובדים שניתן להעסיק בחוזה אישי וניתנה גמישות בהעסקת עובדי חוץ פרויקטליים.

בחודש דצמבר 2023, נחתם במסד הסכם עם ועד העובדים לשנים 2023-2027. שכרם של עובדי מסד צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים ומבוסס על הסכם שנחתם בבנק הפועלים בחודש אוגוסט 2023.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק

ביום 1 במרס 2023, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק לתקופה של שלוש שנים בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות והוראת ניהול בנקאי תקין 301A "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה") ובשים לב לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"). לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 24 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 01-009553-2023). האמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה. מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כוללת הוראות בשים לב להוראה, כפי שתוקנה מעת לעת, ולחוק התגמול.

מדיניות תגמול לעובדים

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה"), בחודש יוני 2023 אישר הבנק, בחלוף כשלוש שנים ממועד אישורה הקודם, מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 1 במרס 2023, מהווה חלק ממנה. במסגרת מדיניות התגמול לעובדים נקבעו הוראות בקשר לתגמול עובדים ועובדים מרכזיים, לרבות בהתאם להוראה כפי שתוקנה מעת לעת וכן הוראות בדבר חלוקת האחריות בין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית נקבעו עקרונות בדבר תגמול קבוע ותגמול משתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים, לרבות בשים לב לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק. לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ההסכמים המפורטים להלן, שנחתמו בשנת 2023 ו/או שנחתמו קודם לכן ועדיין מחייבים את הבנק, עשויים להחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

1. הסכמי עבודה קיבוציים:

בבנק קיימים שני ועדים - ועד הפקידים ועד המנהלים ומורשי החתימה.

להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם שני ועדי העובדים:

- הסדר קיבוצי מיום 19 בנובמבר 1975 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של אגודת המנהלים ומורשי החתימה של הבנק, בדבר הצמדת תנאי שכר ונילווים ותנאי עבודה, כנהוג לגבי מורשי החתימה בבנק לאומי לישראל בע"מ. ביום 12 בנובמבר 2000 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצויי פיטורין (חוקת עבודה).

פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור וההסתדרות, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.

- הסדר קיבוצי מיום 25 באוקטובר 1974 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של ארגון עובדי הבנק, בדבר קבלת תשלומים נלווים, כפי שמקבלים עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ. כמו כן קיים הסכם קיבוצי מיוחד מאותה שנה, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין נידות בין תפקידים, מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצויי פיטורין (חוקת עבודה). פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.

עובדי הבנק, שהיו עובדי אוצר החייל לשעבר, ממשיכים להיות מיוצגים על ידי ועד אוצר החייל וזאת עד אשר יחתם עם ועד זה הסכם קיבוצי חדש, המסדיר את שילובם של העובדים בהסכמי העבודה של הבנק.

בקבוצת הבנק קיימים ועדי עובדים נוספים, המייצגים את עובדי חברות הבת, מסד ומתף.

2. שיפוי ופטור לנושאי משרה בבנק ובחברות בת שלו ראה באור 2.25' לדוחות הכספיים.

3. שטרי נאמנות וערבויות בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים -

הבינלאומי הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, התקשרה בשטרי נאמנות בקשר להנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מסדרות שונות המונפקים על ידה, על פי תשקיפים בהנפקות ציבוריות או פרטיות.

בין הבינלאומי הנפקות לבין הבנק נחתמו הסכמים לפיהם, בגין הנפקות שתמורתן מופקדת בפקדונות או בפקדונות נדחים בבנק בתנאים זהים לתנאי תעודות ההתחייבות, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות, לרבות החזרי קרן ותשלומי רבית.

סך השווי המשוער של תעודות ההתחייבות שהונפקו במסגרת שטרי הנאמנות האמורים, שתמורתם הופקדה בבנק, המוחזקות בידי הציבור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023 (כולל הפרשי הצמדה, רבית שנצברה, פרמיה וניכיון), הינו 4,737 מיליון ש"ח.

4. הסדרים בנושאים הקשורים לשוק ההון - הודעה שניתנה על ידי הבנק ביום 1 באוגוסט 1984 למפקחת על הבנקים דאז על מספר מגבלות שהבנק לקח על עצמו בקשר לפעילותו בשוק ההון.

5. שעבוד נכסי הבנק למסלקות בארץ ובחו"ל ולבנקים וברוקרים זרים - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.

6. שעבוד לטובת בנק ישראל - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.

7. ערבות הדדית לקרן סיכוני מעו"ף ולקרן סיכונים שהוקמה על ידי הבורסה - ראה באור 25.ד' ו-25.ה'. לדוחות הכספיים.

8. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברות כרטיסי האשראי - ראה באור 25.יב'. לדוחות הכספיים.

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק והוצאותיו כמו גם את המשמעויות העסקיות והתפעוליות, ארוכות הטווח.

לחלק מהיוזמות יכולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ו/או הוצאותיו. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים. ביחס להוראות המצויות בשלבים לא סופיים, לא ניתן להעריך גם האם תפורסמנה ומה תהיינה ההוראות הסופיות שתקבענה.

אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת להוראות הדין והיוזמות הרגולטוריות המפורטות להלן או לאחרות. בעיקר, לאמור בפרק סיכונים מובילים ומתפתחים, לעניין ריבוי היוזמות הרגולטוריות הרלוונטיות למערכת הבנקאית בתקופה האחרונה.

מלחמת "חרבות ברזל"

מאז המתקפה הרצחנית של ארגון הטרור חמאס על ישראל, שאירעה ביום 7 באוקטובר 2023 ופרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בעקבותיה, ועל מנת לסייע ללקוחות ולמערכת הבנקאית להתמודד עם אתגרי המצב, פורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל ידי רגולטורים נוספים הוראות, הקלות והנחיות בנושאים רבים ולהלן העיקריות שבהן:

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת חרבות ברזל (הוראת שעה) (להלן - "הוראת השעה")

הוראת השעה מתעדכנת מעת לעת ובהתאם לצרכים. ככלל הוראת השעה תהיה בתוקף עד ליום 31 במרס 2024, למעט הקלות מסוימות שלגביהן נקבעו תקופות תחולה שונות. הנוסח המעודכן האחרון התפרסם ביום 4 בפברואר 2024, והוא כולל את ההקלות העיקריות שלהלן ושעודן בתוקף נכון למועד פרסום הדוח:

- נקבעו סכומי החריגות, בהתאם לסוג לקוח, בהן רשאי תאגיד בנקאי שלא להגדיר ולהסכים מראש ובכתב על מסגרת בתוך יום עסקים אחד, ובלבד שיפעל להסדרת המסגרת בהקדם האפשרי.
- הוסרה המגבלה להימנע במשך שלושה חודשים לפחות מפניה יזומה ללקוח אשר השיב בשלילה להצעת אשראי צרכני בעבר.
- הורחבה לסכומים גבוהים יותר, בתנאים מסוימים, האפשרות לנקוט בהליכי זיהוי חלופיים בעת מתן שירותי תשלום עבור מקבל השירות.
- ביחס להלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, הובהר כי עלייה בשיעור מימון מעל 80% של 80%, הנובעת מרבית שתיצבר עד ליום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מ"תקופת גרייס" שניתנה לאחר יום 7 באוקטובר 2023, לא תובא בחשבון בחישוב שיעור המימון.
- להלוואה למטרת בניית מ"ד או לשיפור מיגון בדירת מגורים בתנאים שנקבעו, שסכומה אינו עולה על 200,000 ש"ח ניתן פטור ממגבלות מסוימות למתן הלוואה לדיור.
- נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא למטרת רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% (במקום 50%) ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח.
- הוארכו בשישה חודשים התקופה בה יחשב דוח כספי כמעודכן והתקופה להמצאת נתונים כספיים חצי שנתיים לצורך אישור אשראי לתאגיד.
- ניתנה הרשאה לדחיית מועדי ביצוע רוטציה למנהל או עובד בתפקידים רגישים וליניצול חופשה רציפה.
- הוארכו מועדים שונים בקשר למתן הלוואות לדיור (הנפקת אישור עקרוני למתן הלוואה לדיור. וכן הנפקת מכתבי כוונות, אישורי סילוק, הודעות על ביצוע ביטוח מטעם הבנק במקרים בהם הפוליסה שהומצאה אינה עונה על דרישות הבנק, ואישור לשעבוד נכס בדרגה שנייה, לטובת גורם אחר).
- הקלה בקבלת חתימת לווא, אשר בשל המלחמה אינו יכול לחתום על מסמכי הלוואה לדיור, בכפוף לחתימת יתר הלואים על מסמכי הלוואה כנדרש.
- ניתנה הקלה לקיום חובת הגילוי הנאות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 449 - פישוט הסכמים במועד בקשת לקוח לדחיית תשלומי הלוואות במסגרת מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות המלחמה.
- ניתנה דחייה של חודש במשלוח דו"ח בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 - הצגת נתוני פעילות בפקדון נ"ע.
- נקבע, כי לא תידרש חתימת לקוח לצורך ביצוע בקשה לדחיית תשלומים לפי מתווה הסיוע, ובלבד שתתקבל הסכמה מתועדת של הלקוח.
- נדחה המועד לעריכת סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת.
- נדחו מועדי התחילה של תיקונים שונים לחלק מהוראות ניהול בנקאי תקין שעיקרם מפורט להלן.
- הקלות בעבודת הדיקטוריון, המאפשרות לראות בהשתתפות של דירקטור בשיבה, באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים, כנוכחות פיזית לצורך עמידה בחובת ההשתתפות, וכן הקלות במועדי אישור פרוטוקולים והפצת החלטות.

- הוארך, בתנאים מסוימים, המועד לסקירת אישור מסמכי מדיניות ניהול סיכונים כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310.

מתווה מקיף של בנק ישראל שאומץ על ידי הבנקים לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

לפרטי מתווה ההקלות, שפורסם ביום 15 באוקטובר 2023, והוארך והורחב ביום 17 בדצמבר 2023 וביום 4 במרץ 2024, ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל", בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הודעת הפיקוח על הבנקים על פעילות סניפי המערכת הבנקאית לאור המצב הביטחוני

ההודעה, שפורסמה ביום 8 באוקטובר 2023, מאפשרת למערכת הבנקאית לפעול במתכונת מצומצמת מבחינת קבלת קהל - לסגור את מערך הסניפים בטווח של עד 40 ק"מ מרצועת עזה, ולפתוח סניפים במתכונת מצומצמת של "סניפי גרעין" (סניף שנערך מבעוד מועד לשעת חירום ואשר מראש הוחלט לגביו כי יפתח בשעת חירום) בטווח של 40-80 ק"מ מהרצועה, וכן לשנות את שעות פעילות הסניפים, ככל שהנסיבות מחייבות זאת. בנוסף, ביום 12 באוקטובר 2023, פורסם מכתב בנק ישראל המפורט להלן, הכולל התייחסות לעניין חשיבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן, וכן ההיתר המאפשר מתן שירותים בנקאיים באמצעות סניפים ניידים.

מכתב בנק ישראל בעניין "דגשי הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"

המכתב, מיום 12 באוקטובר 2023, מפרט את הציפיה הפיקוחית במגוון נושאים לנוכח המצב, לרבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן ובהתאם למגבלות השעה; טיפול, סיוע ומענה לפניות לקוחות על רקע המלחמה, בדגש על פניות דחופות ופניות על רקע הומניטרי; הקלה בנטל וסיוע ללקוחות בעמידה בהתחייבויותיהם; היערכות להתגברות ניסיונות ותקיפות סייבר ולהתגברות תופעות של הונאות עובדים ולקוחות; בחינת כלל הסיכונים בניטור גובר, התאמת המדיניות והמודלים לתרחישי קיצון מחמירים יותר ובחינת רמת הנזילות הנדרשת, ובחינת נאותות האמצעים והכלים לניהול הסיכונים, תוך חיזוק מנגנוני השליטה, הניהול, הביקורת והבקרה בכל נתיבי הפעילות העיקריים; קיום דיונים בדירקטוריון בדבר מתווה ההיערכות הנדרש למצב, ועוד.

מכתבי בנק ישראל בעניין תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים

בהתאם למכתב מיום 12 בנובמבר 2023, התאגידים הבנקאיים הונחו לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה נכון למועד המכתב. במכתב נוסף מיום 5 במרץ 2024, התאגידים הבנקאיים הונחו לשוב ולבחון את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה, וזאת על רקע הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק (פירוט לעניין זה ראה באור 24.א בדוחות הכספיים).

חוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות) התשפ"ד-2023

החוק פורסם ביום 18 באוקטובר 2023, ותוקן ביום 31 בדצמבר 2023, במטרה לסייע לקבוצות אוכלוסייה מסוימות (בעיקר נפגעי המלחמה הישירים, תושבי העוטף וצפון הארץ וחלק מכוות הבטחון) ולאפשר להן דחיית מועד לעשיית פעולה שנקבעה בחוזה, דחיית מועד שנקבע בפסק דין חלום או בהחלטה סופית, ודחיית מועד לתשלום לרשות, הכל בתנאים מסוימים ולתקופות מסוימות.

תקנות מושכי שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד - 2023

התקנות, אשר פורסמו ביום 26 באוקטובר 2023 ותוקנו ביום 25 בדצמבר 2023, קובעות כי שיקים שסורבו לכלל האוכלוסייה, בתקופה שבין 7 באוקטובר 2023 ועד 31 באוקטובר 2023, ייגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים לעניין חוק שיקים ללא כיסוי. כמו כן, שיקים שסורבו בתקופה שבין 1 בנובמבר 2023 ועד 21 בינואר 2024, ייגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים לעניין חוק שיקים ללא כיסוי אם נמשכו על ידי יחידים או תאגידים, אשר מתקיימים בהם אחד מהתנאים המפורטים בתקנות, ובהם מען רשום או מען להמצאת דברי דואר, המופיע ברישומי הבנק, הנכלל ברשימת היישובים הזכאים להקלה לפי התוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, שירות מילואים, ועוד.

עמדת אי אכיפה - ייעוץ פנסיוני על ידי תאגיד בנקאי שלא בסניפי הבנק ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני

רשות שוק הון ביטוח וחיסכון פירסמה, ביום 1 בנובמבר 2023, וחיידשה ביום 22 בפברואר 2024, עמדה לפיה לא תאכף את האיסור שלא לייעץ מחוץ לסניפי הבנק, אם הייעוץ הפנסיוני ניתן באמצעי דיגיטלי או באמצעות הטלפון, בתקופת מלחמת חרבות ברזל, ללקוחות קיימים, המקבלים שירות בסניפים שבהם הפעילות הבנקאית מצומצמת או שאין בהם קבלת קהל נוכח המצב הביטחוני, או שהם תושבי יישובים שהתפנו המפורטים בתוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, או משרתי מילואים פעילים, חיילים בשירות חובה או בשירות קבע בצה"ל הזכאים לדחיית מועד בתקופה הקובעת השנייה לפי החוק הנ"ל. העמדה בתוקף מיום 1 בינואר 2024 ועד תום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד ליום 31 במאי 2024, לפי המוקדם. כמו כן, ביום 12 בפברואר 2024, התפרסמה הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 13), התשפ"ד-2024, המבקשת לאפשר מתן ייעוץ מרחוק, באמצעי דיגיטלי או בטלפון.

מכתב הממונה על שיתוף נתוני אשראי בעניין "הבהרות בנוגע לדיווחים למערכת נתוני אשראי"

במסגרת המכתב, אשר נשלח ביום 19 באוקטובר 2023, למקורות המידע הפיננסיים, והבנק בכללם, התבקשו מקורות המידע להקפיד על כך שהקלות עסקיות הניתנות ללקוחות בגין התחייבויותיהם ידווחו למערכת נתוני אשראי באופן שאינו מבטא אינדיקציה שלילית לגבי הלקוח. במכתב נכללה התייחסות, בין השאר, לדחיית או הקפאת תשלומי הלוואות, ולשיקים חוזרים. עוד צוין, כי במקרים שבהם מקור המידע סבור, כי ההקלות שבכוונתו לתת עלולות להשתקף בדיווח למערכת כאינדיקציה שלילית, עליו לשקף זאת ללקוח, טרם מתן ההקלה. בנוסף, בהתאם להוראת שעה זמנית, שפורסמה על ידי הממונה ביום 9 בנובמבר 2023, פיגור בתשלום חוב למקור מידע פיננסי ידווח למאגר רק לאחר שעברו 60 ימים מהמועד שבו נוצר הסכום שלא שולם, ולא 30 ימים, כקבוע כיום.

בנקאות

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 345 - עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים

ההוראה פורסמה ביום 12 ביוני 2023, על רקע המודעות הגוברת בארץ ובעולם לקיומם ולהיקפם של סיכונים פיננסיים שנובעים מפוטנציאל הנזק של אירועים ותהליכים שקשורים לשינויי האקלים, ובמטרה לחזק את היציבות הפיננסית של המערכת הבנקאית אל מול סיכונים אקלים. ההוראה מבוססת על מסמך שפרסמה ועדת באזל ביוני 2022, והיא קובעת שנים עשר עקרונות על לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים. העקרונות עוסקים בהיבטי ממשל תאגידי, מסגרת הבקרה הפנימית, הלימות ההון והנזילות, תהליך ניהול הסיכונים, ניטור ודיווח, ניהול מקיף של סיכונים אשראי, שוק, נזילות, סיכון תפעולי וסיכונים אחרים, וניתוח תרחישים. תחילתה של ההוראה תוך 24 חודשים מיום פרסומה.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 434 - חשבונות משותפים - תנאי "היותו בחיים" וטיפול בחיובים קיימים לאחר הפטירה

התיקון, שפורסם ביום 11 ביוני 2023, קובע הוראות שמטרתן להגביר את המודעות של השותפים בחשבון לקיומו של תנאי היותו בחיים בהסכמי פתיחת החשבון ולמשמעותיותו וכן להקל על הנותר בחיים לטפל בהתחייבויות קיימות באמצעי תשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר, בין על ידי הבנק ובין באמצעי תשלום חוץ בנקאיים (בשיתוף עם תאגידים בנקאיים אחרים). ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום. אולם, כניסתה לתוקף נדחתה ליום 11 בספטמבר 2024, בהתאם להוראת השעה. כמו כן, נדחה לכל המאוחר ליום 11 במרס 2024, המועד לביצוע פניה יזומה לבעלי חשבונות קיימים, שלא בחרו שסעיף היותו בחיים יחול לגביהם, על מנת להסב את תשומת לבם לנושא, ועל הבנק לנקוט מאמצים סבירים להשלים את התהליך מול הלקוחות עד שנה מיום פרסום ההוראה.

תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981

בהתאם לתיקון, שבוצע במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, אשר פורסם ביום 6 ביוני 2023, הבנקים נדרשים לשלוח לכל לקוח, בתחילת כל חודש קלנדרי, הודעה המפרטת את סכום העמלות הכולל (למעט עבור הלוואה לדיר, ככל שישנה בחשבון הלקוח), שגבה הבנק מהלקוח, בחודש הקודם למועד שליחת ההודעה, את סכום הרביות (למעט עבור הלוואה לדיר) שנגבו מהלקוח, בחודש הקודם למועד משלוח ההודעה, ואת סכום העמלות והרביות שנגבו בחודש הקודם בגין הלוואה לדיר. על ההודעה להישלח באמצעי שמאפשר תקשורת מידית ונגישה, ככל האפשר, והמפקח על הבנקים הוסמך לקבוע הוראות לעניין זה (לצורך כך הפיץ בנק ישראל ביום 20 באוגוסט 2023, טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 - משלוח הודעות בתקשורת). ההודעה תשלח החל מיום 2 ביוני 2024, למעט המידע בדבר סכום העמלות הכולל (למעט בגין הלוואות לדיר), אשר ישלח כבר החל מיום 1 בינואר 2024. ביום 28 בפברואר 2024, פורסם תיקון לחוק התכנית הכלכלית, הדוחה מועד זה באופן רטרואקטיבי ליום 1 במרס 2024 במקום 1 בינואר 2024. עוד נקבע, כי הבנקים יידעו את לקוחותיהם, במסגרת התעריפונים, כי הם רשאים לגבות סכומים או שיעורים נמוכים יותר מאלו הנקובים בהם, נוסף איסור על גביית עמלה בסכום או בשיעור גבוהים מאלו הקבועים בתעריפונים, ונקבע, כי תאגיד בנקאי לא יגבה עמלה מלקוח אלא בעד שירות שניתן בפועל. כמו כן נקבע, כי בגין הפרה של כל אחת מההוראות החדשות המתחייבות לגבייה לפי תעריפוני הבנק, המפקח יהיה רשאי להטיל על הבנק עיצום כספי בסך 750,000 ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 501 - ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות

ההוראה פורסמה ביום 26 במרס 2023, כחלק ממערך רחבי מתוכנן של בנק ישראל שמטרתו לקבוע עקרונות וסטנדרטים להתנהלות הוגנת והגונה של הבנקים כלפי לקוחותיהם. ההוראה מעגנת עקרונות למתן שירות ותמיכה ללקוחות המערכת הבנקאית בערוצי השירות השונים, וקובעת חובות בתחום הממשל התאגידי ותהליכי העבודה, לרבות קביעת אסטרטגיה, מדיניות, תכנית ותהליכי עבודה, הקצאת משאבים ופיתוח מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר יבטיחו קידום של עמידת הבנק בעקרונות האמורים. כמו כן, נדרשים התאגידים הבנקאיים לפעול באופן שיטתי, מתמיד ומתמשך לצורך שיפור עמידתם בעקרונות, תוך הפעלת שיקול דעת וקביעת תעדוף בהתאם למהותיות ללקוח. עם עיקרי העקרונות המעוגנים בהוראה נמנים, בין היתר, קיום מערך שירות ותמיכה מיטבי שיתן מענה הולם במגוון ערוצי שירות, הן באופן שוטף והן במקרים דחופים; קיום תקשורת מועילה, שתאפשר קבלת מידע והסברים פשוטים וברורים, בעיתוי המתאים; מניעת חסמים בשירות, נזק או הטעיה, קושי או השתת עלויות עודפות; זמינות ואיכות לאורך כל

תקופת ההתקשרות עם הלקוח; מתן שירות ותמיכה מותאמים ללקוחות, מתן מענה לצרכים מגוונים של קבוצות לקוחות שונות ומתן שירות נאות ואיכותי במגוון ערוצים. כמו כן, נדרש התאגיד הבנקאי לקבוע אמנת שירות ולפרסם פרטים אודות מערך השירות והתמיכה ללקוחות. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום (למעט חובות מסוימות לעניין פרסום אמנת השירות והפרטים אודות מערך השירות והתמיכה, לגביהן נקבעו מועדי תחולה שונים), אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 - פתיחת חשבון עבור ושב ביתרת זכות וניהול חשבון

ביום 26 במרס 2023, פורסם עדכון להוראה, וזאת, לדברי בנק ישראל, לאור החשיבות והצורך במתן שירותים בנקאיים בסיסיים לכלל קבוצות האוכלוסייה. במסגרת העדכון, בין היתר, הורחבה החובה למתן שירותים בסיסיים במסגרת ניהול חשבון עו"ש במט"י גם לחשבון המצוי ביתרת חובה שאינה חורגת ממסגרת האשראי המאושרת; הורחבה תחולת ההוראה גם על עובד זר המתגורר בישראל כדין; לאמצעי תשלום בסיסיים שהבנק מחויב לתת ללקוחותיו, בהיעדר סיבה לסירוב סביר, נוסף גם כרטיס חיוב שהינו כרטיס בנק לחיוב מידי או כרטיס בנק למשיכת מזומן, המאפשר ביצוע פעולות בסכום מוגבל לתקופה; הורחבו הפעולות שיש לאפשר את ביצוען באמצעות ערוצי בנקאות בתקשורת; הובהר, כי לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון עו"ש ביתרת זכות וניהול חשבון באמצעות שירותי תשלום בסיסיים רק בשל השתייכותו של הלקוח לקבוצת אוכלוסייה מסוימת, מבלי לגרוע מזכותו של בנק לקבוע מגבלות ובקורות הנדרשות בהתאם לנסיבות העניין; נוספה חובה למסור ללקוח בכתב את ההחלטה בדבר סירוב למתן השירותים המנויים בהוראה, ולפרט את הנימוקים לה, בכפוף לכל דין, בתוך 10 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה; ונוספה חובת נימוק לחובת ההודעה על הפסקת מתן שירות המנוי בהוראה. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום, אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי מסלול בסיסי, מסלול מורחב, מסלול מורחב פלוס, פעולה בערוץ ישיר ופעולה על ידי פקיד), התשפ"ב-2022 וטיוטה לעדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008

- בהתאם לטיוטות, אשר פורסמו ביום 5 בדצמבר 2022, עיקרי השינויים המוצעים הם כדלקמן-
- עדכון שיטת החיוב בעמלות עו"ש וחייבו של הבנק לחשב עבור לקוחות יחידים ועסקים קטנים מהי שיטת התשלום הזולה ביותר עבורם מידי חודש, בהתאם לפעולות העו"ש (פעולה על ידי פקיד ופעולה בערוץ ישיר), שבוצעו על ידם בפועל באותו חודש, והתשלום שיגבה מהם יהיה בהתאם.
 - הרחבת קבוצת העסקים הקטנים שהתעריפון המוזל יחול עליהם, מתאגיד שמחזור העסקים שלו הוא עד 5 מיליון ש"ח לתאגיד שמחזור העסקים שלו הוא עד 10 מיליון ש"ח, ושינוי ברירת המחדל בצירוף עסק קטן לתעריפון המוזל, כך שכל התאגידים יוגדרו כעסק קטן, והתאגיד הבנקאי יהיה רשאי לבקש דוח שנתי במקרים בהם יש לו יסוד סביר להניח, כי מחזור העסקים של התאגיד עולה על 10 מיליון ש"ח.
 - עדכון מסלול מורחב פלוס, שמיועד ללקוחות המנהלים פעילות בנקאית ענפה, והמעוניינים במסלול אשר נותן להם ערך נוסף, מעבר לשירותים הבסיסיים של פעולה בערוץ ישיר ופעולה מול פקיד. מסלול זה יורחב כך שכמות פעולות הפקיד ובערוץ ישיר הנכללות בו יהיו ללא הגבלה (כיום מסלול זה אינו מוצע בבנק).
- תחילתו המוצעת של הצו היא שישה חודשים מיום פרסומו.
- כמו כן, ביום 25 בינואר 2024, פורסמה טיוטה נוספת לעדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, במסגרתה מוצעים עיקרי השינויים הבאים-
- עדכון אופן ומועד הגביה של עמלת דמי ניהול פקדון נ"ע, כך שעמלה זו תיגבה כסכומים שקליים קבועים בגין כל אחד מסוגי נ"ע הבאים: נ"ע הנסחרים בישראל (תוך התחשבות בשתי מדרגות שייגזרו משוויו של פקדון נ"ע), נ"ע הנסחרים בחו"ל ונ"ע שאינם נסחרים בבורסה. מועד החיוב בעמלה יהיה בתחילת החודש עבור החודש שקדם לו.
 - מתן אפשרות לגביית עמלה בגין שירות ייעוץ השקעות, אשר תיקבע כאחוז משווי פקדון נ"ע לתחילת שנה, ותיגבה בתחילת השירות בגין שנה מלאה (או באופן יחסי עבור תקופת מתן השירות במקרה של שירות ייעוץ השקעות לתקופה הקצרה משנה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 362 - מחשוב ענן

על רקע התפתחות ושדרוג טכנולוגיית מחשוב הענן, פורסם ביום 13 ביוני 2022 עדכון להוראה. במסגרת העדכון, בין היתר, הוגדרו "מחשוב ענן" ו"מחשוב ענן מהותי", בוטל האיסור לשימוש בשירותי מחשוב ענן עבור פעילויות ליבה ו/או מערכות ליבה, נקבע כי מחשוב ענן הוא מקרה פרטי של מיקור חוץ ולפיכך נוספו חובות ייחודיות לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה בהקשר של שימוש בשירותי מחשוב ענן, אשר אינן מופיעות בהוראת ניהול בנקאי תקין 359A, לרבות חובת הדירקטוריון לאשר מדיניות ותכנית עבודה רב שנתית לשימוש בשירותי מחשוב ענן, וחובה להגדיר גורם הכפוף למנהל חטיבת טכנולוגיית המידע, אשר יכיר באופן מעמיק את הסיכונים הכרוכים בשימוש בשירותי מחשוב ענן ואת השירותים הטכנולוגיים הניתנים על ידי כל נותני שירותי מחשוב הענן עמם התקשר התאגיד הבנקאי. עוד נוספו דרישות חדשות במסגרת הערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי, כגון חובת ביצוע סקר סיכונים למחשוב ענן מהותי, נוספו דרישות והוראות ביחס להתקשרות עם נותני שירותי מחשוב ענן מהותי, ביחס להתמודדות עם אירועי סייבר בשירותי מחשוב ענן, לרבות קיום תרגילי סייבר, וביחס לניהול המשכיות עסקית.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 1 בינואר 2023, אולם תאגיד בנקאי היה רשאי ליישם את ההוראה בכללותה לפני מועד התחילה, וכן נקבעו הוראות מעבר לעניין חוזים עם נותני שירותי מחשוב ענן שנכרתו לפני מועד פרסום ההוראה ולעניין חוזים כאמור שנכרתו לאחר מועד פרסום ההוראה ועד למועד התחילה הנ"ל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420 - משלוח הודעות בתקשורת

בהתאם לעדכון להוראה, שפורסם ביום 6 ביוני 2021, במטרה לשפר את השירות ללקוחות ולהוזיל עלויות נקבע, בין היתר, כי על תאגיד בנקאי לבחור את ערוץ התקשורת המתאים למשלוח הודעה מסוימת ללקוח שהצטרף לשירות משלוח הודעות בערוצי תקשורת, בהתאם לרמת מהותיות המידע והמהירות הנדרשת למסירתו. לצורך כך, על התאגיד הבנקאי לבחון את צרכי הלקוחות בהתאם לנסיבות ובהתחשב בהיבטי הגנת הפרטיות, ובין היתר לבחון האם קיים צורך לאפשר ללקוח לקבל את המידע באופן מידי ונגיש והאם קיים ללקוח צורך במעקב, שמירה והדפסה של ההודעה. כמו כן, נקבעה רשימה סגורה של הודעות אותן הבנק נדרש לשלוח ללקוח הן בערוץ תקשורת המאפשר ללקוח מעקב, שמירה והדפסה של ההודעה והן בערוץ תקשורת המאפשר מסירת הודעות באופן מידי ונגיש, כדוגמת מסרונים. בעקבות תיקון, מיום 13 ביוני 2022, נכנס העדכון לתוקפו ביום 1 בינואר 2023.

שוק הון

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 461 - פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר

ההוראה, אשר פורסמה ביום 19 ביולי 2023, מסדירה את פעילות התאגידים הבנקאיים בתחום התיווך הפיננסי - קבלה והעברה של הוראות לשם ביצוע פעולות בניירות ערך ונגזרי מט"ח (למעט עסקאות SPOT) עבור לקוחות, הן בפעילותם כמתווכים והן בדרך של מסחר לחשבונם העצמי. מטרת ההוראה להגן על המשקיעים תוך שמירה על יעילות, הוגנות, שקיפות וצמצום סיכונים. תאגיד בנקאי נדרש ליישם בפעילויותיו כברוקר דילר עקרונות נאותים של ממשל תאגיד, ניהול סיכונים, בקרה וביקורת פנימית, לרבות כאשר הפעילויות מבוצעות בחדר עסקאות. ההוראה נסמכת על סטנדרטים בעולם שמקורם בחקיקה אירופאית לפעילות בניירות ערך - Mifid II ועקרונות הקוד הגלובלי - FX Global Code וכן על חובות האמון והזהירות החלות על התאגידים הבנקאיים. עיקרי החובות המוטלות על התאגידים הבנקאיים במסגרת ההוראה הם קביעת מדיניות ביצוע הוראות, התאמת הפעילות עבור הלקוח, כשירות והתאמה של עובדים העוסקים בפעילות, קוד התנהגות, דרישות תיעוד, מתן מידע ללקוח וקבלת מידע מהלקוח, גילוי נאות בדבר ניגודי עניינים ויישום בקורות על הפעילות.

ההוראה תכנס לתוקף תוך 18 חודשים ממועד פרסומה ועם כניסתה לתוקף יבוטלו הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 461 (בנוסחו הקודם) בנושא עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו, וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 419 בנושא שמירת מסמכים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 - הצגת נתוני פעילות בפקדון ניירות ערך

ההוראה, אשר פורסמה ביום 23 בדצמבר 2021, ועודכנה ביום 13 ביוני 2022, קובעת פורמט אחיד להצגת מידע ונתונים ללקוח אודות פקדון ניירות הערך שלו בתאגיד הבנקאי, במטרה לשפר את יכולתו של הלקוח לקבל החלטה מושכלת באשר לאפיק ההשקעה המיטבי עבורו ביחס לחלופות השקעה אחרות.

ההוראה כוללת, בין היתר, פירוט של סוגי המידע והנתונים שעל התאגיד הבנקאי להציג ללקוח, לרבות שיעור התשואה, וככל שמדובר בלקוח המקבל שירותי ייעוץ השקעות, נדרש להציג, בין היתר, גם את מידת החשיפה של פקדון ניירות הערך שלו, וכן קובעת ההוראה את המועדים והפורמט בהם יוצג המידע.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2023.

הגברת התחרות

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 473 - הפצת כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עם תאגיד בנקאי בהסכם הפצה

ההוראה פורסמה ביום 29 ביוני 2023, בהמשך לסעיף 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ("הסעיף") הקובע, כי בעת פנייה של לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי, או בעת פנייה של תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות כאמור, על התאגיד הבנקאי להפיץ את כרטיסי האשראי של המנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה, כהגדרתו בסעיף. הסעיף גם קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה, וכי המפקח על הבנקים ייתן הוראות לעניין יישום הסעיף. הוראת המפקח כעת קובעת הוראות לעניין תהליכי הפצת כרטיסי אשראי לפי הסעיף, לרבות תנאי הסכם הפצה, אופן ההפצה, הפרטים שהתאגיד הבנקאי מחויב להציג ללקוח, ותנאים שייחשבו סירוב בלתי סביר להתקשרות בהסכם הפצה.

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, התשפ"ג-2023

החוק פורסם ביום 6 ביוני 2023, במטרה להסדיר את העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, ולאפשר לגורמים חוץ בנקאיים להיכנס לתחום ולהתפתח בו. בהתאם לחוק, העיסוק ב"שירותי תשלום", יחייב קבלת רישיון "חברת תשלומים" מרשות ניירות ערך, למעט גופים פטורים, ובהם הבנקים.

"שירותי תשלום" כוללים סליקה של פעולת תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, ניהול חשבון תשלום ושירות ייזום מתקדם (בייזום מתקדם הלקוח מאשר לייזום להעביר בשמו הוראות תשלום, מבלי שהלקוח ידרש לאשרן מול מנהל חשבון התשלום שלו). ייזום בסיסי אינו נחשב שירות תשלום, והעיסוק בו יחייב רישיון אחר, שדרישותיו מקלות יותר (בייזום בסיסי היוזם מזין את פרטי ההוראה, והלקוח נדרש לאשרה מול מנהל חשבון התשלום) חברות כרטיסי האשראי הקיימות נדרשות לרישיון מסוג "נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית", והרישוי והפיקוח ביחס אליהן יתבצע, ככלל, על ידי בנק ישראל.

החוק מבסס גם "חובת קישוריות" - "נותן שירות להעברת כספים בין יחידים" (נכון להיום, רק אפליקציות תשלום עונות להגדרה שבחוק), בעל "היקף פעילות רחב" (חלקו בקבלת/העברת הכספים בדרך זו הוא מעל 20%), חויב לאפשר ללקוחותיו שהם יחידים, לקבל ולהעביר כספים מ/אל אפליקציית תשלום אחרת, על סמך פרט מזהה. בנוסף, מנהל חשבון תשלום למוטב, חויב לאפשר ללקוח לקבל כספים מממשל שהוא לקוח של בנק אחר/אפליקציית תשלום, על סמך פרט מזהה (למעט אם מנהל חשבון התשלום הוא בעל היקף פעילות קטן). לעניין בנק או תאגיד עזר - בעל שווי נכסים שאינו עולה על 5% משווי נכסי הבנקים בישראל).

החוק כולל הוראות רבות נוספות, ביניהן, איסור על גביית תמורה בידי מנהל חשבון התשלום, בעד מתן הגישה לייזום תשלום, ניהול מרשם של נותני שירותי תשלום על ידי הרשות, והגדרת חובותיה של חברת תשלומים בשלל נושאים: אבטחת מידע וניהול סיכונים, ניהול כספי הלקוחות, איסור על שימוש בכספים לצורך מתן אשראי, והגבלות על עיסוקים נוספים. לפי החוק, חברות תשלומים יוכלו להשתתף במערכות התשלומים המבוקרות שאינן מיועדות ויורשו לשלם רבית על יתרות זכות, בתנאים שנקבעו. בחוק נקבעו סנקציות, לרבות פליליות, בגין הפרתו.

חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"א-2021

החוק, אשר פורסם ביום 18 בנובמבר 2021, יוצר הסדרה מקיפה ואחידה של פעילות שירות מידע פיננסי. בהתאם לחוק, מתן השירות יהיה טעון רישיון או אישור מאת המאסדר הרלוונטי של נותן השירות (המפקח על הבנקים, לעניין בנק, סולק ותאגיד עזר). עוד נקבע, כי לא יתאפשר לנותן שירות לעסוק בשירותי השוואת עלויות או תיווך, כהגדרתם בחוק, ביחס למוצרים ושירותים פיננסיים אותם הוא (או צדדים קשורים אליו) מספק ללקוחותיו. החוק כולל הוראות ביחס לפעילותם וחובותיהם של הגופים נותני שירותי המידע הפיננסי ושל "מקורות המידע" (הכוללים, בהתאם לחוק, בנקים, סולקים, תאגידי עזר, גוף מוסדי (קופות גמל וחברות ביטוח), בעל רישיון למתן שירותי פקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), לרבות בעניין הגנת הפרטיות, השימוש במידע, אבטחתו וקבלת הסכמות לשימוש בו, גביית תמורה, מניעת ניגודי עניינים והוראות צרכניות. החוק קובע מועדי תחולה מדורגים למקורות מידע וסוגי מידע שונים. מועד התחולה המאוחר ביותר שנקבע ביחס לכלל סוגי המידע הנדרשים ממקורות מידע שהם בנקים או תאגידי עזר הינו ה-14 בדצמבר 2023. ביום 12 ביוני 2023 פורסם צו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידי גדולים), התשפ"ג-2023, אשר דחה את כניסתו לתוקף של סל ניירות ערך ליום 15 בספטמבר 2023, ואת כניסתה לתוקף של החובה להנגשת מידע לגבי חשבונות של תאגידי גדולים ליום 14 באפריל 2024.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ההוראה פורסמה ביום 24 בפברואר 2020, בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ובמטרה לקדם את רפורמת הבנקאות הפתוחה, המאפשרת ללקוחות לתת לצדדים שלישיים גישה למידע הפיננסי שלהם, באופן דיגיטלי ומאובטח.

ההוראה חלה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי, וכוללת הוראות לגבי יישום בנקאות פתוחה (הן לגבי העברת מידע והן לגבי הוראות תשלום), בעניין: ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח להעברת מידע או למתן הוראת תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לפעול גם כצרכן מידע או כיוזם תשלומים, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח.

בעקבות חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("החוק"), פרסם בנק ישראל, ביום 23 בפברואר 2022, תיקון להוראה, במטרה להתאימה להוראות החוק, לרבות הרחבת סוגי נותני שירות מידע פיננסי אשר יוכלו לקבל גישה למידע פיננסי של לקוח, בהסכמתו. ביום 15 במאי 2022, פרסם בנק ישראל תיקון נוסף להוראה, הכולל הוראות לעניין תמורה המתקבלת מאחר, בקשר עם מתן שירות מידע פיננסי ללקוח. ההוראות נועדו למנוע חשש לניגוד עניינים, ומחייבות, בין היתר, קביעת נהלים שיבטיחו, כי הסדר התמורה עם הגורם האחר לא ישפיע על טיב השירות הניתן ללקוח. ביום 23 בינואר 2023, פרסם בנק ישראל עדכון להוראה הכולל, בין היתר, תיקונים המאפשרים העברת מידע אודות ניירות ערך בחשבון הלקוח, כחלק מיישום השלב הבא בבנקאות הפתוחה. ביום 6 בדצמבר 2023, פורסמה טיוטה לתיקון ההוראה, הכוללת התאמות בסטנדרט הטכנולוגי לתמיכה במתן גישה למידע פיננסי של תאגידי גדולים וכן התאמות לעניין מתן גישה לשירות ייזום תשלומים.

כל מועדי התחולה שנקבעו בהוראה, נכנסו לתוקף, למעט העברת מידע ביחס לחשבונות תאגידי גדולים - שצפוי להיכנס לתוקף ביום 14 באפריל 2024, בהתאם לצו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידי גדולים), התשפ"ג-2023.

הגנת הפרטיות

תקנות הגנת הפרטיות (הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי), התשפ"ג-2023

התקנות, אשר פורסמו ביום 7 במאי 2023, מטילות על בעלי מאגרי המידע בישראל, ביחס למידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי (ולמעט מידע שהועבר במישרין על ידי נושא המידע עצמו), מספר חובות, ובהן החובה לאפשר לנושא המידע לדרוש מחיקת המידע אודותיו שאינו חוקי או שאינו נחוץ עוד למטרה שלשמה נמסר, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח שלא מוחזק במאגר מידע שאינו נחוץ, כהגדרתו בתקנות, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח כי המידע שמצוי במאגר נכון, שלם, ברור ומעודכן, והחובה ליידע את נושאי המידע, בנסיבות מסוימות, ביחס לקבלת המידע והעברתו. התקנות יחולו גם על מאגרים המכילים הן מידע שהתקבל מהאזור והן מידע שהתקבל מישראל.

התקנות נכנסו לתוקף ביום 7 באוגוסט 2023, לגבי מידע שהתקבל מהאזור לאחר פרסום התקנות, ותיכנסנה לתוקף תוך שנה מפרסומן לגבי מידע מהאזור שהיה קיים במאגר מידע בישראל במועד פרסומן. לגבי מידע שלא התקבל מהאזור, ואשר נשמר במאגר מידע ישראלי שבו קיים גם מידע מהאזור - התחילה תהיה ביום 1 בינואר 2025.

טיוטת הנחיה של הרשות להגנת פרטיות לגבי תפקידו של הדירקטוריון בקיום תקנות אבטחת מידע

בהתאם לטיוטה, אשר פורסמה להערות הציבור ביום 7 בספטמבר 2023, עמדת הרשות היא, כי בחברות שעבוד מידע אישי מצוי בליבת פעילותן, או שפעילותן יוצרת סיכון מוגבר לפרטיות, ביצוען של דרישות מסוימות, פיקוחיות באופיין, המוטלות בתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017 על בעל המאגר או על מחזיק במאגר שהוא תאגיד, צריכות להתבצע בידי דירקטוריון החברה. חובות אלה כוללות את אישור מסמך הגדרות המאגר, אישור העקרונות המרכזיים בנהל אבטחת המידע הארגוני, קיום דיון בתוצאות סקר סיכונים ומבדקי חדירות ואישור הפעולות לתיקון ליקויים, קיום דיונים תקופתיים באירועי אבטחת המידע שהתרחשו בארגון, וקיום דיון בתוצאות הביקורת התקופתית בנוגע לעמידה בתקנות.

הליכים משפטיים

בבאור 25 ח' לדוחות הכספיים מתוארות תביעות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

להלן הדירוג של הבנק על ידי חברות דירוג בישראל וחברת דירוג בינלאומית:

- ביום 31 באוקטובר 2023, עדכנה חברת S&P מעלות את תחזית הדירוג של הבנקים בישראל ובתוכם הבנק, למעט שני הבנקים הגדולים, מיציבה לשלילית, על רקע עלייה בסיכונים הגיאופוליטיים, ובהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל, וכן אישררה את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA. ביום 1 בינואר 2024, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA\Negative ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA.
- ביום 23 במאי 2023, אישררה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במס"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך ל-A2, את פקדונות הבנק לזמן קצר ל-Prime-1 ואת תחזית הדירוג ליציב. ביום 24 באוקטובר 2023, הודיעה Moody's על הצבת דירוג האשראי של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק ל"בחינה להורדת דירוג", וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל. ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג פקדונות ארוכי הטווח של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק, מ-A2 ל-A3 ועל אופק שלילי, וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל.
- ביום 6 באוגוסט 2023, אישררה חברת "מידרוג" את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג il.a2, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג il.P-1, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג il.Aaa, אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג il.Aa3(hyb) אופק יציב.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 28 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר העסקים הגדולים

- מרבית הלקוחות העסקיים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים ולעיתים קרובות, בכל הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, וכן בבנקים זרים.
- רמת התחרות במערכת הבנקאית על לקוחות איכותיים במגזר העסקים הגדולים הינה גבוהה מאוד. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל, מול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל ומול גורמים חוץ בנקאיים כגון חברות הביטוח. התחרות הינה על היכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים.
- כמו כן, התרחבות השוק החוץ בנקאי בישראל כתחליף לאשראי בנקאי כמפורט לעיל, לרבות אשראי שמעניקים גופים מוסדיים וחברות ביטוח, ותהליכי הגלובליזציה והליברליזציה, אפשרו ללקוחות מגזר העסקים הגדולים נגישות לגיוסי הון בשוקי ההון בארץ ובחו"ל וזמינות לקבלת אשראי ושירותים בנקאיים מבנקים וגופים פיננסיים בארץ ובחו"ל.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה, הינה נדבך מרכזי באסטרטגיה של הקבוצה. הקבוצה מתחרה במגזר זה מול כל הבנקים הישראליים וכן מול נציגויות של בנקים ובתי השקעות זרים בישראל, גופים מוסדיים, ברוקרים פרטיים וזרים.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.
- כמו כן, תוכנית הנאמנות Beyond מייצרת ערך משמעותי נוסף ומענה לתחרות, לקוחות Beyond במיקוד הבנקאות הפרטית, צוברים נקודות למימוש בעולם של הטבות, בתחומי הנופש והפנאי בארץ ובחו"ל.
- הבנק מתחרה על הפלח העליון של מגזר הבנקאות הפרטית באמצעות מרכזי הפלטינום של סניפי יובנק, אשר מעניקים ללקוחות שירות ייחודי המותאם לאופי פעילותם ולצרכיהם.
- מרכזי הפלטינום מתאפיינים בכח אדם איכותי ביותר ועובדים במודל עבודה שונה מהמקובל בבנקאות במודל הייעוץ הרגיל. פלח לקוחות זה, מחוזר על ידי כל הבנקים בארץ וכן על ידי בנקים זרים וה-FAMILY OFFICES הפועלים בארץ.
- על מנת להתמודד בהצלחה עם פלח הלקוחות האמור, אימץ הבנק עקרונות משיטת ה-FAMILY OFFICE ומציע מגוון רחב ביותר של פתרונות השקעה המתאימים למאפייני פעילות הלקוחות האמורים, באופן הכולל הסתכלות הוליסטית על כלל נכסי הלקוח ושילוב תחום החיסכון לטווח ארוך והחיסכון הפנסיוני בתכנון הפיננסי.
- הבנק פועל באופן תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט, באפליקציה ובסלולר, לרבות פיתוח שירותי שוק הון מתקדמים, כדוגמת advise.me - מערכת המאפשרת משלוח המלצות מהייעוץ ישירות לטלפון הנייד של הלקוח וביצוע פעולות הייעוץ שאושרו על ידי הלקוח באמצעות האפליקציה, ובנוסף SmarTrade - שירות המאפשר שדרוג במעקב הלקוח אחר תיק ההשקעות שלו ובביצוע פעולות בניירות ערך באמצעות האפליקציה, על ידי קבלת התראות לטלפון הנייד ויצירת אסטרטגיות לקניית ומכירת ניירות ערך.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוסי הון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.

- הבנק מנצל יתרון תחרותי שקיים במסגרת פעילות הקבוצה ומציע ללקוחות להנות משירותי הפקטורינג. כמו כן, הבנק מציע מימון במסגרת הקרן לעסקים קטנים ובינוניים.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכו').

מגזר משקי הבית

- רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות - הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:
- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הקבוצה; הבינלאומי און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
- פעילות שיווקית רחבה, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
- התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
- בספטמבר 2023, הוקם הסניף הדיגיטלי המאפשר ללקוחותיו לקבל שירותים בנקאיים מרחוק, הן בדיגיטל והן מול צוות בנקאים קבוע, שנותן מענה בשעות מורחבות ועם שירות שליחים עד הבית.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
- במקביל, ממשיכה הקבוצה להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, כמו עובדי מערכת הבטחון וגמלאיה, אוכלוסיית המורים, אוכלוסיית עובדי הייטק, בעלי מקצועות חופשיים, עובדי חברות גדולות, מגזר הלקוחות החרדי ועוד. מיזוג פעילות אוצר החייל אל תוך הבנק, החל משנת 2019, תורם רבות לשיפור והרחבת השירות הניתן לעובדי מערכת הביטחון וגמלאיה. יצוין, כי הבנק זכה שוב במכרז משרד הביטחון למתן הלוואות ושירותים בנקאיים לזכאי מערכת הביטחון, החל מיום 1 בדצמבר 2023.
- שיפור מעמדה של הקבוצה במגזר משקי הבית ימשיך להוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית של הקבוצה. אסטרטגיה זו נועדה לבזר את תמהיל ההכנסות של הקבוצה, כמו גם ליצור מאגר לקוחות, ממנו תצמח עתודת לקוחות הבנקאות הפרטית בעתיד. הבנק שואף לשימור והגדלת פעילות הקבוצה בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיכה הקבוצה בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הקבוצה ובצעדים ליעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפרסה הולמת והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכלולים בהן כדוגמת פיבי - הבנקאית הווירטואלית, זיהוי ביומטרי, הרחבת שירות נתונים בקליק המאפשר ללקוח קבלת מידע ללא צורך בתהליך הזדהות, משלוח הודעות אישיות ללקוחות, התכתבות עם בנקאי בדואר אלקטרוני/מסרונים באתר או באפליקציה, וכיוצ"ב.
- ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
- שימור המובילות והיתרון התחרותי בתחום החיסכון וההשקעות.
- הבנק מספק שירותי ייעוץ פנסיוני ותכנון חיים עכשווי ומתמשך המותאמים לצרכי הלקוח. ללקוחות הבנק אשר חתומים על הסכם ייעוץ פנסיוני, ישנה תמיכה דיגיטלית באמצעות מערכות פיבי life plan-I 360 WISE.
- פיתוח פעילות המשכנתאות כמוצר קמעונאי משלים.
- המשך מתן ערך והטבות באמצעות תוכנית הנאמנות Beyond.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

- התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות.
- הקבוצה מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כל הבנקים בישראל, ובעיקר מול ארבעת הבנקים הגדולים. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים המעניקים אשראי חוץ בנקאי, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות ליסינג וחברות ביטוח. הבנק מעמיד לרשות העסקים הקטנים מגוון פתרונות מימוניים, ביניהם הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, באמצעות מערך הסניפים ובאמצעים דיגיטליים, תוך מתן דגש להתאמת פתרונות פרטניים, בהתאם לצרכי הלקוח ופרופיל הפעילות שלו והכל תוך הקפדה על רמת שירות גבוהה וזמני מענה מהירים.

שיפורים טכנולוגיים וחדשנות

מערך טכנולוגיות המידע של הבנק מתפעל ומתחזק את התוכנה והחומרה של מערכות הליבה והדיגיטל של השרתים המרכזיים והמבזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה של קבוצת הבנק.

במסגרת אסטרטגיית המחשוב של קבוצת הבנק ובמטרה לתת מענה טכנולוגי למגמות המתפתחות בעולם הבנקאות המודרני, ננקטו בשנת 2023 מספר מהלכים, ביניהם הטמעת טכנולוגיות מתקדמות וחדשניות, מקסום הטרנספורמציה הדיגיטלית, פיתוח יכולות לעבד ולנתח מאגרי מידע לאיתור הזדמנויות והצעות ערך מותאמות לקוח, וזאת על מנת להעצים את חוויית הלקוח, תוך חתירה למצוינות תפעולית, שמירה על עדכניות טכנולוגית ושיפור מתמיד באבטחת מידע וסייבר.

הנושאים העיקריים בתחום התשתית הטכנולוגית שפותחו בשנת 2023

ארכיטקטורה

הבנק גיבש ארכיטקטורה עדכנית מודרנית, רב שכבתית, אשר תהווה תשתית מתקדמת וגמישה והמאפשרת פיתוח יישומים מהיר, איכותי ויציב, תוך שימת דגש על הנושאים הבאים:

- הוגדרה והוטמעה מתודולוגיית Design Authority, תוך קביעת סטנדרטים לבחינת יישומים ושימוש בתבניות עבודה לפיתוח.
- הוגדרה אסטרטגיה ומדיניות ארגונית ליישומי ענן.
- הוגדרו תשתיות ומתודולוגיות חדשות לתמיכה בפיתוח יישומים (קטלוג שירותים מרכזי, בניית יישומים מונחי אירועים).

דאטה

הבנק ממשיך להוביל שימוש מתקדם בדאטה לטובת פרסונליזציה מול הלקוח ושיפור חוויית לקוח. תחום הדאטה, כחלק ממערך בנקאות מתקדמת, מוביל יישומי דאטה מתקדמים בכללם:

- יישומי למידת מכונה (Machine Learning), מודולים לניתוח שפה (NLP) ובחינת יכולות ראשוניות של Generative AI.
- הנגשת דאטה באופן רחבי בארגון ושימוש בכלים מתקדמים בשימוש עצמי.
- ניהול קהילת דאטה ארגונית לטובת חיזוק הארגון כארגון מונחה נתונים.

כל זאת מתוך הבנה אסטרטגית כי שימוש מתקדם בדאטה יביא ערך גבוה ללקוחות. במהלך שנת 2023, הושקה לראשונה גם תשתית חדשנית לניהול נתונים - Snowflake. תשתית זו מאפשרת הנגשה מהירה ואפקטיבית של נתונים מעולם השירותים הדיגיטליים, לטובת הצעות ערך מתקדמות ומבוססות נתונים ללקוח ב-Time To Market מהיר.

דיגיטל וחדשנות

הבנק ממשיך להרחיב את היכולות והצעות הערך הדיגיטליות, ובכלל זה:

- מידע תומך החלטה ללקוחות שוק ההון - דוחות מבוססי AI של חב' "BRIDGEWISE" לניתוח ודירוג מניות.
- פתיחת סניף ME - סניף דיגיטלי ראשון ללא קבלת קהל.
- הרחבת סוגי החשבון לפתיחה מקוונת בדיגיטל - חשבונות מנוהלים (על ידי מנהלי תיקים), חיווי אשראי בפתיחת חשבון.
- הרחבת אמצעי הזדהות במענה קולי - הזדהות בסיסמה חד פעמית.
- כרטיס אשראי דיגיטלי - הזמנת כרטיס אשראי דיגיטלי המאפשר שימוש מידי.
- אזור אישי במשכנתאות - אזור אישי שבו ניתן לראות את סטטוס הבקשות ואישורים במשכנתאות.
- מולטיבנק - מערכת המשולבת בדיגיטל של הבנק והמאפשרת ללקוח לצפות בחשבונותיו בכלל המערכת הבנקאית, התווספה האפשרות גם לאגריציית מידע בנושא כרטיסי חיוב בנקאיים וחוז' בנקאיים.

שיפור השירות ללקוח

הבנק שם דגש על שיפור השירות וערוצי התקשורת עם הלקוח, ובכלל זה:

- הרחבת השירותים במענה קולי ממוחשב - העברות למוטבים אקראיים.
- חבילת הטבות ללקוחות - הטבות ללקוחות פרטיים במשכנתאות, רבית זכות ומשיכת יתר.
- ניהול תורים בסניפים - ניהול תורים ממוחשב לשיפור השירות וזיכרון עומסים.
- הרחבת השירותים בהתכתבות עם בנקאי - חתימה דיגיטלית על מסמכים.
- העברות מט"ח - הרחבת סוגי ההעברות: הוניות ולקוחות שוק ההון.
- בנק ללא נייר - אישור פעולות דיגיטלי באמצעות הטלפון הנייד.

אוטומציה ושיפור תהליכים עסקיים

- שיפור השירות והתייעלות על ידי המשך יישום אוטומציית רובוטים (RPA) ושיפור תהליכים עסקיים ותפעוליים, כגון:
 - עיקולים - ריכוז נתונים לדוח המציג תמונת מצב ביום המימוש, למקבל ההחלטות.
 - הרחבת אחזור מסמכים לבקשת לקוחות.
 - אוטומציה בביצוע בקורות ציות.

פיתוח עיסקי

- מתן שירותי מסחר וסליקת תיקי ניירות ערך לחבר בורסה שאינו בנק.
- השתתפות בהנפקות, קרנות גידור בנאמנות, מסחר After Hours.
- הטבות בפקדונות - מודלים עסקיים למתן וניהול הטבות באופן אוטומטי.

אבטחת מידע

- ארכיטקטורת סייבר:
- שיפורים והוספת יכולות טכנולוגיות חדשניות, בהתאם לניהול הסיכונים של הבנק.
- אגף אבטחת מידע והגנת הסייבר הפעיל את תכנית האקסלרטור בתחום הסייבר ומיישם מסלול חדשנות לחברות הזנק, להאצת מוצרי טכנולוגיה מתקדמים בתחום הסייבר.

שדרוג תשתיות

- הרחבת תשתיות מסחר - הרחבת תשתית לדיווח מסגרות עבור פעילות הלקוחות המשמעותיים במערכות המסחר האוטונומיות.
- ATM - התקנת עמדות משולבות לפעילות מזומנים והפקדות שיקים במכשיר אחד.
- מערכת סניפית חדשה - שדרוג טכנולוגי ומודרניזציה של תשתיות המערכת ועיצוב חדשני.
- הרחבת יכולת הניטור האפליקטיבית לזיהוי צווארי בקבוק במערכות השונות, על מנת לשפר את זמני התגובה ללקוחות.
- העלאת יתירות הקישור בין אתרי המחשוב המרכזיים.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית

א. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - נכסים המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
ב-%			ב-%			ב-%			
נכסים נושאי רבית									
אשראי לציבור(2)(5)									
- בישראל									
סך הכל									
אשראי לממשלה									
- בישראל									
סך הכל									
פקדונות בבנקים									
- בישראל									
סך הכל									
פקדונות בבנק ישראל									
- בישראל									
סך הכל									
ניירות ערך שנשאלו									
- בישראל									
סך הכל									
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה(3)									
- בישראל									
סך הכל									
אגרות חוב למסחר									
- בישראל									
סך הכל									
סך כל הנכסים נושאי רבית									
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית									
נכסים אחרים שאינם נושאים רבית(4)									
סך כל הנכסים									
172,294			187,293			205,707			
17,730			20,949			21,812			
2,694			2,972			3,198			
151,870			163,372			180,697			
3,150			5,161			9,850			
1			2			18			
93			208			756			
93			208			756			
0.66			1.43			3.73			
0.66			1.43			3.73			
0.33			1.27			4.55			
0.33			1.27			4.55			
2.07			3.16			5.45			

הערות לטבלה ראה עמוד 277.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - התחייבויות והון המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית	
ב- %	במיליוני ש"ח		ב- %	במיליוני ש"ח		ב- %	במיליוני ש"ח		
התחייבויות נושאות רבית									
פקדונות הציבור									
- בישראל									
לפי דרישה									
לזמן קצוב									
סך הכל									
פקדונות הממשלה									
- בישראל									
סך הכל									
פקדונות מבנקים									
- בישראל									
סך הכל									
פקדונות מבנק ישראל									
- בישראל									
סך הכל									
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים									
- בישראל									
סך הכל									
התחייבויות אחרות									
- בישראל									
סך הכל									
סך כל ההתחייבויות נושאות רבית									
פקדונות הציבור שאינם נושאים רבית									
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית									
התחייבויות אחרות שאינן נושאות רבית ⁽⁶⁾									
סך כל ההתחייבויות									
סך כל האמצעים ההוניים									
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים									
פער הרבית									
תשואה נטו על נכסים נושאים רבית⁽⁷⁾									
- בישראל									
סך הכל									

הערות לטבלה ראה עמוד 277.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי רבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
יתרה ממוצעת (¹)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%	יתרה ממוצעת (¹)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%	יתרה ממוצעת (¹)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
129,187	2,431	1.88	137,517	3,941	2.87	147,252	8,131	5.52	מטבע ישראלי לא צמוד
68,533	(106)	(0.15)	77,238	(665)	(0.86)	101,126	(3,527)	(3.49)	סך נכסים נושאי רבית
		1.73			2.01			2.03	סך התחייבויות נושאות רבית
									פער הרבית
11,199	595	5.31	12,587	940	7.47	15,403	830	5.39	מטבע ישראלי צמוד למדד
7,476	(238)	(3.18)	8,170	(467)	(5.72)	8,603	(351)	(4.08)	סך נכסים נושאי רבית
		2.13			1.75			1.31	סך התחייבויות נושאות רבית
									פער הרבית
11,484	124	1.08	13,268	280	2.11	18,042	889	4.93	מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
8,535	(12)	(0.14)	11,966	(226)	(1.89)	20,682	(1,006)	(4.86)	סך נכסים נושאי רבית
		0.94			0.22			0.07	סך התחייבויות נושאות רבית
									פער הרבית
151,870	3,150	2.07	163,372	5,161	3.16	180,697	9,850	5.45	סך פעילות בישראל
84,544	(356)	(0.42)	97,374	(1,358)	(1.40)	130,411	(4,884)	(3.74)	סך נכסים נושאי רבית
		1.65			1.76			1.71	סך התחייבויות נושאות רבית
									פער הרבית

הערות לטבלה ראה עמוד 277.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות רבית ובהוצאות רבית

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
גידול (קטון) בגלל שינוי			גידול (קטון) בגלל שינוי		
שינויים נטו	מחיר	כמות	שינויים נטו	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי רבית					
אשראי לציבור					
- בישראל					
1,355	768	587	2,372	1,992	380
1,355	768	587	2,372	1,992	380
סך הכל					
נכסים נושאי רבית אחרים					
- בישראל					
656	684	(28)	2,317	1,838	479
656	684	(28)	2,317	1,838	479
סך הכל					
2,011	1,452	559	4,689	3,830	859
סך כל הכנסות הרבית					
התחייבויות נושאות רבית					
פקדונות הציבור					
- בישראל					
196	195	1	378	651	(273)
679	501	178	3,142	1,430	1,712
875	696	179	3,520	2,081	1,439
סך הכל					
התחייבויות נושאות רבית אחרות					
- בישראל					
127	92	35	6	3	3
127	92	35	6	3	3
סך הכל					
1,002	788	214	3,526	2,084	1,442
1,009	664	345	1,163	1,746	(583)
סך כל הוצאות הרבית					
סך כל הכנסות הרבית פחות הוצאות הרבית					

- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות רבית.
- מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 בסך של 304 מיליון ש"ח (לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 נוספה יתרה בסך של 192 מיליון ש"ח ולשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 נוכתה יתרה בסך של 79 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- עמלות בסך של 183 מיליון ש"ח, 200 מיליון ש"ח ו-212 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות רבית בשנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2023, 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021, בהתאמה.
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות רבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הרבית.
- השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					
2019	2020	2021	2022	2023	
3,085	2,878	3,150	5,161	9,850	הכנסות רבית
483	241	356	1,358	4,884	הוצאות רבית
2,602	2,637	2,794	3,803	4,966	הכנסות רבית, נטו
138	464	(216)	123	502	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,464	2,173	3,010	3,680	4,464	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מרבית
225	148	303	113	142	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,286	1,371	1,444	1,489	1,502	עמלות
9	4	9	9	8	הכנסות אחרות
1,520	1,523	1,756	1,611	1,652	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,601	1,532	1,601	1,680	1,746	משכורות והוצאות נלוות
353	344	340	332	341	אחזקה ופחת בנינים וציוד
92	96	105	113	122	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
608	597	606	630	668	הוצאות אחרות
2,654	2,569	2,652	2,755	2,877	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,330	1,127	2,114	2,536	3,239	רווח לפני מסים
478	368	728	884	1,090	הפרשה למסים על הרווח
852	759	1,386	1,652	2,149	רווח לאחר מסים
51	29	69	74	113	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
					רווח נקי:
903	788	1,455	1,726	2,262	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	(38)	(50)	(59)	(90)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
865	750	1,405	1,667	2,172	המיוחס לבעלי מניות הבנק
בשקלים חדשים					
8.62	7.48	14.00	16.62	21.65	רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2022-2023 - מידע רב רבעוני (במיליוני ש"ח)

2022				2023				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
871	1,104	1,382	1,804	2,176	2,523	2,590	2,561	הכנסות רבית
127	245	372	614	901	1,205	1,363	1,415	הוצאות רבית
744	859	1,010	1,190	1,275	1,318	1,227	1,146	הכנסות רבית, נטו
-	31	43	49	72	99	165	166	הוצאות בגין הפסדי אשראי
744	828	967	1,141	1,203	1,219	1,062	980	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מרבית								
34	(22)	48	53	36	43	(1)	64	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית
384	371	370	364	388	368	375	371	עמלות
8	-	1	-	1	6	-	1	הכנסות אחרות
426	349	419	417	425	417	374	436	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
414	401	416	449	449	466	438	393	משכורות והוצאות נלוות
81	82	86	83	84	83	89	85	אחזקה ופחת בנינים וציוד
27	28	29	29	30	30	31	31	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
162	151	151	166	161	161	175	171	הוצאות אחרות
684	662	682	727	724	740	733	680	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
486	515	704	831	904	896	703	736	רווח לפני מסים
169	179	249	287	315	307	247	221	הפרשה למסים על הרווח
317	336	455	544	589	589	456	515	רווח לאחר מסים
17	20	27	10	65	19	21	8	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
רווח נקי:								
334	356	482	554	654	608	477	523	לפני יחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(12)	(14)	(15)	(18)	(23)	(21)	(22)	(24)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
322	342	467	536	631	587	455	499	המיוחס לבעלי מניות הבנק
בשקלים חדשים				בשקלים חדשים				רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
3.21	3.41	4.65	5.35	6.29	5.85	4.53	4.98	רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2019	2020	2021	2022	2023	
37,530	57,802	57,370	57,130	68,866	נכסים
10,995	13,105	15,091	16,010	26,985	מזומנים ופקדונות בבנקים
9	11	845	12	57	ניירות ערך
88,829	92,247	102,240	117,156	119,240	ניירות ערך שנשאלו
(930)	(1,277)	(1,076)	(1,195)	(1,618)	אשראי לציבור
87,899	90,970	101,164	115,961	117,622	הפרשה להפסדי אשראי
1,039	656	811	866	1,055	אשראי לציבור, נטו
605	636	713	687	786	אשראי לממשלה
996	965	931	902	877	השקעה בחברה כלולה
248	272	300	317	328	בנינים וציוד
1,091	1,897	1,709	2,825	3,651	נכסים בלתי מוחשיים
698	1,464	1,536	1,245	1,366	נכסים בגין מכשירים נגזרים
141,110	167,778	180,470	195,955	221,593	נכסים אחרים
					סך כל הנכסים
120,052	141,677	153,447	168,269	191,125	התחייבויות והון
1,137	2,992	5,144	4,821	4,314	פקדונות הציבור
353	459	960	237	750	פקדונות מבנקים
3,674	4,394	3,356	4,749	4,767	פקדונות הממשלה
1,247	2,314	2,038	2,322	3,784	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,723	6,407	5,088	4,522	4,207	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
132,186	158,243	170,033	184,920	208,947	התחייבויות אחרות
8,568	9,141	10,003	10,559	12,071	סך כל ההתחייבויות
356	394	434	476	575	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,924	9,535	10,437	11,035	12,646	זכויות שאינן מקנות שליטה
141,110	167,778	180,470	195,955	221,593	סך כל ההון
					סך כל ההתחייבויות והון

נספח 5 -
מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2022-2023 - מידע רב רבעוני
(במיליוני ש"ח)

2022				2023				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
								נכסים
53,979	56,305	56,012	57,130	57,763	58,553	61,659	68,866	מזומנים ופקדונות בבנקים
14,850	15,349	15,331	16,010	19,756	22,963	22,043	26,985	ניירות ערך
322	289	630	12	45	104	155	57	ניירות ערך שנשאלו
107,342	113,932	115,708	117,156	119,769	120,028	120,073	119,240	אשראי לציבור
(1,088)	(1,121)	(1,169)	(1,195)	(1,267)	(1,342)	(1,496)	(1,618)	הפרשה להפסדי אשראי
106,254	112,811	114,539	115,961	118,502	118,686	118,577	117,622	אשראי לציבור, נטו
843	939	862	866	935	961	1,015	1,055	אשראי לממשלה
740	669	679	687	730	751	776	786	השקעה בחברה כלולה
912	904	894	902	899	880	871	877	בנינים וציוד
297	300	297	317	307	309	305	328	נכסים בלתי מוחשיים
2,332	2,880	3,800	2,825	4,047	3,588	3,940	3,651	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,484	1,580	1,943	1,245	1,328	1,335	1,332	1,366	נכסים אחרים
182,013	192,026	194,987	195,955	204,312	208,130	210,673	221,593	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
154,038	164,539	164,902	168,269	173,390	179,013	181,274	191,125	פקדונות הציבור
6,504	5,429	4,998	4,821	5,481	4,145	3,824	4,314	פקדונות מבנקים
476	570	891	237	828	608	665	750	פקדונות הממשלה
3,675	4,187	5,030	4,749	4,770	4,713	4,751	4,767	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,360	2,412	3,303	2,322	3,572	3,184	3,496	3,784	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,672	4,469	5,166	4,522	4,882	4,650	4,532	4,207	התחייבויות אחרות
171,725	181,606	184,290	184,920	192,923	196,313	198,542	208,947	סך כל ההתחייבויות
9,851	9,973	10,237	10,559	10,888	11,292	11,583	12,071	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
437	447	460	476	501	525	548	575	זכויות שאינן מקנות שליטה
10,288	10,420	10,697	11,035	11,389	11,817	12,131	12,646	סך כל ההון
182,013	192,026	194,987	195,955	204,312	208,130	210,673	221,593	סך כל ההתחייבויות וההון

מילון מונחים

א	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים. ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפרז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.
	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
ב	באזל - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going concern capital) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניתין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.
	הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
	הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
	הסכמי ISDA ונספחי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתייחוס ולמצעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
ח	חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לוויים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).
	חוב בהשגחה מיוחדת - חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה לסיכויים לפרעון האשראי, או במעמדו של הבנק כנושה.
	חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג לא צובר, לרבות חוב שאורגן מחדש.
	חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותו, או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.
	חוב לא צובר - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר צפוי כי הבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.
	חוב נחות - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר מוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לחוב נחות קיימת חולשה/חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. חוב נחות מאופיין בכך שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו.
	חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשך.

חובות שנבחנו על בסיס פרטני - חובות אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינם נקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ובהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הרבית המקורית של החוב, או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כחוב לא צובר, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

חווה החלף (SWAP) - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חווה אקדמה (FORWARD) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה זה אינו חווה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.

חווה עתיד (FUTURE) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה עתיד זה הוא חווה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT).

חווה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) ב/א (אירופאית) תאריך מסוים.

חווה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) ב/א (אירופאית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מימון יציב נטו (NSFR) - יחס שנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה, הן במאוחד והן בסולו, מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוסס באחוזים.

כ **נושר החזר** - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

ל **לווה** - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מ **משך חיים ממוצע (מח"מ)** - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הרבית של החוב.

נ **נגזר אשראי** - חווה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי Bid ו-Ask, הפרשים בין מחירי retail wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

ס **סיכון אשראי** - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סינדיקציה - עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות, כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

ע	ערביות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים: ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שעבר למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי; ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר; ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק; ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.
פ	פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.
	פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.
ק	קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
	רביית בנק ישראל - רביית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.
	רביית פריים - רביית הנקבעת בכל בנק על בסיס רביית בנק ישראל.
ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
	שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.
	שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.
	שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
	שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרביית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.
	שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.
ת	תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונם.
	תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.
	תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רביית שנתית אפקטיבית.
ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
	LDC - Less Developed Countries - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
	LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
	Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
	VAR - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

אינדקס

מזומנים ושווי מזומנים	131,99
מחויבות בגין הטבות פרישה	150,114,85
מימון ממונף	57
מינוף	283,162,35
מיסוי	126,117
מסים נדחים	127,117
מסגרות אשראי	212,27
מפקידים גדולים	66
נ נגזרים	283,174,110,85,62
נדילות	163,81,64
ניירות ערך	283,132,109,30
ניתוח תרחישי קיצון	42
נכסי סיכון	159,34
נכסים בלתי מוחשיים	147,114
נכסים אחרים	147
ס סייבר	81,68,12
סיכון אשראי	283,198,137,81,43
סיכון מוניטין	82,77
סיכון נדילות	81,64
סיכון סביבה ואקלים	69,13
סיכון רגולטורי	82,79,11
סיכון רבית	81,59
סיכון שוק	81,58
סיכון תפעולי	81,67
סיכון משפטי	82,70
סיכונים אחרים	81,70,10
ע עמלות	123,122,24
ענפי משק	47,28
עסקאות עם צדדים קשורים	249,228
ערך בסיכון (VAR)	284,58
פ פחת והפחתות	147,145,113
פקדונות הציבור	148,66,31
פנסיה	150
צ צדדים קשורים	228
ר ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	284,81,57
ריכוזיות ענפית	81
רווח למניה	284,129,117,95
רכוש קבוע	256,145,112
ש שווי הוגן	284,222,59
שיטת PD/LGD	107,83
שיטת WARM	107,83
שכר רואי החשבון המבקרים	245
ת תגמול	261
תיאבון לסיכון	41
תיק למסחר	283,132
תשואה להון	284,22

א אומדנים חשבונאיים קריטיים	83
אסטרטגיה עסקית	15
אקטואריה	150,114,85
ב באזל	282,158,41,33,10
בטחונות	171,81,55,43
בקורות	92,90,88,87,41
ג גידור	282,176,109
ד דוח על הרווח הכולל	96
דוח על השינויים בהון	98
דוח רואי החשבון המבקרים	92
דוח רווח והפסד	278,95,22,9
דוח תזרים מזומנים	99
דיבידנד ומדיניות חלוקת רווח	156,36
ה הון אנושי	257
הון והלימות הון	156,33
הון מניות	156,98
הון עצמי רובד 1	282,160,33
הון רובד 2	282,160,33
היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)	17,16
היוון עלויות תוכנה	114,26
הלבנת הון	82,74
הלוואות לדירור	209,183,137,50,47
הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים	282,207,105,45
הפרשה למסים על הרווח	126,117,25
הפרשה להפסדי אשראי	137,106,93,83,46,198
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	283,206,106,24
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	106,24
ח חובות בעייתיים	282,202,137,45,44
חובות לא צוברים	282,202,137,104,45
י יחסי הון	283,159,33
יחס כיסוי נדילות	283,163,64
יחס מימון יציב נטו (NSFR)	283,163,65
יעד הון	158,33
ירידת ערך	113,111
ל לווים גדולים	29
לקוחות עסקיים	271,270,38,37
לקוחות קמעונאיים	271,270,39,37
מ מאזן	280,97,9
מבנה ארגוני	257
מגזרי פעילות	193,179,37
מדד המחירים לצרכן	103,62,23,21,19
מדינות זרות	50
מדיניות חשבונאית	101,83
מדיניות ניהול סיכונים	41,10
מוסדות פיננסיים זרים	132,49

קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הנהלה מרכזית

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי תל-אביב

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי ירושלים

רח' הלל 10, ירושלים 9458110

סניף עסקים ראשי צפון

רח' חלוצי התעשייה 20, חיפה 2629420

106 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ

כתובתנו באינטרנט:

www.fibi.co.il

בנק מסד בע"מ

רח' אבא הלל 12, רמת גן 5250606

21 סניפים ושלוחות

www.bankmassad.co.il

הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

הבינלאומי יוניק

ניהול השקעות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307

יובנק חברה לנאמנות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307